

TANEGYSÉGLEÍRÁSOK

(Betűrendben)

2019

2020

TARTALOMJEGYZÉK

A BETEGSÉG LÉLEKTANA	74
BEVEZETÉS A GYERMEKVÉDELEMBE	75
BEVEZETÉS A KATEKETIKAI GYAKORLATBA	77
BEVEZETÉS A NYÁRI KATEKETIKAI/PASZTORÁLIS GYAKORLATBA	78
BEVEZETÉS A NYÁRI KATEKETIKAI/PASZTORÁLIS GYAKORLATBA	79
BEVEZETÉS AZ ÓSZÖVETSÉGBE I.	80
BEVEZETÉS AZ ÓSZÖVETSÉGBE II.	81
BEVEZETÉS A PEDAGÓGIÁBA	82
BEVEZETÉS AZ ÚJSZÖVETSÉGBE I.	83
BEVEZETÉS AZ ÚJSZÖVETSÉGBE II.	84
BIBLIAI GÖRÖG NYELV I-III.	85
BIBLIAI GÖRÖG NYELV IV.	87
BIBLIAI HÉBER NYELV I-II.	88
BIBLIAI ÉS SZISZTEMATIKUS TEOLÓGIAI ANTROPOLÓGIA I.	89
BIBLIKUM SZEMINÁRIUM – Az Ó- és az Újszövetség kapcsolata	90
BIBLIKUS TEOLÓGIA I.	91
BIBLIKUS TEOLÓGIA II.	92
DEVIANCIA ÉS GYERMEKVÉDELEM SZOCIOLÓGIÁJA	93
DIDAKTIKA	
KATEKETIKAI SZAKMÓDSZERTAN	
KATEKETIKAI SZAKMÓDSZERTAN I.	94
DOGMATIKA	95
DOGMATIKA I.: A HÁRMAS-EGY ISTEN	96
DOGMATIKA I.: A HÁRMAS-EGY ISTEN	97
DOGMATIKA H/II.: KRISZTOLÓGIA	
DOGMATIKA R/II.: KRISZTOLÓGIA	
DOGMATIKA III.: KRISZTOLÓGIA	98
DOGMATIKA II.: TEREMTŐ ÉS TEREMTMÉNYE	
DOGMATIKA H/III.: TEREMTŐ ÉS TEREMTMÉNYE	
DOGMATIKA R/III.: TEREMTŐ ÉS TEREMTMÉNYE	99
DOGMATIKA IV.: SZENTSÉGTAN	100
DOGMATIKA V.: KEGYELEMTAN	101
DOGMATIKA V.: KEGYELEMTAN	102
DOGMATIKA VI.: ESZKATOLÓGIA, MARIOLÓGIA	103
DOGMATIKA VI.: ESZKATOLÓGIA	104
DOGMATÖRTÉNETI SZEMINÁRIUM I.	105
DOGMATÖRTÉNET SZEMINÁRIUM II.	106

DROGOK ÉS DROGFÜGGŐSÉG	107
AZ EGYHÁZ TÁRSADALMI TANÍTÁSA II.	108
AZ EGYHÁZ TÁRSADALMI TANÍTÁSA III.	109
EGYHÁZJOG I.: ALKOTMÁNYJOG	
EGYHÁZJOG II.: AZ EGYHÁZ HIERARCHIKUS FELÉPÍTÉSE	111
EGYHÁZJOG II.: HÁZASSÁGJOG	
EGYHÁZJOG III.: HÁZASSÁGJOG	112
EGYHÁZTÖRTÉNELEM I.	113
EGYHÁZTÖRTÉNELEM II.	114
EGYHÁZTÖRTÉNELEM III.	115
EGYHÁZTÖRTÉNELEM IV.	116
EGYHÁZTÖRTÉNELEM I-II.	117
EGYHÁZTÖRTÉNELEM III-IV.	118
ÉLETESEMÉNYEK A BIBLIÁBAN I. – Biblia és lelkigondozás	120
ÉLETESEMÉNYEK A BIBLIÁBAN II. – Speciális élethelyzetek	121
ÉLMÉNYPEDAGÓGIAI ESZKÖZÖK	122
EMBERKÖZPONTÚ SZERVEZÉS, VEZETÉS ÉS SZERVEZETFEJLESZTÉS II.	123
ERKÖLCSI ÉS VALLÁSI FEJLŐDÉS	124
ERKÖLCS TANÍTÁS SZAKMÓDSZERTAN	125
ESETELEMZŐ SZEMINÁRIUM I-II.	126
ETIKA II. – Gazdaságetika, üzleti etika, környezetetika	127
ETIKATANÁRI SZAKMÓDSZERTANI KÍSÉRŐ I-II.	128
ETIKATÖRTÉNET	129
FEJLŐDÉSLÉLEKTAN I.	130
FEJLŐDÉSLÉLEKTAN II.	131
FEJLŐDÉSLÉLEKTAN ÉS FEJLŐDÉSI ZAVAROK	132
FELELŐS MARKETING ÉS KOMMUNIKÁCIÓ	133
FILOZÓFIA: ANTROPOLÓGIA	134
FILOZÓFIA: ANTROPOLÓGIA ÉS ETIKA	135
FILOZÓFIA: ETIKA	136
FILOZÓFIA: METAFIZIKA I.	
FILOZÓFIA: METAFIZIKA II.	137
FILOZÓFIA OLVASÓSZEMINÁRIUM	138
FILOZÓFIA: POLITIKAI FILOZÓFIA	139
FILOZÓFIA SZEMINÁRIUM I.	140
FILOZÓFIA SZEMINÁRIUM II.	141
FILOZÓFIA: VALLÁSFILOZÓFIA	142
FILOZÓFIATÖRTÉNET I. – Bevezetés az ókori bölcsélet történetébe	143
FILOZÓFIATÖRTÉNET I. – Bevezetés az ókori és középkori bölcsélet történetébe	144
FILOZÓFIATÖRTÉNET II. – Bevezetés a középkori bölcsélet történetébe	145

FILOZÓFIATÖRTÉNET II.	146
FILOZÓFIATÖRTÉNET III.	147
FILOZÓFIATÖRTÉNET IV.	148
FUNDAMENTÁLIS TEOLÓGIA: AZ EGYHÁZ	149
FUNDAMENTÁLIS TEOLÓGIA: A KINYILATKOZTATÁS ÉS A HIT	150
FUNDAMENTÁLIS TEOLÓGIA: A KRISZTUS-ESEMÉNY	152
FUNDAMENTÁLIS TEOLÓGIA: A VALLÁS	153
FUNDAMENTÁLIS TEOLÓGIA SZEMINÁRIUM	
FUNDAMENTÁLIS SZEMINÁRIUM – Eucharisztia és katolikus identitás	154
FUNDAMENTÁLIS SZEMINÁRIUM – A hit tulajdonságai	155
GYAKORLATI PROJEKT III–IV.	156
GYAKORLATI SZERTARTÁSTAN	157
GYAKORLATKÍSÉRŐ SZEMINÁRIUM I. – Pasztorális tanácsadás képzésben	158
GYAKORLATKÍSÉRŐ SZEMINÁRIUM II. – Pasztorális tanácsadás képzésben	160
A GYERMEKVÉDELEM JOGI ALAPJAI I.	162
A GYERMEKVÉDELEM JOGI ALAPJAI II.	163
GYERMEKVÉDELMI INTÉZMÉNYEK MŰKÖDÉSE, GAZDÁLKODÁSA	164
HITTAN TANÁRI ÖSSZEFÜGGŐ EGYÉNI ISKOLAI GYAKORLAT – 2017. szeptember 1. után indult tanári mesterképzés hallgatói számára	166
HITTANÁRI SZAKMÓDSZERTAN	168
HITTANÁRI SZAKMÓDSZERTAN SZEMINÁRIUM	
KATEKETIKAI SZAKMÓDSZERTAN II.	169
HITTANÁRI SZAKMÓDSZERTANI KÍSÉRŐ I–II.	171
HITTANÁRI TANÍTÁSI GYAKORLAT – Osztatlan tanárképzés hallgatói számára 2017. szeptember 1. után indult tanári mesterképzés hallgatói számára	
KATEKETIKAI GYAKORLAT	
Katekéta – lelkipásztori munkatárs képzés hallgatói számára	172
HOMILETIKA	174
INTÉZMÉNYLÁTOGATÁSI GYAKORLAT I. – Alapellátás	175
ISKOLAI GYERMEKVÉDELEM	177
ISKOLAI GYERMEKVÉDELMI MÓDSZEREK	179
KATEKETIKA I.	181
KATEKETIKA II.	182
KATEKETIKAI GYAKORLAT	183
KATEKETIKAI SZAKMÓDSZERTAN	
KATEKETIKAI SZAKMÓDSZERTAN I.	184
KATEKETIKAI SZAKMÓDSZERTAN II.	185
KERESZTÉNY TÁRSADALMI-GAZDASÁGI LOGIKA	186

KÓRHÁZI LELKIGONDOZÁS	187
KÓRHÁZI LELKIGONDOZÁS GYAKORLAT	189
KÖZÖSSÉGI PEDAGÓGIAI GYAKORLAT	190
KÖZÖSSÉGVEZETÉS	191
KÖZPÉNZÜGYEK, ÁLLAMI GAZDÁLKODÁS	192
KRÍZIS ÉS TANÁCSADÁS	194
KRÍZISLÉLEKTAN ÉS INTERVENCIÓ	195
LATIN NYELV I.	196
LATIN NYELV II.	197
LATIN NYELV III.	198
LATIN NYELV IV.	199
LATIN NYELV V.	200
LATIN NYELV VI.	201
LELKIPÁSZTORI TEOLÓGIA I.: ALAPVETŐ PASZTORÁLIS	202
LELKIPÁSZTORI TEOLÓGIA I.: ALAPVETŐ PASZTORÁLIS	203
LELKIPÁSZTORI TEOLÓGIA II.: SZENTSÉGI PASZTORÁLIS	204
LELKIPÁSZTORI TEOLÓGIA II.: SZENTSÉGI PASZTORÁLIS	205
LELKIPÁSZTORI TEOLÓGIA III.: KÖZÖSSÉG	206
LELKIPÁSZTORI TEOLÓGIA IV.: KATEGORIÁLIS PASZTORÁCIÓ	207
LITURGIKUS ÉNEK I-II.	208
LITURGIKUS ÉNEK I-II.	209
MORÁLTEOLÓGIA I.: ALAPVETÉS	210
MORÁLTEOLÓGIA II.: VALLÁSI ERKÖLCS	212
MORÁLTEOLÓGIA III.: BIOETIKA	213
MORÁLTEOLÓGIA IV.: SZEMÉLYES KAPCSOLATOK ERKÖLCSE	
MORÁLTEOLÓGIA: SZEMÉLYES ÉS TÁRSADALMI KOMMUNIKÁCIÓ	215
MORÁLTEOLÓGIA SZEMINÁRIUM	217
MORÁLTEOLÓGIA SZEMINÁRIUM I.	218
MORÁLTEOLÓGIA SZEMINÁRIUM II. – Szexualitika	219
NEVELÉSELMÉLET	220
NEVELÉSTÖRTÉNET	221
NYÁRI KATEKETIKAI/PASZTORÁLIS GYAKORLAT	222
NYÁRI LELKIGYAKORLAT	223
ÓSZÖVETSÉGI EXEGÉZIS I. – Tóra és Bölcsességi írások	224
ÓSZÖVETSÉGI EXEGÉZIS II. – Proféták és a Zsoltárok könyve	226
ÖKUMENIZMUS	227
ÖSSZEFÜGGŐ EGYÉNI ISKOLAI GYAKORLAT – Osztatlan tanári mesterképzés hallgatói számára	229
A PAPSÁG TEOLÓGIÁJA	231
A PASZTORÁLIS TANÁCSADÁS ETIKÁJA	232
A PASZTORÁLIS TANÁCSADÁS SPECIÁLIS FORMÁI ÉS HELYZETEI I-II.	233

A PASZTORÁLIS TEOLÓGIA ALAPJAI	234
PATROLÓGIA I.	235
PATROLÓGIA I.	236
PATROLÓGIA II.	237
PATROLÓGIA II.	238
PEDAGÓGIAI PSZICHOLÓGIA	239
PLÉBÁNYAI ADMINISZTRÁCIÓ ÉS ÜGYVITEL	240
PLÉBÁNYAI GYAKORLAT	241
PLÉBÁNYAI GYAKORLAT BEVEZETÉSE I.	242
PLÉBÁNYAI GYAKORLAT BEVEZETÉSE I.	243
PLÉBÁNYAI GYAKORLAT BEVEZETÉSE II.	244
PLÉBÁNYAI GYAKORLAT BEVEZETÉSE II.	245
POLITOLÓGIA	246
PORTFÓLIÓ – Osztatlan tanári mesterképzés hallgatói számára	247
PORTFÓLIÓ – 2017. szeptember 1. után indult tanári mesterképzés hallgatói számára	249
PORTFÓLIÓ SZEMINÁRIUM	252
PROPEDEUTIKA – Osztatlan rendszerű tanárképzésben anyanyelvi kritériumtárgy	253
PSZICHODRÁMA I-II.	254
PSZICHOLÓGIA A GYERMEKVÉDELEMBEN	255
PSZICHOPATOLÓGIA I-II.	257
REFLEKTÍV PEDAGÓGIA	258
REFLEKTÍV PEDAGÓGIA-PSZICHOLÓGIA SZEMINÁRIUM I-II.	259
RETORIKA I.	260
RETORIKA II.	
RETORIKA Anyanyelvi kritériumtárgy osztatlan rendszerű tanárképzésben	261
RÍTUS	262
ROMOLÓGIA I-II.	263
A SEGÍTŐ BESZÉLGETÉS ALAPKÉRDÉSEI	264
SEGÍTŐ KAPCSOLAT ÉS TANÁCSADÁS	266
SPECIÁLIS HELYZETŰ CSALÁDOK	267
SPIRITUÁLIS TEOLÓGIA I.	268
SPIRITUÁLIS TEOLÓGIA I.	269
SPIRITUÁLIS TEOLÓGIA II.	270
SPIRITUÁLIS TEOLÓGIA II.	271
SZAKDOLGOZATI SZEMINÁRIUM	272
SZAKMAI IDENTITÁS TRÉNING	273
SZEMÉLYISÉG- ÉS CSALÁDPszichológia	274
SZEMÉLYISÉGFEJLESZTŐ ÉS KOMMUNIKÁCIÓS GYAKORLAT	275

SZEMÉLYISÉGFEJLESZTŐ TRÉNING I-II.	276
SZEMÉLYISÉGFEJLŐDÉSI ÉS TANULÁSI ZAVAROK	277
A SZENVEDÉS LELKI ÉS TEOLÓGIAI DIMENZIÓI	278
SZERZETESSÉG TEOLÓGIÁJA	279
SZOCIÁLETIKA	280
SZOCIÁLPSZICHOLÓGIA	
TÁRSADALOMPSZICHOLÓGIA	281
SZOCIOLÓGIA – Általános és vallásszociológia	282
A TANÁCSADÁS ELMÉLETE ÉS MÓDSZERTANA I.	283
TÁRSADALOMPEDAGÓGIA	284
TÁRSADALOMPSZICHOLÓGIA	285
ÚJSZÖVETSÉGI EXEGÉZIS I. – Szinoptikus evangéliumok	286
ÚJSZÖVETSÉGI EXEGÉZIS II. – A negyedik evangélium – apostoli levelek – Jelenések könyve	287
VALLÁSPSZICHOLÓGIA	288
VILÁGVALLÁSOK ETIKÁJA	289

PTBL/E – ESTI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Előadó: Asztalosné Elekes Szende

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókkal az egészségpszichológia által feltárt fontosabb eredményeket és felhívni a figyelmet ezek lelkigondozói helyzetekben való alkalmazásaira.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a krónikus vagy súlyos betegséggel küzdő ember lélektani sajátosságait. Képes az egészség – betegség fogalmát egy bio-pszicho-szociális összefüggésrendszerben szemlélni. Képes lelkigondozói kontextusban a beteg ember erőforrásainak feltárására, az optimális megküzdési stratégiák alkalmazásának támogatására. Elkötelezett a segítő hivatás szakmailag igényes gyakorlása iránt.

Tematika: 1. Az egészségpszichológia tárgya, alkalmazási területei. 2. Az egészség – betegség fogalom-pár. Holisztikus egészségmegközelítés. 3. A stressz fogalom meghatározása. A kiértékelés szerepe a stressz kialakulásában. 4. A diagnózisközlés pszichológiai és etikai vonzatai. 5. A betegséghez való pszichológiai alkalmazkodás. A betegség integrálása az életútba. 6. A betegséggel való megküzdés. 7. A társas támasz szerepe a betegséggel való megküzdésben. 8. A pszichoneuroimmunológia (PNI) fogalma, meghatározása. Pszichés tényezők hatása az idegrendszerre. 9. Az onkopszichológia körvonalazódása. A pszichoszociális tényezők szerepe a rákos megbetegedésekben. 10. A krónikus betegségek (kardiovaszkuláris betegségek, diabétesz, krónikus veseelégtelenség) lelki aspektusai. 11. A túlélésben szerepet játszó tényezők. Az erőforrások felkutatása. Betegség és értelemkeresés. 12. Segítségnyújtás a hozzátartozóknak.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Ajánlott irodalom: KULCSÁR ZSUZSANNA: *Egészségpszichológia*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2002; KÁLLAI JÁNOS – VARGA JÓZSEF – OLÁH ATTILA (szerk.): *Egészségpszichológia a gyakorlatban*, Medicina, Budapest, 2007, 14. fejezet: Krónikus betegek ellátásának egészségpszichológiája, 17. fejezet: Pszichológiai szempontok az onkológiai betegek ellátásában, 18. fejezet: Kardiovaszkuláris prevenció és rehabilitáció; KOPP MÁRIA – BERGHAMMER RITA (szerk.): *Orvosi pszichológia*, Medicina, Budapest, 2009, 8–11. fejezet.

GYBGYV – ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Csókay László

A tanegység célja: A további gyermekvédelmi tanulmányok megalapozása. A hallgatók ismerjék meg a gyermekvédelem alapfogalmait és alapelveit, a magyar gyermekvédelmi rendszer felépítését és működését, a mai magyar társadalomban megjelenő legfontosabb gyermekvédelmi problémákat. Legyenek tájékozottak a gyermekek és családok számára nyújtható gyermekvédelmi szolgáltatásokról és segítségnyújtási formákról.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a gyermekvédelem alapfogalmait és alapelveit, a magyar gyermekvédelmi rendszer felépítését és működését, az aktuális problémákat. Képes konkrét helyzetekben a megismert alapelveket szem előtt tartó stratégia kidolgozására és a megfelelő lépések megvalósítására. Elkötelezett a gyermekek érdekeinek védelme és képviselote iránt, mind civil életében, mind foglalkozása gyakorlása során.

Tematika: 1. A gyermekkor fogalma, időbeni és társadalmi meghatározottsága. 2. A gyermekvédelem fogalma. 3. A gyermekvédelem alapelvei. 4. Hátrányos helyzet, halmozottan hátrányos helyzet, veszélyeztetettség. 5. Gyermekbántalmazás családban és családon kívül. 6. A gyermekvédelem rendszere, állami, önkormányzati feladatok. 7. A gyermekvédelmi jelzőrendszer. 8. Gyermekjóléti alapellátások tartalma, formái. 9. Gyermekvédelmi szakellátások tartalma, formái. 10. Hatósági intézkedések a gyermekvédelemben. 11. Az együttműködés problémái a gyermekvédelemben. 12. A gyermekvédelmi tevékenység etikai kérdései.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: BÁNYAI EMÖKE: Szempontok és javaslatok az intenzív családmegtartó szolgáltatások gyermekjóléti munkába való bevezetéséhez, in Rácz Andrea (szerk.): *Szülői kompetenciafejlesztést célzó modellprogramok a gyermekjóléti szolgáltatások tárházában*, Rubeus Egyesület, Budapest, 2018, 6–21, http://rubeus.hu/wp-content/uploads/2015/08/szuloi_kompetenciafejlesztes_rubeus_20180919.pdf; CSÓKAY LÁSZLÓ: Röviden a gyermekvédelemről – pedagógusoknak, *Embertárs 17* (2019/1) 1–12; DOMSZKY ANDRÁS (szerk.): *Gyermekvédelmi szakellátás. Segédanyag a szociális szakvizsgálóhoz*, NCSSZI, Budapest, 2004; *A gyermekvédelmi észlelő- és jelzőrendszer működtetése kapcsán a gyermek bántalmazásának felismerésére és megszüntetésére irányuló szektorsemleges egységes elvek és módszertan. Módszertani útmutató*, Emberi Erőforrások Minisztériuma, Budapest, 2017, http://www.macsgyoe.hu/downloads/szakmai_anyagok/modszertaniutmutobantalmazas.pdf; GULYÁSNÉ KOVÁCS ERZSÉBET – TÓTH JUDIT NIKOLETTA: *A magyar gyermekvédelem 20 éve – amit a számok mutatnak*, in Lakner Zoltán (szerk.): *Nem csak szív kell, de kell tudás is!*, SZOSZAK, Budapest, 2017; GULYÁSNÉ KOVÁCS ERZSÉBET – VIDA ZSUZSANNA: A gyermekvédelmi szakellátás mutatóinak alakulása 2017-ben, *Szociálpolitikai Szemle 4* (2018/5) 47–76.

Ajánlott irodalom: Fogalomtár család és gyermekjóléti szolgálatok és központok feladataihoz kapcsolódóan 2016, <http://szocialisportal.hu/documents/10181/84147/>

fogalomtar_csgysz.pdf/fa7c29ba-d070-4b59-9b29-113bf653d281; *Statisztikai tükör* 8 (2014/11): *Gyermekek átmeneti gondozása*, <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/stattukor/gyermekekgondozasa.pdf>; *Statisztikai tükör* 10 (2016/2): *Gyermekesély – A gyermekvédelmi jelzőrendszer működése 2014*, <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/stattukor/gyermekvedelem14.pdf>; *Statisztikai tükör* 13 (2019): *A gyermekek napközbeni ellátása 2018*, <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/stattukor/kisgyermnapkozbeni/kisgyermnapkozbeni18.pdf>; HERCZOG MÁRIA: *A gyermekvédelem dilemmái*, Pont, Budapest, 1997; HERCZOG MÁRIA: *Gyermekbántalmazás*, Complex Kiadó, Budapest, 2007; HUSZ ILDIKÓ – KOVÁCS ERIKA: A Biztos Kezdet Gyerekházak szerepe a szülői kompetenciák erősítésében, *Szociálpolitikai Szemle* 4 (2018/5) 31–46; PUKÁNSZKY BÉLA (szerk.): *A gyermek évszázada*, Osiris, Budapest, 2000; RÁCZ ANDREA: A gyermekotthoni nevelés kihívásai, a nagykorúságuk előtt álló fiatalok jövőképe, *Kapocs* 5 (2006/4) 14–31; RÁKÓ ERZSÉBET: A gyermekszegénység gyermekvédelmi aspektusai, *Fordulópont* 12 (2010/1) 5–16; SZILVÁSI LÉNA: Nézőpontok, elméletek, gyakorlatok. A magyar biztos kezdet program előzményei és megvalósulása, in Balázs István et al. (szerk.): *A génektől a társadalomig. A koragyermekkori fejlődés színterei*, Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet, Budapest, 2011, 57–69; *A magyarországi Biztos Kezdet program*.

MTBHGYN, BABHGYN, BABHGY/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Svajcsikné Pál Bernadette

A tanegység célja: A kateketika és a pedagógia alapfogalmainak, a katekézis szervezett formáinak és különböző helyszíneinek, valamint a katekéta feladatainak megismertetése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a katekézis fő feladatait, annak helyszíneit, szintjeit és az egyház katekétával kapcsolatos elvárásait. Képes a katekézis szintjeinek megkülönböztetésére, lehetőségeinek felmérésére. Elkötelezett abban, hogy elképzeléseit az egyház tanításával összhangban valósítsa meg és személyes példájával is ezt közvetítse.

Tematika: A katekézis. A katekézis megnyilvánulási formái. A katekézis helyszínei: plébánia. A katekézis helyszínei: állami iskola. A katekézis helyszínei: katolikus iskola. Mit érdemes megfigyelni az óralátogatásokon? A katekézis szintjei. A katekézis feladatai. A hittanóra felépítése. A katekézis módszerei. A katekézis eszközei. Motiválás és fegyelmezés. Eredményesség. Szükség esetén konzultációs lehetőség. Ehhez kapcsolódó kihelyezett foglalkozások:

1. *Közös hospitálás:* A főiskola által egyeztetett gyakorlati helyen 3 óra megtekintése és megbeszélése az órát tartó tanárral. A tapasztalatokról, benyomásokról jegyzőkönyv készítése az előadásokon elhangzottak alapján. Egy óra egy részének megtartása a tanárral való előzetes egyeztetés alapján, amelyhez óravázlat (mikrotanítási vázlat) készítése is szükséges. A megtartott óráról/órarészletről reflexió írása.

2. *Szabadon választott:* Egy plébániai és egy állami iskolai foglalkozáson (ez nem csak hittanóra lehet) való részvétel 2 alkalommal. A tapasztalatokról, benyomásokról jegyzőkönyv készítése, valamint a közös és a szabadon választható foglalkozások összehasonlító elemzése.

Követelmény: A szorgalmi időszak végéig a jegyzőkönyvek, elemzések, az előzetesen elfogadott mikrotanítási vázlat a hozzá tartozó reflexióval, és az egyes helyszíneket összehasonlító elemzés leadása. (A beadvány legalább 5 oldal legyen.)

A beadandókat elektronikus úton, egyetlen csatolt fájlban, a Dolgozatírási szabályzatban foglalt előírásoknak megfelelően kell elküldeni. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A katekézis általános direktórium*a (KÁD), Szent István Társulat, Budapest, 1998; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktórium* (MKD), Szent István Társulat, Budapest, 2005; *A Katolikus Egyház Katekizmusának Kompendiuma* (KEKK), Szent István Társulat, Budapest, 2013; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *A magyar katolikus hitoktatás tantervei. Kerettanterv*, k. n., Vác, 1996.

BABKPGYN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Nobilis Mária

A tanegység célja: Az ifjúság lelkipásztori szolgálatának megismerése, alapszintű bevezetés a közösségek életének kísérésébe, a táborszervezésbe és -vezetésbe, valamint lelkigyakorlatok, ifjúsági rendezvények szervezésébe. Felkészülés egy konkrét nyári tábori szolgálatra.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyház ifjúságpasztorációjának alapelveit. Képes tábor, lelkigyakorlat, rendezvények stb. szervezésére. Elkötelezettséget vállal egy konkrét program megvalósításában és az ifjúság lelkipásztori szolgálatában.

Tematika: 1. Az ifjúsággal mint önálló korcsoporttal való foglalkozás története és helyzete a pasztorációban. 2. Az ifjúságpasztoráció az egyházi dokumentumok tükrében. 3. Az ifjúsági világtalálkozók, pasztorális értelmezésük és jelentőségük. 4. Egyéni, közösségi és média-kommunikáció a fiatalok életében és használatuk a lelkipásztorakodásban. 5. Lelkivezetés, tanácsadás, kapcsolattartás az ifjúságpasztorációban. 6. Felőttek és családok részvételével szervezett plébániai programok jellegzetességei. 7–8. Táborszervezés, táborvezetés.

Követelmény: Részvétel az interaktív felkészülésben a kurzus során. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: NOBILIS MÁRIÓ (szerk.): *Pápák a fiatalok evangelizációjáról*, Sapientia, Budapest, 2014; KESZELI SÁNDOR: *Beszéljünk a fiataloknak Istenről*, k. n., h. n., 2016 (mindkét dokumentum belső használatra, elektronikus formában a jegyzetadatbázisban elérhető).

Ajánlott irodalom: YOUCAT. *A katolikus egyház ifjúsági katekizmusa*, Kairosz, Budapest, 2013; DOCAT. *Mit kell tennünk? A katolikus egyház társadalmi tanítása*, Vigilia, Budapest, 2018; A TÖMEGKOMMUNIKÁCIÓ PÁPAI TANÁCSA: *Az egyház és az internet*, <http://uj.katolikus.hu/konyvtar.php?h=131>; HERVAY F. LEVENTE: *Cserkészek Táborozási Könyve*, Márton Áron Kiadó, Budapest, 1997.

BABKPGYE – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Nobilis Mária

A tanegység célja: Az alapvető plébániai pasztorális helyzet és különösen az ifjúság lelkipásztori szolgálatának megismerése, alapszintű bevezetés a közösségek életének kísérésébe, a táborszervezésbe és -vezetésbe, valamint lelkigyakorlatok, ifjúsági rendezvények szervezésébe. Felkészülés egy konkrét nyári tábori szolgálatra.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyház ifjúságpasztorációjának alapelveit. Képes tábor, lelkigyakorlat, rendezvények stb. szervezésére. Elkötelezettséget vállal egy konkrét program megvalósításában és az ifjúság lelkipásztori szolgálatában.

Tematika: 1–2. A népegyház modellje, működése és átalakulása. Ennek hatása a plébániai életre és az ifjúságpasztoráció jelentőségének növekedésére. 3. Az ifjúságpasztoráció az egyházi dokumentumok tükrében. Az ifjúsági világtalálkozók, pasztorális értelmezésük és jelentőségük. 4. Egyéni, közösségi és média-kommunikáció a fiatalok életében és használatuk a lelkipasztorkodásban. Lelkivezetés, tanácsadás, kapcsolattartás az ifjúságpasztorációban. 5. Felnőttek és családok részvételével szervezett plébániai programok jellegzetességei. 6–7. Táborszervezés, táborvezetés.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: NOBILIS MÁRIÓ: *Mi jön a népegyház után? Esélyünk a kapcsolat*, k. n., h. n., 2014; NOBILIS MÁRIÓ (szerk.): *Pápák a fiatalok evangelizációjáról*, Sapientia, Budapest, 2014; KESZELI SÁNDOR: *Beszélgjünk a fiataloknak Istenről*, k. n., h. n., 2016 (mindhárom dokumentum belső használatra, elektronikus formában a jegyzetadatbázisban elérhető).

Ajánlott irodalom: YOUCAT. *A katolikus egyház ifjúsági katekizmusa*, Kairosz, Budapest, 2013; DOCAT. *Mit kell tennünk? A katolikus egyház társadalmi tanítása*, Vigilia, Budapest, 2018; A TÖMEGKOMMUNIKÁCIÓ PÁPAI TANÁCSA: *Az egyház és az internet*, <http://uj.katolikus.hu/konyvtar.php?h=131>; HERVAY F. LEVENTE: *Cserkészek Táborozási Könyve*, Márton Áron Kiadó, Budapest, 1997.

MTBO1N, HBO1N, BABO1N, BABO1/E, HBO1/E, RIBO1/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Cziglányi Zsolt

A tanegység célja: A kurzus bevezet az ószövetségi szentírástudomány alapismerteibe (fogalmak, irodalomtörténeti, kortörténeti keretek), és bemutatja az Ószövetség történeti könyveinek és novelláinak irodalomtörténetét (szerkezet, szerzőség, szerkesztéstörténet, keletkezés helye és ideje, kortörténeti kérdések, kutatástörténet fontosabb álláspontjai), teológiai és történeti jelentőségét.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szentírástudomány kritikai megközelítésének fontosabb eredményeit, el tudja helyezni az ószövetségi könyveket az ókori Izrael társadalom- és vallástörténetében. Képes különbséget tenni a leírt szöveg korhoz kötött és örökérvényű aspektusai között, valamint irodalmi vizsgálat tárgyaként is kezelni a szent szövegeket. Elkötelezett a Szentírás mélyebb megértése irányában, és törekszik a bibliaolvasás spirituális és kritikai szempontjai között összhangot teremteni.

Tematika: 1–2. A Pentateuchus irodalmi vizsgálata és kutatástörténete. 3–5. A Tóra egyes könyveinek áttekintése: Teremtés, Kivonulás, Leviták, Számok, Második Törvénykönyv. 6–8. Az ún. Deuteronomisztikus Történeti Mű (DTM) létezésének kérdése. A DTM-et alkotó könyvek áttekintése: Második Törvénykönyv, Jósue, Bírak, Sámuel, Királyok könyvei. 9. Az első történeti munka újraírása: a Krónikák könyvei. 10. A restauráció időszaka: Ezdrás és Nehemiás. 11. A hellenisztikus kor: a Makkabeusok könyvei. 12. Diaszpóra-irodalom: Rut és könyve, Tóbiás és Eszter könyve.

Követelmény: A tárgyalt ószövetségi könyvek szövegismerte. Nappali és esti tagozaton a félév során három zárthelyi dolgozat megírása az alapfogalmakról, a szentírási könyvek témájáról, valamint a kánon- és kortörténeti alapismeretekből. (A dolgozatokat mindaddig újra meg kell írni, amíg legalább elégségesre nem sikerülnek.) A félév végén szóbeli vizsga az előadásokon tárgyalt ószövetségi könyvek ismereteiből. E vizsga feltétele és az érdemjegy egyharmada a zárthelyi dolgozatok sikeres teljesítése.

Kötelező irodalom: CZIGLÁNYI ZSOLT: *Az Ószövetség története*, META Egyesület, Pécs, 2018; valamint az Ószövetség vonatkozó könyveinek (1–5Móz, Józs, Bír, 1–2Sám, 1–2Kir, Ezd, Neh, 1–2Krón, 1–2Makk; Tób; Jud; Eszt; Rut) szövegismerte.

Ajánlott irodalom: További magyar nyelvű ajánlott szakirodalom ismertetése az előadásokon.

MTBO2N, HBO2N, BABO2N, BABO2/E, HBO2/E, RIBO2/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Szatmári Györgyi

A tanegység célja: Az Ószövetség „Későbbi próféták” és „Többi írások” korpuszaiba tartozó, és néhány deuterokanonikus könyv keletkezés- és irodalomtörténeti problematikájának és alapvető teológiai témáinak a bemutatása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szentírástudomány kritikai megközelítésének fontosabb eredményeit, el tudja helyezni az ószövetségi könyveket az ókori Izrael eszmetörténetében. Képes különbséget tenni a leírt szöveg korhoz kötött és örökérvényű aspektusai között, valamint irodalmi vizsgálat tárgyaként is kezelni a szent szövegeket. Elkötelezett a Szentírás mélyebb megértése iránt, és szintézisre törekszik a spirituális és kritikai bibliaolvasás szempontjai tekintetében.

Tematika: 1. Általános bevezetés a prófétasághoz. 2–4. A nagypróféták (Iz, Jer, Ez) és a Jeremiához kapcsolódó irodalom (JerLev; Siralm; Bár). 5–7. A Tizenkét próféta tekerse. 8. Dániel könyve és az apokaliptika. 9–10. A Zsoltárok könyve és az Énekek éneke. 11–12. „Bölcsességi Pentatuchus” (Jób; Péld; Préd; Sír; Bölcs).

Követelmény: A tárgyalt ószövetségi könyvek szövegismerete. Nappali tagozaton a félév során két zárthelyi dolgozat. A félév végén kollokvium, melynek részét képezi egy, a félév során tárgyalt bibliai könyvekkel kapcsolatos, alapvető kérdésekre és szövegismeretre vonatkozó teszt.

Kötelező irodalom: Az órák során kivetített és jegyzetadatbázisban megtalálható vázlatok. CZIGLÁNYI ZSOLT: *Az Ószövetség története*, Pécsi Püspöki Hittudományi Főiskola, Pécs, 2016; *Az Ószövetség tárgyalt könyvei* (szövegismeret).

Teológia szakon további kötelező irodalom: RÖZSA HUBA: *Bevezetés az Ószövetség könyveibe. Bevezetés az Ószövetség könyveinek irodalom- és hagyománytörténetébe*, Szent István Társulat, Budapest, 2016.

Ajánlott irodalom: BOSETTI, ELENA: *Énekek éneke. „Te, akit a szívem szeret”*. Eksztaízis és keresés, Sapientia – L’Harmattan, Budapest, 2012; MAZZINGHI, LUCA: *A Bölcsesség útja. Tanulmányok a Bölcsesség könyvéről*, Sapientia – L’Harmattan, Budapest, 2016; MELLO, ALBERTO: *Hárfa és lant ébredése. Válogatott tanulmányok a Zsoltárok könyvéhez*, Sapientia – L’Harmattan, Budapest, 2017; SZABÓ MIKLÓS XAVÉR OFM – SZATMÁRI GYÖRGYI (szerk.): *Sokszor és sokféle módon... Válogatott tanulmányok a Próféták gyűjteményéhez*, Sapientia – L’Harmattan, Budapest, 2018; XERAVITS GÉZA: *Deuterokanonikus könyvek. Bevezetés keletkezés- és irodalomtörténetükbe*, PRITA – L’Harmattan, Pápa – Budapest, 2008. További ajánlott irodalom ismertetése az előadások alkalmával.

OPDBPN, BAPDBPN, OPDBP/E, BAPDBP/E, MAPDBP/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó és gyakorlatvezető: Svajcsikné Pál Bernadette

A tanegység célja: A pedagógia mint tudományterület elméleti és gyakorlati nézőpontjainak rendszerbe foglalást, bevezető jellegű tanulmányozása. Ezzel a hallgatók pedagógiai-szakmai orientációjának segítése, rávilágítva arra, hogy tevékenységüknek fontos része az önálló kutatómunka és az eredmények bemutatása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a neveléstudomány főbb területeit, tisztában van a pedagógiai alapfogalmakkal és a tanári tevékenység legfontosabb elemeivel, sajátosságaival. Képes megérteni az oktatás és a nevelés komplex rendszerének összefüggéseit és a tanári hivatás erkölcsi és szakmai követelményeit. Elkötelezett a keresztény nevelés és a felelősségteljes pedagógiai munka iránt.

Tematika: A pedagógia fogalma és fejlődése, a nevelés és az oktatás alapvető nézőpontjai. A pedagógia céljai, módszerei és lehetőségei. A pedagógia mint tudomány és mint gyakorlat. A pedagógia társtudományai és társadalmi-gazdasági kapcsolatrendszere. A pedagógiai folyamat szabályozása, oktatáspolitikák. A Nemzeti Alaptanterv kialakulása, felépítése és célkitűzései. A családi közösség és a nevelő-oktató intézmény egymással összefüggő tevékenységrendszere. A pedagógus és a pedagógiai kommunikáció. A keresztény pedagógia keretei és feladatai.

Követelmény: Hallgatói kiselőadás (prezentációval kísért referátum) tartása és szemináriumi dolgozat vagy kutatási beszámoló készítése. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: BÁBOSIK ISTVÁN (szerk.): *A modern nevelés elmélete*, Telosz, Budapest, 1997; CZIKE BERNADETT (szerk.): *Bevezetés a pedagógiába. Szöveggyűjtemény*, Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1996; TEILHARD DE CHARDIN, PIERRE: *Az emberi jelenség*, Magyar Könyvklub, Budapest, 2001; PUKÁNSZKY BÉLA: *A gyermekkor története*, Műszaki Kiadó, Budapest, 2001; VANIER, JEAN: *Emberre lenni*, Vigilia, Budapest, 2002; *Nemzeti 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról; Új Nemzeti Alaptanterv (a több lépcsőben bevezetendő Nemzeti Alaptanterv Tervezete 2019)*, <http://eduline.hu/cimke/uj+nemzeti+alaptanterv>.

Ajánlott irodalom: SCHAFFHAUSER, FRANZ: *A nevelés alanyi feltételei*, Telosz, Budapest, 2000; NÉMETH ANDRÁS – SKIERA, EHRENHARD: *Reformpedagógia és az iskola reformja*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1999; BÁBOSIK ISTVÁN – TORGYIK JUDIT: *Az iskola szocializációs funkciói*, Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 2009; PUKÁNSZKY BÉLA (szerk.): *Két évszázad gyermekei. A tizenkilencedik-huszedik század gyermekkorának története*, Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 2003.

BEVEZETÉS AZ ÚJSZÖVETSÉGBE I.

MTBU1N, HBU1N, BABU1N, BABU1/E, HBU1/E, RIBU1/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Szatmári Györgyi

Tanegységi előfeltétel (Teológia és Katekéta–lelképásztori munkatárs szakon, valamint osztatlan rendszerű tanárképzésben): Bevezetés az Ószövetségbe I. (MTBO1N, HBO1N, BABO1N, BABO1/E) vagy Bevezetés az Ószövetségbe II. (MTBO2N, HBO2N, BABO2N, BABO2/E)

A tanegység célja: Az Újszövetség korának bemutatása történelmi, kulturális és vallási szempontból. Az újszövetségi kánon kialakulásának megismertetése. Az evangéliumok és az Apostolok cselekedetei forrásainak, műfajainak és a könyvek keletkezési körülményeinek tárgyalása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyes könyvek történelmi hátterét, forrásait, szerzőre, címzettek, az egyes könyvek kialakulására vonatkozó meghatározó nézeteket. Képes a történelmi háttérre, zsidó hagyományra vonatkozó ismeretei alapján a keresztény hit újszövetségi könyvekhez kötődő tartalmának világos kifejtésére. Elkötelezetten törekszik az evangéliumok üzenetének egyre mélyebb megismerésére és a Szentírásból táplálkozó keresztény életre.

Tematika: 1–2. Az Újszövetség történelmi közege. 3–4. Az Újszövetség vallási környezet. 5–6. Az Újszövetség irodalmi környezet. 7. Újszövetségi kánon- és szövegtörténet. 8. A szinoptikus kérdés és megoldási kísérletei. 9. Márk evangéliuma. 10. Máté evangéliuma. 11–12. Lukács evangéliuma és az Apostolok cselekedetei. 13. János evangéliuma.

Követelmény: A tárgyalt újszövetségi könyvek szövegismerete. A félév során két, a tananyagra és a bibliai szövegek ismeretére vonatkozó zárthelyi dolgozat megírása (nappali tagozaton). A félév végén írásbeli vizsga a kötelező irodalomból és a vonatkozó újszövetségi szövegismeretből.

Kötelező irodalom: Kocsis IMRE: *Bevezetés az Újszövetség kortörténetébe és irodalmába*, 1. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2010; Márk, Máté, Lukács és János evangéliuma, valamint az Apostolok cselekedetei (szövegismeret).

Ajánlott irodalom: További magyar nyelvű ajánlott szakirodalom ismertetése az előadásokon.

MTBU2N, HBU2N, BABU2N, BABU2/E, HBU2/E, RIBU2/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Szatmári Györgyi

Tanegységi előfeltétel (Teológia és Katekéta–lelképásztori munkatárs szakon, valamint osztatlan rendszerű tanárképzésben): Bevezetés az Ószövetségbe I. (MTBO1N, HBO1N, BABO1N, BABO1/E) vagy Bevezetés az Ószövetségbe II. (MTBO2N, HBO2N, BABO2N, BABO2/E)

A tanegység célja: Az újszövetségi levélirodalom és a Jelenések könyve általános jellemzőinek vázolása, Pál személyének, gondolkodásának, apostoli működésének bemutatása a rendelkezésre álló adatok kritikai értékelése alapján, valamint az apostoli levelek és a Jelenések könyve forrásainak, műfajainak és létrejöttük körülményeinek megismertetése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyes könyvek történelmi hátterét, forrásait, a szerzőre, a címzettekre és a könyvek kialakulására vonatkozó, ma uralkodó véleményeket. Képes a történelmi háttérre, zsidó és hellenisztikus hagyományra vonatkozó ismeretei alapján a keresztény hit egyes újszövetségi könyvekhez kötődő tartalmának világos kifejtésére. Elkötelezetten törekszik az apostoli levelek üzenetének mélyebb megértésére és az apostoli buzdítást követő, a Jelenések könyve által megjelenített reményt tanúsító életre.

Tematika: 1. A *Corpus paulinum* – a páli levelek hitelességének kérdése; az ókori levelek és az apostoli levelek jellemzői. 2. Pál apostol személye és működése. 3. Pál és a tesszalóniki egyház. 4–5. A korintusi levelezés. 6. A galatákhoz írt levél. 7. Pál és a filippi egyház. 8. Levél Filemonnak. 8–9. Pál neve alatt megjelent levelek. 10. Pasztorális levelek. 11. Katolikus levelek. 12. A Zsidókhöz írt levél. 13. Az apokaliptika jellemzői és a Jelenések könyve.

Követelmény: A tárgyalt újszövetségi könyvek szövegismerete. Nappali tagozaton a félév során két zárthelyi dolgozat. A félév végén kollokvium, melynek részét képezi egy, a félév során tárgyalt bibliai könyvekkel kapcsolatos, alapvető kérdésekre és szövegismeretre vonatkozó teszt.

Kötelező irodalom: Az órák során kivetített és jegyzetadatbázisban megtalálható vázlatok. KOCIS IMRE: *Bevezetés az Újszövetség kortörténetébe és irodalmába*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2011; SCHENK, KENNETH: *Philón és Pál apostol írásai*, in id.: *Bevezetés Philón életéhez és írásaihoz*, L'Harmattan, Budapest, 2010, 114–121; *Id.:* *Philón és a Zsidókhöz írt levél*, in *ibid.* 121–130; *Az Újszövetség tárgyalt iratai* (szövegismeret).

Ajánlott irodalom: AHARONI, YOHANAN – AVI-YONAH, MICHAEL (szerk.): *Bibliai Atlasz*, Szent Pál Akadémia, Budapest, 1999; *Bibliai atlasz: kortörténeti bevezetéssel*, Református Sajtóosztály, Budapest, é. n.; BENYIK GYÖRGY (szerk.): *Szent Pál és a pogány irodalom. Szegedi Nemzetközi Biblikus Konferencia – Szeged, 2009. szeptember 24–26.*, JATEPress, Szeged, 2010; BROWN, RAYMOND E. et al. (szerk.): *Jeromos Bibliakommentár*, 2–3. kötet, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Budapest, 2003; LEON-DUFOUR, XAVIER: *Az Újszövetség értelmező kéziszótára*, Új Ember, Budapest, 2008. További ajánlott irodalom ismertetése az előadások alkalmával.

MTBGR1N, MTGR3N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

MTBGR2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Nyelvtanár: Szabó Mária SSS

Tanegységi előfeltétel (Bibliai görög nyelv II.): Bibliai görög nyelv I. (MTGR1N)

Tanegységi előfeltétel (Bibliai görög nyelv III.): Bibliai görög nyelv II. (MTGR2N)

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókkal a bibliai görög nyelv, elsősorban az alaktan alapjait. Az Újszövetségből vett, egyszerűbb példamondatok olvasása során kifejleszteni a fordítási készséget, bemutatni egyes újszövetségi fogalmak, kifejezések sajátos bibliai értelmét.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a bibliai görög nyelv, elsősorban az alaktan alapjait. Képes az Újszövetségből vett, egyszerűbb példamondatok értő olvasására és fordítására, egyes fogalmak, kifejezések sajátos bibliai értelmének kifejtésére. Elkötelezett abban, hogy a Szentírás görög nyelvét a hitben való elmélyülés lehetőségének tekintse.

Tematika (Bibliai görög nyelv I.): 1–2. A görög nyelv rövid története; a görög írás és átírás; az olvasás gyakorlása. 3–4. A névelő, az *o-* és *a-*tövű főnevek ragozása; 1. lecke. 5–6. Az *a-*tövű hímnemű főnevek ragozása; az *o-/a-*tövű melléknemek; 2. lecke. 7–8. A szabályos igék és a létige praesens és praeteritum imperfectuma; a személyes névmások; 3. lecke. 9–10. Az aktív imperfectum igemódjai és igenevei; a vonatkozó és kölcsönös névmás; 4. lecke. 11–12. A némahangzós tövű főnevek, *ont-*tövű participiumok és a *pas* ragozása; a mutató névmás; 5. lecke. 13. Ismétlés, gyakorlás.

Tematika (Bibliai görög nyelv II.): 1–2. A folyékony tövű névszók ragozása; a medio-passzív imperfectum ragozása; 6. lecke. 3–4. Az igeragozás rendszere; a futurum és az aktív aoristos ragozása; 7. lecke. 5–6. A *s-*tövű névszók ragozása; a mediális aoristos és az erős aoristos ragozása; 8. lecke. 7–8. Az *y-*tövű főnevek ragozása; az aktív perfectum ragozása; 9. lecke. 9–10. Az *y-*tövű melléknemek és *i-*tövű főnevek ragozása; a medio-passzív perfectum ragozása; 10. lecke. 11–12. Az *eu-*tövű főnevek ragozása; a passzív aoristos és futurum ragozása; 11. lecke. 13. Ismétlés, gyakorlás.

Tematika (Bibliai görög nyelv III.): 1–2. Ismétlés; igék felosztása; valódi magánhangzós tövű igék; 12. lecke. 3–4. A jeltelen osztály némahangzós tövű igéi; 13. lecke. 5–6. A *j-*osztály némahangzós tövű igéi; 14. lecke. 7–8. A jeltelen és *j-*osztály folyékony tövű igéi; 15. lecke. 9–10. Az orrhangú és kezdő igék osztálya; a kötőhangzó nélküli erős aoristos; a melléknévfokozás; 16. lecke. 11–12. Az *E-*osztály és a vegyes tövű igék osztálya; 17. lecke. 13. Ismétlés, gyakorlás.

Követelmény: A félév végén gyakorlati jegy. Megszerzésének feltételei: az órákon való aktív részvétel; minden leckéből röpdolgozat írása; félév végén szóbeli beszámoló az egész féléves anyagból.

Kötelező irodalom: SZABÓ MÁRIA: *Bevezetés az Újszövetség görög nyelvébe*, Szent István Társulat, Budapest, 2014.

Ajánlott irodalom: DÉRI BALÁZS – HANULA GERGELY: *Újszövetségi görög nyelvkönyv*, Argumentum, Budapest, 2000; KISS SÁNDOR: *Újszövetségi görög-magyar szoma-*

gyarázat, Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya, Budapest, 1990; MAYWALD JÓZSEF – VAYER LAJOS – MÉSZÁROS EDE: *Görög nyelvtan*, Tankönyvkiadó, Budapest, 1978; VARGA ZSIGMOND: *Újszövetségi görög–magyar szótár*, Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya, Budapest, 1992.

MTGR4N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Nyelvtanár: Szabó Mária SSS

Tanegységi előfeltétel: Bibliai görög nyelv III. (MTGR3N)

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókkal a bibliai görög nyelv teljes alaktanát és a fontosabb mondattani tudnivalókat. Az Újszövetségből vett példamondatok olvasása során kifejleszteni a fordítási készséget, hogy eljussanak az önálló szövegolvasásig. Bemutatni egyes újszövetségi fogalmak, kifejezések sajátos bibliai értelmét.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a bibliai görög nyelv alaktanát és a fontosabb mondattani szerkezeteket. Képes az Újszövetséget szótár segítségével fordítani, egyes fogalmak, kifejezések sajátos bibliai értelmét kifejteni. Elkötelezett abban, hogy a Szentírás görög nyelvét a hitben való elmélyülés lehetőségének tekintse.

Tematika: 1–2. A *mi*-végű jeltelen igék és a *ny*-osztály; 18. lecke. 3–4. A *didómi* ragozása; 19. lecke. 5–6. A *tithémi* és *aphiémi* ragozása; 20. lecke. 7–8. A *histémi* ragozása; 21. lecke. 9–12. Szövegolvasás. 13. Ismétlés, gyakorlás.

Követelmény: A félév végén gyakorlati jegy. Megszerzésének feltételei: az órákon való aktív részvétel; minden leckéből röpdolgozat írása; félév végén szóbeli beszámoló az egész féléves anyagból és egy rövidebb, önállóan fordított szövegből.

Kötelező irodalom: SZABÓ MÁRIA: *Bevezetés az Újszövetség görög nyelvébe*, Szent István Társulat, Budapest, 2014.

Ajánlott irodalom: DÉRI BALÁZS – HANULA GERGELY: *Újszövetségi görög nyelvkönyv*, Argumentum, Budapest, 2000; KISS SÁNDOR: *Újszövetségi görög-magyar szómagyarázat*, Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya, Budapest, 1990; MAYWALD JÓZSEF – VAYER LAJOS – MÉSZÁROS EDE: *Görög nyelvtan*, Tankönyvkiadó, Budapest, 1978; VARGA ZSIGMOND: *Újszövetségi görög-magyar szótár*, Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya, Budapest, 1992.

MTBH1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

MTHB2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Nyelvtanár: Balogh Katalin

Tanegységi előfeltétel (Héber nyelv II.): Héber nyelv I. (MTH1N)

A tanegység célja: A klasszikus héber nyelvtan alapjainak elsajátítása. Elméleti bevezetők után a tanult anyagot – feladatokkal, bibliai idézetekkel, a bibliai héber nyelv alapszókészletét elsajátítva – a gyakorlatba átültetni.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Biztos klasszikus héber nyelvtani tudással rendelkezik. Ezen ismeretek megszerzésével képes bibliai héber szövegek önálló feldolgozására. Elkötelezetten törekszik a héber nyelv ismerete alapján mélyebben megérteni a Szentírás fogalmait, képeit és üzenetét.

Tematika: 1. Félévi tudnivalók; rövid nyelvtörténeti bevezető; a héber alefbét írása. 2. Hangtani bevezetés: a héber magánhangzók rendszere; a betűk összeolvasása; a szótagolás rendszere; szóhangsúlyok. 3. Hangtani bevezetés: a s^wwá; a dágés. 4. A néma betűk; a gutturálisok; hangsúlyjelek. 5. A határozott névelő; az elválaszt-hatatlan előljárószók; a hímnem- és nőnemképzés szabályai. 6. A főnevek és melléknevek egyeztetése; a kettősszám; a kötőszó. 7. A kérdő névmások; az absolutus és constructus fogalma. 8. A főnévragozás; a határozott tárgy jele; a szabályos ige perfectuma. 9. Elöljárószók ragozása; a mutató névmások; a szabályos ige aktív participiuma. 10. A többes számú főnevek ragozása; a rendhagyó főnevek ragozása; a birtoklás a héber nyelvben. 11. A szabályos ige imperfectuma; a felszólító mód; a tiltások. 12. A szabályos ige infinitivusai; passzív participiumai; cohortativusa és jussivusa; a kérdő névmás. 13. A szegoláták; a többes számú birtokos ragokkal ellátott előljárószók ragozása. 14. Év végi dolgozat.

Követelmény: A félév során röpdolgozatok, beadandó házi feladatok. Az utolsó órán zárthelyi dolgozat az egész félév anyagából. A dolgozatok, az órai munka és a házi feladatok együttes átlagából tevődik össze a félév végi gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: WEINGREEN, JACOB: *A Practical Grammar for Classical Hebrew*, Clarendon, Oxford, 1959; SZABÓ MÁRIA: *Bevezetés a bibliai héber nyelvbe*, Gerhardus, Szeged, 2010.

Ajánlott irodalom: SEOW, CHOON-LEONG: *A Grammar for Biblical Hebrew*, Abingdon, Nashville, 1995; GREENBERG, MOSHE: *Introduction to Hebrew*, Prentice-Hall, New Jersey, 1965; STRACK, HERMANN L. – JEPSEN, ALFRED: *Hebräische Grammatik mit Übungsbuch*, Beck, München, 1952; LAMBDIN, THOMAS O.: *Introduction to Biblical Hebrew*, Darton, Longman & Todd, London, 2003; EGERESI LÁSZLÓ SÁNDOR: *A bibliai héber nyelv tankönyve*, Bibliophilia Kft, Budapest, 2010.

További szakirodalom: JOÛON, PAUL – MURAOKA, TAKAMITSU: *A Grammar of Biblical Hebrew*, Pontificio Istituto Biblico, Roma, 2000; RÖDIGER, EMIL (ed.): *Gesenius's Hebrew Grammar with a Hebrew Reading Book*, Samuel Bagster and Sons, London, 1846; VAN DER MERWE, CHRISTO H. J. – NAUDE, JACKIE A. – KROEZE, JAN H.: *A Biblical Hebrew Reference Grammar*, Sheffield Academic Press, Sheffield, 2002.

PTSZFTA1/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Versegi Beáta Mária CB

A tanegység célja: A hallgatók a képzés kezdetén kapjanak áttekinthető, holisztikus képet az emberről, testi-lelki mivoltáról, teremtett, bűnös és megváltott állapotában, hiszen a pasztorális tanácsadó, ill. lelkipásztor tevékenysége alapvetően az emberre irányul.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a keresztény emberképet, az ember eszkatologikus hivatását, földi sorsának alakulását a bűn és kegyelem feszültségében. Képes az emberről szerzett teológiai ismereteit helyesen alkalmazni a konkrét személyekkel való találkozásban, pasztorális tevékenységét képes összehangolni a pszichológia terápiás tevékenységével. Elkötelezetten törekszik a reábizottak testi-lelki egészségének segítésére, világi boldogulásuk, valamint üdvösségük szolgálatára.

Tematika: A biblikus és szisztematikus antropológia fogalmának helye a tudományok között. A teremtés könyvének emberképe. Képmási méltóság és korlátozottság. A bűn megjelenése. Az ember eredeti tapasztalata II. János Pál szerint.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga a kötelező irodalom valamint az órai jegyzetek alapján.

Kötelező irodalom: Órai jegyzet; WOLFF, HANS WALTER: *Az Ószövetség antropológiája*, Harmat, Budapest, 2003, 15–106; BEAUCHAMP, PAUL: *A zsolttárok világa*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2013, 11–16; 49–87; *A Katolikus Egyház Katekizmusa* (KEK), Szent István Társulat, Budapest, 2013, 355–421. pontok.

BIBLIKUM SZEMINÁRIUM
Az Ó- és az Újszövetség kapcsolata

BABSZ/E – ESTI II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Cziglányi Zsolt

A tanegység célja: A kurzuson teológiatörténeti szempontból jelentős bibliai forráshelyek, illetve témák Biblián belül és azon túli értelmezésével és hatástörténetével foglalkozunk. A szeminárium célja, hogy a hallgatók felkészüljenek teológiai témák biblikus teológiai tárgyalására, összefüggések felismerésére, gondolatívek alkotására.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a biblikus teológia lehetőségeit, hátterait és módszertanát; ismeri a választott teológiai témák tudományos exegézisének legfontosabb kérdéseit és megállapításait. Az exegetikai irodalomra támaszkodva képes önálló exegézist és történeti ívet alkotni, ki tudja dolgozni választott témái biblikus teológiai gondolatmenetét. Képes az így kialakított ismereteket írásban és szóban közzétenni. Elkötelezett a teológia és a hitélet kérdéseinek szentírás-teológiai megközelítése és megalapozása iránt.

Tematika: A gyakorlatvezető feladatismertetését és bemutató előadását követően a félév során minden hallgatónak ki kell dolgoznia három választott, teológiai szempontból jelentős forráshely vagy téma értelmezés- és hatástörténetét. A három témából kettőt a szemináriumok során kell bemutatnia, egyet pedig írásban kell a félév végéig kidolgoznia.

Követelmény: A félév során a fentiek szerint (1) két hallgatói kiselőadás, (2) egy témából a Dolgozatírási szabályzatban foglalt formai követelményeknek megfelelően írt dolgozat (8–10 oldal terjedelemben). A kurzus gyakorlati jeggyel zárul, amelybe a két hallgatói kiselőadás 50%-ban, a beadott dolgozat 50%-ban számít be, de egyik részjegy sem lehet elégtelen.

Kötelező irodalom: A választott témához kapcsolódó exegetikai irodalom.

Ajánlott irodalom: Ajánlott irodalom: PÁPAI BIBLIKUS BIZOTTSÁG: *Szentírásmagyarázat az Egyházban*, Szent Jeromos Bibliatársulat, Budapest, 1998; NEMZETKÖZI TEOLÓGIAI BIZOTTSÁG: *A Szentírás és a krisztológia*, Szent István Társulat, Budapest, 1998; BROWN, RAYMOND E. – SCHNEIDERS, SANDRA M.: *Hermeneutika*, in Roland E. Murphy et al. (szerk.): *Jeromos Bibliakommentár*, 3. kötet, *Biblikus tanulmányok*, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Budapest, 2003, 209–235; COLLINS, JOHN J.: *Encounters with Biblical Theology*, Fortress Press, Minneapolis, 2005; KARASSZON ISTVÁN: *Az ószövetségi írásmagyarázat módszertana*, Pápai Református Teológiai Akadémia, Pápa, 2005; KOCIS IMRE: *Az újszövetségi exegézis alapelvei és gyakorlata*, Szent István Társulat, Budapest, 2016; BOLYKI JÁNOS: *Az újszövetségi írásmagyarázat elvei, módszerei és példái*, Kálvin, Budapest, 1998; TARIÁNYI BÉLA: *Biblikus teológia tanulmányok*, Szent Jeromos Bibliatársulat, Budapest, 1998; *Hermeneutikai füzetek sorozat*, Hermeneutikai Kutatóközpont, Budapest, 1993–1996.

MTOTN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

HBT1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Cziglányi Zsolt

A tanegység célja: Szintézis alkotása a Szentírás legfontosabb teológiai témáiról. Tárgyaljuk a Biblia teológiai kérdésfelvetését, gondolatköreit, iskoláit; a fő teológiai témák fejlődését, az újszövetségi teológia ószövetségi gyökereit.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a Szentírás teológiai gondolkodásának fő témáit, az Ó- és Újszövetség teológiai gondolatköreinek, iskoláinak sajátosságait. Képes szintézist alkotni a Szentírás teológiai kérdéseinek különböző megközelítéseiből, folyamatában látni a teológiai gondolkodás Biblián belüli fejlődését. Elkötelezetten törekszik a Szentírás mélyebb megértésére és a teológiai kérdések biblikus megalapozására.

Tematika: 1. témakör: Isten személyessége, egyetlensége. A szabadító és áldó Isten. Jézus személyének és művének megértése az Újszövetségben. 2. témakör: Teremtés, a világ rendje, egyetemesség. 3. témakör: Bibliai antropológia, emberi sors, az ember bűnössége és boldogsága, lelkiesség és vallásosság.

Követelmény: A félév során egy résztemából prezentáció készítése (mindkét tagozaton) és bemutatása az órán (csak nappali tagozaton). A félév végén a megadott magyar nyelvű szakirodalom és az előadások anyagát felölelő írásbeli vizsga. A prezentáció 25%-ban, a szóbeli vizsga 75%-ban számít be az érdemjegybe.

Kötelező irodalom: BROWN, RAYMOND E. et al. (szerk.): *Jeromos Bibliakommentár*, 3. kötet, *Biblikus tanulmányok*, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Budapest, 2003; WESTERMANN, CLAUS: *Az Ószövetség teológiájának vázlatja*, Budapesti Református Teológiai Akadémia Bibliai és Judaisztikai Kutatócsoport, Budapest, 1993; WOLFF, HANS WALTER: *Az Ószövetség antropológiája*, Harmat, Budapest, 2003; CULLMANN, OSCAR: *Az Újszövetség krisztológiája*, Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya, Budapest, 1990.

Ajánlott irodalom: LÉON-DUFOUR, XAVIER (szerk.): *Biblikus Teológiai Szótár*, Szent István Társulat, Budapest, 2009; SCHREINER, JOSEF: *Az Ószövetség teológiája*, Szent István Társulat, Budapest, 2004; VON RAD, GERHARD: *Az Ószövetség teológiája*, 1–2. kötet, Osiris, Budapest, 2000–2001; RÓZSA HUBA: *Üdvösségközvetítők az Ószövetségben*, Szent István Társulat, Budapest, 2005.

MTUTN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

HBT2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Czigliány Zsolt

A tanegység célja: Szintézis alkotása a Szentírás legfontosabb teológiai témáiról. Tárgyaljuk a Biblia teológiai kérdésfelvetését, gondolatköreit, iskoláit; a fő teológiai témák fejlődését, az újszövetségi teológia ószövetségi gyökereit.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a Szentírás teológiai gondolkodásának fő témáit, az Ó- és Újszövetség teológiai gondolatköreinek, iskoláinak sajátosságait. Képes szintézist alkotni a Szentírás teológiai kérdéseinek különböző megközelítéseiből, folyamatában látni a teológiai gondolkodás Biblián belüli fejlődését. Elkötelezetten törekszik a Szentírás mélyebb megértésére és a teológiai kérdések biblikus megalapozására.

Tematika: 1. témakör: Isten népe az Ó- és Újszövetségben. A közösség eszménye és rendje (teokrácia, testvériség, törvények, liturgia). 2. témakör: Közvetítői szerepek Isten népében: papság, próféták, apostolok. Hivatás, lefoglaltság, prófétai sors. Ebed-JHWH, Jézus hivatása. 3. témakör: A Szentírás jövőképe: ítélet- és üdvhirdetés, eszkatológia, apokaliptika.

Követelmény: A félév során egy résztémából prezentáció készítése (mindkét tagozaton) és bemutatása az órán (csak nappali tagozaton). A félév végén a megadott magyar nyelvű szakirodalom és az előadások anyagát felölelő írásbeli vizsga. A prezentáció 25%-ban, a szóbeli vizsga 75%-ban számít be az érdemjegybe.

Kötelező irodalom: GNILKA, JOACHIM: *Az Újszövetség teológiája*, Szent István Társulat, Budapest, 2007; RÓZSA HUBA: *Üdvösségközvetítők az Ószövetségben*, Szent István Társulat, Budapest, 2005; WESTERMANN, CLAUDIUS: *Az Ószövetség teológiájának vázlatja*, Budapesti Református Teológiai Akadémia Bibliai és Judaisztikai Kutatócsoport, Budapest, 1993.

Ajánlott irodalom: A további szakirodalmat az egyes alkalmakon ismerteti az előadó.

GYDGYSZ – ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Révay Edit

A tanegység célja: A normakövetés és a deviancia, valamint a gyermekvédelem szociológiai értelmezésével, viselkedésminták társadalmi meghatározottságával kapcsolatos alapvető ismeretek elsajátítása, társadalomelméleti keretek közt empirikus adatok értelmezése, elemzése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeretekkel rendelkezik az (életvezetésük, fejlődésük szempontjából) veszélyeztetett csoportokból, családokból származó gyerekek társadalmi háttéréről, azok szociológiai értelmezésének lehetőségeiről. Képes értelmezni a szakirodalomban megjelenő statisztikai és empirikus kutatási adatokat. Elkötelezett a rá bízott gyermekek, családok helyzetének társadalmi összefüggésben való szemléletére.

Tematika: 1. A deviáns viselkedés szociológiája – konformitás és deviancia. 2. A deviancia szociális és patológikus jellege, fogalma, vizsgálatának irányai. A deviáció funkcionálitása és diszfunkcionálitása. 3. A deviancia biológiai, pszichológiai és szociológiai elméletei. 4. Anómiaelméletek, társadalmi dezorganizációs elméletek. 5. Differenciális asszociáció elmélete, kulturális konfliktusok elmélete. 6. Stigmatizációs elmélet, szubkultúra, társadalmikontroll-elméletek. 7. Veszélyformák, szegénység, bűnözés hatása a gyermekekre, sokproblémás családok. 8. Család – erőszak – iskola a fiatalok bünelkövetők életében. 9. Gyermekvédelem. Nevelőszülők és örökbefogadók a gyermekvédelem rendszerében. A családból kiemelt gyerekek kapcsolatai vér szerinti családjukkal, családtagjaikkal. 10. Gyermekvédelem és nevelés. 11. A nevelőotthoni nevelés dilemmái. 12. Bentlakásos intézmények az európai kultúra és gyermekvédelem fejlődésének tükrében.

Követelmény: A félév során folyamatos önálló munka. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: ROSTA ANDREA: *A deviáns viselkedés szociológiája*, Loisir, Budapest – Piliscsaba, 2007; SCHADT MÁRIA (szerk.): *Családszociológia. Szöveggyűjtemény*, Comenius Bt., Pécs, 2000; SZILVÁSI LÉNA (szerk.): *Gyermek – család – társadalom. Szociális munka gyermekes családokkal*, Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület, Budapest, 1996; HERCZOG MÁRIA: *A gyermekvédelem dilemmái*, Pont, Budapest, 1997; HATVANI ERZSÉBET – JUHÁSZ PÉTER – ZÁMBORI TAMÁS: *A fiatalok családi kapcsolatainak erősítését, családba történő visszaillesztését segítő, a további kriminalizálódást fékező stratégia és hozzá kapcsolódó cselekvési terv tanulmány formájában és végrehajtása*, http://www.dji.hu/Szakmai_tev/Standardizalas_dokumentumai/3_A_javitointezeti_neveltek_csaladi_reintegracioja.pdf.

DIDAKTIKA
KATEKETIKAI SZAKMÓDSZERTAN
KATEKETIKAI SZAKMÓDSZERTAN I.

OPDDI/E, MAPDDI/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

MTKADN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

MTKAD1N, OPDDIDN, BAKAD1N, BAKAD1/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó és gyakorlatvezető: Svajcsikné Pál Bernadette

A tanegység célja: Elméleti tudást biztosítani a tanítás tervezési, szervezési, irányítási és értékelési kompetenciáinak fejlődéséhez.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az oktatás célrendszerét, a céltételezés folyamatát, megfelelő tanulási környezet kialakításának lehetőségeit, a fejlődést biztosító didaktikai módszereket, különböző tanítási stratégiákat, az értékelés módjait, az esélyegyenlőség biztosításának és a differenciálásnak a lehetőségeit. Képes az egyéni különbségek figyelembevételével differenciáltan megtervezni a teljes tanítási folyamatot. Képes az értékelés különböző módjait, valamint a didaktika általános elméleti tételeit a katekézis feladataira alkalmazni. Elkötelezett abban, hogy segítsen a reábizottak képességeinek maximális kibontakoztatásában.

Tematika: Az oktatás tervezése. Az oktatás célrendszere: az oktatás tartalma, fejlesztendő készségek és képességek, attitűd formálása. Kompetenciák. A differenciálás szükségessége és lehetőségei. Az oktatás stratégiái (szervezési módjai, módszerei, eszközei). A pedagógiai értékelés. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek és gyermekcsoportok. Az alulteljesítő tehetségek és segítésük. A többszörös intelligencia figyelembevétele, a bennük rejlő lehetőségek kiaknázása.

Követelmény: A félév során egy tematikus terv elkészítése. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: FALUS IVÁN: *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2010; ROEDERS, PAUL – GEFFERTH ÉVA: *A hatékony tanulás titka*, Trefort Kiadó, Budapest, 2007; NAHALKA ISTVÁN: *Hogyan alakul ki a tudás a gyerekekben?*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2002.

Ajánlott irodalom: NICHOLSON-NELSON, KRISTEN: *A többszörös intelligencia*, Szabad Iskoláért Alapítvány, Budapest, 2007; FISHER, ROBERT: *Tanítsuk gyermekeinket gondolkodni játékokkal*, Műszaki Kiadó, Budapest, 2010; OLLÉ JÁNOS – SZIVÁK JUDIT: *Mód – Szer – Tár*, Okker Kiadó, Budapest, 2006.

KGDO – ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Szabó Bertalan OP

A tanegység célja: Bevezetni a hallgatókat dogmatika alapvető kérdéseibe.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a teológiai alapfogalmakat és az egyház tanítását a dogmatikus teológia főbb témaköreiben. Képes tájékozódni a katolikus dogmatika területén. Elkötelezett abban, hogy az egyházi tanítás fényében és kérdésekre nyitottan tudjon párbeszédet folytatni a hitről.

Tematika: Isten léte. Isten tökéletességei. A Szentháromság a Bibliában. Hittételek a Szentháromságról. A teremtés. Antropológiai kérdések. A megtestesülés. A megváltás. A kegyelem forrása: a Szentlélek. A kegyelem szükségessége. A kegyelem meghatározása. A kegyelmi élet. A szentségek rendelése. A szentségek meghatározása. A szentségek hatékonysága. A beavató szentségek.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: *A Katolikus Egyház Katekizmusa* (KEK), Szent István Társulat, Budapest, 2013; RATZINGER, JOSEPH: *A keresztény hit. Gondolatok az apostoli hitvallás nyomán*, OMC, Bécs, 1983; EMERY, GILLES: *A Szentháromság, Teológiai bevezetés a szentháromságban*, Kairosz, Budapest, 2015.

Ajánlott irodalom: GÁNÓCZY SÁNDOR: *Bevezetés a katolikus szentségtanba*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2006; PUSKÁS ATTILA: *A kegyelem teológiája*, Szent István Társulat, Budapest, 2011; ELŐD ISTVÁN: *Katolikus dogmatika*, Szent István Társulat, Budapest, 1983.

MTDO1N, HDO1N, BADO1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Deák Hedvig OP

Tanegységi előfeltétel: Fundamentális teológia: A kinyilatkoztatás és a hit (MTFU1N, HFU2N, BAFU2N); Filozófia: Metafizika I. (MTF11N, HFI1N, BAFI3N); Filozófia: Antropológia (MTFI5N, HFI3N) és Filozófiatörténet II. (HFT2N, BAFT2N), ill. Filozófiatörténet IV. (MTFT4N)

A tanegység célja: Hogy az egyháznak a Hármás-egy Istenről szóló hitét áttekinthesse, és így megalapozza a dogmatikát és a többi teológiai tárgyat.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri egyrészt az istentan klasszikus metafizikai megközelítéseit, másrészt az Egyháznak a háromszemélyű egy Istent megvalló hitigazságait. Képes az Isten megismerését kutató klasszikus és mai kérdések megválaszolására, a Szentháromság misztériumának negatív és affirmatív úton való megközelítésére. Egyre erősebb és személyesebb hittel fordul Istenhez imádságaiban és elmélkedéseiben, erre épül elmélyülése a teológia tudományában is.

Tematika: 1. Előzetes kérdések. 2. A Szentháromság egy Isten kinyilatkoztatása Jézus Krisztus életében. 3. A Szentháromság kinyilatkoztatott titkának előkészítése az Ószövetségben. 4. A Szentháromságtan dogmatörténete. 5. A Szentháromság misztériumának szisztematikus megközelítése. Az isteni eredéseket feltáró dogmák értelmezése. 6. A szentháromsági vonatkozásokat kimutató dogmák értelmezése. 7. Az isteni személyek. A modern személyfogalom problémája. Az isteni személyeket megnevező dogmák értelmezése. 8. A tulajdonságok és tulajdonítások. A szentháromságos perikhorézisz.

Követelmények: A félév során két zárthelyi dolgozat a kötelező irodalom anyagából (ez adja a végső jegy 50%-át), a félév végén kollokvium, amelynek anyaga a tanári jegyzet és a kötelező irodalom.

Kötelező irodalom: EMERY, GILLES: *A Szentháromság*, Kairosz, Budapest, 2015, 138–227; MEHRLE TAMÁS: *Egy az Isten*, Szent István Társulat, Budapest, 1983, 50–97.

Ajánlott irodalom: SCHNEIDER, THEODOR: *A dogmatika kézikönyve*, 1. kötet, Vigilia, Budapest 1996, 55–127; SCHNEIDER, THEODOR: *A dogmatika kézikönyve*, 2. kötet, Vigilia, Budapest, 1996, 499–599; 129–329; BEINERT, WOLFGANG: *A katolikus dogmatika lexikona*, Vigilia, Budapest, 2004, a témához tartozó szócikkek; RAHNER, KARL: *Isten: rejtelem*, Egyházfórum, Budapest, 1994; MEHRLE TAMÁS: *Egy az Isten*, Szent István Társulat, Budapest, 1983; NEMESHEGYI PÉTER: *A Szentháromság*, Szent István Társulat, Budapest, 1983; RAHNER, KARL: *A hit alapjai. Bevezetés a kereszténység fogalmába*, Agapé, Szeged, 1998; SZENT ÁGOSTON: *A Szentháromságról*, Szent István Társulat, Budapest, 1985; VANYÓ LÁSZLÓ: *Lélek az Isten*, Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Budapest, 1994; WEISSMAHR BÉLA: *Isten léte és mivolta*, k. n., Róma, 1980.

HDO1/E, RIDO1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Tóth Beáta

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókat az Istenről szóló reflexió főbb kérdéseivel. Bemutatni az Istenről való beszéd lehetőségének kérdését, ismertetni Isten tulajdonságainak, egyetlenségének és a Szentháromság kérdéseinek főbb összefüggéseit.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyháznak a háromszemélyű egy Istent megvalló hitigazságait. Képes az Isten megismerését kutató klasszikus és mai kérdések megválaszolására, a Szentháromság misztériumának negatív és affirmatív úton való megközelítésére. Egyre erősebb és személyesebb hittel fordul Istenhez imádságaiban és elmékedéseiben, erre épül elmélyülése a teológia tudományában is.

Tematika: Isten, a dogmatika ihlető forrása. Az Istenről szóló beszéd és az istenismeret útjai. Isten a bibliai reflexió tükrében. Az ősegyház hite. A szentháromságtan dogmatörténeti fejlődése. A Háromságos Egy-Isten titkának jellegzetességei. Az élő Isten a mai teológiában: megközelítésmódok és feladatok.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: COURTH, FRANZ: *A háromságos szeretet Istene*, Agapé, Szeged, 1999.

DOGMATIKA H/II.: KRISZTOLÓGIA
DOGMATIKA R/II.: KRISZTOLÓGIA
DOGMATIKA III.: KRISZTOLÓGIA

HDO2/E, RIDO2/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

BADO3/E – ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Tóth Beáta

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókat a Jézus Krisztus személyére és megváltó művére vonatkozó dogmatikai kérdések történeti és kortárs teológiai megközelítéseivel. A krisztológiai alapfogalmak, a személyi egység kérdésének értelmezése és kifejtése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a krisztológia alapvető kérdéseinek történeti és jelenkori teológiai vonatkozásait. Képes a Jézus Krisztusra vonatkozó egyházhí hit továbbadására. Elkötelezett abban, hogy Krisztus tanítványaként tanítson másokat.

Tematika: Jézus Krisztus személye a Szentírás tanúsága alapján. A krisztológia történeti fejlődése. A krisztológia alapfogalmai. Jézus Krisztus embersége és istensége a mai teológia tükrében. Különböző krisztológiai megközelítések. A megváltás műve.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: KERESZTY RÓKUS – PUSKÁS ATTILA: *Jézus Krisztus*, Szent István Társulat, Budapest, 2015.

DOGMATIKA II.: TEREMTŐ ÉS TEREMTMÉNYE
DOGMATIKA H/III.: TEREMTŐ ÉS TEREMTMÉNYE
DOGMATIKA R/III.: TEREMTŐ ÉS TEREMTMÉNYE

MTDO2.1N, HDO2N, BADO2.1N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT
HDO3/E, RIDO3/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Tóth Beáta

A tanegység célja: Bemutatni a semmiből való teremtés tanításának teológiai jelentőségét és a fenntartás, gondviselés, együttműködés tanítását. Ismertetni az emberről, az angyalokról és a gonoszról szóló tanítás lényegét.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyház Szentírásán alapuló tanítását a világ és az ember keletkezéséről, az emberi élet és a világ végső sorsának kérdéseiről. Képes az egyház tanítását összhangban látni a mai tudományos felismerésekkel és elméletekkel. Elkötelezett a teremtés védelmére, a fenntartható fejlődés szempontjainak érvényesítésére.

Tematika: A bibliai teremtéstan jellemzői. A teremtéstan a teológiatörténetben. Az ember teremtése, természete, méltósága. A teremtéstan és a mai tudományos világkép. Az angyalok szerepe az üdvtörténetben. A gonosz hatalom valósága.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: PUSKÁS ATTILA: *A teremtés teológiája*, Szent István Társulat, Budapest, 2006.

BADO4/E – ESTI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

HDO4/E, RIDO4/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Szabó Bertalan OP

Tanegységi előfeltétel: Fundamentális teológia: A kinyilatkoztatás és a hit (BAFU2/E); Filozófia: Metafizika I. (BAMF1/E) és Filozófiatörténet II. (BAFT2/E)

A tanegység célja: Megismertetni a szentségek misztériumát mint Isten kegyelmének látható és hatékony jeleit. Bemutatni a szentségek működését és felépítését.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a katolikus szentség tan alapjait, fejlődési állomásait, teológiai háttérét. Képes felismerni a szentségek helyét és szerepét az egyház életében és tevékenységében. Elkötelezett abban, hogy az egyház szentségi gyakorlatát helyesen értelmezze és kibontsa.

Tematika: A szentségek helye a teológiában. A szentségek és a liturgia. Az egyház és a szentségek. A keresztség rendelése. A keresztség hatékonysága. A keresztség felvevője. A keresztség érvényessége. A bérmálás szentségi jellege és hatásai. A bűnbocsánat szentsége. Az eucharisztia mint áldozat. Jézus jelenléte az eucharishtiában. A betegek kenete. Az egyházi rend szentsége. A házasság szentsége.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: CSERHÁTI JÓZSEF: *Az egyház és szentségei. A liturgikus reform teológiai alapjai*, Szent István Társulat, Budapest, 1972; ELŐD ISTVÁN: *Katolikus dogmatika*, Szent István Társulat, Budapest, 1983; NOCKE, FRANZ-JOSEF: Általános szentség tan, in Theodor Schneider (szerk.): *A dogmatika kézikönyve*, 2. kötet, Vigilia, Budapest, 1997, 195–233; NOCKE, FRANZ-JOSEF: Részletes szentség tan, in Theodor Schneider (szerk.): *A dogmatika kézikönyve*, 2. kötet, Vigilia, Budapest, 1997, 235–396.

Ajánlott irodalom: AQUINÓI SZENT TAMÁS: *Summa Theologiae*, IIIa Pars, q. 60–90; és *Supplementum*, q. 1–68; REVEL, JEAN-PHILIPPE: *Traité des sacrements*, I. 1., Cerf, Paris, 2004; FINKENZELLER, JOSEF: *Die Lehre von den Sakramenten im allgemeinen. Von der Schrift bis zur Scholastik. Handbuch der Dogmengeschichte*, IV/1a, Herder, Freiburg i. Br., 1980; FINKENZELLER, JOSEF: *Die Lehre von den Sakramenten im allgemeinen. Von der Reformation bis zur Gegenwart. Handbuch der Dogmengeschichte*, IV/1b, Herder, Freiburg i. Br., 1981.

MTDO4N, HDO5N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Tóth Beáta

Tanegységi előfeltétel: Dogmatika I–IV. (MTDO1–3N, MTDO5N, HDO1–4N)

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókkal a kegyelemről szóló tanítás bibliai alapjait, teológia történetét és szisztematikus teológiai témáit, mai kérdéseit.

A hallgatók fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a katolikus kegyelemtan főbb kérdéseit és az arra vonatkozó hittételeket. Képes megfelelően alkalmazni a kegyelemtanban felmerülő kérdéseket a teológia és a hitélet különféle területein. Elkötelezett abban, hogy az egyház tanítása szerint értelmezze és tanítsa a kegyelem titkát.

Tematika: A Szentírás tanúsága a kegyelemről. A kegyelemtan dogmatörténeti kibontakozása. Természet és természetfeletti viszonya. Isten egyetlen üdvözítő akarat. Előrendelés és elvetés. Kegyelem és szabadság. Az eredeti és az áteredő bűn. Az eredeti igazság és szentség állapota. A megigazulás. Az istengyermekség kegyelme. Az aktuális kegyelem. A kegyelem tapasztalata.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: PUSKÁS ATTILA: *A kegyelem teológiája*, Szent István Társulat, Budapest, 2007.

HDO5/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Szabó Bertalan OP

Tanegységi előfeltétel: Filozófiatörténet I–II. (BAFT1–2/E); Filozófia: Metafizika I. (BAMF1/E); Fundamentális teológia: A kinyilatkoztatás és a hit (BAFU2/E)

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókkal a kegyelem misztériumát.

A hallgatók fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a katolikus kegyelemtan főbb kérdéseit és az arra vonatkozó hittételeket. Képes megfelelően alkalmazni a kegyelemtanban felmerülő kérdéseket a teológia és a hitélet különféle területein. Elkötelezett abban, hogy az egyház tanítása szerint értelmezze és tanítsa a kegyelem titkát.

Tematika: Bevezetés. Mihez szükséges a kegyelem? A kegyelem és a természet kapcsolata. A bűn és a kegyelem. A kegyelemtan bibliai alapjai. A kegyelemtan története. A kegyelem teológiai meghatározása. A kegyelem fajtái. Az ember felkészülése a kegyelemre. A kegyelem és a szabadság. A kegyelmi élet. A megigazulás. Az érdem teológiája. Összegzés.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: ELŐD ISTVÁN: *Katolikus Dogmatika*, Szent István Társulat, Budapest, 1983, 4. főrész: *Kegyelemtan*, 357–451; FILA BÉLA: *Dogmatikai előadások*, 5. kötet, *Krisztus kegyelme*, PPKE Hittudományi Kar, Budapest, 1991; PUSKÁS ATTILA: *A kegyelem teológiája*, Szent István Társulat, Budapest, 2007.

Ajánlott irodalom: AQUINÓI SZENT TAMÁS: *A Teológia Foglalata*, 2/1. rész, Gede Testvérek, Budapest, 2002, 109–114. kérdés; SCHÜTZ ANTAL: *Dogmatika*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1937, 97–235; SZABÓ BERTALAN: *A kegyelem Aquinói Szent Tamás teológiájában*, *Tanítvány* 15 (2010/2) 3–19.

MTDO6.1N, HDO6N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Tóth Beáta

Tanegységi előfeltétel: Dogmatika I–IV. (MTDO1–3N, MTDO5N, HDO1–4N)

A tanegység célja: Az egyén és a világ végső sorsának kérdései (halál, ítélet, feltámadás, örök élet) történeti és kortárs teológiai összefüggéseinek áttekintése, a hallgató felkészítése az ebben a témakörben való önálló tájékozódásra, kutatásra. A Mária-ról szóló dogmák kifejtése, történeti és kortárs vonatkozásai.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az eszkatológia fő kérdéseit és Mária szerepét az üdvtörténetben. Önálló tájékozódásra és ítéletalkotásra képes az egyház tanítása tükrében. Elkötelezett abban, hogy kreatívan alkalmazza a tanultakat az egyház szolgálatában.

Tematika: 1. Bevezetés. Eszkatológia az Ószövetségben. 2. Eszkatológia az Újszövetségben. 3. Az ókori egyház eszkatológiájának alapvonásai. 4. Középkori eszkatológiák. 5. A halál teológiája és a különítmélet. 6. A menny. 7. A halál utáni tisztulás. 8. Az örök elkárhozás. 9. A holtak feltámadása és a világ megítélése. 10. Mária alakja az Újszövetségben. 11. Istenszülő. 12. Mindig szűz. 13. Az áteredő büntől megőrzött. 14. A mennybe fölvev.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: ZIEGENAUS, ANTON: *A teremtés jövője Istenben*, Szent István Társulat, Budapest, 2008; MÜLLER, ALOIS – SATTLER, DOROTHEA: Mariológia, in Theodor Schneider (szerk.): *A dogmatika kézikönyve*, 2. kötet, Vigilia, Budapest, 2002, 161–194; SCHEFFCZYK, LEO – ZIEGENAUS, ANTON: *Mária az üdvtörténetben*, Szent István Társulat, Budapest, 2004.

HDO6/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Tóth Beáta

A tanegység célja: Az egyén és a világ végső sorsának kérdései (halál, ítélet, feltámadás, örök élet) történeti és kortárs teológiai összefüggéseinek áttekintése, a hallgató felkészítése az ebben a témakörben való önálló tájékozódásra, kutatásra.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az eszkatológia fő kérdéseit. Önálló tájékozódásra és ítéletalkotásra képes az egyház tanítása tükrében. Elkötelezett abban, hogy kreatívan alkalmazza a tanultakat az egyház szolgálatában.

Tematika: Eszkatológia az Ószövetségben. Eszkatológia az Újszövetségben. A halál teológiája és a különítélet. A menny. A halál utáni tisztulás. Az örök elkárhozás. A holtak feltámadása és a világ megítélése.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: ZIEGENAUS, ANTON: *A teremtés jövője Istenben*, Szent István Társulat, Budapest, 2008.

MTDOSZ1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Tóth Beáta

A tanegység célja: Szent Ágoston *A Szentháromságról* című művének elemző olvasása, a szentháromságtani kérdések megvizsgálása. A mű történeti összefüggéseinek vizsgálata. Ágoston „pszichológiai” szentháromsági analógiájának elemzése. A mű főbb dogmatikai kérdéseinek vizsgálata.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a Szent Ágoston *A Szentháromságról* című művének tartalmát. Képes a mű adott szakaszainak elemző bemutatására, szóbeli prezentáció készítésére és beszélgetés koordinálására. Elkötelezett abban, hogy a megismert hitigazságok fényében a keresztény remény képviselőjeként éljen.

Tematika: 1. Szent Ágoston művének bemutatása. 2. Szent Ágoston: *A Szentháromságról*, I. könyv. 3. V. könyv. 4. VI. könyv. 5. VII. könyv. 6. VIII. könyv. 7. IX. könyv. 8. X. könyv. 9. XI. könyv. 10. XII. könyv. 11. XIII. könyv. 12. XIV. könyv. 13. XV. könyv.

Követelmény: A szöveg olvasása, minden óra elején zárthelyi dolgozat írása a megadott szövegrészből, a szöveghez kapcsolódó referátum tartása és beszélgetés vezetése. Ezek alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: SZENT ÁGOSTON: *A Szentháromságról*, Szent István Társulat, Budapest, 1985.

MTDOTSZ2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Deák Hedvig OP

A tanegység célja: Szent Ágoston *De Trinitate* című művének folytatásaként a szeminárium célja, hogy konkrét példán szemléltesse a dogma történetét: bemutassa a Szentháromság titkára vonatkozó másik nagyhatású rendszerező-spekulatív művet, Aquinói Szent Tamás szentháromságtanát a *Summa theologiae*-ban.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a kiadott irodalom tartalmát. Képes a mű adott szakaszainak elemző bemutatására, szóbeli prezentáció készítésére és beszélgetés koordinálására. Elkötelezetten törekszik az igazság mind mélyebb megismerésére.

Tematika: Aquinói Szent Tamás: *A teológia foglalatja*, 1. rész, Gede Testvérek, Budapest, 2002, la qq. 27–39. feldolgozása. Az eredés fogalma. A reláció. Az isteni személy. A több isteni személy. A szám a Szentháromságban. A szentháromságos küldések.

Követelmények: Minden órára a kiadott szövegrészből összefoglaló írása, továbbá legalább egy alkalommal a diskusszió vezetése. A félév végén gyakorlati jegy.

Irodalom: AQUINÓI SZENT TAMÁS: *A teológia foglalatja*, 1. rész, Gede Testvérek, Budapest, 2002; EMERY, GILLES: *Trinity, Church and the Human Person*, Sapientia Press, Naples, 2007; EMERY, GILLES: *Trinity in Aquinas*, Sapientia Press, Ypsilanti, 2003; EMERY, GILLES: *La théologie trinitaire de Saint Thomas d'Aquin*, Cerf, Paris, 2004.

GYDRF – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Kály-Kullai Károly

A tanegység célja: Megismertetni a drogproblémákkal kapcsolatos alapfogalmakkal, a drogpolitika elemeivel, a függőségekre adott intézményi, segítői válaszokkal. Segítséget adni a drogproblémák pasztorális megközelítésének elméleti és gyakorlati szintű elsajátításához.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az addiktológia és a drogpolitika alapfogalmait, a drogprobléma pasztorális megközelítésének lényegi elemeit. Képes a drogproblémák terén a tájékozódásra, szükség esetén a tájékoztatásra. Elkötelezett abban, hogy mindezeket beépítse gyakorlati, egyházi szolgálatába, tevékenységébe.

Tematika: 1–2. A drogok kultúrtörténete. 3. Hogyan válik a szenvedély betegséggé? 4. A szenvedélybetegségek problémakörének megközelítési modelljei. 5. A magyarországi drogpolitika kialakulása. 6. Van-e a Vatikánnak drogpolitikája? 7. A szenvedélybetegek segítésének egészségügyi és szociális megközelítése. 8. A „Nemzeti Drogellenes Stratégia” (2013–2020) céljai, szerkezete. 9. Az Európai Unió stratégiájának céljai, szerkezete. 10–11. A szenvedélybetegek segítésének pasztorális megközelítése. 12. „Minden a családban kezdődik... a szenvedélybetegség is.” 13. „Minden a családban kezdődik... a gyógyulás is.” 14. Magyarországi intézményi, egyházi válaszok, hiányok, lehetőségek.

Követelmény: A félév végi dolgozat alapján gyakorlati jegy.

Irodalom: BAYER ISTVÁN: *Drogok és emberek. Múlt, jelen, jövő*, Magyar Gyógyszerésztudományi Társaság – Focus, Budapest, 2005; DEMETROVICS ZSOLT (szerk.): *Az addiktológia alapjai*, 1–4. kötet, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2007–2010; EGÉSZSÉGÜGYI DOLGOZÓK LELKIGONDOZÁSÁNAK PÁPAI TANÁCSA: *Egyház, kábítószer, drogfüggőség. Pasztorációs kézikönyv*, Új Ember, Budapest, 2004; MAY, GERALD G.: *Függőség és kegyelem*, Harmat, Budapest, 2006; KÁLY-KULLAI KÁROLY: *Utak – útkeresők – szenvedély – betegség*, Új Ember, Budapest, 2007.

KGTT2 – ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Kék Emerencia

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókkal a Katolikus Egyház szociális tanításának forrásait: a pápai enciklikákat, azok megírásának szükségességét és körülményeit, illetve a bennük kifejtett katolikus társadalmi tanítást.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyház társadalmi tanításának forrásait, a pápai enciklikákat és bennük az adott kor legfontosabb társadalmi kérdéseire adott hivatalos katolikus válaszokat és állásfoglalásokat. Képes felismerni a különböző társadalmi kérdések, valamint a velük kapcsolatos katolikus tanítás összefüggéseit, a társadalmi szociális viszonyok katolikus értékelésének jogosultságát és fontosságát az egyház tanításában és a társadalmak politikai és gazdasági életében. Elkötelezett abban, hogy az egyház társadalmi tanítását megismerve, azzal összhangban állást foglaljon aktuális szociális kérdésekben.

Tematika: 1. XIII. Leó pápa *Rerum novarum* kezdetű enciklikája. 2. XI. Pius pápa *Quadragesimo anno* kezdetű enciklikája. 3. XXIII. János pápa *Pacem in terris* kezdetű enciklikája. 4. VI. Pál pápa *Populorum progressio* kezdetű enciklikája. 5. II. János Pál pápa *Laborem exercens* kezdetű enciklikája. 6. II. János Pál pápa *Sollicitudo rei socialis* és *Centesimus annus* kezdetű enciklikái. 7. XVI. Benedek pápa *Caritas in veritate* kezdetű enciklikája. 8. Ferenc pápa *Laudato sé* kezdetű enciklikája.

Követelmény: A félév közben a szociális enciklikák elolvasása és szóbeli elemzése az előadásokon. A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: Az IGAZSÁGOSSÁG ÉS BÉKE PÁPAI TANÁCSA: *Az Egyház társadalmi tanításának kompendiuma*, Szent István Társulat, Budapest, 2007; ANZENBACHER, ARNO: *Keresztény társadalometika*, Szent István Társulat, Budapest, 2001; TOMKA MIKLÓS – GOJÁK JÁNOS (szerk.): *Az egyház társadalmi tanítása. Dokumentumok*, Szent István Társulat, Budapest, 1993, ill. 2003; XVI. BENEDEK: *Caritas in veritate, enciklika az ember teljes értékű fejlődéséről a szeretetben és az igazságban*, Szent István Társulat, Budapest, 2009.

Ajánlott irodalom: ARISZTOTELÉSZ: *Politika*, Gondolat, Budapest, 1984, ill. 1994; ANDORKA RUDOLF: *Bevezetés a szociológiába*, Osiris, Budapest, 2006; HÖFFNER, JOSEPH: *Keresztény társadalmi tanítás*, Szent István Társulat, Budapest, 2002; MUZSLAY ISTVÁN: *Gazdaság és erkölcs*, Új Ember – Márton Áron Kiadó, Budapest, 2005; MUZSLAY ISTVÁN: *Az egyház szociális tanítása*, Márton Áron Kiadó, Budapest, 1997; RAWLS, JOHN: *Az igazságosság elmélete*, Osiris, Budapest, 1997.

KGTT3 – ESTI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Baritz Laura OP

Tanegységi előfeltétel: Az Egyház társadalmi tanítása I–II. (KGTT1–2)

A tanegység célja: Az egyház társadalmi tanításának kiterjesztése a XX–XXI. századra, mai szerzők, e téren gondolkodók munkáinak, elméleteinek megismerése, elsősorban a gazdaságra vonatkoztatva. Közgazdaságtan és teológia, etika összekapcsolásának elméleti alapjai az egyház társadalmi tanításának alapján. A klasszikus tanítás alkalmazása a mai gazdasági élet területén.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyház társadalmi tanításának enciklikáit és alapelveit. Képes felismerni annak téziseit mai munkákban, és képes alkalmazni a tanítást saját kompetenciáján belül, kutatni további mai források után. Elkötelezetten törekszik az egyház társadalmi tanítása szerint végezni munkáját, s hirdetni azt.

Tematika: 1. Az egyház társadalmi tanításának relevanciája a mai korban és megnyilvánulási formái ma. 2. Főbb szakirodalmi művek és szerzők az egyház társadalmi tanításának terén. 3. Gazdaság és az egyház társadalmi tanításának kapcsolata ma. 4. Szervezetek, programok bemutatása, amelyek az ETT alapján működnek (Pl. LIBA, Blueprint of Better Business, stb.). 5. Az ÉrMe Háló vállalkozóival történt felmérés eredményeinek ismertetése, elemzése. 6–7. Paul Dembinski: Etika és felelősség a pénzügyi életben, KETEG Oikonomia Kutatóintézet Alapítvány, 2018 könyvének ismertetése, elemzése. 8. A „Business as a Calling” című konferencia egyes előadásainak ismertetése, elemzése. 9. Ferenc pápa: Laudato Si kezdetű enciklikájának összevetése a főáramú közgazdaságtan és az ETT értékrendjével. 10. Külföldi egyetemek, intézetek programjának ismertetése, összehasonlítása a KETEG-gel (Angelicum, Róma; Sophia, Lopiano; University of Saint Thomas, St. Paul Minnesota, John Ryan Institute, stb.). 11. Az AGENDA 2030 ismertetése, elemzése, fenntartható fejlődés. 12. Összefoglaló óra.

Követelmény: A félév során kiselőadások. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: BRUNI, LUIGINO – ZAMAGNI, STEFANO: *Civil gazdaság. Hatékonyság, méltányosság, köz-jóllét.* L'Harmattan, Budapest, 2013; ALFORD, HELEN J. – NAUGHTON, MICHAEL J.: *Menedzsment, ha számít a hit. Keresztény társadalmi elvek a modern korban,* Kairosz, Budapest, 2009.

Ajánlott irodalom: MICHAEL NAUGHTON, KENNETH GOODPASTER, ED FREEMAN, CHARLES PARK, ALBINO BARRERA, STEWEN CORTRIGHT, JOHN KAVANAUGH, JEFFREY CORNWALL, stb. írásai konferenciakiadványokban, ill. a *Journal of Business Ethics*, valamint egyéb szaklapok oldalain; MUZSLAY ISTVÁN: *Gazdaság és erkölcs,* Új Ember – Márton Áron Kiadó, Budapest, 2005; KINDLER JÓZSEF – ZSOLNAI LÁSZLÓ (szerk.): *Etika a gazdaságban,* Keraban Könyvkiadó, Budapest, 1993; DEMBINSKI, PAUL: *Etika és felelősség a pénzügyi életben,* KETEG Oikonomia Kutatóintézet Alapítvány, Budapest, 2018; LENTNER CSABA: *Adózási Pénzügytan és Államháztartási Gazdálkodás. Közpénzügyek és államháztartástan II.,* Nemzeti Közszerzői Egyetem, Budapest, 2015, 31–95 (I. és II. fejezet); *United Nations: Transforming our world. The 2030 AGENDA for sustainable development,*

sustainabledevelopment.un.org; HIRSCHFELD, MARY L.: *Aquinas and the Market. Toward a Humane Economy*, Harvard University Press, Harvard, 2018; KAVANAUGH, JOHN F.: *Krisztus követése a fogyasztói társadalomban. A kulturális szembenállás lelkiisége*, Ursus Libris – Altern- csoport, Budapest, 2003.

EGYHÁZJOG I.: ALKOTMÁNYJOG
EGYHÁZJOG II.: AZ EGYHÁZ HIERARCHIKUS FELÉPÍTÉSE

MTEJ02N, BAEJ1N, BAEJ1/E – NAPPALI, ESTI I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Orosz Lóránt OFM

A tanegység célja: Az egyházjog és a teológia kapcsolatának tisztázása, valamint a kánonjogtörténet összefoglalása. A kánoni törvényre vonatkozó ismeretek átismétlése után a krisztushívők alapvető jogainak és kötelességeinek, valamint az egyház hierarchikus felépítésének megismertetése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a kánonjog és a teológia viszonyát, a kánonjog történetét be tudja illeszteni az egyház történetébe. Ismeri a krisztushívők, ezen belül a klerikusok és a laikusok alapvető kötelességeit és jogait. Ismeri az egyház hierarchikus struktúráját. Képes megfelelő módon kifejezni saját maga és a krisztushívők számára a kötelességek és a jogok rendszerét, valamint eligazodik az egyház hierarchikus struktúrájában. Elkötelezetten tudja teljesíteni kötelességeit és élni jogaival, valamint innovatív módon tartalommal tudja megtölteni azt az egyházi hivatalt vagy feladatkört, amelyre kiválasztást vagy meghívást nyer.

Tematika: 1. A kánonjog és a teológia. 2. A kánonjog története. 3. Az egyházi törvény és magyarázata, valamint a jogszokás. 4. Természetes és a jogi személyek, valamint a jogcselekmények. 5. A krisztushívők, valamint a világiak kötelességei és jogai. 6. A klerikusok kötelességei és jogai. 7. A megszentelt életet élők kötelességei és jogai. 8. Az egyház legfőbb hatósága: a római pápa. 9. A római kúria és a pápai követek. 10. A részegyházak és csoportjaik. 11. A püspökök és a püspöki konferenciák. 12. Tanácsadó testületek az egyházmegyében. 13. A plébánia.

Követelmény: A félév végén kollokvium, a nappali tagozaton a félév során két zárt-helyi dolgot.

Kötelező irodalom: *Az egyházi törvénykönyv. A Codex Iuris Canonici hivatalos latin szövege magyar fordítással és magyarázattal*, Szent István Társulat, Budapest, 2015; ERDŐ PÉTER: *Egyházjog*, Szent István Társulat, Budapest, 2014; OROSZ ANDRÁS LÓRÁNT OFM: *Isten Népe. A Krisztushívők és az Egyház hierarchikus felépítése. CIC 204-572. kánonok*, jegyzet, Sapientia, Budapest, 2013.

Ajánlott irodalom: *A Katolikus Egyház Katekizmusa (KEK)*, Szent István Társulat, Budapest, 2009, 871–945. pontok; ERDŐ PÉTER: *Jog az Egyház hagyományában és életében*, Szent István Társulat, Budapest, 2016; NAVARRO, LUIS: *A hívők társulási joga, Kánonjog 4 (2002/1–2) 49–62*; SZABÓ PÉTER: *A pápai hivatal betöltésére vonatkozó szabályrend fejlődése és mai állása. I. A pápaválasztás történeti rendjének fejlődése, Kánonjog 5 (2003/1–2) 37–50.*

MTEJ3N, BAEJ2N, BAEJ2/E – NAPPALI, ESTI II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Orosz Lóránt OFM

A tanegység célja: A házasság bemutatása az egyház jogrendjében. Bemutatni azokat a körülményeket, személyi tulajdonságokat, amelyek szükségesek az érvényes házasság megkötéséhez. Az egyház családról alkotott felfogásának vázolása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyház tanítását a házasság intézményéről és a házasság egyházi kérdéseit. Képes a család és a házasság egyházi gondolkodásban betöltött szerepét és annak jogi szabályozását egységben szemlélni, a házasság érvényességének és semmisségének szempontjait világosan megfogalmazni. Elkötelezett a család és a házasság értékének felmutatása mellett.

Tematika: 1. A házasság intézménye a katolikus egyház jogrendjében. 2. Lelkipásztori gondoskodás és a házasság megkötését megelőző teendők. 3. Az érvénytelenítő akadályok általában. 4. Az egyes érvénytelenítő akadályok. 5. A házassági beleegyezés. 6. A házasság megkötésének formája. 7. Házasság megkötésének helye és ideje, anyakönyvezése. 8. Vegyes házasságok és a titkos házasságkötés. 9. A házasság jogkövetkezményei. 10. A házastársak különválása. 11. A házasság érvényesítése. 12. A házasság semmisségének kimondása. 13. A család helye és szerepe a katolikus egyház jogrendjében.

Követelmény: A félév végén kollokvium, a nappali tagozaton a félév során két zárt-helyi dolgozat.

Kötelező irodalom: *Az egyházi törvénykönyv. A Codex Iuris Canonici hivatalos latin szövege magyar fordítással és magyarázattal*, Szent István Társulat, Budapest, 2015; ERDŐ PÉTER: *Egyházjog*, Szent István Társulat, Budapest, 2014.

Ajánlott irodalom: *A Katolikus Egyház Katekizmusa (KEK)*, Szent István Társulat, Budapest, 2009, 1601–1666. pontok; FERENC PÁPA: *Mitis iudex kezdetű motu proprio kiadott apostoli levele a házasság semmisnek nyilvánításáért folyó kánoni eljárás reformjáról az egyházi törvénykönyvben*, 2015. 08. 15. [2019. 05. 06.] <https://katolikus.hu/dokumentumtar/2986>; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR: *A boldogabb családokért, körlevél a hívekhez és minden jóakarátú emberhez a házasságról és a családról Magyarországon*, Budapest, Magyar Katolikus Püspöki Kar, 1999.

MTET1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

HET1.1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Tömördi Viktor OFM

A tanegység célja: Megismertetni Jézus születésének meghatározó idejét és helyét. Bemutatni a kinyilatkoztatás és az emberi gondolkodás kapcsolatát, illetve azt, hogy a kereszténység terjedése milyen mértékben függ össze az adott kor műveltségével.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a Születés idejének és helyének az időfelettségét. Képes annak bemutatására, hogy a hellenisztikus gondolkodás és a római állam hogyan gyakorolt hatást a kereszténység kialakulására. Elkötelezett az igazság keresése mellett a történelem eseményeit szemlélve.

Tematika: 1. Az ókor kulturális és vallási öröksége. 2. A születés földrajzi és szellemi terepe. 3. Az apostolok hitelesítő tevékenysége. 4. A Római Birodalom és az egyház kapcsolata. 5. A kereszténység szellemi központjai: Alexandria és Karthágó. 6. A kereszténység felszínre jutása: vallásszabadság és államvallás. 7. Az egyházatyák szerepe. 8. Az első zsinatok határozatai. 9. Az egy konzuli hatalom kialakulása. 10. A barbár népek megtérítése. 11. A szerzetesség megjelenése. 12. A kereszténység felbomlása: az iszlám megjelenése. 13. A két konzuli hatalom és a cezaropapizmus jelenléte.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga (a megadott témakörök a tételek). A szóbeli vizsgát csak az a hallgató kezdheti meg, aki a kiadott évszámokat és fogalmakat ismeri.

Kötelező irodalom: SZÁNTÓ KONRÁD: *Egyháztörténelem*, Jel, Budapest, 2014; GÁRDONYI MÁTÉ: *Bevezetés a Katolikus Egyház történetébe* Jel, Budapest, 2012; PIERRARD, PIERRE: *A Katolikus egyház története*, Agapé, Szeged, 1994; DEÁK HEDVIG: *Egyháztörténelem*, jegyzet.

Ajánlott irodalom: TÖRÖK JÓZSEF: *Egyetemes egyháztörténelem*, 1–2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1999; SZÁNTÓ KONRÁD: *A katolikus egyház története*, 1. kötet, *A katolikus egyház története alapításától a reformációig*, Ecclesia, Budapest, 1987; ANGENENDT, ARNOLD: *A kora középkor*, Szent István Társulat, Budapest, 2008.

MTET2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

HET2.1N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Tömördi Viktor OFM

A tanegység célja: Megismertetni a keresztény Európa történetét. Bemutatni az ókeresztény teológia hatását a „barbár Európa” keresztényi gondolkodásának megszületésében, valamint az állam és az egyház kapcsolatát az egységes keresztény Európában.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a kereszténység megjelenésének fő eseményeit az újonnan született európai államokban. Képes arra, hogy felismerje és bemutassa a teológia és az egyház hatását az új Európa szellemi műveltségére. Képes átlátni a keresztény állam és az egyház kapcsolati rendszerét. Elkötelezett az egyház-történelem megismerése iránt.

Tematika: 1. A „sötét század” Európája a 10. században. 2. A „Filioque vita”: az első szakadás az egyetemes egyházban. 3. A cluny-i szellemiség hatása az egyház életére. 4. Az investitúrajog gyakorlása: pápa és császár kapcsolati rendszere. 5. A bűnbocsánat és a zarándoklat: Szentföld és a kereszties háborúk. 6. A szegénység mint eszmeirányzat és szerzetesség a 12–13. században. 7. A „szentek százada” a 13. század. 8. A katedrálisépítészet és a teológia kapcsolata. 9. Universitas; Párizs és Oxford. 10. Pápa vagy zsinat: a konciliarizmus. 11. Az ortodoxia és az unió a keleti kereszténységben. 12. A kereszténység felvétele: a magyar egyház születése. 13. Az Anjou-kor és a Hunyadi-kor egyházpolitikája.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga (a megadott témakörök a tételek). A szóbeli vizsgát csak az a hallgató kezdheti meg, aki a kiadott évszámokat és fogalmakat ismeri.

Kötelező irodalom: SZÁNTÓ KONRÁD: *Egyháztörténelem*, Jel, Budapest, 2014; GÁRDONYI MÁTÉ: *Bevezetés a Katolikus Egyház történetébe* Jel, Budapest, 2012; PIERRARD, PIERRE: *A Katolikus egyház története*, Agapé, Szeged, 1994; DEÁK HEDVIG: *Egyháztörténelem*, jegyzet; SZILAS LÁSZLÓ: *Kis magyar egyháztörténet*, k. n., Róma, 1982.

Ajánlott irodalom: TÖRÖK JÓZSEF: *Egyetemes egyháztörténelem*, 1–2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1999; SZÁNTÓ KONRÁD: *A katolikus egyház története*, 1. kötet, *A katolikus egyház története alapításától a reformációig*, Ecclesia, Budapest, 1987; ANGENENDT, ARNOLD: *A kora középkor*, Szent István Társulat, Budapest, 2008; MEYENDORFF, JOHN – PAPADAKIS, ARISTEIDES: *A keresztény Kelet*, Bizantinológiai Intézeti Alapítvány, Budapest, 2002; DUBY, GEORGES: *A katedrálisok kora*, Gondolat, Budapest, 1984; SOUTHERN, RICHARD WILLIAM: *A nyugati társadalom és egyház a középkorban*, Gondolat, Budapest, 1987; MAALOUF, AMIN: *A kereszties háborúk arab szemmel*, Európa, Budapest, 2015.

MTET3N– NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Tömördi Viktor OFM

A tanegység célja: Megismertetni az egyház és a hitújítók kapcsolatát, a római katolikus egyház megújulását, valamint az újkor kihívásainak és a hivatalos keresztény tanításnak a viszonyát.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a kihívásokra adott történelmi válaszokat. Képes felismerni a történelemben a megújuló és újabb keresztény állásfoglalásokat. Képes átlátni az adott történelmi kor szellemi viharainak konkrét megnyilvánulásait. Elkötelezett saját kora eseményeinek keresztény nézőpontú értékelése iránt, és kész annak kihívásait vállalni.

Tematika: 1. A reneszánsz és a humanizmus hatása az egyház életére. 2. A római katolikus egyház és a felekezetté válás folyamata. 3. Az egyház megújulása a trentói zsinat hatására. 4. A római katolikus egyház kapcsolata a felfedezett Újvilággal. 5. A vallásháborúk az újkorban. 6. Hogyan alakul az új papi eszmény megvalósulása a 17. században? 7. A felvilágosodás hatása az egyház működésére. 8. Voltaire százada és hatása. 9. A francia forradalom és az egyház fennmaradásának küzdelme. 10. A magyar egyház és a reformáció elterjedése a 16. században. 11. A vallási megújulás és a barokk kapcsolata a magyar egyház életében. 12. A jozefinizmus hatása a magyar egyház működésére. 13. A rítusviták a világegyházban.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga (a tizenhárom témakör a tételsor). A szóbeli vizsgát csak az a hallgató kezdheti meg, aki a kiadott évszámokat és fogalmakat ismeri.

Kötelező irodalom: SZILAS LÁSZLÓ: *Kis magyar egyháztörténet*, k. n., Róma, 1982; SZÁNTÓ KONRÁD: *Egyháztörténelem*, Jel, Budapest, 2014; PIERRARD, PIERRE: *A Katolikus egyház története*, Agapé, Szeged, 1994; GÁRDONYI MÁTÉ: *Bevezetés a Katolikus Egyház történetébe*, Jel, Budapest, 2016; BALOGH MARGIT – GERGELY JENŐ: *Egyházak az újkori Magyarországon. 1790–1992: adattár*, História – MTA Történettudományi Intézete, Budapest, 1996; MARTINA, GIACOMA: *La Chiesa nell’età dell’assolutismo, del liberalismo, del totalitarismo da Lutero ai nostri giorni*, Morcelliana, Brescia, 1983 (fordítás kéziratban).

Ajánlott irodalom: TÖRÖK JÓZSEF: *Egyetemes egyháztörténelem*, 1–2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1999; SZÁNTÓ KONRÁD: *A katolikus egyház története*, 2. kötet, *A katolikus egyház története a reformációtól napjainkig*, Ecclesia, Budapest, 1985; BEINERT, WOLFGANG: *A kereszténység. A szabadság lélegzete*, Vigilia, Budapest, 2005; HEUSSI, KARL: *Az Egyháztörténet kézikönyve*, Osiris, Budapest, 2000.

MTET4N – NAPPALI II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Tömördi Viktor OFM

A tanegység célja: Megismertetni korunk társadalmi és szellemi arculatát az egyház tanítása szerint. Foglalkozni azzal a kérdéssel, hogy ez a tanítás mennyire tud elmélyülni korunk szellemi diktatúrái között. Bemutatni, hogy az állam és az egyház kapcsolata hogyan befolyásolja az egyház életét.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a katolikus egyház helyzetét a különböző szellemi és fizikai diktatúrák megerősödésében. Képes átlátni a különböző korok divatos ideológiáit. Elkötelezett abban, hogy ismereteit folyamatosan gyarapítva kész legyen megalapozott választ adni az egyházat érő vádakra.

Tematika: 1. Az egyház és a liberalizmus. 2. Az egyház és a szociális kérdés. 3. A modernizmusra keresett válaszok. 4. A római katolikus egyház és a diktatúrák kapcsolata a 20. században. 5. A magyar egyház a pozsonyi nemzeti zsinattól a polgári anyakönyvezésig. 6. A keresztényszocializmus megjelenése a magyar egyház életében. 7. A kommunista diktatúra (Sztálin és Rákosi) egyházpolitikája. 8. A „vértanúk százada” (20. század). 9. Az ázsiai egyházak élete a 20. században. 10. A mexikói és a spanyol egyház „modus vivendi” megoldása. 11. A II. Vatikáni Zsinat és pápái. 12. A türelem apostola (Casaroli) és II. János Pál pápa. 13. A relativizmus diktatúrája: a pogány forradalom.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga (a tizenhárom témakör a tételsor). A szóbeli vizsgát csak az a hallgató kezdheti meg, aki a kiadott évszámokat és fogalmakat ismeri.

Kötelező irodalom: PIERRARD, PIERRE: *A Katolikus egyház története*, Agapé, Szeged, 1994; MÉSZÁROS ISTVÁN: *...Kimaradt tananyag...*, 1–2. kötet, Márton Áron Kiadó, Budapest, 1993–1995; BALOGH MARGIT – GERGELY JENŐ: *Egyházak az újkori Magyarországon. 1790–1992: adattár*, História – MTA Történettudományi Intézete, Budapest, 1996; SZÁNTÓ KONRÁD: *Egyháztörténelem*, Jel, Budapest, 2014; GÁRDONYI MÁTÉ: *Bevezetés a Katolikus Egyház történetébe*, Jel, Budapest, 2016; MARTINA, GIACOMA: *La Chiesa nell’età dell’assolutismo, del liberalismo, del totalitarismo da Lutero ai nostri giorni*, Morcelliana, Brescia, 1983 (fordítás kéziratban).

Ajánlott irodalom: TÖRÖK JÓZSEF: *Egyetemes egyháztörténelem*, 1–2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1999; SZÁNTÓ KONRÁD: *A katolikus egyház története*, 2. kötet, *A katolikus egyház története a reformációtól napjainkig*, Ecclesia, Budapest, 1985; BEINERT, WOLFGANG: *A kereszténység. A szabadság lélegzete*, Vigilia, Budapest, 2005; CASAROLI, AGOSTINO: *A türelem vértanúsága*, Szent István Társulat, Budapest, 2001; RICCARDI, ANDREA: *Keresztények a vértanúság századában*, Új Ember, Budapest, 2002; HEUSSI, KARL: *Az Egyháztörténet kézikönyve*, Osiris, Budapest, 2000; SZILAS LÁSZLÓ: *Kis magyar egyháztörténet*, k. n., Róma, 1982.

BAET1–2N, BAET1–2/E, HET1–2/E, RIET1–2/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Tömördi Viktor OFM

A tanegység célja: Megismertetni Jézus születésének meghatározó idejét és helyét. Bemutatni a nyilatkozat és az emberi gondolkodás kapcsolatát, illetve azt, hogy a kereszténység terjedése milyen mértékben függ össze az adott kor műveltségével, illetve milyen politikai következményekkel jár.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a Születés idejének és helyének időfelettségét. A hallgató legyen képes annak bemutatására, hogy a hellenisztikus gondolkodás és a római állam hogyan gyakorol hatást a kereszténység kialakulására. A hallgató szerezzon olyan ismeretanyagot, amelyben átlátja a kereszténység meghatározó szerepét a keresztényi államberendezkedés kivitelezésében.

Tematika: 1. Az egyház születési terepe: hellén-római civilizáció és judaizmus keresztződésében. 2. A kereszténység terjedése: az államhatalom és az egyház kapcsolata (egyházüldözés, egy konzuli és két konzuli hatalom kialakulása). 3. Keresztény iskolák a hellén bölcsélet és a római rétor-iskolai jog tükrében. 4. Teológiai viták és az egyetemes zsinatok. 5. Az egységes kereszténység felbomlása a Földközi-tenger térségében: az iszlám megjelenése. 6. A lelki és világi hatalom megosztása: a „privilegium ottonianumtól” a konkordátumig. 7. A cluny-i mozgalom hatása a független (*exempt*) pápaválasztásra. 8. Az egyházszakadások és az uniós törekvések a konziliarizmus szellemében. 9. A bűnbánat és a bűnbocsánat a zarándoklatok tükrében: keresztes háborúk. 10. A szerzetesség kialakulása: az egyiptomi remeteségtől a koldulórendekig. 11. A *Summa Theologica* és a katedrálisépítzet kölcsönhatása.

A további témakörök (nappali tagozat): 12. A középkori magyar egyháztörténet: kereszténység felvételétől az Árpád-kor végéig. 13. A középkori magyar egyháztörténet: a virágzó középkorban.

A további témakör (esti tagozat): 12. A középkori magyar egyháztörténet: kezdetektől a reformációig.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga (nappali tagozaton a tizenhárom, esti tagozaton a tizenkettő témakör a tételsor). A szóbeli vizsgát csak az a hallgató kezdheti meg, aki a kiadott évszámokat és fogalmakat ismeri.

Kötelező irodalom: SZÁNTÓ KONRÁD: *Egyháztörténelem*, Jel, Budapest, 2014; GÁRDONYI MÁTÉ: *Bevezetés a Katolikus Egyház történetébe* Jel, Budapest, 2016; PIERRARD, PIERRE: *A Katolikus egyház története*, Agapé, Szeged, 1994; DEÁK HEDVIG: *Egyháztörténelem*, Jegyzet; SZILAS LÁSZLÓ: *Kis magyar egyháztörténet*, k. n., Róma, 1982.

Ajánlott irodalom: TÖRÖK JÓZSEF: *Egyetemes egyháztörténelem*, 1–2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1999; SZÁNTÓ KONRÁD: *A katolikus egyház története*, 1. kötet, *A katolikus egyház története alapításától a reformációig*, Ecclesia, Budapest, 1987; ANGENENDT, ARNOLD: *A kora középkor*, Szent István Társulat, Budapest, 2008.

BAET3–4N, BAET3–4/E, HET3–4/E, RIET3–4/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Tömördi Viktor OFM

Tanegységi előfeltétel: Egyháztörténelem I-II. (BAET1–2N)

A tanegység célja: A hallgatókkal megismertetni korunk társadalmi és szellemi arculatát az egyház tanítása szerint. Mennyire tud elmélyülni korunk szellemi diktatúrái között. Az állam és az egyház kapcsolata hogyan befolyásolja az egyház életét.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a katolikus egyház helyzetét a különböző szellemi és fizikai diktatúrák megerősödésében. Képes felkészülten megfelelni az egyházat ért támadásokra. Elkötelezett a katolikus egyház és a keresztény értékek mellett az őt körülvevő világ szellemi, ideológiai irányzatai közepe tére is.

Tematika: 1. A felekezetté válás folyamata: evangélikus, kálvini, anglikán és római katolikus felekezetek. 2. A világegyház kialakulása (univerzalizálódás) a rítusviták tükrében. 3. A katolikus megújulás: a papi ideál megteremtése. 4. A felvilágosodás és az egyház kapcsolata a francia forradalom tükrében. 5. A liberalizmus szellemisége: az egyház és állam szétválásztása. 6. A szociális feszültségek feloldása: a keresztényszocializmus. 7. A modern tudományágak és az egyház elkülönülése: modernizmus. 8. Az egyház megmaradási küzdelme a 20. századi diktatúrák idején. 9. Az „aggiornamento” igénye a II. Vatikáni Zsinat dokumentumaiban. 10. A vértanúk százada: a 20. század egyházüldözései. 11. A magyar egyház a reformáció és a katolikus megújulás időszakában.

A további témakörök (nappali tagozat): 12. A magyarországi keresztényszocializmus. 13. A 20. századi magyar egyháztörténelem.

A további témakör (esti tagozat): 12. A keresztényszocializmus és a 20. századi magyar politikai irányok.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga (nappali tagozaton a tizenhárom, esti tagozaton a tizenkettő témakör a tételsor). A szóbeli vizsgát csak az a hallgató kezdheti meg, aki a kiadott évszámokat és fogalmakat ismeri.

Kötelező irodalom: PIERRARD, PIERRE: *A Katolikus egyház története*, Agapé, Szeged, 1994; MÉSZÁROS ISTVÁN: *...Kimaradt tananyag...*, 1–2. kötet, Márton Áron Kiadó, Budapest, 1993–1995; BALOGH MARGIT – GERGELY JENŐ: *Egyházak az újkori Magyarországon. 1790–1992: adattár*, História – MTA Történettudományi Intézete, Budapest, 1996; SZÁNTÓ KONRÁD: *Egyháztörténelem*, Jel, Budapest, 2014; GÁRDONYI MÁTÉ: *Bevezetés a Katolikus Egyház történetébe*, Jel, Budapest, 2016; MARTINA, GIACOMA: *La Chiesa nell'etré dell'assolutismo, del liberalismo, del totalitarismo da Lutero ai nostri giorni*, Morcelliana, Brescia, 1983 (fordítás kéziratban).

Ajánlott irodalom: TÖRÖK JÓZSEF: *Egyetemes egyháztörténelem*, 1–2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1999; SZÁNTÓ KONRÁD: *A katolikus egyház története*, 2. kötet, *A katolikus egyház története a reformációtól napjainkig*, Ecclesia, Budapest, 1985; BEINERT, WOLFGANG: *A kereszténység. A szabadság lélegzete*, Vigilia, Budapest, 2005; CASAROLI, AGOSTINO: *A türelem vértanúsága*, Szent István Társulat, Budapest, 2001; RICCARDI, ANDREA: *Keresztények a vértanúság századában*, Új Ember, Budapest, 2002;

HEUSSI, KARL: *Az Egyháztörténet kézikönyve*, Osiris, Budapest, 2000; SZILAS LÁSZLÓ: *Kis magyar egyháztörténet*, k. n., Róma, 1982.

PTÉB1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Szatmári Györgyi

A tanegység célja: Bemutatni, hogy a személyközpontú bibliavlasás hogyan lehet az önreflexió és a megélt tapasztalatok újraértelmezésének eszköze. Saját élményeiken keresztül felismertetni, mikor mi lehet a Biblia szerepe a segítő beszélgetésekben, mikor hogyan használjuk, ill. ne használjuk a Szentírást a lelkigondozásban. Megismertetni a szentírásolvasás különböző módszereit.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az „evangéliumi lelkigondozás” jellemzőit, a Biblia segítő beszélgetésben való használatának alapvető feltételeit, valamint a Szentírás olvasásának képzés során bemutatott módszereit. Képes a segítő beszélgetés során a helyzetnek megfelelően használni / vagy nem használni a Bibliát és bibliai történeteket, továbbá képes a megismert módszerek gyakorlati alkalmazására. Elkötelezetten törekszik a Szentírás mélyebb megismerésére és személyes bibliavlasás révén is az evangéliumi lelki gondozás megvalósítására.

Tematika: Evangéliumi lelkigondozás. A Biblia segítő beszélgetésben való használatának alapvető feltételei. A bibliai nyelvezet, bibliai történetek, gondolatok szerepe a segítő beszélgetésben. Növekedést segítő tényezők a „bibliás beszélgetésben”. A szentírásolvasás különböző módszerei.

Követelmény: A félév során gyakorlati feladatok megoldása, tevékeny részvétel a konzultációkon (30%). A *Dolgozatírási szabályzatban* foglalt formai követelményeknek megfelelően elkészített írásbeli reflexió az otthoni feladatokról (30%). Egy, a szakirodalomra támaszkodó kérdőív kitöltése (40%). Mindezek alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: BUKOWSKI, PETER: *Hogyan vigyük be a Bibliát beszélgetéseinkbe?*, Kálvin, Budapest, 1999; COLOMBÁS, GARCIA MARIA: *A Szentírás olvasása. A lectio divina*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2006; HECHT, ANNEISE: *Közös utunk a Bibliához. A csoportos bibliavlasás módszerei*, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Budapest, 2000.

Ajánlott irodalom: EGGER, WILHELM: *Közösen olvassuk a Bibliát*, Opus Mystici Corporis, Bécs, 1977; PÁLHEGYI FERENC: *Kalauz a bibliai lelkigondozáshoz. Építse egyik a másikat! 1Thesszalonika 5, 11*, Keresztyén Ismeretterjesztő Alapítvány, Budapest, 2015; WEBER, HANS RUDI: *Engem olvas a könyv. Bibliaiskolai vezetők kézikönyve*, Kálvin, Budapest, 2000; WOLFF, HANS WALTER: *Az Ószövetség antropológiája*, Harmat, Budapest, 2001; WIKSTRÖM, OWE: *A kápráztató sötétség*, Luther, Budapest, 2013.

ÉLETESEMÉNYEK A BIBLIÁBAN II.

Speciális élethelyzetek

PTÉB2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Szatmári Györgyi

A tanegység célja: Megismertetni néhány élethelyzet bibliai közelítését. Bemutatni, hogy a krízisek a szenvedés és annak okai őszinte megfogalmazásával és lehetőségek felismerésével lettek Izrael, valamint Jézus és tanítványai életében. Felfedeztetni, hogy hogyan válhat lelkipáter eszközzé a tapasztalatok és bibliai elbeszélések ismerete, értelmezése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a Biblia nyelvi és képi eszköztárát, a tárgyalat fogalmak teológiai tartalmát, valamint a megismert elbeszélések történeti hátterét, teológiai jelentését, jelentőségét. Képes a segítő beszélgetés során a helyzetnek megfelelően használni / vagy nem használni a Bibliát és bibliai történeteket, továbbá képes a megismert fogalmak beszélgetésben való helyes alkalmazására. Elkötelezetten törekszik az evangéliumi remény ösztönözte életvezetésre saját életében, hogy ezáltal a segítő beszélgetésben kísért személy számára a reményben élt élet hiteles tanúja legyen.

Tematika: Betegség és gyógyulás, élet és halál a Bibliában. Egyén és közösség Izraelben. Fogság mint termékeny megpróbáltatás. Az ártatlan szenvedése, a szenvedő Ige a deuteró-izajási gyűjteményben. Ítélet, tisztító tűz, menny és pokol – a teológia kijelentései a halálról. Az ember reménye.

Követelmény: A félév során gyakorlati feladatok megoldása és tevékeny részvétel a konzultációkon (30%). A *Dolgozatírási szabályzat*ban foglalt formai követelményeknek megfelelően elkészített írásbeli reflexió az otthoni feladatokról (30%). Egy, a szakirodalomra támaszkodó kérdőív kitöltése (40%). Mindezek alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező és ajánlott irodalom: XVI. BENEDEK PÁPA: *Spe salvi kezdetű enciklikája a püspököknek, papoknak és diakónusoknak, az Istennek szentelt személyeknek és minden Krisztushívőnek a keresztény reményről*, Szent István Társulat, Budapest, 2008; GRÜN, ANSELM: *Az egészség mint lelki feladat*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2014; GRÜN, ANSELM: *Mi jön a halál után? Az élet és a halál művészete*, Jel, Budapest, 2011; LÉON-DUFOUR, XAVIER (szerk.): *Biblikus teológiai szótár*, Szent István Társulat, Budapest, 2002; RÓZSA HUBA: *Üdvösségközvetítők az Ószövetségben*, Szent István Társulat, Budapest, 2005; WOLFF, HANS WALTER: *Az Ószövetség antropológiája*, Harmat, Budapest, 2001.

OÉPE/E, MAÉPE/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3–5 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dohány Edit

A tanegység célja: A résztvevők tegyenek szert gyakorlatra élményszerű hit- és erkölcstan órák tervezésében és megtartásában. A hallgatók katechetikai módszertani eszköztára bővüljön, új ötletekkel gazdagodjanak. A leendő hitoktatók, hit- és erkölcstan tanárok önreflektív képessége fejlődjön.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismer több interaktív, a tanulók együttműködésére épülő tanítási módszert és eszközt, valamint a tantárgy jellegzetességeit figyelembe vevő tanári módszertani ötleteket. Képes olyan órákat tervezni és tartani, amelyeken a Z generációs tanítványai szívesebben, aktívabban vesznek majd részt. Képes óra- és tématervet, tanmenetet készíteni, mikrotanítást tartani. Elkötelezett a rendszeres pedagógiai önreflexió iránt, felismerve pedagógiai identitásának erős és gyenge oldalait. Tanári hozzáállását a diákok iránti tisztelet, a pedagógusethika követése, valamint a nyílt és előrevivő kommunikáció jellemzi a diákokkal, szülőkkel és kollégákkal való kapcsolatokban.

Tematika: 1. A tanuló-tanár együttműködés nélkülözhetetlen alapjai. 2. Hogyan válik a tanár által átadott információ a tanulóknál olyan tudássá, amely alkalmazható, belsővé válik és értékeket hordoz? 3. Módszertani eszköztár bővítése. 4. Együttműködés és kapcsolatteremtés a Z generációval. IKT eszközök alkalmazása a hittanításban és az értékekre nevelésben. 5. A hittanári pedagógiai tevékenység tervezése, végrehajtása és reflexiója. Órarészlet, óraterv, tematikus tervek készítése és reflektív elemzése. 6. Mikrotanítás és reflektív elemzés.

Követelmény: A foglalkozásokon aktív részvétel, a hallgatótársak mikrotanításaihoz rendszeres, szakmai jellegű reflektív hozzászólás. Mikrotanítás megtartása és reflektív elemzése szóban és írásban. Órarészlet, óraterv és tematikus tervek elkészítése írásban, valamint egy 2–3 oldal terjedelmű, (nem elméleti, idézetekre támaszkodó, hanem gyakorlati jellegű és személyes) összehasonlító reflektív elemzés elkészítése és leadása a szemeszter végéig. A félév végén gyakorlati jegy (mely 1/3 részben az órai szóbeli megnyilvánulásokból; 1/3 részben az órákon készített írott munkákból és 1/3 részben a félév végén leadott reflektív elemzés értékeléséből tevődik össze).

Kötelező irodalom: NICHOLSON-NELSON, KRISTEN: *Többszörös intelligencia*, Szabad Iskolákért Alapítvány, Budapest, 2007; FISHER, ROBERT: *Tanítsuk gyermekeinket gondolkodni történetekkel*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2008; FISHER, ROBERT: *Tanítsuk gyermekeinket gondolkodni erkölcsről, erényről*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2008; FISHER, ROBERT: *Tanítsuk gyermekeinket gondolkodni játékokkal*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2008.

Ajánlott irodalom: FISHER, ROBERT: *Hogyan tanítsuk gyermekeinket gondolkodni*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2008; FISHER, ROBERT: *Hogyan tanítsuk gyermekeinket tanulni*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2008; FIORE, CARLO: *A fiatalok etikája*, 1–2. kötet, Don Bosco Kiadó, Budapest, 2004; FIORE, CARLO: *Etika 2000*, Don Bosco Kiadó, Budapest, 2004; Ezen kívül saját pedagógusegyéniségünk és szemléletünk formálására PINO PELLEGRINO és ROSS CAMPBELL nevelési témájú könyvei.

KGESZ2 – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Szilas Roland

A tanegység célja: Olyan ismeretek átadása, amelyek ahhoz szükségesek, hogy vezetőként a keresztény emberképnek megfelelő és az egyház társadalmi tanításával összhangban álló hatékony szervezeteket tudjanak felépíteni, illetve fejlődésükben támogatni.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szervezetfejlesztés lépéseit, eszközeit, módszereit, valamint a vezetés elméleti és gyakorlati hátterét. Képes személyes vezetői hivatásának felismerésére, saját vezetői kompetenciáinak meghatározására, rendszerszemléletű gondolkodásra, összetett munkafolyamatok szervezésére, és rendelkezik a szervezeti kommunikációhoz szükséges kompetenciákkal. Elkötelezett a keresztény szellemű szervezetfejlesztés és vezetés kialakítása iránt.

Személyes vezetés kompetenciái: személyes vezetői hivatás felismerése. Rendszerszemléletű gondolkodás kompetenciái: munkaszervezési kompetenciák, szervezeti kommunikációhoz kapcsolódó kompetenciák.

Tematika: A tanegység órái három nagyobb témakört ölelnek át, a hallgatók az előadások során sajátíthatják el a legfontosabb elméleti ismereteket. A gyakorlati alkalmazás érdekében önreflektív feladatokkal vagy esettanulmány módszerével mélyítünk el minden témát. 1. Autentikus vezetés. 2. Emberközpontú munkaszervezés és szervezetfejlesztés. 3. Egészséges szervezet.

Követelmény: A félév során kisebb feladatok és a tananyagra épülő csoportos feladat prezentációja. A félév végén mindezek alapján gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: AZ IGAZSÁGOSSÁG ÉS BÉKE PÁPAI TANÁCSA: *Az üzleti vezető hivatása*, Szent István Társulat – ÉRME, Budapest, 2014, ermehalo.hu/files/Az_uzleti_vezeto_hivatasa.pdf; AZ IGAZSÁGOSSÁG ÉS BÉKE PÁPAI TANÁCSA: *Az Egyház társadalmi tanításának kompendiuma*, Szent István Társulat, Budapest, 2007; ALFORD, HELEN J. – NAUGHTON, MICHAEL J.: *Menedzsment, ha számít a hit. Keresztény társadalmi elvek a modern korban*, Kairosz, Budapest, 2009.

MAPSEV/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Somogyiné Dr. Petik Krisztina

A tanegység célja: Megismertetni – az általános fejlődéslelektani ismeretekre alapozva – a személyiség erkölcsi és vallási fejlődésének főbb elméleteit és vizsgálati módszereit. Felkészíteni arra, hogy a hallgató képes legyen a hitoktatás tartalmát és módszereit a gyerekek életkori sajátosságaihoz igazítani.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az erkölcsi és vallási fejlődés életkori sajátosságait. Képes a vallási fejlődés életkori sajátosságait figyelembe venni a hitoktatás tartalmának és módszereinek tervezésénél. Elkötelezett a rábízott tanulók erkölcsi és vallási fejlődésének megismerése és fejlődésük támogatása iránt.

Tematika: Erkölcsi fejlődés: Piaget, Kohlberg. Az erkölcsi fejlődés vizsgálata. Vallási fejlődés: a vallási fejlődés elméleti megközelítései. A vallásos ítélet fejlődésének fokai (Oser). Az istenkép és fejlődése. Az istenkép fejlődésének vizsgálata. Serdülők és felnőttek vizsgálata, esetbemutatók.

Követelmény: A félév során esettanulmány készítése. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: BENKŐ ANTAL: A személyiség erkölcsi és vallási fejlődése, in Horváth-Szabó Katalin (szerk.): *Lélekvilág*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 1998, 11–74; HORVÁTH-SZABÓ KATALIN – KÉZDY ANIKÓ – SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: *Család és fejlődés*, jegyzet; ROBU MAGDA: Az istenképek pszichológiai feltérképezése, *Embterárs* 5 (2007/4) 307–319; SCHWEITZER, FRIEDRICH: *Vallás és életút. Vallási fejlődés és keresztyén nevelés gyermek- és ifjúkorban*, Kálvin, Budapest, 1999.

Ajánlott irodalom: BÁNLAKY ÉVA – KARCZUB GYULA (szerk.): *Pszichológusok – teológusok a hitről, a hit fejlődése teológiai és pszichológiai szempontból*, Faludi Akadémia – Katolikus Pszichológusok Baráti Köre, Budapest, 2000; COLE, MICHAEL – COLE, SHEILA R.: *Fejlődéslelektan*, Osiris, Budapest, 2006; VERGOTE, ANTOINE: *Valláslelektan*, Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány – HÍD Alapítvány, Budapest, 2006; DIANA, MASSIMO: *Isten és a gyermek*, Don Bosco Kiadó, Budapest, 2009.

OETSZM/E, MAETSZM/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2–4 KREDIT

Gyakorlatvezető: Mervay Miklós

A tanegység célja: Az erkölcsstanítás tantárgyspecifikus nevelésméleti és didaktikai ismereteinek elsajátíttatása, gyakorlati alkalmazásuk lehetőségeinek elemzése, értékelése a különböző életkorú tanulók esetében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a modern nevelési és oktatási koncepciókat, tájékozott a korszerű didaktikai eljárások területén, különös tekintettel a kooperatív és az interaktív módszerekre. Képes az erkölcsi ismeretek korszerű és hatékony közvetítésére, valamint korunk kiemelten fontos erkölcsi problémáinak életkorspecifikus megvilágítására. Elkötelezett az iránt, hogy minden nevelési helyzetben problémamegoldó módszerek alkalmazásával és személyes életvezetési minták által segítse a tanulók szilárd értékrendjének kialakulását.

Tematika: Az erkölcsi nevelés és oktatás társadalmi vetületeit, modelljeit, célrendszerit, tartalmi és folyamatelképzeléseit, valamint a különböző módszertani és tanulás-szervezési lehetőségeit tárgyaljuk.

Követelmény: Adott évfolyam adott tematikájú tananyagáról megadott szempontok alapján új ismeretet közlő óra részletes óratervének és óravázlatának elkészítése az ahhoz szükséges segédanyagokkal, szemléltetéssel, feladatlappal, játék tervezésével együtt. A terv kivitelezése mikrotanítás keretében. A félév során zárthelyi dolgozat. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: FISHER, ROBERT: *Tanítsuk gyermekeinket gondolkodni erkölcsről és érényekről*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2008.

Ajánlott irodalom: FALUS IVÁN (szerk.): *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanulásához*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2010; BÁBOSIK ISTVÁN: *Nevelésméлет. Nevelés az Európai Unióban*, Osiris, Budapest, 2004; BÁBOSIK ISTVÁN (szerk.): *A modern nevelés elmélete*, Telosz, Budapest, 1997; HEGEDŰS GÁBOR et al.: *Projektpedagógia*, Kecskeméti Főiskola Tanítóképző Főiskolai Kar, Kecskemét, 2002; <http://hirmagazin.sulinet.hu/hu/pedagogia>; KAGAN, SPENCER: *A kooperatív tanulás*, Önkönet Kft, Budapest, 2010.

GYESZ1 – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

GYESZ2 – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Csókay László, Gulyásné dr. Kovács Erzsébet

A tanegység célja: Megtörtént esetek közös feldolgozásával megismertetni a gyermekvédelmi problémák megjelenési formáit a hétköznapok gyakorlatában; jó gyakorlatok és hibás megoldások elemzésén keresztül felkészíteni arra, hogy a hallgatók tanult elméleti ismereteiket képesek legyenek gyakorlati munkájukban alkalmazni.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri és megérti a gyermekvédelem jogi és szakmai szabályait, etikai normáit és azok betartásának fontosságát a gyakorlati gyermekvédelmi tevékenységben. Képes arra, hogy a segítségre szoruló gyermekek és családjaik problémáit a jogi, szakmai és etikai szabályokat tekintetbe véve mérlegelje a lehetséges megoldásokat és dolgozzon ki megoldási stratégiát. Elkötelezett az iránt, hogy a megismert és megértett jogi, szakmai-etikai szabályok szerint, a gyermekek érdekeit prioritásként kezelve végezze gyermekvédelmi tevékenységét.

Tematika: Az előadó és a résztvevők által hozott esetek közös megbeszélése, lehetséges alternatív megoldások kidolgozása.

Követelmény: Egy saját eset bemutatása szóban vagy írásban. A félév végén gyakorlati jegy.

Ajánlott irodalom: Az Alapvető Jogok Biztosa által folytatott Gyermekjogi Projekt jelentései, <http://www.ajbh.hu/projekt/fuzetek>; FEUER MÁRIA – NAGY KRISZTINA: Az esettanulmány elkészítése, in id.: *Humán szakosok gyakorlati kézikönyve*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2011, 227–235.

KGE2 – ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadók: Dr. Baranyi Árpád, Dr. Dabóczi Kálmán

A tanegység célja: Segítségnyújtás a keresztény szemléletű etikai döntéshozatalhoz, a magánéleti és a munkahelyi erkölcs kettősségének csökkentéséhez.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a fontosabb gazdasági, társadalmi és környezeti etikai problémákat, a főbb etikai paradigmákat. Képes felmérni a döntési helyzetek etikai kereteit és a döntések etikai vonzatait. Felismeri a deontologikus, utilitarista stb. etikai alapelveket és alkalmazhatóságuk feltételeit munkája és magánélete során. Képes a szemléletváltásra, a megismert keresztény etikai elvek terjesztésére és alkalmazására. Elkötelezett a keresztény etikai elvek és az erények gyakorlati alkalmazása iránt.

Tematika: 1. Főbb etikai iskolák, a gazdaságetika fogalma, szerepe, jelentősége. 2. Makroszintű etikai problémák. 3. Szervezeti és egyéni szintű etikai problémák. 4. A deontologikus, utilitarista, erényetikai, diskurzusetikai paradigmák ismérvei. 5. Egy gazdasági modell erényetikai paradigmában, annak gyakorlati megnyilvánulásai. 6. Társadalmi igazságosság és piac keresztény és nem keresztény megközelítésben.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: ALFORD, HELEN J. – NAUGHTON, MICHAEL J.: *Menedzsment, ha számít a hit. Keresztény társadalmi elvek a modern korban*, Kairosz, Budapest, 2009; BARITZ SAROLTA LAURA: *Háromdimenziós gazdaság. Lehet-e gazdálkodni erényetikai paradigmában?*, Kairosz, Budapest, 2016; BARANYI ÁRPÁD: Keresztény társadalometika, in Baritz Sarolta Laura – Dabóczi Gergely (szerk.): *Emberközpontú gazdaság – Szakkönyv az etikus és fenntartható gazdasághoz*, KETEG Oikonomia Kutató Intézet Alapítvány, Budapest, 2017, 328–337.

Ajánlott irodalom: BARANYI ÁRPÁD: Etika vagy reálpolitika?, *Kovács* 1 (1997/1) 13–20, <http://kovasz.uni-corvinus.hu/kov1/index.php>; BARITZ LAURA: Lehet-e a mammonból talentum? A gazdaság, a környezet és a közjó összefüggésének vizsgálata az emberi gondolkodásmód alapján, in Beran Ferenc (szerk.): *A közjó az Egyház társadalmi tanításában*, Szent István Társulat, Budapest, 2008, 141–159; KAVANAUGH, JOHN F.: *Krisztus követése a fogyasztói társadalomban. A kulturális szembenállás lelkiisége*, Ursus Libris – Altern-csoport, Budapest, 2003; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KONFERENCIA: *Felelősségünk a teremtett világért. A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia körlevele a teremtett világ védelméről*, Szent István Társulat, Budapest, 2008; MUZSLAY ISTVÁN: *Gazdaság és erkölcs*, Márton Áron Kiadó, Budapest, 1995; RÖPKE, WILHELM: *Civitas humana*, Hanns Seidel Alapítvány – Kráter Műhely Egyesület, Budapest, 1996.

OESZMK1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

OESZMK2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Mervay Miklós

A tanegység célja: A reflektív gondolkodással kapcsolatos elméleti ismeretek és a pedagógiai tevékenység megfigyelési és elemzési módszereinek elsajátításával és gyakorlatban való alkalmazásával képessé tenni a hallgatót a gyakorlótanítás során szerzett tapasztalatainak és saját teljesítményének szakszerű elemzésére és értékelésére, segíteni a kritikus és pozitív pontok meghatározásában, a fejlődés/fejlesztés irányainak kijelölésében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismer néhány módszert a tanítási óra pedagógiai és pszichológiai elemzésére. Képes saját munkája szakszerű elemzésére, felismeri az etikaóra egyes jelenségei közti összefüggéseket, kölcsönhatásokat. Képes kollégái fejlődését észrevételeivel segíteni. Felismeri az egyéni tanítási gyakorlat és a reflektív elemzés jelentőségét szakmai fejlődésének folyamatában. Képes kollégái fejlődését észrevételeivel segíteni és elkötelezett az ilyen segítő együttműködés iránt.

Tematika: A gyakorlat során szerzett egyéni pedagógiai tapasztalatok elemzése. A tanításra vonatkozó tapasztalatok a tervezés, a megvalósítás és az utólagos elemzés-értékelés folyamatára egyaránt kiterjednek. A gyakorlat során a hallgató elemzi és értékeli, hogy a főiskolán elsajátított elméleti tudását hogyan tudta alkalmazni a gyakorlatban. Melyek azok a területek, ahol megerősítette előzetes tudását? Melyek azok, ahol hiányosságokat vagy ellentmondást tapasztalt az elméletben tanultak és a gyakorlatban tapasztaltak között? Milyen módot talált az ellentmondás feloldására?

Követelmény: Aktív részvétel a szemináriumi csoport munkájában, a hospitálási és óratervi dokumentumok heti rendszeres küldése reflexiókkal. Felvétel készítése egy saját etikaóráról elemzés céljából. A reflektív gondolkodás, tevékenységelemzés tapasztalatainak szakszerű felhasználása az önálló szakmai fejlődésről készített portfólióban. Heti tanítási tapasztalatukból hozzanak írásban egy olyan kérdést, amit nehéz volt a diákok számára megnyugtató módon elmagyarázni, megválaszolni, vagy egy olyan témát a félév anyagából, amely vélhetően segítséget igényelne. A félév végén minősített aláírás.

Kötelező irodalom: SZIVÁK JUDIT: *A reflektív gondolkodás fejlesztése*, Gondolat Kiadói Kör, Budapest, 2003; FALUS IVÁN – KIMMEL MAGDOLNA: *A portfólió*, Gondolat Kiadói Kör – ELTE BTK Neveléstudományi Intézet, Budapest, 2009.

Ajánlott irodalom: FALUS IVÁN: Gondolkodás és cselekvés a pedagógus tevékenységében, in Falus Iván – Báthory Zoltán (szerk.): *Tanulmányok a neveléstudomány köréből*, Osiris, Budapest, 2001, 213–134; SZIVÁK JUDIT: *A pedagógusok gondolkodásának kutatási módszerei*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2002.

KGETIT – ESTI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Harai Levente SJ

A tanegység célja: Megismertetni a fontosabb etikai gondolkodókkal és irányzatokkal.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a főbb etikai irányzatokat és azok képviselőit. Képes önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra. Elkötelezett az etikai hagyományok megismerése, a vélemények kritikai értékelése és az értékeket felmutató élet iránt.

Tematika: Az ókor etikája. Brit etikai gondolkodók. Immanuel Kant. Az Etikát relativizáló irányzatok.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Irodalom: MACINTYRE, ALASDAIR: *Az etika rövid története*, Typotex, Budapest, 2012; HÁRSING LÁSZLÓ: *Az európai etikai gondolkodás*, Bíbor, Miskolc, 2001; NOERR, GUNZELIN SCHMID: *Geschichte der Ethik*, Reclam, Stuttgart, 2012.

PTSZFFL1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Asztalosné Elekes Szende

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókat a gyermek pszichológiai fejlődésének fontosabb átmeneteivel szomatikus, kognitív és pszichoszociális összefüggésrendszerben. Elsősorban a normális fejlődés jellemzőit ismerteti a tárgy, de rámutat kritikus életszakaszok pszichológiai problémáira is.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az életszakaszokra jellemző fő fejlődési tendenciák pszichológiai vonatkozásait, melyek segítségül szolgálnak a lelkipozdózi munkában. A pszichológiai jellemzők ismeretében pontosabban tudja leírni az egyes személyek átlagtól eltérő viselkedését, ennek segítségével megválasztani az egyéni bánásmódot. Elkötelezett a segítő hivatás empatikus művelése iránt.

Tematika: 1. A fejlődéslelektan tárgya, fő kérdései és kritikus pontjai. Központi fogalmak. 2. Folyamatosság és ugrások a fejlődésben. 3. Erikson fejlődéselmélete. 4. Erkölczi fejlődés (Piaget, Kohlberg). 5. A csecsemőkor jellemzői: kognitív, érzelmi és társas fejlődés. A kötődés kialakulása. 6. Kisgyermekkor: testi, érzelmi és kognitív fejlődés, társas kötődés. 7. Az iskoláskor kihívásai és fejlődési sajátosságai. Iskolai követelmények pszichológiai hatásai. 8. Serdülőkori fejlődés. Az identitás alakulása. 9. A „készülődő felnőttség”.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: ELEKES SZENDE: *Fejlődéslelektan*, jegyzet.

Ajánlott irodalom: COLE, MICHAEL – COLE, SHEILA R.: *Fejlődéslelektan*, Osiris, Budapest, 2006.

PTSZFFL2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Somogyiné Dr. Petik Krisztina

A tanegység célja: Tudatosítani a hallgatókban a személyiség élethossziglani fejlődésének elvét, néhány jelentősebb fejlődéseméleten keresztül megismertetni a felnőttkori fejlődés jellegzetességeit és állomásait, valamint a lehetséges fejlődési krízisek okait és megoldási lehetőségeit.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a felnőttkori fejlődéssel kapcsolatos főbb pszichológiai elméletek megállapításait és az ide vonatkozó kutatások legfontosabb eredményeit. Képes ezen ismereteket összekapcsolni a többi tudományterület megállapításaival, és tudását felhasználni felnőtt emberek problémáinak megértésében a segítő beszélgetések, illetve a szervezetfejlesztői munka területén. Elkötelezetten és hatékonyan törekszik segítséget nyújtani olyan személyeknek, akik életvezetési válságba kerültek, önértékelési zavarokkal küzdenek, személyes hatékonyságukban támogatásra szorulnak, fejlődési és eseti krízisekkel szembesülnek, illetve hatékonyan avatkozik be olyan szervezeti problémák esetén, melyek kiváltó oka az egyéni fejlődési problémákban keresendő.

Tematika: Az emberi fejlődés fogalma a pszichológiában. Az életút-modell. Jung főbb gondolatai a felnőttkori fejlődésről. A felnőttkori fejlődés Erikson által definiált állomásai. Levinson életciklus fogalma és ennek összetevői. A levinsoni életszakaszok főbb fejlődési feladatai. A személyiség különböző aspektusainak alakulása az életút során (kutatási eredmények összefoglalása). Az időződés folyamatához való adaptáció stratégiái. Az időskor pszichológiája.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: *A felnőttkori fejlődés pszichológiája*, jegyzet.

OPSFLZN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

OPSFLZE, MAPSFLZE – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Asztalosné Elekes Szende

Tanegységi előfeltétel (nappali tagozat): Személyiség- és családpszichológia (OPSSZCSN)

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókat a gyermek pszichológiai fejlődésének fontosabb átmeneteivel szomatikus, kognitív és pszichoszociális összefüggésrendszerben. A normális fejlődés jellemzőinek ismertetése mellett a tárgy bemutatja a gyermek- és serdülőkorban kialakuló fejlődési rendellenességeket, pszichológiai problémákat is.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az életszakaszokra jellemző fő fejlődési tendenciák pszichológiai vonatkozásait, valamint a normálistól eltérő fejlődési irányokat, melyek alapján jobban megérti tanulói magatartását. A pszichológiai jellemzők ismeretében képes leírni az átlagtól eltérő egyes tanulók viselkedését, valamint elkötelezett az egyéni bánásmód alkalmazása mellett.

Tematika: 1. A fejlődéslélektan tárgya, fő kérdései és kritikus pontjai. Központi fogalmak. 2. A gondolkodás fejlődése (Piaget) 3. Erkölcsi fejlődés (Piaget, Kohlberg). 4. A csecsemőkor jellemzői: kognitív, érzelmi és társas fejlődés. A kötődés kialakulása. 5. Kisgyermekkor: testi, érzelmi és kognitív fejlődés, társas kötődés. 6. Az iskoláskor kihívásai és fejlődési sajátosságai. Iskolaérettség vizsgálata. 7. Serdülőkori fejlődés. Az identitás alakulása. 8. A fejlődési zavarok osztályozása (DSM V). 9. Az idegrendszer fejlődési rendellenességei (autizmus, hiperaktivitás, tik zavarok) 10. A kommunikáció és a beszéd zavarai. 11. Impulzuskontroll- és viselkedészavarok. 12. Specifikus tanulási zavarok. 13. Szorongás és depresszió serdülőkorban. Szuicid viselkedés.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: ELEKES SZENDE: *Fejlődéslélektan*, jegyzet; ELEKES SZENDE: *Személyiségfejlődési zavarok*, jegyzet.

Ajánlott irodalom: COLE, MICHAEL – COLE, SHEILA R.: *Fejlődéslélektan*, Osiris, Budapest, 2006; COMER, RONALD J.: *A lélek betegségei. Pszichopatológia*, Osiris, Budapest, 2005; RANSCHBURG JENŐ: *Pszichológiai rendellenességek gyermekkorban*, Saxum, Budapest, 2012.

KGFMK – ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Karacs Ágnes

A tanegység célja: A marketing egyfajta „rehabilitációja”, útkeresés: a marketing-eszközöknek a keresztény etika alapján is elfogadható használatának felfedezése. Hol tartunk? Meddig mehetünk el – lehet-e hatásos és hatékony egy olyan marketing, amely szakít a legerősebb toposzokkal és tiszteletben tartja az emberi méltóságot?

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyház társadalmi tanításának legfontosabb alapelveit, valamint a marketingmenedzsment folyamatát és az egyház reklámtevékenységre vonatkozó tanítását. Képes az egyház társadalmi tanításának értelmezésére a marketing területén. Elkötelezett a felelős marketing és az etikus kommunikáció iránt.

Követelmény: A félév során önállóan elkészítendő feladatok elvégzése. A félév végén szóbeli vizsga.

Ajánlott irodalom: KOTLER, PHILIP – KELLER, KEVIN LANE: *Marketing Menedzsment*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2008; KASSER, TIM: *Az anyagiasság súlyos ára*, Ursus Libris, Budapest, 2005; PRATKANIS, ANTHONY R. – ARONSON, ELLIOT: *A rábeszélőgépj. Élni és visszaélni a meggyőzés mindennapos mesterségével*, Ab Ovo, Budapest, 2012; ALFORD, HELEN – NAUGHTON, MICHAEL: *Menedzsment, ha számít a hit. Keresztény társadalmi elvek a modern korban*, Kairosz, Budapest, 2009.

HF13/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Szeiler Zsolt

A tanegység célja: Bevezetés a filozófiai antropológiába.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Rendelkezik alapvető filozófiai műveltséggel. Képes önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra, véleményének és az igazságnak a kifejezésére, az árnyalt és szabatos fogalmazásra. Elkötelezetten törekszik a folyamatos önképzésre, figyelve a változó világra, figyelemmel kísérve a tudományok fejlődését. Keresi mások megértésének módját, tudatosan segíti a közös gondolkodást.

Tematika: Az emberi lét dimenzióinak vizsgálata.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Ajánlott irodalom: NYÍRI TAMÁS: *Antropológiai vázlatok*, Corvinus, Budapest, 2015; NYÍRI TAMÁS: *Az ember a világban*, Szent István Társulat, Budapest, 1981; HAEFFNER, GERD: *Philosophische Anthropologie*, Kohlhammer, Stuttgart, 1982. (Magyarul: *Filozófiai antropológia*, kézirat.)

MTFI9N, HFI5N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Szeiler Zsolt

A tanegység célja: Orvosolható-e az érzelmek (szenvedélyek) és az értelem konfliktusa az emberben, s ha igen, ez milyen etikai pozíciókat eredményez? Léteznek-e „antropológiai állandók”, melyek megalapozhatják a jó cselekvésről és a jó emberi életről vallott felfogásunkat? A kollokvium ezekre a kérdésekre keresi a választ, bevezetést nyújt a filozófiai antropológiába, továbbá rámutat az antropológia és az etika lényegi összefüggéseire.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a filozófiai antropológia legfontosabb témáit, látja azok etikai vonzatait. Képes tudományos szempontok figyelembevételével önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra, véleményének és az igazságnak árnyalt és szabatos kifejezésére. Elkötelezetten törekszik tudásának bővítésére, keresi mások megértésének módját, tudatosan segíti a közös gondolkodást.

Tematika: 1. A kurzus áttekintése, általános bevezetés. 2. A tudat, a vallás és az *ethos* megjelenése a hominizáció folyamatában. 3–4. Test és lélek: a fontosabb lélek-konceptiók áttekintése az eszmetörténetben. 5. Alapfogalmak: értelem, tudat, érzelem, szenvedély. 6. Közös cselekvési elvek egy multikulturális kikötőben? – A paltóni etika érvényessége. 7. Arisztotelészi válasz az ész és a szenvedélyek konfliktusára. 8. A procedurális etika és annak emberképe. 9. Az egzisztencializmus emberképe. 10. Az érzelmek rehabilitálása az etikában: Max Scheler. 11. A világvallások emberképe. 12. Vallás és etika.

Követelmény: Aktív részvétel az előadásokon zajló eszmecserekből. A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: NYÍRI TAMÁS: *Alapvető etika*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; NYÍRI TAMÁS: *Antropológiai vázlatok*, Corvinus, Budapest, 2015.

Ajánlott irodalom: ARISZTOTELÉSZ: *Nikomachoszi etika*, Budapest, Európa, 1987; SCHELER, MAX: *Az ember helye a kozmoszban*, Osiris, Budapest, 1995; SCHELER, MAX: *A formalizmus az etikában és a materiális értékética*, Gondolat, Budapest, 1979, 27–180, 561–888; SPAEMANN, ROBERT: *Erkölcsei alapfogalmak*, Egyházfórum, Pécs, 2001.

HF14/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Harai Levente SJ

A tanegység célja: Bevezetés az erkölcsi gondolkodásba.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az erkölcsi gondolkodás fő problémáit, az erkölcsről való bölcseleti gondolkodás alapfogalmait és módszerét. Képes önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra, véleményének kifejezésére, az árnyalt és szabatos fogalmazásra. Elkötelezett az erkölcsi kérdések árnyalt, több szempontú megfontolása, a másik javát szem előtt tartó megoldások keresése iránt.

Tematika: Bevezetés az erkölcsről való bölcseleti gondolkodásba néhány alapfogalom és egy módszertan segítségével.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Ajánlott irodalom: NYÍRI TAMÁS: *Alapvető etika*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; SPAEMANN, ROBERT: *Erkölcsi alapfogalmak*, Egyházfórum, Pécs, 2001; MACINTYRE, ALASDAIR: *Az etika rövid története*, Typotex, Budapest, 2012.

FILOZÓFIA: METAFIZIKA I.
FILOZÓFIA: METAFIZIKA II.

MTF11N, BAFI3N, BAMF1/E, HFI1/E, RIMF11/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

HFI1N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

MTF13N, BAFI4N, BAMF2/E, HFI2/E, RIMF12/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

HFI2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Petres Lúcia OP

Tanegységi előfeltétel (Metafizika II.): Filozófia: Metafizika I. (MTF11N, BAFI3N, HFI1N, BAMF1/E)

A tanegység célja: Bevezetni a hallgatókat a metafizika világába, különös tekintettel a klasszikus metafizika kérdéseire, hogy a metafizikai fogalmak és problémák ismerete segítségével nyújtson a teológiai tanulmányokhoz.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Otthonosan mozog a klasszikus metafizika kérdéseiben, legalább nagy vonalakban ismeri a modern metafizikai megközelítéseket is. Ismeri és érti a metafizika legfontosabb fogalmait. Képes elmélyült reflexióra a valóságról, fejlődik absztrakciós képessége és lényeglátása, képes alapösszefüggések felismerésére és elvontabb kérdések tárgyalására is anélkül, hogy elszakadna a valóságtól. Elkötelezett az igazság keresésében és nyitott párbeszédre törekszik azokkal is, akikkel nem ért egyet.

Tematika (Metafizika I.): A metafizika és a metafizikai tapasztalat. A metafizika történetének néhány alapköve: Platón, Arisztotelész, Descartes, Kant, Heidegger. A metafizikai kérdés: miért van valami, miért nem inkább a semmi? Létező, *Esse commune* és *Ipsum Esse Subsistens*. A lét transzcendentális kifejtése: léthatározmányok eredete; léthatározmányok (res, unum, aliquid, bonum, verum, (pulchrum); a léthatározmányok a skolasztika után; a lét szerkezeti alapelvei, mint metafizikai, ontikus és episztemológiai alapelvek.

Tematika (Metafizika II.): A lét kategoriális kifejtése. Szubsztancia és akcidensek. A személy fogalma. Actus és potentia. Lét és lényeg (*De ente et essentia* szövegolvasás). A létezők hierarchiája. Azonosság és különbözőség, egy és a sok problémája; (univerzálék) metafizikai univokáció és metafizikai ekvivokáció vs. analógia. Létanalógia. Részeseástan Aquinói Tamás szerint. Isten ismerete. Okság problémaköre, változás magyarázata; okság metafizikai elve, célokság elve. A tevékeny lét; a lét mint cél. A transzcendens metafizikai szemlélet, az egység igénye. A kortárs metafizika néhány problémája; új metafizikai utak.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: PETRES E. LÚCIA: *Bevezetés a metafizikába*, jegyzet; BRUGGER, WALTER: *Filozófiai lexikon*, Szent István Társulat, Budapest, 2005.

Ajánlott irodalom: ANZENBACHER, ARNO: *Bevezetés a filozófiába*, Cartaphilus, Budapest, 2001, 56–92; WEISSMAHR BÉLA: *Ontológia*, Mérleg – Távlatok, Budapest – München – Bécs, 1995 (újabb kiadás: 2000).

MTFISZ3N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Bakos Gergely OSB

Tanegységi előfeltétel (teológus hallgatóknak): Filozófia szigorlat (MTFISZIGN)

A tanegység célja: Hosszabb bölcseleti szövegek önálló földolgozása és közös megvitatása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Képes figyelembe venni a bölcselet, hittudomány és a történettudomány különböző szempontjait, valamint saját álláspontjának árnyalt, szabatos kifejtésére, önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra. Elkötelezetten keresi mások megértésének módját, törekszik megszerzett tudása bővítésére és az önreflexióra.

Tematika: A részletes tematikát és irodalomjegyzéket az oktató az első órán ismerteti.

Követelmény: A félév során kiselőadások tartása (40%), az órai diskussziók koordinálása (40%), jegyzőkönyvek vezetése (20%). A félév végén ezek alapján gyakorlati jegy.

MTFI10N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Bakos Gergely OSB, Dr. Szeiler Zsolt

A tanegység célja: bevezetést adni a társadalomfilozófia alapfogalmaiba és problémáiba. A klasszikus természetjogi gondolkodás, majd az újkori szerződéselméletek és politikai liberalizmus áttekintése után megkíséreljük feltárni, mely okok vezettek a közösségelvű, a konzervatív és a természetjogi gondolkodás reneszánszához.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Tisztában van az európai politikai gondolkodás alapfogalmaival, képes ezeket történelmi távlatban értelmezni, egyúttal elköltelezett a mai társadalom megismerésére.

Tematika: 1. Bevezetés. Egyiptom és a *Deuteronomium*. 2. Platón. 3. Arisztotelész. 4. Pál apostol és a római jog. 5. A Benedeki Regula. 6. Aquinói Tamás. 7. Niccolò Macchiavelli. 8. Thomas Hobbes. 9. John Locke. 10. John Rawls. 11. Michael Sandel. 12. René Girard.

Követelmény: Tevékeny részvétel az előadásokon. A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: ANZENBACHER, ARNO: *Keresztény társadalometika*, Szent István Társulat, Budapest, 2001, 40–117; AQUINÓI SZENT TAMÁS: *A fejedelmek kormányzásáról*, Attraktor, Máriabesnyő, 2016, 7–62; LOCKE, JOHN: *Értekezés a polgári kormányzatról*, Gondolat, Budapest, 1986, (VII-IX, XIII, XV. fejezet) 92–129, 145–153, 161–164; ROUSSEAU, JEAN-JACQUES: *A társadalmi szerződés*, Kriterion, Kolozsvár, 2001, (I. és II. könyv); *Másodtörvénykönyv*; *Magyar Politikai Enciklopédia* (részletek); PÁL APOSTOL levele a Galatákhöz; RAWLS, JOHN: *Az igazságosság elmélete*, Osiris, Budapest, 1997; SANDEL, MICHAEL J.: *Mi igazságos?* Corvina, Budapest, 2009; SZENT BENEDEK *Regulája*.

Ajánlott irodalom: BAYER JÓZSEF: *A politikai gondolkodás története*, Osiris, Budapest, 2005; FISICHELLA, DOMENICO: *A politikatudomány alapvonalai*, Osiris, Budapest, 2004; GRAY, JOHN: *Liberalizmus*, Tanulmány Kiadó, Pécs, 1996; FRIVALDSZKY JÁNOS: *Természetjog*, Szöveggyűjtemény, Szent István Társulat, Budapest, 2004; HORKAY HÖRCHER FERENC: *Közösségelvű politikai filozófiák*, Századvég, Budapest, 2002; KEKES, JOHN: *Az egalitarizmus illúziói*, Attraktor, Máriabesnyő–Gödöllő, 2004; SIEDENTROP, LARRY: *Inventing the Individual. The Origins of Western Liberalism*, Penguin Books, London, 2014; SCRUTON, ROGER: *A konzervativizmus jelentése*, Novissima Kiadó, Budapest, 2002.

MTFISZ1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Petres Lúcia OP

Tanegységi előfeltétel: Filozófiatörténet IV. (MTFT4N)

A tanegység célja: Eljutni rövidebb bölcseleti szövegek önálló olvasására, megértésére és elemzésére.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: A megismert szemelvények révén szélesebb általános műveltséggel rendelkezik. Képes a bölcseleti szövegek önálló olvasására, megértésére és elemzésére, s a gondolkodásmód változását történelmi összefüggésben szemlélni. Elkötelezett az önképzés, az igazság keresése iránt.

Tematika: Válogatott szövegrészletek olvasása és elemzése Gabriel Marcel, Martin Buber, Arisztotelész, Szent Ágoston, Aquinói Szent Tamás, Étienne Gilson, René Descartes, David Hume, Immanuel Kant és Karl Jaspers műveiből.

Követelmény: A félév során kiselőadások tartása, valamint kiadott szöveg elemzéséből 4–5 oldalas szemináriumi dolgozat leadása a szorgalmi időszak végéig. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: STEIGER KORNÉL (szerk.): *Bevezetés a filozófiába, szöveggyűjtemény*, Holnap Kiadó, Budapest, 2006; illetve kiadott szövegek.

MTFISZ2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Bakos Gergely OSB

Tanegységi előfeltétel: Filozófiatörténet III. (MTFT3N); Filozófia szeminárium I. (MTFISZ1N)

A tanegység célja: Rövidebb bölcséleti szövegek önálló olvasása, elemzése, közös órai megvitatása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: A megismert szemelvények révén szélesebb általános műveltséggel rendelkezik. Képes saját álláspontjának árnyalt és szabatos kifejtésére, önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra. Elkötelezetten keresi mások megértésének módját, tudatosan segítve a közös gondolkodást törekszik megszerzett tudása bővítésére és önreflexióra.

Tematika: 1. ARISZTOTELÉSZ: *Physica B*; 1. 2–3. MARTIN HEIDEGGER: *A phüszisz lényegéről és fogalmáról*. 4. BOËTHIUS: *A filozófia vigasztalása*, I. könyv és V. könyv. 5. CANTERBURYI SZENT ANZELM: *Proslogion*, in *Canterburyi Anzelm összes művei*, Szent István Társulat, Budapest, 2007, 81–121. 6. BOËTHIUS: *A filozófia vigasztalása*, V. könyv. 7. AQUINÓI SZENT TAMÁS: *Summa theologiae* – az öt út. 8–9. IMMANUEL KANT: *A tiszta ész kritikája*, Atlantisz, Budapest, 2004, 480–488, (B 620–630.). 10–11. HEGEL istenbizonyítékai.

Követelmény: Házi feladatok (20%), órai munka (20%), kiselőadások és jegyzőkönyvek (60%). A félév végén ezek alapján gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: ARISZTOTELÉSZ: *A természet*, L'Harmattan, Budapest, 2010; BOËTHIUS: *A filozófia vigasztalása*, Európa, Budapest, 1979, 5–24, 125–148; CZÉTÁNY GYÖRGY: *Isten létének bizonyítása Hegel filozófiájában*, in Kendeffy Gábor – Vassányi Miklós (szerk.): *Istenfogalmak és istenérvek a filozófiai hagyományban*, L'Harmattan, Budapest, 2017, 227–238; HEIDEGGER, MARTIN: *Útjelzők*, Osiris, Budapest, 2003; PLATÓN: *Levelek*, Atlantisz, Budapest, 2007; STEIGER KORNÉL (szerk.): *Bevezetés a filozófiába. Szöveggyűjtemény*, Holnap Kiadó, Budapest, 1992; SZEGEDI NÓRA: *Morálteológia és vallási tapasztalat Kantnál*, in Kendeffy Gábor – Vassányi Miklós (szerk.): *Istenfogalmak és istenérvek a filozófiai hagyományban*, L'Harmattan, Budapest, 2017, 72–101; HEGEL: *Az ontológiai bizonyíték*, in id.: *Vallásfilozófiai előadások*, Atlantisz, Budapest, 2000, 337–343.

Ajánlott irodalom: BOROS GÁBOR (szerk.): *Filozófia*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2007; STEIGER KORNÉL: *Filozófia. Tankönyv a középiskolások számára*, Holnap Kiadó, Budapest, 1998.

MTFI4N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Bakos Gergely OSB

A tanegység célja: A hagyományos vallásbölcseleti témák – istenbizonyítékok, örök-kévalóság stb. – tárgyalása mellett a hit és ész, vallásos elköteleződés és értelmi reflexió kapcsolatának megvilágítása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Áttekintéssel rendelkezik hit és ész történeti kapcsolatáról. Képes tájékozódni érvek és ellenérvek között. Elkötelezetten keresi mások megértésének módját, tudatosan segítve a közös gondolkodást törekszik megszerzett tudása bővítésére és önreflexióra.

Tematika: 1. Bevezetés. 2. Canterburyi Szent Anzelm. 3–4. Aquinói Szent Tamás. 5. Az újkori filozófia és a vallás. 6–7. Immanuel Kant. 8. Hegel. 9. Søren Kierkegaard. 10. Martin Heidegger. 11. Rendszeres vallásbölcselet.

Követelmény: Tevékeny részvétel az órákon (50%), a félév végén kollokvium (50%).

Kötelező irodalom: BRIAN DAVIES: *Bevezetés a vallásfilozófiába*, Kossuth, h. n., 1999; SZEILER ZSOLT – BAKOS GERGELY – SÁRKÁNY PÉTER (szerk.): *Hit és ész*, Sapientia, Budapest, 2013.

Ajánlott irodalom: HEGEL: *Vallásfilozófiai előadások*, Atlantisz, Budapest, 2000; DAVID HUME: *Beszélgetések a természetes vallásról*, Atlantisz, Budapest, 2006; IMMANUEL KANT: *A vallás a puszta és határain belül*, in id.: *A vallás a puszta ész határain belül és más írások*, Gondolat, Budapest, 1980; SØREN KIERKEGAARD: *Félelem és reszketés*, Európa, Budapest, 1986; SØREN KIERKEGAARD: *Filozófiai morzsák*, Göncöl, Budapest, 1997; BARUCH DE SPINOZA: *Teológiai-politikai tanulmány*, Osiris, Budapest, 2002.

FILOZÓFIATÖRTÉNET I.
Bevezetés az ókori bölcsélet történetébe

MTFT1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Bakos Gergely OSB

A tanegység célja: Bevezetés az ókori görög és római bölcsélet történetébe.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az ókori bölcsélet fő képviselőit és gondolkodásuk meghatározó elemeit. Képes önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra, véleményének és az igazságnak árnyalt és szabatos kifejezésére. Elkötelezetten törekszik tudásának bővítésére, keresi mások megértésének módját, tudatosan segíti a közös gondolkodást.

Tematika: 1–2. Bevezetés. 2–3. Preszókratikus filozófia. 4. A szofisták. 5. Szókratész. 6–7. Platón. 8–9. Arisztotelész. 10–12. Plótinosz.

Követelmény: Tevékeny részvétel az előadásokon, kötelező olvasmányok földolgozása. A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: STÖRIG, HANS JOACHIM: *A filozófia világtörténete*, Helikon, Budapest, 2006, 1–160; PLATÓN: Szókratész védőbeszéde, in id.: *Euthüphrón. Szókratész védőbeszéde. Kritón, Atlantisz*, Budapest, 2005, 51–119; PLATÓN: *Phaidón* (bármely fordításban); ARISZTOTELÉSZ: *Nikomakhoszi etika*, Európa Kiadó, Budapest, 1997; PLÓTINOSZ: A Szépről (Enn. I. 6), in uó: *A szépről és a jóról. Istenről és a hozzá vezető utakról*, Farkas Lőrinc Imre, Budapest, 1998, 11–24; BRAGUE, RÉMI: *Európa. A római modell. Elsajátított önazonosság*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 1994.

Ajánlott irodalom: BOROS GÁBOR (szerk.): *Filozófia*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2007; HADOT, PIERRE: *A lélek iskolája. Lelki gyakorlatok és ókori filozófia*, Kairosz, Budapest, 2010; LONG, ANTHONY ARTHUR: *Hellenisztikus filozófia*, Osiris, Budapest, 1998; SZLEZÁK, THOMAS A.: *Hogyan olvassunk Platónt?*, Atlantisz, Budapest, 2000; ROSS, SIR DAVID: *Arisztotelész*, Osiris, Budapest, 2001; TAYLOR, ALFRED EDWARD: *Platón*, Osiris, Budapest, 1999; PLATÓN: *A lakoma*, Atlantisz, Budapest, 1999.

FILOZÓFIATÖRTÉNET I.

Bevezetés az ókori és középkori bölcsélet történetébe

HFT1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

BAFT1N, BAFT1/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Bakos Gergely OSB

A tanegység célja: Bevezetés az ókori és középkori bölcsélet történetébe.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az ókori és középkori bölcsélet fő képviselőit és gondolkodásuk meghatározó elemeit. Képes önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra, véleményének és az igazságnak árnyalt és szabatos kifejezésére. Elkötelezetten törekszik tudásának bővítésére, keresi mások megértésének módját, tudatosan segíti a közös gondolkodást.

Tematika (nappali tagozat): 1. Bevezetés. 2. Preszókratikus filozófia. 3–4. Platón. 5–6. Arisztotelész. 7. Plótinosz. 8. A középkori gondolkodásról. 9. Dionüsziosz Areopagita. 10. Boëthius. 11. Canterburyi Anzelm. 12. Aquinói Szent Tamás.

Tematika (esti tagozat): 1. Preszókratikus filozófia. 2. Platón. 3. Arisztotelész. 4. Plótinosz. 5. A középkori gondolkodásról.

Követelmény: A félév során tevékeny részvétel az előadásokon. Nappali tagozaton a félév végén írásbeli vizsga, esti tagozaton a félév végén szóbeli vizsga írásbeli fölkészüléssel.

Kötelező irodalom: BOËTHIUS, ANICIUS MANLIUS TORQUATUS SEVERINUS: *A filozófia vigasztalása*, Európa Kiadó, Budapest, 1979; BRAGUE, REMI: *Európa. A római modell. Elsajátított önazonosság*, PPKÉ Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 1994; CANTERBURYI SZENT ANZELM: Prosligion, in *Canterburyi Szent Anzelm összes művei*, Szent István Társulat, Budapest, 2007, 81–102; CUSANUS, NICOLAUS: *A hit békéje*, Szent István Társulat, Budapest, 2017; PLATÓN: Szókratész védőbeszéde, in id.: *Euthüphrón. Szókratész védőbeszéde. Kritón*, Atlantisz, Budapest, 2005, 51–119; STÖRIG, HANS JOACHIM: *A filozófia világtörténete*, Helikon, Budapest, 2006, 1–217.

Ajánlott irodalom: SZENT ÁGOSTON: *Vallomásai*, Szent István Társulat, Budapest, 2002; ARISZTOTELÉSZ: *Nikomakhoszi etika*, Európa Kiadó, Budapest, 1997, VIII–IX. könyv; BOROS GÁBOR (szerk.): *Filozófia*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2007; HADOT, PIERRE: *A lélek iskolája. Lelki gyakorlatok és ókori filozófia*, Kairosz, Budapest, 2010; PLATÓN: *A lakoma*, Atlantisz, Budapest, 1999; SZLEZÁK, THOMAS A.: *Hogyan olvassunk Platont?*, Atlantisz, Budapest, 2000.

FILOZÓFIATÖRTÉNET II.

Bevezetés a középkori bölcsélet történetébe

MTFT2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Szeiler Zsolt

Tanegységi előfeltétel: Filozófiatörténet I. (MTFT1N)

A tanegység célja: A saját történeti, szociológiai és szellemi kontextusában bemutatni a középkor bölcséletének legfontosabb eredményeit.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a középkori bölcsélet jelentősebb képviselőit és főbb irányzatait. Képes a történeti szempontok figyelembevételével önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra, véleményének és az igazságnak árnyalt és szabatos kifejezésére. Elkötelezetten törekszik tudásának bővítésére, keresi mások megértésének módját, tudatosan segíti a közös gondolkodást.

Tematika: 1. A korszak történeti és szellemtörténeti elhatárolása, a középkor forrásai. 2. Szent Ágoston I. (intellektuális klíma: manicheizmus, neoplatonizmus). 3. Szent Ágoston II. (tanítása: antropológia, ismeretelmélet, Isten megismerése). 4. Canterburyi Szent Anzelm. 5. A középkor műveltsége: a monasztikus és a skolasztikus szellem. 6. A Párizsi Egyetem és az Arisztotelész-recepció. 7. Aquinói Szent Tamás I. (fizika, lélekfilozófia). 8. Aquinói Szent Tamás II. (ismeretelmélet, filozófiai teológia, hit és ész). 9. Pszeudo-Dionüsziosz Areopagitész és a középkori spekulatív misztika. 10. Szent Bonaventura. 11. Duns Scotus. 12. Összegző óra.

Követelmény: A félév során tevékeny részvétel az előadásokon. A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: A kurzus során a hallgatóknak megküldött előadásvázlatok. CANTERBURYI SZENT ANZELM: *Összes művei*, Szent István Társulat, Budapest, 2007, 81–82, 86–87, 427–457; BAKOS GERGELY: Hit és ész Canterburyi Szent Anzelm gondolkodásában, in Szeiler Zsolt – Bakos Gergely – Sárkány Péter (szerk.): *Hit és ész*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2013, 76–95; PSZEUDO-DIONÜSZIOSZ AREOPAGITÉSZ: *Misztikus teológia*, in Háty János (szerk.): *Az isteni és emberi természetéről. Görög egyházatyák*, 2. kötet, Atlantisz, Budapest, 1994, 259–265; AQUINÓI SZENT TAMÁS: *A létezőről és a lényegről*, Helikon, Budapest, 1990, 55–76; SZENT BONAVENTURA: *A művészetek visszavezetése a teológiára*, *Studia Caroliensia* 7 (2006/2) 141–155, http://www.kre.hu/portal/doc/studia/Cikkek/2006.2.szam/14.Bonaventura_Bekesi_Sandor.pdf.

Ajánlott irodalom: GILSON, ETIENNE: *A középkori filozófia története*, Kairosz, Budapest, 2015; BORBÉLY GÁBOR: *Civakodó angyalok*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2008; LE GOFF, JACQUES: *Az értelmiség a középkorban*, Osiris, Budapest, 2000; GILSON, ETIENNE: *A középkori filozófia szelleme*, Paulus Hungarus – Kairosz, Szentendre – Budapest, 2001; KENNY, ANTHONY: *Aquinói Szent Tamás*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1996; NYÍRI TAMÁS: *A filozófiai gondolkodás fejlődése*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; STEAD, CHRISTOPHER: *Filozófia a keresztény ókorban*, Osiris, Budapest, 2002.

HFT2N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

BAFT2N, BAFT2/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Szeiler Zsolt

Tanegységi előfeltétel: Filozófiatörténet I. (HFT1N, BAFT1N, BAFT1/E)

A tanegység célja: Bemutatni az újkori és kortárs bölcelet jelentősebb személyiségeit és főbb irányzatait.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az újkori és „kortárs” bölcelet jelentősebb képviselőit és főbb irányzatait. Képes a történeti szempontok figyelembevételével önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra, véleményének és az igazságnak árnyalt és szabatos kifejezésére. Elkötelezetten törekszik tudásának bővítésére, keresi mások megértésének módját, tudatosan segíti a közös gondolkodást.

Tematika (nappali tagozat): 1. A kurzus áttekintése, általános bevezetés. 2. Átmenet a középkorból a modernitásba: Francis Bacon, Nikolausz Kopernikusz, Galileo Galilei. 3. A racionalizmus: René Descartes. 4. A racionalista módszertan. 5. A racionalizmus francia ellenhatása: Blaise Pascal. 6. A racionalizmus brit ellenhatása: David Hume empirizmusa. 7. Immanuel Kant ismeretelmélete. 8. A kanti etika. 9. Georg Wilhelm Friedrich Hegel és a német idealizmus 10. Martin Heidegger gondolkodása. 11. Karl Rahner transzcendentális ismeretelmélete. 12. Karl Rahner kozmológiája és antropológiája.

Tematika (esti tagozat): 1. Átmenet a középkorból a modernitásba: a modernitás általános jellemzői. 2. A racionalizmus: René Descartes. 3. Immanuel Kant ismeretelmélete. 4. Martin Heidegger az emberi létezésről. 5. Karl Rahner ismeretelmélete. 6. Karl Rahner a hominizációról.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: PANNENBERG, WOLFHART: *Teológia és filozófia*, L'Harmattan, Budapest, 2009, 101–273; TURAY ALFRÉD: *Filozófiatörténeti vázlatok*, Szent István Társulat, Budapest, 2005, <http://mek.oszk.hu/08700/08784/html/filozofia.htm>.

Ajánlott irodalom (nappali tagozat): BOROS GÁBOR (szerk.): *Filozófia*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2007, 569–1369; STÖRIG, HANS JOACHIM: *A filozófia világtörténete*, Helikon, Budapest, 2008; KECSKÉS PÁL: *A bölcelet története*, Szent István Társulat, Budapest, 1981, illetve KECSKÉS PÁL: *A bölcelet története főbb vonásaiban*, Gede Testvérek, Budapest, 2001.

Ajánlott irodalom (esti tagozat): BRUGGER, WALTER (szerk.): *Filozófiai lexikon*, Szent István Társulat, 2005; KECSKÉS PÁL: *A bölcelet története*, Szent István Társulat, Budapest, 1981. GAARDER, JOSTEIN: *Sofie világa. Regény a filozófia történetéről*, Magyar Könyvklub, Budapest, 2001.

MTFT3N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Szeiler Zsolt

Tanegységi előfeltétel: Filozófiatörténet II. (MTFT2N)

A tanegység célja: Bemutatni a jelenkori gondolkodást meghatározó legfontosabb újkori gondolkodókat.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az újkori bölcselet fő képviselőit és gondolkodásuk meghatározó elemeit. Képes önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra, véleményének és az igazságnak árnyalt és szabatos kifejezésére. Elkötelezetten törekszik tudásának bővítésére, keresi mások megértésének módját, tudatosan segíti a közös gondolkodást.

Tematika: 1. A modernitás kezdetei: Nicolaus Cusanus, Francis Bacon, Galileo Galilei. 2. René Descartes gondolkodása I. (Descartes útja a *cogito* elvig). 3. René Descartes gondolkodása II. (A racionalista módszertan). 4. Descartes utáni racionalizmus: Baruch Spinoza. 5. A racionalizmus ellenhatása: Blaise Pascal. 6. Az angolszász empirizmus: David Hume. 7. A francia felvilágosodás: Voltaire, Jean-Jacques Rousseau. 8. Immanuel Kant ismeretelmélete. 9. Immanuel Kant etikája. 10. Immanuel Kant vallásfilozófiája. 11–12. Georg Wilhelm Friedrich Hegel filozófiai rendszere. 13. Összegző óra.

Követelmény: A félév során tevékeny részvétel az előadásokon. A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: A kurzus során a hallgatóknak megküldött előadásvázlatok. WOLFHART PANNENBERG: *Teológia és filozófia*, L'Harmattan, Budapest, 2009, 101–225; BOROS GÁBOR (szerk.): *Filozófia*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2007, 640–901.

Ajánlott irodalom: BOROS GÁBOR: *René Descartes*, Áron Kiadó, Budapest, 1998; ROSS, DAVID: *Kant etikája*, Gond-Cura, Budapest, 2005; STÖRIG, HANS JOACHIM: *A filozófia világtörténete*, Helikon, Budapest, 2008; SZOMBATH ATTILA: G. W. F. Hegel vallásfilozófiája, in Szeiler Zsolt – Bakos Gergely – Sárkány Péter (szerk.): *Hit és ész*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2013, 226–254; BOROS JÁNOS: *Immanuel Kant*, MTA Bölcsészettudományi Kutatócsoport, Budapest, 2018.

MTFT4N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Petres Lúcia OP

Tanegységi előfeltétel: Filozófiatörténet III. (MTFT3N)

A tanegység célja: Felkészíteni a jelenkori bölcseleti gondolkodással való párbeszédre, megismertetni a kortárs nyugati gondolkodás legjelentősebb személyiségeit, főbb iskoláit és elmélyíteni a történelmi szemléletmódot.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a jelenkori bölcselet fő képviselőit és iskoláit, valamint gondolkodásuk meghatározó elemeit. Képes tájékozódni a mai filozófiai gondolkodás főbb áramlatai között és azokat tudja kritikailag értékelni. Elkötelezett az igazság keresése iránt, és nyitott párbeszédre törekszik azokkal is, akikkel nem ért egyet.

Tematika: 1. Bevezetés; a posztmodern jelenség. 2. Søren Aabye Kierkegaard, az egzisztencializmus atyja. 3. Arthur Schopenhauer akaratifilozófiája. 4. Friedrich W. Nietzsche és a nihilizmus. 5. Henri Bergson, az élet filozófiája. 6. Néhány fontosabb 20. századi irányzat. 7. Edmund Husserl és a fenomenológia. 8. Martin Heidegger létfilozófiája. 9. Jean-Paul Sartre egzisztencializmusa. 10. Karl Jaspers egzisztencializmusa. 11. Ludwig Wittgenstein és az analitikus filozófia. 12. Hans-Georg Gadamer filozófiai hermeneutikája. 13. Gabriel Marcel keresztény filozófiája.

Követelmény: A félév során egy zárthelyi dolgozat. A félév végén írásbeli vizsga.

Ajánlott irodalom: NYÍRI TAMÁS: *A filozófiai gondolkodás fejlődése*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; TURAY ALFRÉD: *Filozófiatörténeti vázlatok*, Szent István Társulat, Budapest, 2005, <http://mek.oszk.hu/08700/08784/html/filozofia.htm>; KECSKÉS PÁL: *A bölcselet története*, Szent István Társulat, Budapest, 1981, illetve KECSKÉS PÁL: *A bölcselet története főbb vonásaiban*, Gede Testvérek, Budapest, 2001; STÖRIG, HANS JOACHIM: *A filozófia világtörténete*, Helikon, Budapest, 2008, vagy bármely más filozófiatörténeti kézikönyv.

MTFU4N, HFU4N, BAFU4N, BAFU4/E, HFU4/E, RIFU2/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Várnai Jakab OFM

A tanegység célja: Megismertetni az egyházi tanítást és a teológiai reflexiót az egyház alapítására, az egyház teológiai lényegére és a II. Vatikáni Zsinat által kijelölt irányra vonatkozóan, különös tekintettel az egyházi életállapotok teológiájára.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a katolikus egyháztan alapkérdéseit, az érvényes egyházi tanítást és a teológiai reflexió lényeges irányait. Képes az egyháztani kérdéseket árnyaltan vizsgálni, történelmi összefüggésbe helyezni és kiegyensúlyozottan állást foglalni ezekben. Saját hitének vonatkozó kérdéseit tanulmányozva elmélyíti elkötelezettségét Krisztus mai követésére.

Tematika: 1. Alapfogalmak. 2. Az egyház krisztusi eredete. 3. Az egyház az Újszövetségben. 4. A II. Vatikáni Zsinat. 5. A kommunió-egyháztan. 6. Az egyház az üdvösség egyetemes szentsége. 7. Az egyház mint „Isten népe”. 8–11. Az egyház alaptulajdonságai: „Egy, Szent, Katolikus és Apostoli”. 12. Felszentelt szolgálatok. 13. Laikusok. 14. A szerzetesség egyháztani tárgyalása.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: VÁRNAI JAKAB – BAGYINSZKI ÁGOSTON: *Egyháztan*, jegyzet; Lumen Gentium. Dogmatikai konstitúció az egyházzól, in Diós István (szerk.): *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai*, Szent István Társulat, Budapest, 2007, 141–207; II. JÁNOS PÁL: *Ut unum sint*. Enciklika az ökumenikus törekvésről (1995), in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 277–326.

Ajánlott irodalom: WIEDENHOFER, SIEGFRIED: *Egyháztan*, in Theodor Schneider (szerk.): *A dogmatika kézikönyve*, 2. kötet, Vigilia, Budapest, 2002, 49–159; MÜLLER, GERHARD LUDWIG: *Katolikus dogmatika*, Kairosz, Budapest, 2007, 553–604; NEUNER, PETER – ZULEHNER, PAUL M.: *Jöjjön el a te országod. Gyakorlati egyháztan*, Verbum, Kolozsvár, 2014; PUSKÁS ATTILA (szerk.): *Élő kövekből épülő Egyház. Az Egyház természete és küldetése – ekkleziológiai reflexiók*, Szent István Társulat, Budapest, 2011; TOMKA FERENC: *Intézmény és karizma az egyházban. Vázlatok a katolikus egyház szociológiájához*, Szent István Társulat, Budapest, 2015, <http://www.ppek.hu/k398.htm>.

MTFU1N, HFU2N, BAFU2N, BAFU2/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT
RIFU1/E, HFU2/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Bagyinszki Ágoston OFM

A tanegység célja: Didaktikai cél: A katolikus-keresztény identitás „logikájának” fokozatos tudatosítása, előkészítve ezzel a szisztematikus teológiai tanulmányokat. Tartalmi cél: Bevezetés a teológiai ismeretelmélet alapvető témáiba, azok összefüggéseibe, valamint a kapcsolódó kortárs diskurzusba.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a teológiai témák megvitatásának „logikáját”, fogalomkészletét, valamint áttekintése van a kapcsolódó kérdések irodalmáról és a felhasználható hivatkozási helyekről. Képes konstruktívan bekapcsolódni egy-egy teológiai kérdés megvitatásába, miközben együtt tud gondolkodni az „egyház élő hagyományával” és tekintettel van a „hitigazságok hierarchiájára”. A szerteágazó teológiai kérdések megvitatása során elkötelezett a hit és az értelem összehangolt használata iránt.

Tematika: 1. Bevezető áttekintés: a teológiai ismeretelmélet története, irodalma és mai feladatai. 2. Isten Igéjének az üdvtörténetben kibontakozó misztériuma: a kinyilatkoztatás fogalma. 3. A kinyilatkoztatás üdvtörténeti befogadása és egyházi közvetítése: a hagyomány teológiai fogalma. 4. Az Isten Igéjét befogadó ember: a hit fogalma. 5. A Szentírás sugalmazottsága, tévedésmentessége, kánoni tekintélye. 6. Az élő hagyomány mint a keresztény identitás kommunikációja: rátalálási helyei és a hitérzék fogalma. 7. A hagyomány dinamizmusának problémája, példák elemzése. 8. Az egyházi tekintély teológiája, a tanítóhivatal fogalma és differenciált megnyilatkozási formái. 9. Az üdvtörténeti jelen kihívásai: modernitás, II. Vatikáni Zsinat, az „idők jelei”. 10. Az akadémikus teológia egyházi szolgálata. 11. Gyakorlat és elmélet: az ortopraxis és az ortodoxia körkörös kapcsolata. 12. Rendszerező összegzés: kinyilatkoztatás, hit, üdvtörténet, katolikus-keresztény identitás.

Követelmény: A félév első harmadában egy klasszikus szöveg feldolgozása. A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: CONGAR, YVES: *Az egyház élő hagyománya. Tanulmány a hagyomány teológiai fogalmáról*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2015; Dei Verbum. Dogmatikai konstitúció a kinyilatkoztatásról, in Diós István (szerk.): *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai*, Szent István Társulat, Budapest, 2007, 407–441; BAGYINSZKI ÁGOSTON – VÁRNAI JAKAB: *Kinyilatkoztatás, hit, üdvtörténet*, jegyzet, 2016; GIUSEPPE TANZELLA-NITTI: A klasszikus „Két könyv”-metafora eszmetörténetéhez, *Acta Pintérian* 2 (2016) 55–75; GAILLARDÉZ, RICHARD R.: *A katolikus teológia megalapozása. Bevezetés a teológiai ismeretelméletbe*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2011.

Ajánlott irodalom: BAGYINSZKI ÁGOSTON (szerk.): *A hitvallástól a teológiai megalapozásig. Szöveggyűjtemény a teológiai ismeretelmélet tanulmányozásához*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2014; MÜLLER, GERHARD LUDWIG: *Katolikus Dogmatika*, Kairosz, Budapest, 2007, 1. fejezet: Kinyilatkoztatás. Teológiai ismeretelmélet, 43–90; WERBICK, JÜRGEN: Prolegomena, in Theodor Schneider (szerk.): *A dogmatika kézikönyve*, 1. kötet, Vigilia, Budapest, 1996, 1–52; RAHNER, KARL: *A hit alapjai. Bevezetés a keresztény-*

ség fogalmába, Szent István Társulat, Budapest, 1983, 5. fejezet; WELTE, BERNHARD: *Mit jelent hinni? Vallásfilozófiai megfontolások*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2013; DULLES, AVERY: *A kinyilatkoztatás modelljei*, Vigilia, Budapest, 2005; McPARTLAN, PAUL: *Az üdvösség szentsége. Bevezetés az eucharisztikus egyháztanba*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2015.

MTFU2N, HFU1N, BAFU1N, BAFU1/E, HFU1/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Várnai Jakab OFM

A tanegység célja: Megismertetni a Krisztusról szóló hagyomány bibliai tanúságát, elmélyítve a források értelmezésének kérdéseit, és felkészíteni a krisztológia dogmatikai tárgyalására.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a történeti Jézus életét a róla szóló tanúságok helyes egyházi értelmezésével, valamint az apostoli Krisztus-hit kialakulásának folyamatát. Képes bemutatni a Krisztus-hit bibliai alapjait. Saját hitének Krisztusra vonatkozó kérdéseit tanulmányozva elmélyíti elkötelezettségét Krisztus mai követésére.

Tematika: 1. A dogmatikai és fundamentális krisztológia viszonya. 2. Az Ószövetség üdvösségi tapasztalatai és reményei. 3. Jézus történetiségének Biblián kívüli forrásai. Működésének külső jellemzői. 4. Az evangéliumi hagyomány három korszaka. 5. Jézus igehirdetése az „Isten országáról”. 6. Az implicit krisztológia. 7. A fenségtímek Jézusnál: explicit krisztológia. 8. Jézus csodái. 9. Jézus kereszthalála. 10. A feltámadás. 11. Krisztus megértésének folyamata. 12. A felmagasztaltatás krisztológiai. 13. A szinoptikusok krisztológiai. 14. A preegzisztencia krisztológiai. A János-evangélium krisztológiája.

Követelmény: A félév során zárthelyi dolgozat (nappali tagozaton). A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: VÁRNAI JAKAB: *Fundamentális krisztológia*, jegyzet; PÁPAI BIBLIKUS BIZOTTSÁG: *A Szentírás és a krisztológia*, Szent István Társulat, Budapest, 1998, 34–50; *A Katolikus Egyház Katekizmusa* (KEK), Szent István Társulat, Budapest, 2013, 422–451, 512–664. pontok.

Ajánlott irodalom: KESSLER, HANS: Krisztológia, in Theodor Schneider (szerk.): *A dogmatika kézikönyve*, 1. kötet, Vigilia, Budapest, 2002, 254–343; KASPER, WALTER: *Jézus a Krisztus*, Vigilia, Budapest, 1996, 13–182; RAHNER, KARL: *A hit alapjai. Bevezetés a kereszténység fogalmába*, Agapé, Szeged, 1998, 189–231; SESBOÜÉ, BERNARD: *Krisztus pedagógiája. Az alapvető krisztológia elemei*, Vigilia, Budapest, 1998; KERESZTY RÓKUS – PUSKÁS ATTILA: *Jézus Krisztus. Krisztológiai alapvetés*, Szent István Társulat, Budapest, 2015, I. rész: Biblikus krisztológia, 21–224.

MTFU3N, HFU3N, BAFU3N, BAFU3/E, HFU3/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Bagyinszki Ágoston OFM

A tanegység célja: Didaktikai cél: A hallgatók bevezetése a vallás szerteágazó jelenségeinek – a teológiai tárgyalás felé vezető – tanulmányozásába, elsősorban a fenomenológiai módszerre támaszkodva. Tartalmi cél: Bevezetés a vallási sokféleségről, valamint a modernitás és a szekularizáció keresztény megítéléséről szóló kortárs diskurzusba, a II. Vatikáni Zsinat kapcsolódó iránymutatásait követve.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a vallástudományi és vallásteológiai diskurzus kapcsolódási pontjait, főbb témáit, irányzatait, eredményeit és problémáit, magyarországi helyzetét. Saját katolikus identitását képes elhelyezni a vallási pluralitás összefüggésében. Árnnyaltan mérlegelni tudja a szekularizációval összefüggő aktuális kérdéseket. Megfelelő problémaérzéssel közelít a vallások szerteágazó megnyilvánulásaihoz és képes magát továbbképezni a számára fontos területeken. Katolikus identitását jól tájékozottan, elkötelezetten és párbeszédre készen képviseli az életteréül szolgáló társadalmi közegben.

Tematika: 1. Bevezető áttekintés: katolikus-keresztény identitás és vallási pluralitás, korunk vallási öszsképe, vallástudomány, vallásteológia, magyar szempontok. 2. A vallás fogalma. 3. A vallástörténet alapjelenségei. 4. A kereszténység mint vallás. 5. A hinduizmus és a buddhizmus. 6. A zsidó vallás. 7. Az iszlám. 8. Három vallásteológiai alapelv. 9. Vallástörténet, modernitás, szekularizáció. 10. Fundamentalista tendenciák. 11. Ezoterikus áramlatok. 12. Rendszerező összegzés: üdvtörténet és vallástörténet, konfrontáció és dialógus, a keresztény misszió mai helyzete.

Követelmény: A félév első harmadában egy forrásszöveg feldolgozása. A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: BAGYINSZKI ÁGOSTON – VÁRNAI JAKAB: *A kereszténység és a vallások*, jegyzet, 2015 (további bibliográfiával); Nostra aetate. Nyilatkozat az egyház és a nem keresztény vallások kapcsolatáról, in Diós István (szerk.): *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai*, Szent István Társulat, Budapest, 2007, 399–403; ELIADE, MIRCEA: *A szent és a profán. A vallási lényegről*, Európa, Budapest, 1999.

Ajánlott irodalom: LIVINGSTON, JAMES C.: *Anatomy of the Sacred. An Introduction to Religion*, Pearson, Upper Saddle River (N. J.), 2009; NEMZETKÖZI TEOLÓGIAI BIZOTTSÁG: *A kereszténység és a vallások*, Szent István Társulat, Budapest, 1998; *A Hittani Kongregáció „Dominus Iesus” nyilatkozata Jézus Krisztus és az Egyház egyetlen és egyetlen üdvözítő voltáról*, Szent István Társulat, Budapest, 2007; KULTÚRA PÁPAI TANÁCSA – VAL-LÁSKÖZI PÁRBSZÉD PÁPAI TANÁCSA: *Jézus Krisztus, az élő víz hordozója. Keresztény reflexió a „New Age”-ről*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; RAHNER, KARL: *A kereszténység és a nem keresztény vallások*, in id.: *Isten: rejtelem. Öt tanulmány*, Egyházfórum, Budapest, 1994, 51–66; NEUDECKER, REINHARD: *Az egy Isten sok arca*, Magyar Keresztény – Zsidó Tanács – Mérleg, Budapest, 1992; ROSA, GIUSEPPE DE: *Vallások, szekták és a kereszténység*, Szent István Társulat, Budapest, 1991.

FUNDAMENTÁLIS TEOLÓGIA SZEMINÁRIUM
FUNDAMENTÁLIS SZEMINÁRIUM
Eucharisztia és katolikus identitás

MTFUSZN, BAFUSZN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Bagyinszki Ágoston OFM

A tanegység célja: Didaktikai cél: A katolikus identitás eucharisztikus „logikájának” fokozatos tudatosítása, továbbá az alapvető teológiai látásmód és problémaérzék fejlesztése. Tartalmi cél: Bevezetés az eucharisztia szakramentális teológiájába és az eucharisztikus egyháztanba.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az eucharisztia központi szerepét az egyház életében, valamint látja az eucharisztia ünneplése és a teológiai gondolkodás közötti belső kapcsolatot. Képes eligazodni a kapcsolódó teológiai diskurzus kortárs és történeti dimenzióiban és elsajátítja az ehhez szükséges teológiai gondolkodás alapelemeit. Elkötelezett az egyház eucharisztikus életében, a következetes teológiai reflexióban, valamint az igényes kommunikáció terén.

Tematika: 1. Katolikus identitás, az ortopraxis és az ortodoxia körkörös kapcsolata. 2. A Szentírás szerepe a lelki életben és az akadémikus teológiában. 3. Hagyomány és teológia kapcsolata. 4. A II. Vatikáni Zsinat jelentősége, magyar szempontok. 5. Eucharisztia, kommunió, misszió. 6. Eucharisztia és felekezeti sokféleség. 7. Az üdvösség szentsége: teológia és liturgikus gyakorlat. 8. Az eucharishtiát ünneplő egyház a mai világban.

Követelmény: A félév során óráról órára olvasmányok, kisebb feladatok elvégzése és aktív részvétel a feldolgozó beszélgetésekben. A félév végére szemináriumi dolgozat készítése. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: MCPARTLAN, PAUL: *Az üdvösség szentsége. Bevezetés az eucharisztikus egyháztanba*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2015.

Ajánlott irodalom: II. JÁNOS PÁL PÁPA: *Eccllesia de Eucharistia* (2003), in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 627–661; KERESZTY RÓKUS: *A bárány menyegzője. Az Eucharisztia teológiája történeti, biblikus és rendszerező megközelítésben*, Szent István Társulat, Budapest, 2008; ERDŐ PÉTER: *Eucharisztikus egyháztan jogi következményekkel*, in Fila Béla – Erdő Péter (szerk.): *Teológus az Egyházban*, Márton Áron Kiadó, Budapest, 1995, 349–365; SCHMEMANN, ALEXANDER: *A világ életéért*, Paulus Hungarus – Kairosz, Budapest, 2001; NEMESHEGYI PÉTER: *Ezt tegyék az én emlékezetemre. Az Eucharisztia teológiája*, Agapé, Szeged 1994 (korábbi kiadás: *Teológiai Kiskönyvtár*, III/6., k. n., Róma, 1975); BÉKÉS GELLÉRT: *Az Eucharisztia és az Egyház egysége. Az úrvacsora teológiai távlatai az ökumenikus dialógusban*, *Teológia* 20 (1986) 10–16; SCHÜTZ ANTAL: *Eucharisztia*, Szent István Társulat, Budapest, 1938; RADBERTUS, PASCHASIUS – RATRAMNUS: *Az Úr testéről és vérééről*, Kairosz – Paulus Hungarus, Budapest, 2001; VANYÓ LÁSZLÓ: *Az Eucharisztia az egyházatyák teológiájában*, *Teológia* 19 (1985/2) 76–80; TARIÁNYI BÉLA: *Mennyei kenyér. Az Eucharisztia értelmezései az Újszövetségben*, *Teológia* 19 (1985) 71–75.

FUNDAMENTÁLIS SZEMINÁRIUM

A hit tulajdonságai

BAFUSZ/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Várnai Jakab OFM

A tanegység célja: A „Kinyilatkoztatás és hit” c. fundamentális teológiai félév egyik témájának elmélyítése; a teológiai látásmód és problémaérzék fejlesztése, a dolgozat-készítés elemeinek gyakorlása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a tematikában meghatározandó tárgykör teológiai adatait és irodalmát. Képes feldolgozni a téma forrásait, megvalósítja a Dolgozatírási Szabályzat előírásait. Elkötelezett a következetes teológiai reflexióban, valamint az igényes írásbeli kommunikáció terén.

Tematika: A hit elemzésekor a teológia elkülöníti és rendszerezi a hit egyes tulajdonságait. Ezt a rendszerezést tekintjük át a legfontosabb szerzőknél.

Követelmény: A félév során óráról órára olvasmányok, kisebb feladatok teljesítése. A félév végére szemináriumi dolgozat készítése. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: Az irodalmat az oktató a félév elején ismerteti.

KGGYP3 – ESTI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

KGGYP4 – ESTI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Tóth József

A tanegység célja: Lehetőséget biztosítani értékalapú, keresztény vállalkozások megismerésére, azok által kapcsolatok kiépítésére és arra, hogy konkrét gazdasági és menedzsment problémák megoldásán dolgozhassanak a hallgatók. További cél, hogy csoportosan végzett munka keretében tapasztalatot szerezzenek a képzés során elsajátított elméleti ismeretekről és gyakorlati módszerekről.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a KETEG szellemiséget és látja annak gyakorlati működését. Képes a megszerzett ismeretek gyakorlati alkalmazására, gazdasági és menedzsment problémák kreatív megoldására. Elkötelezett a keresztény szemléletű gazdasági tevékenység iránt és képes ezen értékek köré rendezni munkájának világát.

Tematika: Választható vállalatok bemutatása. Munkacsoportok kialakítása. Feladatok és időbeosztás egyeztetése. Csoportos konzultáció. Csoportos munka. Beszámoló prezentáció.

Követelmény: A vállalatokhoz kapcsolódó projektek csoportos megvalósítása, valamint beszámolók, prezentációk a szorgalmi időszakok végén. A képzés utolsó félévében komplex beszámoló és elemzés a projektről. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: A projektmunka megkezdésekor teszi közzé a gyakorlatvezető.

BALIGYN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

BALIGYE – ESTI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Pákozdi István

A tanegység célja: A liturgia elméleti ismereteinek gyakorlatba ültetése, különös tekintettel a pap nélkül végzendő istentiszteletek elemeire, bemutatva, hogy hogyan kell azt összeállítani, előkészíteni és levezetni.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a katolikus liturgiát. Képes a rábízott liturgikus feladatokat ellátni. Elkötelezett a liturgiában való részvételre és a liturgikus szolgálatra.

Tematika (nappali tagozat): 1. A ministráció. 2. A felolvasó és az akolitus szolgálata. 3. Az áldoztatás szentmisében és misén kívül. 4. A keresztelés (szükségkeresztelem). 5. A pap nélküli istentisztelet vezetése, gyakorlata, öltözeke. 6. A temetés liturgiája. 7. Ájtatosságok, litániák, szentségkítétel, áldások, közös rózsafüzér, előimádkozás és egyéb liturgikus formák.

Tematika (esti tagozat): 1. A zsoltosma végzése, vezetése közösségben és egyedül. 2. A szentségek kiszolgáltatása. 3. Közös imádságok, szertartások vezetése.

Követelmény: Nappali tagozaton a félév során a megjelölt szövegek elolvasása, önálló munkaként istentisztelet összeállítása. A félév végén nappali tagozaton gyakorlati jegy, esti tagozaton aláírás.

Kötelező irodalom (nappali tagozat): A hivatalos szertartáskönyvek, a misekönyv (Kis misekönyv, A, B, C); VERBÉNYI ISTVÁN – ARATÓ MIKLÓS ORBÁN (szerk.): *Liturgikus lexikon*, Szent István Társulat – Kairosz, Budapest, 2001; *Adoremus*, havonta megjelenő misefüzetek, Új Ember, Budapest; *A világi lelkipásztori kisegítők kézikönyve*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; DIÓS ISTVÁN (szerk.): *Váci Egyházmegyei Praeerator*, 1–2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2002; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KONFERENCIA: *Praeerator. Liturgikus vezérkönyv*, Szent István Társulat, Budapest, 2009.

Kötelező irodalom (esti tagozat): *A Misekönyv Általános Rendelkezései*.

Ajánlott irodalom: RADÓ POLIKÁRP: *Az egyházi év*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 1998; PARSCH, PIUS: *Az üdvösség éve. Az egyházi év liturgiájának magyarázata*, 1–3. kötet, Szociális Missziótársulat, Budapest, 1937; MIHÁLYI GILBERT: *Az Egyház liturgikus élete. A római liturgia reformjának ismertetésével*, in Alszegehy Zoltán et al. (szerk.): *Teológiai vázlatok*, 4. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1983, 347–475, (korábban önálló kötetben: *Teológiai Kiskönyvtár III/3.*, Róma, 1980); JUNGSMANN, JOSEF A.: *A szentmise. Történelmi, teológiai és lelkipásztori áttekintés*, Prugg Verlag, Eisenstadt, 1977; MIKLÓSHÁZY ATTILA: *Benedicamus Domino. Áldjuk az Urat!*, Prugg Verlag, Eisenstadt, 1984, (más kiadásban: MIKLÓSHÁZY ATTILA: *Találkozás a Szent Valósággal. Benedicamus Domino!*, Szent Gellért Kiadó, Budapest, 2009); IVANCSÓ ISTVÁN: *Görög katolikus szertartástan*, Szent Atanáz Görög Katolikus Hittudományi Főiskola, Nyíregyháza, 2013.

GYAKORLATKÍSÉRŐ SZEMINÁRIUM I.

Pasztorális tanácsadás képzésben

PTGYK1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 7 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Hélsz Katalin, Dr. Varga Kapisztrán OFM

A gyakorlatkísérő szeminárium a Pasztorális tanácsadás képzés gerincét képezi, mind a négy félévben megjelenő tantárgy. Célja a segítői kompetenciák és készségek kialakítása. Az egyes félévek tartalma és követelményei egymásra épülnek, hogy biztossítsák a hallgatók folyamatos szakmai fejlődését. Akiben nem alakulnak ki az egyes félévi követelményekben meghatározott készségek és kompetenciák, az azt jelenti, hogy az illető nem alkalmas a segítői munkára. Ezért a gyakorlatkísérő szeminárium szűrő szerepet tölt be: minden félévben egy szakmai grémium véleményét is figyelembe véve a tantárgy oktatói a hallgató szakmai alkalmasságát mérlegelve döntenek arról, hogy a hallgató folytathatja-e a képzést. A grémiumot több, a képzés aktuális félévében közreműködő oktatója alkotja.

A tanegység célja: A terepgyakorlatból hozott jegyzőkövek segítségével a pasztorális tanácsadás kereteinek megismertetése, a személyközpontú segítés alapelveinek gyakorlati elsajátítása. Felkészíteni a hallgatókat szerepjátékok, esetelemzések, önreflexiós gyakorlatok felhasználásával a pasztorális segítő kapcsolat létrehozására és működtetésére.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri, mit jelentenek a lelkigondozói tevékenység során az alábbi kompetenciák, és azokat a követelményeknek megfelelő szinten képes magában fejleszteni: melléállás, segítői attitűd, odafigyelés és meghallgatás, jelenlét, önreflexió, nyitottság, integráció, szakmaiság.

Tematika: A segítő kapcsolati tér létrehozása. Melléállás, kísérés. Meghallgatás, odafigyelés, segítő attitűd. Segítő kapcsolat, gyógyító beszélgetés. Segítői készségek. Reagálás a kognitív tartalomra. Reagálás az érzelmi tartalomra. Időkeret és kompetenciahatárok.

Követelmény: A megadott terephelyen (az I. félévben egy plébánián, ill. gondozási központban) lezajlott beszélgetések alapján pasztorális tanácsadói esetekről készített 3 jegyzőkönyvnek a megadott formai követelmények szerint, megadott időre történő beadása és aktív részvétel az órai megbeszéléseken. A félév végén gyakorlati jegy. Kölcsönös kiértékelés alapján, a félév végén minden hallgató személyes visszajelzést kap szakmai fejlődéséről, illetve arról, hogy konkrétan miben kell még fejlődnie ahhoz, hogy az I. év végén sikeresen tudja lezárni a szemináriumot és folytathassa tanulmányait.

Kötelező irodalom: BAUMGARTNER, ISIDOR: A gyógyító lelkigondozás – emmauszi út, *Embertárs* 1 (2003/1) 7–19; FABER, HEIJE – VAN DER SCHOOT, EBEL: *A lelkigondozói beszélgetés lélektana*, Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialogus) Alapítvány, Budapest, 2005; FERRIS, MARGARET: *Együttérzés. Lelkigondozói és lelkivezetői alapismeretek keresztény segítők számára*, Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialogus) Alapítvány, Budapest, 2004.

Ajánlott irodalom: TRINGER LÁSZLÓ: *A gyógyító beszélgetés*, Semmelweis Egészségtudományi Egyetem Egészségügyi Főiskolai Kar, Budapest, 2003; KLESSMANN, MICHAEL

(szerk.): *A klinikai lelkipozás kézikönyve*, Debreceni Református Hittudományi Egyetem, Debrecen, 2002; NEMES ÖDÖN – KÖVÁRI MAGDOLNA: Pasztorális segítőkapcsolat a gyakorlatban, *Embertárs* 4 (2006/1) 41–48; KÉZDY ANIKÓ – SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: A segítő helyzethez kapcsolódó saját élmények feltárása és feldolgozása, *Embertárs* 4 (2006/3) 196–204.

GYAKORLATKÍSÉRŐ SZEMINÁRIUM II.

Pasztorális tanácsadás képzésben

PTGYK2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 7 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Héliš Katalin, Dr. Varga Kapisztrán OFM

Tanegységi előfeltétel: A segítő beszélgetés alapkérdései (PTSZFAK/E)

A gyakorlatkísérő szeminárium a Pasztorális tanácsadás képzés gerincét képezi, mind a négy félévben megjelenő tantárgy. Célja a segítői kompetenciák és készségek kialakítása. Az egyes félévek tartalma és követelményei egymásra épülnek, hogy biztosítsák a hallgatók folyamatos szakmai fejlődését. Akiben nem alakulnak ki az egyes félévi követelményekben meghatározott készségek és kompetenciák, az azt jelenti, hogy az illető nem alkalmas a segítői munkára. Ezért a gyakorlatkísérő szeminárium szűrő szerepet tölt be: minden félévben egy szakmai grémium véleményét is figyelembe véve a tantárgy oktatói a hallgató szakmai alkalmasságát mérlegelve döntenek arról, hogy a hallgató folytathatja-e a képzést. A grémiumot több, a képzés aktuális félévében közreműködő oktatója alkotja.

A tanegység célja: A terepgyakorlatból hozott jegyzőkövek segítségével a pasztorális tanácsadás kereteinek megismertetése, a személyközpontú segítség alapelveinek gyakorlati elsajátítása. Felkészíteni a hallgatókat szerepjátékok, esetelemzések, ön-reflexiós gyakorlatok felhasználásával a pasztorális segítő kapcsolat létrehozására és működtetésére.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri, mit jelentenek a lelkigondozói tevékenység során az alábbi kompetenciák, és azokat a követelményeknek megfelelő szinten képes magában fejleszteni: melléállás, segítői attitűd, odafigyelés és meghallgatás, jelenlét, önreflexió, teológiai/spirituális reflexió, nyitottság, integráció, szakmaiság.

Tematika: A segítő kapcsolati tér létrehozása. Melléállás, kísérés. Meghallgatás, odafigyelés, segítő attitűd. Segítő kapcsolat, gyógyító beszélgetés. Segítői készségek. Reagálás a kognitív tartalomra. Reagálás az érzelmi tartalomra. Időkeret és kompetenciahatárok. A segítői kapcsolat folyamata, célok megfogalmazása, a kliensben végbemenő változások nyomon követése.

Követelmény: A megadott terephelyen (a II. félévben egy szenvedélybetegekkel foglalkozó intézményben, vagy börtönben) lezajlott beszélgetések alapján pasztorális tanácsadói esetekről készített 4 jegyzőkönyvnek a megadott formai követelmények szerint, megadott időre történő beadása és aktív részvétel az órai megbeszéléseken. A jegyzőkönyvek közül 3 egyazon személlyel lefolytatott beszélgetéssorozat kell, hogy legyen. A félév végén gyakorlati vizsgára kerül sor: minden hallgató beszélgetést folytat egy szerepjátékot vállaló önkéntessel. A beszélgetésben tanújelét kell adnia annak, hogy tud non-direktíven kísérni és hogy tud érzelmi és kognitív tartalmakat visszatükrözni.

Kötelező és ajánlott irodalom: BAUMGARTNER, ISIDOR: A gyógyító lelkigondozás – emmauszi út, *Embertárs* 1 (2003/1) 7–19; BAUMGARTNER, ISIDOR: Távolmaradás és eltávozás a lelkigondozói kísérésben, *Embertárs* 2 (2004/2) 139–147; BAUMGARTNER, ISIDOR: A pszichoanalízis és a diakóniai-gyógyító lelkigondozás, *Embertárs* 4 (2006/1) 11–29;

BUDA BÉLA: A lelki segítés alapkérdései, in Kulcsár Éva (szerk.): *Tanácsadás és terápia*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2009, 11–52; CHEVALLIER LAETITIA FMM: Lelki kísérés és lelkigondozás. Határmezsgye a lelkigyakorlat-adásban, *Embortárs* 7 (2009/4) 338–355; KÉZDY ANIKÓ – SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: A segítő helyzethez kapcsolódó saját élmények feltárása és feldolgozása, *Embortárs* 4 (2006/3) 196–204; KLESSMANN, MICHAEL (szerk.): *A klinikai lelkigondozás kézikönyve*, Debreceni Református Hittudományi Egyetem, Debrecen, 2002; NEMES ÖDÖN – KÖVÁRI MAGDOLNA: Pasztorális segítőkapcsolat a gyakorlatban, *Embortárs* 4 (2006/1) 41–48; STOLLBERG, DIETRICH: Pastoral Counseling. A pasztorális konzultáció meghatározása, *Embortárs* 2 (2004/2) 148–151; TOMCSÁNYI TEODÓRA – VIKÁR GYÖRGY – CSÁKY-PALLAVICINI ROGER: A lelkigondozói, a mentálhigiénés és a pszichoterápiás segítő kapcsolat, *Embortárs* 4 (2006/1) 30–40; TRINGER LÁSZLÓ: *A gyógyító beszélgetés*, Semmelweis Egészségtudományi Egyetem Egészségügyi Főiskolai Kar, Budapest, 2003; WEIHER, ERHARD: Spiritualitás a betegek és haldoklók kísérésében, *Embortárs* 4 (2006/1) 83–89.

GYGYJA1 – ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Gulyásné dr. Kovács Erzsébet

A tanegység célja: A tanácsadói munkához szükséges alapszintű jogi ismeretek nyújtása, valamint átfogó ismeretek adása a gyermeki jogok törvényi szabályozása és érvényesítése területén.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a tanácsadói munkához szükséges jogi kategóriákat, szükséges eljárásokat. Képes a családjogi ismeretek konkrét helyzetnek megfelelő alkalmazására. Elkötelezett a kiskorúakat megillető jogok tiszteletben tartása mellett, s törekszik, hogy azoknak hivatása során érvényt szerezzen.

Tematika: 1. Alapjogi ismeretek – Az Alaptörvény gyermekekre vonatkozó rendelkezései; Polgári jogi alapfogalmak (irodalom: a jogszabályok vonatkozó rendelkezései). 2. Családjogi ismeretek – A kiskorúak házasságkötése; Az örökbefogadás célja, feltételei, az örökbefogadási eljárás, nyílt és titkos örökbefogadás, nemzetközi örökbefogadás, a származás megismeréséhez való jog (irodalom: a jogszabályok vonatkozó rendelkezései). 3. Családjogi ismeretek – A szülői felügyeleti jog tartalma, gyakorlása, a gyermekétől külön élő szülő jogai, kapcsolattartás, a szülői felügyeleti jog szünetelése, megszüntetése; családba fogadás; gyámság, (irodalom: a jogszabályok vonatkozó rendelkezései). 4. A gyermek jogairól szóló ENSZ Egyezmény – Az Egyezmény elfogadása, jelentősége, az ország-jelentések és az ENSZ Gyermek Jogainak Bizottsága szerepe; Magyarország ország-jelentése (irodalom: az Egyezmény, és az ország-jelentés). 5. A gyermek jogairól szóló ENSZ Egyezmény – Általános rendelkezések; Polgári és politikai jogok; Gazdasági, szociális és kulturális jogok; A gyermekek speciális védelme a családban és a társadalomban; A gyermekek speciális csoportjainak védelme; A gyermekek védelme rendkívüli helyzetekben (irodalom: az Egyezmény és az ország-jelentés).

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: 2013. évi V. törvény a Polgári törvénykönyvről – Családjogi könyv; 1991. évi LXIV. törvény a gyermek jogairól New Yorkban 1989. nov. 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről; Magyarország 3., 4., 5., összevont időszakos jelentése a gyermek jogairól szóló egyezmény végrehajtásáról, valamint a Gyermek Jogainak Bizottsága által a jelentésre tett záró észrevételek.

GYGYJA2 – ESTI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Gulyásné dr. Kovács Erzsébet

A tanegység célja: A gyermekeket, a gyermekes családokat segítő – jogszabályokra épülő – gyermekjóléti/gyermekevédelmi rendszerre vonatkozó ismeretek közvetítése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az állami család- és gyermekevédelem intézményrendszerét. Képes magabiztosan eligazodni az intézmények és fogalmak között. Elkötelezett abban, hogy munkája során az itt megszerzett ismereteivel segítsen a gyermekeken és családokon.

Tematika: 1. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény – Célok, alapelvek; A gyermeki jogok védelme (irodalom: a jogszabályok vonatkozó rendelkezései). 2. Az ellátórendszer felépítése; A jelzőrendszer szerepe; Gyermekjóléti alapellátások: Család-és gyermekjóléti szolgálat/központ; Gyermekek napközbeni ellátása; Gyermekek átmeneti gondozása (irodalom: a jogszabályok vonatkozó rendelkezései). 3. A gyermekek esélynövelő szolgáltatásai: Biztos Kezdet gyermekház, Tanoda (irodalom: a jogszabályok vonatkozó rendelkezései). 4. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény – Gyermekvédelmi szakellátás: nevelőszülői ellátás, gyermekotthoni ellátás, területi gyermekvédelmi szakszolgálat (irodalom: a jogszabályok vonatkozó rendelkezései). 5. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény – A gyámügyi igazgatás, gyámhatósági hatáskörök; Gyámhatósági intézkedések: hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet megállapítása, védelembe vétel, megelőző pártfogás, ideiglenes hatályú elhelyezés, nevelésbe vétel, utógondozás, utógondozói ellátás (irodalom: a jogszabályok vonatkozó rendelkezései).

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról.

Ajánlott irodalom: Az alapvető jogok biztosának gyermeki jogsérelmeket feltáró jelentései, www.ajbh.hu; *Szociálpolitikai Szemle* 4 (2018/5): Gyermekvédelmi tematikus különszám; „...Nem csak szív kell, de kell tudás is!” 20 éves a gyermekvédelmi törvény, SZOSZAK, Budapest, 2017.

GYGYIG – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Gulyásné dr. Kovács Erzsébet

A tanegység célja: A hallgatók megismertetése a gyermekjóléti és gyermekvédelmi intézményrendszer felépítésével, működésével, az egyes intézménytípusok sajátosságaival és az intézményekben a gyermek- és ifjúságvédelmi tanácsadók által ellátható feladatokkal.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a gyermekjóléti alapellátást és gyermekvédelmi szakellátást nyújtó intézmények szervezetét, működését; tisztában van az intézmények feladataival, az ellátásokat igénybe vevők szükségleteivel és a gyermek- és ifjúságvédelmi tanácsadói végzettséggel ellátható feladatkörökkel. Képes a különböző típusú intézményekben adódó, végzettségének megfelelő szakfeladatok ellátására. Elkötelezett a gyermekjóléti-gyermekvédelmi gondoskodásra szoruló gyermekek érdekeinek védelme és képviselete iránt.

Tematika: A gyermekjóléti alapellátást és gyermekvédelmi szakellátást biztosító intézményrendszer felépítése. Intézményi dokumentumok (működési engedély, szakmai program, házirend). Az intézmények ellátási köre, fenntartói feladatok. Intézményfinanszírozás. Gyermek- és ifjúságvédelmi tanácsadói végzettséggel ellátható feladatkörök az alapellátásban és a szakellátásban. Család-és Gyermekjóléti szolgálat/központ, átmeneti gondozás. Otthont nyújtó ellátást biztosító intézmények, gyermekotthon, lakásotthon. Csoportgazdálkodás. Területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás. Érdekvédelem. Gyermeki jogok a szakellátásban. A nyilvántartási rendszerrel kapcsolatos feladatok.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: DOMSZKY ANDRÁS: *A gyermekotthonok működésének szabályairól és követelményeiről. Módszertani levél*, OCSGYI, Budapest, 1999; *Gyermekvédelmi szakellátást nyújtó intézményekben, nevelőszülői hálózatokban és a javítóintézetekben ellátott gyermekek és fiatal felnőttek bántalmazási eseteinek kivizsgálására és kezelésére vonatkozó intézményi, fenntartói és ágazati módszertan*, EMMI, Budapest, 2018, http://szocialisportal.hu/documents/10181/153095/Gyermekbantalmazas_kezelese_es_kivizgalasa_modszertan.pdf/4f500bfb-4dff-abbd-1239-0faf9007b0bf; HERCZEG RITA: *Gyermeki jogok gyermekotthonokban*, *Kapocs* 3 (2004/2) 22–31; RÁKÓ ERZSÉBET: *Gyermekvédelmi intézményekben elhelyezett gyerekek életkörülményei*, Belvedere Meridionale, Szeged, 2014; *Szakmai ajánlás a család- és gyermekjóléti szolgálat által működtetett észlelő- és jelzőrendszer működésének és működtetésének szabályairól*, EMMI, Budapest, 2016.

Ajánlott irodalom: BOTH ÉVA – KUSLITS GÁBOR: A legjobb érdekek érvényesítése a gyermekvédelmi szakellátásban, *Esély* (2015/4) 96–110; DETTRE ERZSÉBET (szerk.): *Gyermekeink védelmében. Módszertani kézikönyv az egységes gyermekvédelmi nyilvántartási rendszer használatához*, SZMI, Budapest, 2007; JÓZSA VIKTOR: *Kinek jó és kinek kell a gyermekotthon?*, *Család, Gyermek, Ifjúság* 14 (2005/5) 18–27; PAPP KRISZTINA – TŰSKI ANNA (szerk.): *Átmeneti gondozás – célszerű vagy ideális elképzelés*, NCSSZI, Budapest, 2005; *Protokoll a gyermekvédelmi gondoskodáshoz kapcsolódó család-*

és gyermekjóléti szolgáltatások folyamatairól, EMMI, Budapest, 2016; RÁCZ ANDREA (szerk.): *A gyermekvédelem megújulási alternatívái*, Rubeus Egyesület, Budapest, 2015, http://rubeus.hu/wp-content/uploads/2015/08/gyermek_es_ifjusagvedelmi_tanulmányok_otodik_kotet.pdf; RÁCZ ANDREA: A gyermekotthoni nevelés kihívásai, a nagykorúságuk előtt álló fiatalok jövőképe, *Kapocs* 5 (2006/4) 14–31.

MAHITEGY/E – ESTI, I–II. FÉLÉV, 18 KREDIT

Tantárgyfelelős: Mervay Miklós

Gyakorlatvezető: saját mentortanár

A tanegység célja: Az iskolai gyakorlatok magukban foglalják az általános tanári és az adott tanári szakképzettséghez, a tanári szerepkörökhöz kapcsolódó gyakorlati ismeretek szerzését, képességek, attitűdök megismerését, gyakorlását, az ismerkedést a munkahely világával (iskolai élet, iskolavezetés, kommunikáció szülőkkal, egyéni foglalkozás a tanulókkal, együttműködés), alapjártasság szerzését a tanítási, tanulási, nevelési folyamatok értékelésében, a szakmai fejlesztésekben.

Az összefüggő egyéni iskolai gyakorlat a képzés során szerzett elméleti ismeretekre és gyakorlati tapasztalatokra épülő, gyakorlatvezető mentor és felsőoktatási tanárképző szakember folyamatos irányítása mellett köznevelési, ill. felnőttképzést folytató intézményben végzett gyakorlat. Célja az iskola és benne a tanár komplex oktatási-nevelési feladatrendszerének elsajátítása, illetve az iskolát körülvevő társadalmi, jogszabályi környezet, valamint a köznevelési intézményrendszer megismerése. Területei:

- a szaktárgyak tanításával kapcsolatos tevékenységek,
- a szaktárgyak tanításán kívüli oktatási, nevelési alaptevékenységek,
- az iskola mint szervezet és támogatórendszereinek megismerése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: A gyakorlati munka segíti a hittan tanári kompetenciák teljes körű fejlődését, különösen a tanulási folyamat tervezésére, szervezésére, irányítására és értékelésére vonatkozó ismeretek, képességek és attitűdök gazdagítását és megszilárdítását. A hallgató tapasztalatokat szerez a szakmai együttműködés és kommunikáció terén.

A gyakorlat tartalma: A gyakorlat során a hallgató a mentortanár vezetésével, irányításával, felügyeletével önállóan tartja meg egy tanulócsoporthoz valamennyi hittanórát. A gyakorlat részét képezi a tanítási órán kívüli iskolai feladatok ellátása, a tanítást kísérő szeminárium elvégzése és az adatgyűjtés, tapasztalatszerzés szakszerű dokumentálása is. A gyakorlat csak nagyon indokolt esetben és csak részben végezhető abban az iskolában, ahol a hallgató munkaviszony keretében pedagógusként tevékenykedik. Ahhoz, hogy a tanítási gyakorlat értékelhető legyen, minimum 5 gyakorló órát más intézményben kell megtartani. Ha a hallgató a félév során nem tart meg összesen legalább 10 gyakorlótanítási órát, akkor a gyakorlatot nem teljesítette.

A féléves gyakorlat kíséretét szolgálja a *Reflektív pedagógia* szeminárium. A hallgatókból 5–7 fős csoportok alakulnak egy-egy szemináriumvezető tanár irányításával. A *Reflektív pedagógia* szeminárium külön tanegység.

Követelmény: A félév végén minősített aláírás. A pontos elvárásokról és követelményekről a félév elején kapnak részletes tájékoztatást a hallgatók.

A gyakorlat első fázisában érdemes önértékelést készíteni a tanári kompetenciák fejlettségi szintjéről. Ennek ismeretében lehet megtervezni a gyakorlatok során fejlesztendő kompetenciákat. Az egyéni gyakorlat során a tanulás legfőbb módja az

önelemző, önértékelő munka, amelyet a hallgató folyamatosan dokumentál (tematikus terv, óravázlatok, reflexiók, önreflexiók). A gyakorlat értékelése a mentortanár (szöveges és táblázatos formában rögzített) visszajelzése alapján történik.

A képzés keretében végzett gyakorlati munkát a hallgatók a *portfólió*ban dokumentálják, ami külön tanegység.

Az önelemzést segítő segédanyagok, ajánlott szakirodalom: KOTSCHY BEÁTA: *Útmutató a hittanárképzés tanítási gyakorlataihoz a hallgatók és a mentorok számára*, Sapientia Neveléstudományi Intézet, Budapest, 2011; FALUS IVÁN: *A tanári tevékenység és a pedagógusképzés új útjai*, Gondolat, Budapest, 2006; KIMMEL MAGDOLNA: A tanári reflexió korlátai, *Pedagógusképzés* 4 (2006/3–4) 35–50.

A gyakorlathoz szükséges dokumentumok elérhetők a jegyzetadatbázisban.

OHSZM/E, MAHSZM/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2–4 KREDIT

Előadó és gyakorlatvezető: Mervay Miklós

A tanegység célja: Bevezetést adni az ifjúsági katekézis módszertanának elméletébe és gyakorlatába, kiemelten a plébániai és állami iskolai helyszíneken. Segítséget adni az ifjúsághoz való helyes hozzáállás kialakításához.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az istenkapcsolat csodálatos, sokrétű világát és ennek kiépítésében pontosan látja a hitoktató helyét. Képes a hit, remény, szeretet pilléreire épített vallásosság bemutatására, és képes erre motiválni. Elméleti és gyakorlati szempontból is képes bemutatni a keresztény hit megélésének legfontosabb eszközeit. Elkötelezett az evangéliumról való tanúságtétel és tanítványi missziós lelkületének formálása iránt.

Tematika: 1. Az ifjúság és az ifjúsági katekézis jellemzői, helyszínei. 2. Az élet értelmének felismertetése. 3. Az értékrend kialakításának segítése. 4. Út a szabad döntésig. 5. Elköteleződés és felelősség. 6. Szolgálatra nevelés. 7. Közösség és plébánia-közösség. 8. Az emberi alapok megerősítésének eszközei. 9. Fiatalok a fiatalokért. 10. Az ifjú és a Szentírás. 11. Az ifjú ima- és liturgikus élete. 12. Az ifjú szentségi élete. 13. Tanúvá lenni. 14. Fórum.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktórium* (MKD), Szent István Társulat, Budapest, 2005, ifjúságra vonatkozó pontok; LÖW MÁRTA (összeáll.): *Kateketika szakmódszertan*, 1–2. rész, jegyzet.

Ajánlott irodalom: KESZELI SÁNDOR: *Serdülők és fiatalok katekézise. Módszertani alapvetések*, Szegedi Hittudományi Főiskola, Szeged, 2007.

HITTANÁRI SZAKMÓDSZERTAN SZEMINÁRIUM KATEKETIKAI SZAKMÓDSZERTAN II.

OHSZM3N, BAKAD2N, BAKAD2/E – NAPPALI, ESTI I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Gyakorlatvezető: Mervay Miklós

Tanegységi előfeltétel: Kateketika I–II. (OHKA1–2N, BAKA1–2N, BAKA1–2/E)

A tanegység célja: A hitoktatás tantárgyspecifikus elméleti, didaktikai ismereteinek integrálása a gyakorlatba. A hittanórák tervezésével, szervezésével kapcsolatos lehetőségek, alternatív megoldások feltérképezése a tanítandó korosztály fejlődéslelektani sajátosságainak figyelembe vételével. A reflektív gondolkodással kapcsolatos elméleti ismeretek és a katolikus hittan/hit- és erkölcsstan oktatás pedagógiai tevékenység megfigyelési és elemzési módszereinek elsajátításával és gyakorlati alkalmazásával képessé tenni a hallgatót a gyakorlótanítás során szerzett tapasztalatainak és saját teljesítményének szakszerű elemzésére és értékelésére, segíteni a fejlődés/fejlesztés irányainak kijelölésében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismer néhány módszert a tanítási óra pedagógiai és pszichológiai elemzésére. Képes saját munkája szakszerű elemzésére, felismeri a plébániai katekézis, az iskolai hittan/hit- és erkölcsstanoktatás egyes jelenségei közti összefüggéseket, kölcsönhatásokat. Képes kollégái fejlődését észrevételével segíteni. Felismeri az egyéni tanítási gyakorlat és a reflektív elemzés jelentőségét szakmai fejlődésének folyamatában. Elkötelezett önmaga és kollégái fejlődését észrevételével előmozdító és segítő együttműködés iránt.

Tematika: A gyakorlat során szerzett egyéni pedagógiai tapasztalatok elemzése. A tanításra vonatkozó tapasztalatok a tervezés, a megvalósítás és az utólagos elemzés – értékelés folyamatára egyaránt kiterjednek. A gyakorlat során a hallgató elemzi és értékeli, hogy a főiskolán elsajátított elméleti tudását hogyan tudta alkalmazni a gyakorlatban. Melyek azok a területek, ahol megerősítette előzetes tudását? Melyek azok, ahol hiányosságokat vagy ellentmondást tapasztalt az elméletben tanultak és a gyakorlatban tapasztaltak között? Milyen módot talált az ellentmondás feloldására?

Követelmény: Aktív részvétel a szemináriumi csoportmunkájában, a mikrotanításban, a hospitálási és óratervi dokumentumok heti rendszeres küldése reflexiókkal. Felvétel készítése egy saját hittan/hit- és erkölcsstan óráról szemináriumi elemzés céljából. A reflektív gondolkodás, tevékenységelemzés tapasztalatainak szakszerű felhasználása az önálló szakmai fejlődésről készített dolgozatban, mely majd a portfólióba is bekerül. Heti tanítási tapasztalatukból hozzanak írásban egy olyan kérdést, amit nehéz volt a diákok számára megnyugtató módon elmagyarázni, megválaszolni, vagy egy olyan témát a félév anyagából, amely vélhetően segítséget igényelne. A félév során zárthelyi dolgozat a kötelező irodalomból. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktórium* (MKD), Szent István Társulat, Budapest, 2005, ifjúságra vonatkozó pontok; KESZELI SÁNDOR: *Serdülők és fiatalok katekézise. Módszertani alapvetések*, Szegedi Hittudományi Főiskola, Szeged, 2007; LÖW MARTA (összeáll.): *Kateketika szakmódszertan*, 1–2. rész, jegyzet.

Ajánlott irodalom: FALUS IVÁN: Gondolkodás és cselekvés a pedagógus tevékenységében, in Falus Iván – Báthory Zoltán (szerk.): *Tanulmányok a neveléstudomány köréből*, Osiris, Budapest, 2001, 213–134; SZIVÁK JUDIT: *A reflektív gondolkodás fejlesztése*, Gondolat Kiadói Kör, Budapest, 2003.; SZIVÁK JUDIT: *A pedagógusok gondolkodásának kutatási módszerei*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2002; FALUS IVÁN – KIMMEL MAGDOLNA: *A portfólió*, Gondolat Kiadói Kör – ELTE BTK Neveléstudományi Intézet, Budapest, 2009.

OHSZMK1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

OHSZMK2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

OHSZMK1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

OHSZMK2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Mervay Miklós

A tanegység célja: A reflektív gondolkodással kapcsolatos elméleti ismeretek és a pedagógiai tevékenység megfigyelési és elemzési módszereinek elsajátításával és gyakorlatban való alkalmazásával képessé tenni a hallgatót a gyakorlótanítás során szerzett tapasztalatainak és saját teljesítményének szakszerű elemzésére és értékelésére, segíteni a kritikus és pozitív pontok meghatározásában, a fejlődés/fejlesztés irányainak kijelölésében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismer néhány módszert a tanítási óra pedagógiai és pszichológiai elemzésére. Képes saját munkája szakszerű elemzésére, felismeri a hittanóra egyes jelenségei közti összefüggéseket, kölcsönhatásokat. Képes kollégái fejlődését észrevételeivel segíteni. Felismeri az egyéni tanítási gyakorlat és a reflektív elemzés jelentőségét szakmai fejlődésének folyamatában. Képes kollégái fejlődését észrevételeivel segíteni, és elkötelezett az ilyen segítő együttműködés iránt.

Tematika: A gyakorlat során szerzett egyéni pedagógiai tapasztalatok elemzése. A tanításra vonatkozó tapasztalatok a tervezés, a megvalósítás és az utólagos elemzés – értékelés folyamatára egyaránt kiterjednek. A gyakorlat során a hallgató elemzi és értékeli, hogy a főiskolán elsajátított elméleti tudását hogyan tudta alkalmazni a gyakorlatban. Melyek azok a területek, ahol megerősítette előzetes tudását? Melyek azok, ahol hiányosságokat vagy ellentmondást tapasztalt az elméletben tanultak és a gyakorlatban tapasztaltak között? Milyen módot talált az ellentmondás feloldására?

Követelmény: Aktív részvétel a szemináriumi csoport munkájában, a hospitálási és óratervi dokumentumok heti rendszeres küldése reflexiókkal. Felvétel készítése egy saját hittanóráról elemzés céljából. A reflektív gondolkodás, tevékenységelemzés tapasztalatainak szakszerű felhasználása az önálló szakmai fejlődésről készített portfólióban. Heti tanítási tapasztalatukból hozzanak írásban egy olyan teológiai kérdést, amit nehéz volt a diákok számára megnyugtató módon elmagyarázni, megválaszolni, vagy egy olyan témát a félév anyagából, amely vélhetően segítséget igényelne. A félév végén minősített aláírás.

Kötelező irodalom: SZIVÁK JUDIT: *A reflektív gondolkodás fejlesztése*, Gondolat Kiadói Kör, Budapest, 2003; FALUS IVÁN – KIMMEL MAGDOLNA: *A portfólió*, Gondolat Kiadói Kör – ELTE BTK Neveléstudományi Intézet, Budapest, 2009.

Ajánlott irodalom: FALUS IVÁN: Gondolkodás és cselekvés a pedagógus tevékenységében, in Falus Iván – Báthory Zoltán (szerk.): *Tanulmányok a neveléstudomány köréből*, Osiris, Budapest, 2001, 213–134; SZIVÁK JUDIT: *A pedagógusok gondolkodásának kutatási módszerei*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2002.

HITTANÁRI TANÍTÁSI GYAKORLAT
Osztatlan tanárképzés hallgatói számára
2017. szeptember 1. után indult tanári mesterképzés hallgatói számára
KATEKETIKAI GYAKORLAT
Katekéta – lelkipásztori munkatárs képzés hallgatói számára

▼

OHTGYN, BAKAGYN, OHITGY1/E, BAKAGY/E – NAPPALI, ESTI I. FÉLÉV, 2 KREDIT
OHITGY2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT
MAHITGY/E – ESTI, I-II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Tantárgyfelelős: Mervay Miklós

Gyakorlatvezető: saját mentortanár

A tanegység célja: Az *iskolai gyakorlatok* magukban foglalják az általános tanári és az adott tanári szakképzettséghez, a tanári szerepkörökhöz kapcsolódó gyakorlati ismeretek szerzését, képességek, attitűdök megismerését, gyakorlását, a munkahely világával (iskolai élet, iskolavezetés, szülőkkal való kommunikáció, tanulókkal való egyéni foglalkozás, együttműködés) való ismerkedést, alapjártasság szerzését a tanítási, tanulási, nevelési folyamatok értékelésében, a szakmai fejlesztésekben.

A hittanári/etikatanári csoportos szakmai gyakorlat célja: Az iskola és benne a tanár komplex oktatási-nevelési feladatrendszerének, kiemelten az etika tantárgy tanításával kapcsolatos tevékenységeknek a megfigyelése, szakszerű elemzése által képessé tenni a hallgatót saját felkészültségének, pedagógiai nézeteinek, önreflektív értékelésére, segíteni a kritikus és pozitív pontok meghatározásában, a fejlődés / fejlesztés irányainak kijelölésében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: A gyakorlati munka segíti az etikatanári kompetenciák teljes körű fejlődését, különösen a tanulási folyamat tervezésére, szervezésére, irányítására és értékelésére vonatkozó ismeretek, képességek és attitűdök gazdagítását és megszilárdítását. A hallgató tapasztalatokat szerez a szakmai együttműködés és kommunikáció terén.

A gyakorlat tartalma: A képzéssel párhuzamosan, vezetőpedagógus (vezető tanár) irányításával iskolában végzett csoportos pedagógiai és önálló tanítási gyakorlat. A tanulók nevelésével, oktatásával és az adott tanárszakhoz tartozó szaktárgyakkal kapcsolatos tanári munka megfigyelése szakos órákon, osztályfőnöki órán, nem szakos órákon és a látottak elemzése, továbbá legalább 15 önállóan megtartott óra, foglalkozás.

A 15 óra hospitálás során a hallgató megismerheti a tanulókat, akiket a későbbiekben tanítani fog, kapcsolatokat építhet ki a diákokkal, tapasztalatokat szerezhet tanítási stílusokról, ami segíti felkészülését az önállóan megtartandó 15 órára. A gyakorlat csak nagyon indokolt esetben és csak részben végezhető abban az iskolában, ahol a hallgató munkaviszonya keretében tevékenykedik.

Követelmény: A félév végén gyakorlati jegy. A pontos elvárásokról és követelményekről a félév elején kapnak részletes tájékoztatást a hallgatók.

A gyakorlat keretében végzendő hospitálásokkal és gyakorlótanítással kapcsolatos dokumentációs kötelezettség:

- A Pedagógia Tanszék által kiadott összefoglaló táblázat a 15 óra hospitálásról, melyben az órát tartó tanár a hallgató részvételét aláírásával igazolja.
- Három etikaóráról részletes hospitálási napló a Pedagógia Tanszék által megadott szempontrendszer alapján. Egy óráról A, egy másik óráról B és egy harmadik óráról C jelű jegyzőkönyv-formanyomtatvány precíz kitöltése.
- 12 tanóráról hospitálási beszámoló az órai események és az ehhez kapcsolódó reflexiók leírásával.
- Mind a 15 megtartott óráról óravázlatok és reflexiók, önreflexiók készítése.
- Önértékelés a tanári kompetenciák fejlettségi szintjéről.
- Mentor szöveges és táblázatos értékelése a hallgató gyakorlat során végzett munkájáról és tanári kompetenciáinak fejlettségi szintjéről.

A gyakorlattal kapcsolatos dokumentációt **a szorgalmi időszak utolsó napjáig** kell leadni a Pedagógia Tanszéken.

A csoportos gyakorlat keretében készített hospitálási naplók és jegyzőkönyvek értékelésének szempontjai:

1. Az óra menetének rögzítése (idő, történet, interakció, taneszköz, egyéb).
2. Folyamatjellemzők (tervezés, didaktikai mozzanatok, motiválás, differenciálás, aktivizálás, értékelő visszajelzés).
3. Alkalmazott eljárások (szervezeti keretek és formák, szervezési mód, munkaformák, stratégiák, módszerek).
4. Nevelési szempontok (nevelés egyes területei: pl. értelem, érzelem, erkölcs).
5. Az óra értékelése (egyéni észrevételek, reflexiók, tanári kompetenciák).

A kiemelt mozzanatokot, reflexiókat az óra történéseivel kell alátámasztani.

A csoportos gyakorlat során elkészített beszámolók is részét képezik a hallgató által a tanulmányok zárásaként összeállítandó portfóliónak.

A gyakorlathoz szükséges dokumentumok elérhetők a jegyzetadatbázisban.

MTHOMN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Nobilis Márió

A tanegység célja: A hallgató megismerje az egyház igehirdetői munkájának elméleti alapjait és a homília előkészítésének módszertanát, és ezeket az ismereteit alkalmazva megkezdi saját prédikációs gyakorlatának kialakítását, illetve reflektáljon meglévő gyakorlatára.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyháznak az igehirdetésre vonatkozó alapelveit és egy homília előkészítésének szempontjait. Képes egy konkrét szentírási szakaszra vonatkozó, a szituációnak megfelelő homíliaavázlatot előkészíteni és azt a liturgiában résztvevők számára megfelelő módon elmondani. Elkötelezett a saját életében és a rábízott közösséggel kapcsolatos lelkipásztori tevékenységben a Szentírás értő, életre irányuló olvasására és a folyamatos igehirdetés végzésére.

Követelmény: A gyakorlatvezető által megadott témában és módon elkészített homília kijelölt csoport előtti megtartása (vizsgapredikáció). A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: ZERFASS, ROLF: *Nevedet hirdetem. A homiletika alapelemei*, Szent István Társulat, Budapest, 1995; FERENC PÁPA: *Evangelii gaudium kezdetű apostoli buzdítása a püspököknek, a papoknak és diakónusoknak, az Istennek szentelt személyeknek és a világi híveknek az evangélium hirdetéséről a mai világban*, Szent István Társulat, Budapest, 2014, 110–175, (Harmadik fejezet: Az evangélium hirdetése); ISTENTISZTELETI ÉS SZENTSÉGI FEGYELMI KONGREGÁCIÓ: *Homiletikai direktórium*, Szent István Társulat, Budapest, 2015.

INTÉZMÉNYLÁTOGATÁSI GYAKORLAT I.

Alapellátás

GYILGY1 – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Csókay László

A tanegység célja: A hallgatók megismertetése a gyermekjóléti alapellátást végző intézmények gyakorlati működésével, a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjainak együttműködésével, a gyermek- és ifjúságvédelmi tanácsadó által ellátható feladatokkal.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a gyermekjóléti alapellátásban dolgozó családsegítő, esetmenedzser feladatait, munkamódszereit, a napi munka során előforduló problémahelyzetek kezelési módjait. Képes a gyermek, a család szükségleteinek felmérésére, a segítségnyújtás módszerének meghatározására, együttműködésre az érintett személyekkel, intézmények, hatóságok képviselőivel. Elkötelezett a gyermek érdekeinek képviselete, az ő érdekeinek legjobban megfelelő megoldások megkeresése iránt.

Tematika: Hogyan valósulnak meg a jogszabályokban és szakmai szabályokban megfogalmazott elvárások a meglátogatott intézményekben? Milyen környezetben helyezkedik el az intézmény? Milyen alapvető feladatokat látnak el az intézmény munkatársai? Milyen kritikus pontokat érzékelt a látogatás során?

Követelmény: Az intézménylátogatás során szerzett tapasztalatokról összefoglaló feljegyzés készítése a tematikában szereplő kérdések mentén. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: *A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény; A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV.30.) NM rendelet; A gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról szóló 235/1997. (XII. 17.) Korm. rendelet; Dokumentációs vonalvezető. Útmutató a család- és gyermekjóléti szolgáltatásban dolgozó szakembereknek a dokumentáció vezetéséhez, SZGYF Módszertani Főosztály, Budapest, 2018; GÁL ANTAL: Gondolatok a 20 éves gyermekjóléti szolgáltatásról in Lakner Zoltán (szerk): *Nem csak szív kell, de kell tudás is!*, SZOSZAK, Budapest, 2017, 76–98.*

Ajánlott irodalom: DETTRE ERZSÉBET (szerk.): *Gyermekeink védelmében. Módszertani kézikönyv az egységes gyermekvédelmi nyilvántartási rendszer használatához*, SZMI, Budapest, 2007; EMRI MIKLÓSNÉ – SZABOLCSI JULIANNA: Szülői kompetenciák fejlesztése, intenzív családmegtartás, in Rácz Andrea (szerk.): *A gyermekvédelem megújulási alternatívái*, Rubeus Egyesület, Budapest, 2015, 73–89, http://rubeus.hu/wp-content/uploads/2015/08/gyerek_es_ifjusagvedelmi_tanulmanyok_otodik_kotet.pdf; LÁSZLÓ GYÖNGYI: Intenzív családtámogatás mint új szolgáltatási forma a gyermekvédelemben, in Rácz Andrea (szerk.): *Szülői kompetenciafejlesztést célzó modellprogramok a gyermekjóléti szolgáltatások tárházában*, Rubeus Egyesület, Budapest, 2018, 154–175, http://rubeus.hu/wp-content/uploads/2015/08/szuloi_kompetenciafejlesztes_

rubeus_20180919.pdf; LOVAS ZSUZSA – HERCZOG MÁRIA: *Mediáció, avagy a fájdalommentes konfliktuskezelés*, Múzsák Kiadó, Budapest, 1999, 62–87; MIHÁLY BULCSÚ – SZABÓ SÁRA: Szülői kompetenciafejlesztés Szentesen – kutatói reflexiók in Rácz Andrea (szerk.): *Szülői kompetenciafejlesztést célzó modellprogramok a gyermekjóléti szolgáltatások tárházában*, Rubeus Egyesület, Budapest, 2018, 240–249; *Protokoll a család-és gyermekjóléti szolgáltatás által működtetett észlelő- és jelzőrendszer folyamatairól*, EMMI, Budapest, 2017; *Protokoll a gyermekvédelmi gondoskodáshoz kapcsolódó család- és gyermekjóléti szolgáltatások folyamatairól*, EMMI, Budapest, 2017; *A gyermekvédelmi észlelő- és jelzőrendszer működtetése kapcsán a gyermek bántalmazásának felismerésére és megszüntetésére irányuló szektorsemleges egy- séges elvek és módszertan*, EMMI, Budapest, 2016; SZABÓ LAJOS: Krízisintervenció a szociális esetmunkában. A krízisintervenció alapelvei, in Tánczos Éva (szerk.): *Szociális munka egyénnel és családokkal – esetmunka. A szociális munka elmélete és gyakorlata*, 2. kötet, Budapest, 1997, 48–65; *Szakmai ajánlás a család- és gyermekjóléti szolgáltatás által működtetett észlelő- és jelzőrendszer működésének és működtetésének szabályairól*, EMMI, Budapest, 2017; TÓTH ZOLTÁN: Miért nem harmonikus az együttműködés a központ és a szolgálatok között? *Szociálpolitikai Szemle* 3 (2017/3) 128–136.

GYIGY – ESTI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Csókay László

A tanegység célja: A hallgatók megismertetése a különböző hátrú gyermekvédelmi problémák megjelenési formáival és azok kezelési módjával a köznevelési intézményekben, az óvoda és iskola gyermekvédelmi feladataival és kötelezettségeivel.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri és felismeri az óvodai, iskolai keretek között megjelenő gyermekvédelmi problémákat. Tisztában van azzal, hogy a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaként mely intézményekkel, személyekkel kell kapcsolatban állnia. Képes a látókörébe kerülő gyerekek/serdülők problématípusainak azonosítására és komplex oki szemlélettel történő magyarázatára, valamint képes döntést hozni a problémához illő kapcsolatfelvételi és tanácsadói kompetenciák alkalmazásáról. Elkötelezett a gyermekek érdekeinek képviselése iránt a köznevelési intézmény keretei között.

Tematika: 1. A gyermekvédelmi jelzőrendszer feladatai és működése. 2. A köznevelési intézmény mint a gyermekvédelmi jelzőrendszer kiemelt szereplője. 3. Gyermekvédelmi problémák és megjelenési formáik az óvodában és iskolában. 4. A veszélyeztetettség és a bántalmazás új megjelenési formái és az iskolai gyermekvédelem ezzel kapcsolatos feladatai, lehetőségei. 5. Együttműködés az óvodai és iskolai szociális segítő munkatárssal. 6. Agresszió és agressziókezelés az iskolában. 7. A gyermekvédelem és az iskolai gyermekvédelmi felelős a köznevelési jogszabályokban. 8. Az iskola mint veszélyeztető tényező, az iskolai ártalmak. 9. Az iskolai gyermekvédelem etikai problémái.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: CSÓKAY LÁSZLÓ: Röviden a gyermekvédelemről – pedagógusoknak, *Embertárs* 17 (2019/1) 1–12; HEGEDŰS JUDIT: Gyermekvédelem az iskolában, in RÁCZ ANDREA (szerk.): *Jó szülő-e az állam?*, Rubeus Egyesület, Budapest, 2014, 327–343, http://rubeus.hu/wp-content/uploads/2014/05/CPnemzetkozi_2014_final.pdf; ILLYÉS SÁNDOR (szerk.): *Veszélyeztetettség és iskola*, Tankönyvkiadó, Budapest, 1988; KATONÁNÉ PEHR ERIKA: *A gyermekvédelem szerepe és lehetőségei az iskolai erőszak megelőzésében és kezelésében*, NEFMI, Budapest, 2008, http://www.nefmi.gov.hu/letolt/kozokt/pehr_gyermved_080521.pdf; MAKAI ÉVA: *Szétszakadt és meg nem font hálók. Az iskolai gyermekvédelem és ifjúságvédelem a '90-es években*, Okker Kiadó, Budapest, 2000. MÁTÉ ZSOLT: Iskolai szociális munka, *Párbeszéd* 5 (2018/3) http://parbeszed.lib.unideb.hu/file/2/5bbcb42d0bc16/szerzo/02_Mate_Zsolt_Iskolai_szocialis_munka.pdf.

Ajánlott irodalom: COLOROSO, BARBARA: *Zaklatók, áldozatok, szemlélők: az iskolai erőszak*, Harmat, Budapest, 2014; HORVÁTH-SZABÓ KATALIN (szerk.): *Lélekvilág. Pszichológiai tanulmányok a vallásról, az erkölcsről és az én-ről*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 1998, 217–265; HORVÁTH-SZABÓ KATALIN – VIGASSYÉ DEZSÉNYI KLÁRA: *Az agresszió kezelése*, Szociális és Családügyi Minisztérium, Budapest, 2001; HUNYADI GYÖRGYGNÉ – M. NÁDASI MÁRIA – SERFŐZŐ MÓNKA: *„Fekete pedagógia”. Értékelés az iskolában*, Argumentum, Budapest, 2006; JÁRMI ÉVA – PÉTER-SZARKA SZILVIA – FEHÉRPATAKY

BALÁZS: *A KiVa-program hazai adaptálásának lehetőségei*. OFI, Budapest, 2015, http://iskon.opkm.hu/admin/upload/KIVA_adaptacios_tanulmany.pdf; BANYAI EMŐKE ADRIENN: Az iskolai szociális munka szülőkkel, családokkal kapcsolatos feladatai, a szülők bevonása gyermekük iskolai életébe, *Párbeszéd* 5 (2018/3) http://parbeszed.lib.unideb.hu/file/2/5bbcb42d0bc16/szerzo/02_Mate_Zsolt_Iskolai_szocialis_munka.pdf.

GYIGYM – ESTI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Gyakorlatvezető: Csókay László

A tanegység célja: Az óvodai és iskolai keretek között alkalmazható gyermekvédelmi módszerek és feladatok megismertetése a hallgatókkal. Diagnosztikus készségek, valamint a gyermekvédelmi problémátípusokhoz illeszkedő tanácsadó, konzultációs és konfliktuskezelési kommunikációs készségek kialakítása és fejlesztése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a köznevelési intézmények általános gyermekvédelmi feladatait és azokat a módszereket, amelyek segítségével képes saját intézményének gyermekvédelmi helyzetét felmérni, a konkrét gyermekvédelmi feladatokat ellátni. Képes a látókörébe kerülő gyerekek problémátípusainak azonosítására és ehhez kapcsolódóan a szükséges – jogszabályok és szakmai szabályok által előírt – feladatok elvégzésére. Elkötelezett a saját iskolájába járó gyermekek érdekeinek képviselője és érvényre juttatása mellett.

Tematika: 1. Az iskolai gyermekvédelem dokumentumai. 2. Gyakorlati feladatok a hátrányos helyzet és a veszélyeztetettség azonosítására. 3. Az iskolai gyermekvédelmi felelős konkrét feladatai. 4. A szülővel, pedagógusokkal és az iskolai szociális segítővel való együttműködés. 5. Kapcsolattartás a gyermekjóléti jelzőrendszerrel. 6. A gyermekvédelmi felelős munkaterve. 7. Tréningjellegű feladatok az érzelmi intelligencia és a szociális kompetencia fejlesztésére. 8. Esetmegbeszélések és kommunikációs feladatok a szülővel kapcsolatos problémák megbeszéléséhez, az ennek során kialakítandó tanácsadói/konzultációs attitűdökhöz.

Követelmény: A félév során esettanulmány írása. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: HEGEDŰS JUDIT: Gyermekvédelem az iskolában, in RÁCZ ANDREA (szerk.): *Jó szülő-e az állam?*, Rubeus Egyesület, Budapest, 2014, 327–343, http://rubeus.hu/wp-content/uploads/2014/05/CPnemzetkozi_2014_final.pdf; SZABÓ ALIZ – TOLÁCSINÉ VARGA ZSUZSANNA: Az iskolai szociális munka tapasztalatai Szekszárdon, *Szociálpolitikai Szemle* 3 (2017/3) 137–144.

Ajánlott irodalom: Az alapvető jogok biztosának 1378/2014 számú jelentése az iskolai gyermekvédelmi felelősök helyzetéről (2014); ASBÓTH KATALIN et al.: A jelzőrendszer működtetése, *Család, Gyermek, Ifjúság* 9 (2000/4) 4–11; CSAPODY BARBARA: Fedél, hajlék, háló. Iskolai projekt a hajléktalanságról, *Embertárs* 10 (2012/4) 354–372; HOMOKI ANDREA: Az iskolai szociális munkában rejlő lehetőségek a gyermekvédelmi szükségletorientáció alapelvének figyelembevételével, *Párbeszéd* 5 (2018/3) <http://parbeszed.lib.unideb.hu/megjelent/html/5bbcb5e0e40f8>; HORVÁTH-SZABÓ KATALIN (szerk.): *Lélekvilág. Pszichológiai tanulmányok a vallásról, az erkölcsről és az én-ről*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 1998, 217–265; HORVÁTH-SZABÓ KATALIN – VIGASSYNNÉ DEZSÉNYI KLÁRA: *Az agresszió kezelése*, Szociális és Családügyi Minisztérium, Budapest, 2001; SÁRKÁNY PÉTER: A szociálpedagógiai tanácsadás elméleti háttéréről, *Embertárs* 7 (2009/3) 237–245; SZABÓNÉ SZÉL JULIANNA: Tini-tanok. Önismeret-fejlesztés osztályfőnöki órákon, *Embertárs* 10 (2012/1) 81–96; SZITÓ IMRE: *Az érzelmi intelligencia fejlesztése az iskolában*, Edition Nove, Sopron, 2009; SZTANKOVICS ÁGNES: Éjszakai

pingpong és gyermekvédelem. Egy felmérés eredményei, *Embertárs* 10 (2012/4)
373–384.

MTKA1N, BAKA1N, BAKA1/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT
 OHKA1N, – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Vizvárdy Rita SSS

A tanegység célja: Megismertetni a kateketikai alapfogalmakat, az egyháznak a katekézis végzésére vonatkozó mai irányelveit, a keresztyén életbe való beavatás sajátos folyamatát, különös tekintettel a katekézis keresztyén identitást formáló jellegére.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az evangelizáció folyamatának lépéseit, a katekézis sajátos jellegét, célját és az azok eléréséhez szükséges feladatokat. Ismeri a katekumenátust mint a katekézis alapmodelljét és a többi típusú katekézis inspirálóját. Képes elméleti tudása alapján a katekézis szempontjából saját lehetséges tevékenységi területeire és növendékei helyzetére reflektálni. Krisztus egyháza iránt elkötelezetten készül részt vállalni az egyház életében és küldetésében.

Tematika: 1. Alapfogalmak 2. A kinyilatkoztatás és továbbadása az evangelizáció révén. A katekézis az evangelizáció folyamatában. 3. Megtérés és hit. 4. A katekumenátus. 5. A katekumenális jellegű katekézis. A katekézis célja, természete, jellemzői. 6. A katekézis feladatai: hitre nevelés. 7. A katekézis feladatai: imádságra nevelés. 8. A katekézis feladatai: liturgikus nevelés. 9. A katekézis feladatai: erkölcsi életre, közösségi életre és misszióra nevelés. 10. Az evangélium hirdetése a mai világban. A világegyház. 11. Az evangélium hirdetése a mai világban. Magyar helyzet. 12. Katekézis és iskolai vallásoktatás.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: A KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A katekézis általános direktórium*a, Szent István Társulat, Budapest, 1998; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktórium*, Szent István Társulat, Budapest, 2005; ORSZÁGOS LITURGIKUS TANÁCS (szerk.): *Felnőttek beavatása a keresztyén életbe. Felnőttek katekumenátusa (FK). Magyar viszonyokra alkalmazott változat. Hivatalos kiadás*, Magyar Katolikus Püspöki Kar, Budapest, 1999; KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *Általános Hitoktatási Direktórium*, Szent István Társulat, Budapest, 1994; *II. János Pál pápa apostoli buzdítása a katolikus egyház püspökeihez, papjaihoz és híveihez korunk hitoktatásáról*, Szent István Társulat, Budapest, 1994.

Ajánlott irodalom: DIÓS ISTVÁN (szerk.): *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai*, Szent István Társulat, Budapest, 2007; *OICA. Felnőttek beavatása a keresztyén életbe*, főiskolai jegyzet kizárólag a hallgatók használatára, Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola, Budapest, 2007; FOGASSY JUDIT: *A katekumenátus kézikönyve. A katekumenátus elméleti és gyakorlati elemei*, Szent István Társulat, Budapest, 2005; DOBOS LÁSZLÓ (szerk.): *Kateketikai szöveggyűjtemény*, Pécsi Hittudomány Főiskola, Pécs, 2005.

MTKA2N, BAKA2N, BAKA2/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT
OHKA2N, – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Vizvárdy Rita SSS

A tanegység célja: Megismertetni a katekézisben átadott üzenet tartalmára és az átadás módjára vonatkozó alapelveket, a katekézis címzettjeinek, helyeinek és útjainak, valamint felelőseinek sajátosságait.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyház katekézissel kapcsolatos küldetésének sokrétű szolgálatát, az életkoronkénti katekézis és a katekézis különböző helyeinek sajátosságait, valamint a katekézishez kapcsolódó egyéb feladatokat. Krisztus egyháza iránt elkötelezetten készül részt vállalni az egyház életében és küldetésében, mely magában foglalja saját katekéta identitásának tudatos formálását is.

Tematika: 1. Az evangéliumi üzenet katekézisben történő bemutatásának szabályai. 2. A Szentírás szerepe a katekézisben. 3. A katekézis és a Katolikus Egyház Katekizmus. 4. A hit pedagógiája. 5. Módszertani elemek. 6. A katekézis címzettjei. 7. A katekézis helyei és útjai. 8. A szentségekre felkészítő katekézis. 9. A katekézis felelősei. 10. A katekéta személye.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: *A Katolikus Egyház Katekizmus*, Szent István Társulat, Budapest, 2013; KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A katekézis általános direktórium*, Szent István Társulat, Budapest, 1998; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktórium*, Szent István Társulat, Budapest, 2005; SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *A vallásoktatás akkordjai. A hitoktatás technikája és művészete*, Agapé, Szeged, 2001.

Ajánlott irodalom: TARJÁNYI ZOLTÁN: *Kateketika*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1999; FOGASSY JUDIT: *Katekéták kézikönyve. Praktikus segédanyag arról, hogy kinek, mit, mikor, hogyan?*, Szent István Társulat, Budapest, 2011; FOGASSY JUDIT: *Családi katekézis. A családi katekézis témái – katekéták képzése*, Szent István Társulat, Budapest, 2001; FOGASSY JUDIT: *A szentmise katekézise. Katekétáknak, családoknak*, Szent István Társulat, Budapest, 2005.

KATEKETIKAI GYAKORLAT

MAKAGYN, BAKAGY/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Tantárgyfelelős: Mervay Miklós

Gyakorlatvezető: saját mentortanár

További leírást lásd: HITTANÁRI TANÍTÁSI GYAKORLAT

KATEKETIKAI SZAKMÓDSZERTAN
KATEKETIKAI SZAKMÓDSZERTAN I.

MTKADN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

MTKAD1N, BAKAD1N, BAKAD1/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó és gyakorlatvezető: Svajcsikné Pál Bernadette

További leírást lásd: DIDAKTIKA

KATEKETIKAI SZAKMÓDSZERTAN II.

BAKAD2N, BAKAD2/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Gyakorlatvezető: Mervay Miklós

További leírást lásd: HITTANÁRI SZAKMÓDSZERTAN SZEMINÁRIUM

KGTGL – ESTI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadók: Dr. Kocsis Tamás, Dr. Zsóka Ágnes

A tanegység célja: Azoknak az elméleti szempontoknak a megismertetése, amelyek segítségével a hallgató képes keresztény szellemiségű válaszokat adni korunk társadalmi-gazdasági dilemmáira.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a keresztény és nem keresztény világnézet közötti megközelítésbeli különbséget egyes gazdasági-társadalmi problémák elemzésekor. Képes keresztényként oly módon érvelni, hogy az egy nem keresztény vitapartner számára is elfogadható, vagy legalábbis megfontolásra érdemes legyen. Elkötelezett a társadalmi-gazdasági kihívások keresztény szemléletű értelmezése mellett.

Tematika: 1. A problémamegoldás (környezetvédelem) aktív-passzív, extenzív-intenzív válfajai, példák. 2. A külső kontroll mérése (ökológiai lábnyom), megjelenése az agráriumban. 3. A belső kontroll mérése, megjelenési formái. A kétféle kontroll bemutatása egységes rendszerben. 4. A külső és a belső kontroll kapcsolata a humán születésszabályozással. Az emberi/állati/növényi élethez való viszony *léttarát* megközelítése. 5. A fogyasztói társadalom jellemzői, fogyasztás és fejlődés kapcsolata. 6. Az ökológiai lábnyom elemeinek részletesebb vizsgálata társadalmi és gazdasági szemszögből. Változtatási lehetőségek. 7. Fejlődés és boldogság, fogyasztás és boldogság, elégedettség versus boldogság. 8. A fenntartható fogyasztás koncepciója, eddigi tapasztalatai. Hogyan tovább?

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga vagy házi dolgozat megajánlott jegyért.

Kötelező irodalom: KOC SIS TAMÁS: Létkérdések. Önkényuralom és népesedés a bioszférában, *Kovács* 14 (2010/1–4) 3–52, <http://kovasz.uni-corvinus.hu/2010/letkerdesek.pdf>.

MTLGN, BALGN, BALG/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető (nappali tagozat): Buza Patrik

Gyakorlatvezető (esti tagozat): Bajnóczy Szilvia Sára CB

Tanegységi előfeltétel: Személyiség és személyiségfejlődés (MTPSSZN, BAPSSZN, BAPSSZE); Krízis és tanácsadás (MTKRIN, BAKRIN, BAKRI/E)

A tanegység célja: A szűkséget szenvedő, krízisben lévő ember támogatását segítő alapkérdések megismerése; a segítő jelenlét megélése és klinikai lelkipásztori szemléletű elemzése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a betegség, veszteség, haldoklás, gyász kísérésének lélektani alapjait, a nondirektív, empatikus segítő attitűdöt. Ismeri az önreflexió alapvető lépéseit a segítői helyzettel kapcsolatban. Képes mások értő, empatikus meghallgatására, jelenlétre a személy hármass – transzcendens, önmagával és a teremtett világgal megélt – kapcsolati erőterében. Elkötelezett a másik ember személyiségét és szabadságát tisztelő, a megváltás reménységében végzett segítő szolgálatban.

Tematika: 1. A segítő kapcsolat teológiai alapjai. 2. A segítői találkozás feltételei, alapvető lélektani szempontjai. 3. Kommunikáció, meghallgatás. 4. A krízis, a haldoklás és a gyász lélektana.

Követelmény: Tevékeny részvétel az órákon. Számonkérés a beadott szemináriumi dolgozat alapján. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: GYÖKÖSSY ENDRE: *Magunkról – magunknak*, Szent Gellért Kiadó, Budapest, 2002, 239–327; NOUWEN, HENRI J. M.: *A sebzett gyógyító. Lelkiszolgálat korunk társadalmában*, Ursus Libris, Budapest, 2006; BLARER, STEFAN: A lelkipásztori beszélgetés – gyógyító megszentelő beszélgetés, *Embertárs 2* (2004/2) 100–105; NEMES ÖDÖN: Az igazi gyógyulás felé vezető út. Gondolatok a lelkipasztorizációról, *Embertárs 2* (2004/2) 111–119.

További kötelező irodalom (nappali tagozat): KLESSMANN, MICHAEL: *A klinikai lelkipasztorizáció kézikönyve*, Debreceni Református Hittudományi Egyetem Gyakorlati Teológiai Tanszéke, Debrecen, 2002.

További kötelező irodalom (esti tagozat): BAUMGARTNER, ISIDOR: *Pasztorálpszichológia*, Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány – HÍD Alapítvány, Budapest, 2003, 101–114.

Ajánlott irodalom: MADRE, PHILIPPE: *Az együttérzés iskolája. Az emberi szenvedés és az isteni együttérzés*, Nyolc Boldogság Katolikus Közösség, Homokkomárom, 2002; HÉZSER GÁBOR: *A pásztori pszichológia gyakorlati kézikönyve*, Kálvin, Budapest, 2002; SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *Lelkipásztori pszichológia*, Szent István Társulat, Budapest, 2005.

További ajánlott irodalom (nappali tagozat): BAUMGARTNER, ISIDOR: *Pasztorálpszichológia*, Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány – HÍD Alapítvány, Budapest, 2003, 101–149.

További ajánlott irodalom (esti tagozat): NOUWEN, HENRI J. M.: *Nyújtsd a kezed,* Ursus Libris, Budapest, 2007; JÁLICS FERENC: *Testvéreink hite,* Korda, Kecskemét, 2014.

MTLGGYN, BALGGYN, BALGGY/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető (nappali tagozat): Buza Patrik

Gyakorlatvezető (esti tagozat): Bajnóczy Szilvia Sára CB

Tanegységi előfeltétel: Kórházi lelkigondozás (MTLGN, BALGN, BALG/E)

A tanegység célja: A jelenlét megélése a szükséglet szenvedő, krízisben lévő ember mellett, a kapcsolatfelvétel és a támogató találkozás, valamint a szakmai reflexió gyakorlása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a nondirektív, empátikus segítő attitűdöt és annak gyakorlati alkalmazását. Ismeri és használja az önismereti és szakmai fókuszú reflexió lépéseit a segítői helyzettel kapcsolatban. Képes a kapcsolatfelvételre, jelenlétre és meghallgatására a klinikai segítői helyzetben, figyelemmel van a személy hármias – transzcendens, önmagával és a teremtett világgal megélt – kapcsolatára. Elkötelezett és nyitott a másik ember személyiségét és szabadságát tisztelő, a megváltás reménységében végzett segítő szolgálatban.

Tematika: Segítő a klinikai helyzetben. Be- és kimosakodás. Kapcsolódás az egészségügyi intézmény rendszerébe. Kapcsolatfelvétel és bemutatkozás a segítői helyzetben. Értő jelenlét és meghallgatás. A személy spirituális szükségletei. A találkozások személyes és teológiai reflexiója, megosztás és elemzés.

Követelmény: Nappali tagozaton 20 óra, esti tagozaton 10 óra klinikai gyakorlat szupervízió mellett. A félév végén aláírás.

Irodalom: FABER, HEIJE – SCHOOT, EBEL VAN DER: *A lelkigondozói beszélgetés lélektana*, Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2005; FERRIS, MARGARET: *Együttérzés. Lelkigondozói és lelkivezetői alapismeretek keresztény segítőik számára*, Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2004; GEEST, HANS VAN DER: *Négyszemközt. Példák a sikeres lelkigondozásra*, Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest 2004; GYÖKÖSSY ENDRE: *Magunkról magunknak*, Szent Gellért Kiadó, Budapest, 2002; GYÖKÖSSY ENDRE: *Életápolás*, Szent Gellért Kiadó, Budapest, 1997; KLESSMANN, MICHAEL (szerk.): *A klinikai lelkigondozás kézikönyve*, Debreceni Református Hittudományi Egyetem Gyakorlati Teológia Tanszéke, Debrecen, 2002.

OKPGYN, OKPGYE, MAKPGYE – NAPPALI, ESTI, I-II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Tantárgyfelelős: Mervay Miklós

A tanegység célja: A hallgatók szünetidőben vagy/és a szorgalmi idő alatt tapasztalatokat szerezzenek egy adott tanulói korosztály tanórán kívüli, szabadidős tevékenységének szervezési, vezetési, programkészítési, közösségépítési feladatairól.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az adott korosztály fejlődéslektani sajátosságait, valamint a közösségi pedagógiai gyakorlatnak helyszínt adó intézmény szervezeti működését. Képes a gyerekekkel és a kollégákkal kapcsolatot teremteni, együttműködni. Elkötelezett a közösségépítés iránt, fontosnak tartja, hogy ennek megvalósítása érdekében éljen az extracurriculáris tevékenységek kínálta lehetőségekkel.

A gyakorlat tartalma: A jogszabályi előírás szerint a hallgatók által teljesítendő gyakorlat 30 munkaórát foglal magában. Ez azt jelenti, hogy a hallgatónak 15 órát kell a gyerekekkel eltölteni különféle tevékenységek (táboroztatás, szakkörök, érdeklődési körök, lelki nap, gyerekcsoportok kísérése különféle programokra, szabadidős tevékenységek stb.) végzésével. 15 órát a foglalkozások tervezésére, szervezésére, előkészítésére, adminisztrációra, reflexiók megfogalmazására fordíthat a hallgató.

Annak érdekében, hogy az iskola működését és a tanulócsoporthoz jobban megismerhesse, javasoljuk, hogy a hallgató a közösségi pedagógiai gyakorlatot abban az iskolában végezze, ahol a tanítási gyakorlatát is teljesíti.

Követelmény: A gyakorlathoz kapcsolódó dokumentációs kötelezettség: 1. A Pedagógia Tanszék által kiadott „Igazoló lap a közösségi pedagógiai szolgálatról” c. formanyomtatvány kitöltése. 2. Élményszerű szakmai beszámoló készítése a közösségi pedagógiai szolgálat keretében végzett tevékenységekről reflexiókkal, önreflexiókkal. A félév végén minősített aláírás.

Felmentés: Az újabb oklevelet adó képzésben a közösségi pedagógiai gyakorlatot a legalább három éves szakmai gyakorlattal rendelkező pedagógus jelentkezőnek nem kell teljesítenie. A felmentés kérését a Neptun Tanulmányi Rendszerben a *Tanegységismertetési kérelem – nem felsőoktatásban szerzett ismeretek alapján* című kérvényen kell benyújtani félév elején, és csatolni kell hozzá a munkahely által kiállított igazolást.

A gyakorlattal kapcsolatos dokumentációt **a szorgalmi időszak utolsó napjáig** kell leadni a Pedagógia Tanszéken.

A gyakorlathoz szükséges dokumentumok elérhetők a jegyzetadatbázisban.

BAKVN, BAKV/E – NAPPALI, ESTI II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Asztalosné Elekes Szende

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókat a csoportvezetés szempontjából lényeges csoportfolyamatok pszichológiai jellegzetességeivel, valamint a közösség alakításának, mozgósításának lehetőségeivel.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a csoportvezetés és a csoportfolyamatok alapvető pszichológiai jellegzetességeit. Képes a vezetés különböző eszközeinek az adott csoport esetében hatékony alkalmazására. Elkötelezett a rábízott közösségek működésének és fejlődésének segítésében.

Tematika: 1. Csoportok az egyén életében. 2. A csoporthoz tartozás motívumai. 3. A csoport fejlődésének fázisai. 4. Csoportdinamikai elemek: szerepek, indulatáttétel, interakciók. 5. Kommunikáció a csoportban. 6. A vezető által ellenőrizhető csoportfolyamatok: részvétel, befolyásolás, csoportlégtör, csoporttagság érzése. 7. Normák a csoportban, konformitás 8. Deviancia. Az ellenállás kezelése. 9. A vezetés elméletei. 10. Vezetési stílusok.

Követelmény: A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: RUDAS JÁNOS: *Delfi örökösei. Önismereti csoportok. Elmélet, módszer, gyakorlatok*, Animula, Budapest, 2007, 41–66; GRIFFIN, EMORY: *Együtt-lét. Mitől jó egy csoport?* Harmat, Budapest, 2008, 15–59, 183–199.

Ajánlott irodalom: VANIER, JEAN: *A közösség. A megbocsátás és az ünnep helye*, Vigilia, Budapest, 1995 (és több kiadás), A vezetés adománya című fejezet.

KGKPÜ – ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Lentner Csaba

A tanegység célja: A hallgatók megismerjék a jelenlegi magyar közpénzügyi rendszer lényegét, történeti fejlődését és nemzetközi vonatkozásait. Tájékozottak legyenek a társadalmi viszonyokra (is) ható állami közpénz- és vagyongazdálkodás módjáról, eszközrendszeréről és követelményeiről.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a rendszerváltozást követő magyar közpénzügyi viszonyokat, annak gyökereit, az állam gazdálkodásának új útjait, elméleti és gyakorlati vonatkozásait. Képes a világban zajló közpénzügy-politikai kurzusok közötti különbségtételre, a magyar történeti fejlődés főbb állomásainak, eredményeinek számbavételére. Elkötelezett az iránt, hogy a felelős közpénz- és közvagyongazdálkodás módját elsajátítsa, és munkáján keresztül a gyakorlatban is e felelős szemléletet érvényesítse.

Tematika: 1. A magyar közpénzügyi rendszer történeti összefoglalása a dualizmus korszakától. 2. A rendszerváltást követő időszak közpénzügyi és állami gazdálkodási peremfeltételei (privatizáció, dereguláció, bankrendszer, eladósodás, külföldi tőkefüggő nemzetgazdaság), főbb jellemzői – költségvetési és társadalmi hatásai. 3. Közpénzügyi gondolkodásunk főbb változásai, különös tekintettel a 2007–2008-as kezdeti válságidőszakot követően – elméleti alapvetések, teóriák, az új közpénzügyi gondolkodás alapjai. Tervgazdaság, neoliberalis piacgazdaság, Magyar Modell. 4. A 2007–2008-as válság okai – nemzetközi és hazai vonatkozások. Neoliberalis és nem konvencionális eszközökre épülő pénzügypolitika lényege, gyakorlata, hatásai. A közpénzügyi válságmenedzsment lényege, módozatai. 5. A fiskális politika eszközrendszere, hatásmechanizmusa, a jó adórendszer ismérvei, az adórendszer versenyképessége. Az adózás költségvetési, vállalati és társadalmi vonatkozásai. 6. A jó kormányzást segítő monetáris politika eszközrendszere – új trendek a jegybankpolitikákban (Magyar Nemzeti Bank). Nemzetközi kitekintés (Fed, ECB, BoE, BoJ). 7. A nemzeti vagyonnal és közpénzekkel történő felelős gazdálkodás követelményei, intézményrendszere. Közpénzügyi tárgyú törvények. 8. A költségvetési ellenőrzés intézményrendszere, módszertana, és követelményei. A költségvetési konszolidációs gyakorlatok. Közüzemi szolgáltatók gazdálkodásának új kihívásai. 9. A felelős, etikus, normakövető és hatékony állami gazdálkodás elméleti alapjai, gyakorlati vonatkozásai piacgazdasági körülmények között. Társadalmi felelősségvállalás, fenntartható gazdaság makro, mezo és mikro szinteken.

Követelmény: A félév végén kollokvium az előadások anyagából és a kötelező irodalomból. Az ajánlott irodalom tárgyköreiből a hallgatók évközben önkéntes alapon kiselőadást tarthatnak, amely segíti orientálódásukat a tudományos munka felé, valamint előadói jártasságuk és az önálló kutatómunka képességének és készségének fejlődését. Az ajánlott irodalomból készített előadások a kollokviumi jegybe beszámítanak.

Kötelező irodalom: LENTNER CSABA: *A magyar állampénzügyek fejlődéstörténete a dualizmus korától napjainkig*, L'Harmattan, Budapest, 2019; LENTNER CSABA: *Rendszer-váltás és Pénzügypolitika. Tények és Tévhitek*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2016.

Ajánlott irodalom (a kijelölt átfogó, rendszertani fejezeteket az előadó az első előadáson ismerteti): LENTNER CSABA: *Közpénzügyek és Államháztartás*, NKTK – Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2013; LENTNER CSABA (szerk.): *Adózási Pénzügytan és Államháztartási Gazdálkodás*, NKE – Dialóg Campus, Budapest, 2015; LENTNER CSABA (szerk.): *Bankmenedzsment – Bankszabályozás – Pénzügyi Fogyasztóvédelem*, NKTK – Dialóg Campus, Budapest, 2013; LENTNER CSABA (szerk.): *A Devizahitelezés Nagy Kézikönyve*, NKTK – Dialóg Campus, Budapest, 2015.

MTKRIN, BAKRIN, BAKRIVE – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Asztalosné Elekes Szende

A tanegység célja: Megismertetni a segítő helyzetek pszichológiai dinamikájával, a krízishelyzetek jellegzetességeivel, a beavatkozás és segítségnyújtás lehetőségeivel. Az órák keretében lehetőség nyílik az alapvető tanácsadási készségek bemutatására, gyakorlására is.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a krízisállapotok pszichológiai jellegzetességeit, valamint a tanácsadási helyzetek dinamikáját. Képes segítő (vagy tanácsadói) helyzetben megfelelő tanácsadói attitűddel jelen lenni, kompetenciahatárait felismerni, a tanácsadói beavatkozás adekvát módszereit kiválasztani és alkalmazni. Elkötelezett abban, hogy a segítségkérő érdekeit a legjobban szolgáló módon működjön egy tanácsadási vagy segítő kapcsolatban.

Tematika: 1. Stressz. Krízis. A krízisek fajtái, jellemzői. 2. A krízisállapot lélektani jellemzői. 3. Megküzdés, megküzdési stratégiák. 4. Vallásos megküzdés. 5. A krízis bekövetkezését befolyásoló tényezők. 6. Krízisintervenció. 7. A tanácsadás gyakorlati problémái (konzultáció, direktivitás). 8. Normatív krízisek: a családi életciklusok krízisei, serdülőkor, életközépi krízis. 9. Eseti krízisek 1.: gyász. 10. Eseti krízisek 2.: öngyilkosság. 11. A segítő személyisége: a pályaválasztás funkcionális és diszfunkcionális indítékai; a helper-szindróma. 12. Kiegészítés (burn-out). A kiegészítés megelőzése.

Követelmény: A félév során tevékeny részvétel az órákon. A félév végén írásbeli beszámoló az elméleti háttérről. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: HAJDUSKA MARIANNA: *Krízislélektan*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2010.

Ajánlott irodalom: BENKŐ ANTAL – SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *Testvéreink szolgálatában. A asztorálpszichológiáról mindenkinek*, Új Ember, Budapest, 2002; HÉZSER GÁBOR: *A pásztori pszichológia gyakorlati kézikönyve*, Kálvin, Budapest, 1995; HÉZSER GÁBOR: *Miért? Tanulmányok a rendszerszemléletű lelkipásztori gyakorlatról*, Kálvin, Budapest, 1996; KREPPOLD, GUIDO: *A válságok – életünk fordulópontjai*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2014.

PTSZFKI/E – ESTI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Előadó: Asztalosné Elekes Szende

A tanegység célja: Megismertetni a krízis lélektani hátterével, dinamikájával, a krízishelyzetek jellegzetességeivel, lehetséges kimeneteivel, a beavatkozás és segítségnyújtás lehetőségeivel.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a krízisállapotok pszichológiai jellegzetességeit, valamint a tanácsadási helyzetek dinamikáját. Képes segítői helyzetben megfelelő tanácsadói attitűddel jelen lenni, kompetenciahatárait felismerni, a tanácsadói beavatkozás adekvát módszereit kiválasztani és alkalmazni. Elkötelezett abban, hogy a segítségkérő érdekeit a legjobban szolgáló módon működjön egy tanácsadási vagy segítő kapcsolatban.

Tematika: A krízis meghatározása, típusai (normatív, eseti). Stressz és krízis. Megküzdés, megküzdési stratégiák. A krízis bekövetkezését befolyásoló tényezők. A krízisállapot lélektani jellemzői. Krízisintervenció. Normatív krízisek: serdülőkor, életközép. Eseti krízisek: gyász, öngyilkosság, munkanélküliség.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: HAJDUSKA MARIANNA: *Krízislélektan*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2010.

Ajánlott irodalom: BENKŐ ANTAL – SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *Testvéreink szolgálatában. A pásztorálpszichológiáról mindenkinek*, Új Ember, Budapest, 2002; HÉZSER GÁBOR: *A pásztori pszichológia gyakorlati kézikönyve*, Kálvin, Budapest, 1995; HÉZSER GÁBOR: *Miért? Tanulmányok a rendszerszemléletű lelkipásztori gyakorlatról*, Kálvin, Budapest, 1996; KREPPOLD, GUIDO: *A válságok – életünk fordulópontjai*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2014.

BALA1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Gazdag Gemma SSND

A tanegység célja: A latin nyelvtan alapjainak (alaktan) elsajátítása, egyszerűbb latin szövegek fordítása a fordítási és a szövegértési készség fejlesztésével.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Nyelvtani alapismeretek biztos alkalmazása. Latin memoriterek ismerete. Helyes latin kiejtés és felolvasás latinul. Jó fordítási technika.

Tematika: Szövegolvasás minden órán. 1. Kiejtés, olvasási készség megszerzése latinul. I-II., V. decl. 2. Az ige szótári alakja, ragozási tövek képzése, ind. praes. impf., ind. praet. impf. 3. A III. decl., i-tövéek, fordítási technika elsajátítása. 4. Melléknév, IV. decl., vocativus. 5. Nyelvtani gyakorlás (declinatiók, főnév- és melléknévragozás), imperativus. 6. Zárthelyi dolgozat a főnév- és melléknévragozásból, ind. fut. impf. 7. Ind. praes./praet./fut. perf. 8. Nyelvtani gyakorlás (igeragozás). 9. Nyelvtani gyakorlás, memoriterek. 10. Zárthelyi dolgozat igeragozásból, szövegolvasás. 11. Melléknév fokozása, adv. és az adv. fokozása. 12. Nyelvtani gyakorlás, irányhármasság. 13. Zárthelyi dolgozat melléknév-, adv.-fokozásból, névmások. 14. Összefoglalás, pótdolgozat.

Követelmény: A zárthelyi dolgozatokat mindenkinek meg kell írnia. Aki valami miatt nem tudja az egyiket megírni, pótdolgozatot ír. A félév során írt három zárthelyi dolgozat, valamint a kisebb dolgozatok és két felmondott memoriter szöveg alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Szükséges eszköz és tankönyv: 1 db A4-es vonalas füzet és 1 db szótárfüzet. A tananyagot a hallgatók az órán kapják meg. Teológus hallgatóknak ajánlott: DOLHAI LAJOS: *Egyházi latin nyelvkönyv*, Jel, Budapest, 2013; MADAS EDIT: *Liturgikus latin nyelvkönyv*, Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem, Budapest, 2016.

BALA2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Gazdag Gemma SSND

Tanegységi előfeltétel: Latin nyelv I. (BALA1N)

A tanegység célja: A latin nyelvtan alapjainak (alaktan) elsajátítása, egyszerűbb latin szövegek fordítása a fordítási és a szövegértési készség fejlesztésével.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Nyelvtani alapismeretek biztos alkalmazása. Latin memoriterek ismerete. Helyes latin kiejtés és felolvasás latinul. Jó fordítási technika.

Tematika: Szövegolvasás minden órán. 1. Nyelvtani ismétlés. 2. Coniunctivus. 3. Nyelvtani gyakorlás (teljes activ igeragozás). 4. Participiumok, nyelvtani gyakorlás. 5. Zárthelyi dolgozat a teljes activ igeragozásból. 6. A passiv igeragozás (összes időben). 7. Nyelvtani gyakorlás (a teljes activ – passiv igeragozás). 8. Infinitivusok, nyelvtani gyakorlás. 9. Zárthelyi dolgozat a teljes activ – passiv igeragozásból. 10. I–V. decl., part.-ok, inf.-ok, memoriterek. 11. Nyelvtani gyakorlás. 12. Zárthelyi dolgozat alaktanból. 13. Fordítási gyakorlat. 14. Összefoglalás, pótdolgozat.

Követelmény: A zárthelyi dolgozatokat mindenkinek meg kell írnia. Aki valami miatt nem tudja az egyiket megírni, pótdolgozatot ír. A félév során írt három zárthelyi dolgozat, valamint a kisebb dolgozatok és két felmondott memoriter szöveg alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Szükséges eszköz és tankönyv: 1 db A4-es vonalas füzet és 1 db szótárfüzet. A tananyagot a hallgatók az órán kapják meg. Teológus hallgatóknak ajánlott: DOLHAI LAJOS: *Egyházi latin nyelvkönyv*, Jel, Budapest, 2013; MADAS EDIT: *Liturgikus latin nyelvkönyv*, Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem, Budapest, 2016.

MTLA3N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Gazdag Gemma SSND

Tanegység előfeltétel: Latin nyelv II. (MTLA2N)

A tanegység célja: A latin nyelv mondattanának elsajátítása, közepes nehézségű latin szövegek fordítása a fordítási és a szövegértési készség fejlesztésével.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Mondattani ismeretek alkalmazása. Helyes latin kiejtés, olvasás és fordítás. Szövegértési készség fejlesztése.

Tematika: Szövegolvasás minden órán. 1. Nyelvtani ismétlés. 2. Zárthelyi dolgozat nyelvtani ismétlésből (I–V. decl., mellékn., adv., igerag., part., inf.). 3. Acc. c. inf. és nom. c. inf. ismétlése, gyakorlása. 4. Nyelvtani gyakorlás. 5. Zárthelyi dolgozat: acc. c. inf. és nom. c. inf. 6. Participiumos szerkezetek: abl. abs. 7. Participiumos szerkezetek: part. con. 8. Participiumos szerkezetek: GVM. 9. Fordítás, a 3 Part. szerk. gyakorlása. 10. Zárthelyi dolgozat: abl. abs, part. con., GVM szerkesztése, felismerése, fordítása. 11. Consec. temporum. 12. Fordítási gyakorlat. 13. Összefoglalás, pótdolgozat.

Követelmény: A zárthelyi dolgozatokat mindenkinek meg kell írnia. Aki valami miatt nem tudja az egyiket megírni, pótdolgozatot ír. A félév során írt három zárthelyi dolgozat, valamint a kisebb dolgozatok és két felmondott memoriter szöveg alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Szükséges eszköz és tankönyv: 1 db A4-es vonalas füzet és 1 db szótárfüzet. A tananyagot a hallgatók az órán kapják meg. Teológus hallgatóknak ajánlott: DOLHAI LAJOS: *Egyházi latin nyelvkönyv*, Jel, Budapest, 2013; MADAS EDIT: *Liturgikus latin nyelvkönyv*, Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem, Budapest, 2016.

MTLA4N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Gazdag Gemma SSND

Tanegységi előfeltétel: Latin nyelv III. (MTLA3N)

A tanegység célja: A latin nyelvtan alaktani és mondattani ismereteinek helyes alkalmazása nehezebb latin szövegek fordításánál, a fordítási és a szövegértési készség fejlesztésével.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Mondattani ismeretek alkalmazása. Helyes latin kiejtés, olvasás és fordítás. Szövegértési készség fejlesztése.

Tematika: Szövegolvasás minden órán. 1. Nyelvtani ismétlés. 2. Zárthelyi dolgozat nyelvtani ismétlésből. 3–5. Szövegfordítás. 6. Zárthelyi dolgozat: ismert szöveg fordítása. 7–10. Szövegfordítás. 11. Zárthelyi dolgozat: ismeretlen szöveg fordítása. 12–13. Fordítási gyakorlat. 14. Összefoglalás, pótdolgozat.

Követelmény: A zárthelyi dolgozatokat mindenkinek meg kell írnia. Aki valami miatt nem tudja az egyiket megírni, pótdolgozatot ír. A félév során írt három zárthelyi dolgozat, valamint a kisebb dolgozatok és két felmondott memoriter szöveg alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Szükséges eszköz és tankönyv: 1 db A4-es vonalas füzet és 1 db szótárfüzet. A tananyagot a hallgatók az órán kapják meg. Teológus hallgatóknak ajánlott: DOLHAI LAJOS: *Egyházi latin nyelvkönyv*, Jel, Budapest, 2013; MADAS EDIT: *Liturgikus latin nyelvkönyv*, Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem, Budapest, 2016.

MTLA5N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Gazdag Gemma SSND

Tanegységi előfeltétel: Latin nyelv IV. (MTLA4N)

A tanegység célja: A latin nyelv mondattana ismeretének szilárdítása, közepes nehézségű latin szövegek fordítása a fordítási és a szövegértési készség fejlesztésével.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Mondattani ismeretek alkalmazása. Helyes latin kiejtés, olvasás és fordítás. Szövegértési készség fejlesztése.

Tematika: Szövegolvasás minden órán. 1. Nyelvtani ismétlés. 2. Zárthelyi dolgozat nyelvtani ismétlésből (I–V. decl., mellékn., adv., igerag., part., inf.). 3. Acc. c. inf. és nom. c. inf. ismétlése, gyakorlása. 4. Nyelvtani gyakorlás. 5. Zárthelyi dolgozat: acc. c. inf. és nom. c. inf. 6. Participiumos szerkezetek: abl. abs. ismétlése, gyakorlása 7. Participiumos szerkezetek: part. con. 8. Participiumos szerkezetek: GVM. ismétlése, gyakorlása 9. Fordítás, a 3 Part. szerk gyakorlása. 10. Zárthelyi dolgozat: abl. abs, part. con., GVM szerkesztése, felismerése, fordítása. 11. Consec. temporum. ismétlése, gyakorlása. 12. Fordítási gyakorlat. 13. Összefoglalás, pótdolgozat.

Követelmény: A zárthelyi dolgozatokat mindenkinek meg kell írnia. Aki valami miatt nem tudja az egyiket megírni, pótdolgozatot ír. A félév során írt három zárthelyi dolgozat, valamint a kisebb dolgozatok és két felmondott memoriter szöveg alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Szükséges eszköz és tankönyv: 1 db A4-es vonalas füzet és 1 db szótárfüzet. A tananyagot a hallgatók az órán kapják meg. Teológus hallgatóknak ajánlott: DOLHAI LAJOS: *Egyházi latin nyelvkönyv*, Jel, Budapest, 2013; MADAS EDIT: *Liturgikus latin nyelvkönyv*, Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem, Budapest, 2016.

MTLA6N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Gazdag Gemma SSND

Tanegységi előfeltétel: Latin nyelv V. (MTLA5N)

A tanegység célja: A latin nyelvtan alaktani és mondattani ismereteinek helyes alkalmazása nehezebb latin szövegek fordításánál, a fordítási és a szövegértési készség fejlesztésével.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Mondattani ismeretek alkalmazása. Helyes latin kiejtés, olvasás és fordítás. Szövegértési készség fejlesztése.

Tematika: Szövegolvasás minden órán. 1. Nyelvtani ismétlés. 2. Zárthelyi dolgozat nyelvtani ismétlésből. 3–5. Szövegfordítás. 6. Zárthelyi dolgozat: ismert szöveg fordítása. 7–10. Szövegfordítás. 11. Zárthelyi dolgozat: ismeretlen szöveg fordítása. 12–13. Fordítási gyakorlat. 14. Összefoglalás, pótdolgozat.

Követelmény: A zárthelyi dolgozatokat mindenkinek meg kell írnia. Aki valami miatt nem tudja az egyiket megírni, pótdolgozatot ír. A félév során írt három zárthelyi dolgozat, valamint a kisebb dolgozatok és két felmondott memoriter szöveg alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Szükséges eszköz és tankönyv: 1 db A4-es vonalas füzet és 1 db szótárfüzet. A tananyagot a hallgatók az órán kapják meg. Teológus hallgatóknak ajánlott: DOLHAI LAJOS: *Egyházi latin nyelvkönyv*, Jel, Budapest, 2013; MADAS EDIT: *Liturgikus latin nyelvkönyv*, Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem, Budapest, 2016.

MTLPT1N, HLPT1N, BALPT1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Nobilis Máriaó

Tanegységi előfeltétel (teológia szakon és osztatlan tanárképzésben): Fundamentális teológia: Az egyház (MTFU4N, HFU4N)

A tanegység célja: A lelkipásztori teológia alapelveinek, korunk lelkipásztori követelményeinek és azok változásának, valamint a lelkipásztorkodásban résztvevő személyeknek és csoportoknak a megismerése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a lelkipásztorkodás jelentőségét és küldetését. Tudatosan szembenéz korunk kihívásaival, és tisztában van az azokra adható lelkipásztori válaszokkal. Felelősen vállalja az egyház evangelizáló és lelkipásztori küldetésében való részvételt.

Tematika: 1. Egyház és lelkipásztorkodás a mai világban. A lelkipásztori teológia meghatározása, története és feladata. Az „egyházi cselekvés teológiája”. 2–3. A nép-egyház modellje, működése és átalakulása. 4. Paradigmaváltás a lelkipásztorkodásban és az új evangelizáció. 5. Az evangelizáció teológiája és lelkesége. Az inkarnáció princípiuma és az egyház szakramentalitása. 6. Egyházkép, közösség. A kommunió-egyháztan pasztorális következményei. 7. Hogyan jön létre a közösség? 8. A papság és az evangelizáció. A világiak és az evangelizáció. 9. Az Istennek szentelt életformák, valamint az állandó diakonátus és az evangelizáció. 10. Egyesületek, közösségek, mozgalmak az egyházban. 11. A plébánia. 12. Tervezés és döntéshozatal a plébániai pasztorációban. 13. A felnőttekkel való foglalkozás a lelkipásztorkodásban.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: TOMKA FERENC: *Lelkipásztori teológia és új evangelizáció Ferenc pápa szellemében*, Szent István Társulat, Budapest, 2015; KESZELI SÁNDOR: *Pasztorális tervezés*, Don Bosco Kiadó, Budapest, 2014; VI. PÁL PÁPA: *Evangelii nuntiandi. Az evangélium hirdetése kezdetű apostoli buzdítása a Katolikus Egyház püspökeihez, papjaihoz és híveihez az evangelizációról a mai világban*, Szent István Társulat, Budapest, 2012.

Ajánlott irodalom: TOMKA FERENC: *Halálra szántak, mégis élünk! Egyházüldözés 1945–1990 és az ügynökkérdés*, Szent István Társulat, Budapest, 2016; RATZINGER, JOSEPH: *A föld sója*, Szent István Társulat, Budapest, 2005; II. JÁNOS PÁL PÁPA: *Christifideles laici, apostoli buzdítás a világi hívők egyházban és világban betöltött hivatásáról és küldetéséről*, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 1. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 641–718; DOBOS LÁSZLÓ: *Világiak a lelkipásztorkodásban*, Lämpás, Abaliget, 1996; BALÁS BÉLA: *Az első plébániám. Segítség kezdő papoknak*, Új Ember – Márton Áron Kiadó, Budapest, 2004.

BALPT1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Tomka Ferenc

A tanegység célja: A lelkipásztori teológia alapelveinek, korunk lelkipásztori követelményeinek és azok változásának, valamint a lelkipásztorkodásban résztvevő személyeknek és csoportoknak a megismerése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a lelkipásztorkodás jelentőségét és küldetését. Tudatosan szembenéz korunk kihívásaival és az azokra adható válaszokkal. Felelősen vállalja a lelkipásztori, ill. katekéta küldetését.

Tematika: 1. Az egyház és a lelkipásztorkodás helyzete napjainkban. 2. A lelkipásztori teológia története, meghatározása. 3. Paradigmaváltás a lelkipásztorkodásban és az „Új Evangelizáció”. 4. Kommunió-egyháztan. 5. Az evangelizáció lelkiisége Ferenc pápa nyomán. 6. A papság. 7. A világiak. 8. Az Istennek szentelt élet formái. 9. A diakonátus. 10. Egyesületek, kisközösségek. 11. A kommunista egyházüldözés és hatása hazánk mai helyzetére. 11. Mi a plébánia? A plébánia fogalma a zsinat előtt és után. A plébániai lelkipásztorkodás első feladata az új evangelizáció szellemében. A világiak szerepe. A képviselőtestület. 12. Lelkipásztori tervezés. II. János Pál pápa a lelkipásztori terv alapelveiről. Éves terv. Távlati terv. Töréspontok. A világi munkatárs, a hitoktató feladata.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: TOMKA FERENC: *Lelkipásztori teológia és új evangelizáció Ferenc pápa szellemében*, Szent István Társulat, Budapest, 2015; TOMKA FERENC: *Halálra szántak, mégis élünk! Egyházüldözés 1945–1990 és az ügynökkérdés*, Szent István Társulat, Budapest, 2016; FERENC PÁPA: *Evangelii Gaudium. Az Evangélium öröme kezdetű apostoli buzdítás*, Szent István Társulat, Budapest, 2014.

Ajánlott irodalom: BOURGEOIS, DANIEL: *Az egyház pasztorációja*, Agapé, Szeged, 1999.

MTLPT2N, HLPT2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

BALPT2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Nobilis Máriaó

Tanegységi előfeltétel: Lelkipásztori teológia I.: Alapvető pasztorális (MTLPT1N, HLPT1N, BALPT1N)

A tanegység célja: A Lelkipásztori teológia I. kurzuson megismert alapelvekre építve megismerkedni a szentségi lelkipásztorkodással kapcsolatos általános teológiai és gyakorlati kérdésekkel, valamint az egyes szentségekkel kapcsolatos lelkipásztori feladatokkal.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szentségi lelkipásztorkodás elméleti és gyakorlati kérdéseit. Képes a szentségek lelkipásztori szolgálatára. Felelős a szentségekért mint a hit és az egyház szent jeleiért.

Tematika: 1–2. A szentségi lelkipásztorkodás teológiai alapelvei, az ezzel kapcsolatos lelkipásztori félreértések. Az egyház szakramentalitása és a konkrét szentségek. 3. Az ex opere operato/operantis megközelítések. A szentségek ünneplésének néhány kérdése. 4. A keresőkkel és a katekumenekkel folytatott lelkipásztori kommunikáció néhány kérdése. 5. A beavató szentségek egysége. A katekumenátus és a katekumenális lelkipásztorkodás. 6–7. A szentségi lelkipásztorkodás néhány gyakorlati kérdése. Hogyan tekintünk a szentséget kérőkre? A felkészítések időtartama, a beszélgetések szabályai. 8. A keresztséggel kapcsolatos lelkipásztori kérdések. A keresztségi beszélgetés és a szülők katekumenális segítése. 9. A bérmálás szentségével kapcsolatos lelkipásztori feladatok. 10. Az eucharisztia és a lelkipásztorkodás. A szentmise mint a közösség életmegnyilvánulása és a vele kapcsolatos lelkipásztori lehetőségek. 11. A bűnbocsánat szentsége a lelkipásztori gyakorlatban. 12. A lelkivezetés. Alkalmasság a lelkivezetésre. Teológiai pillérei. Legfőbb tennivalói. A beszélgetés alapszabályai és a „meghallgató magatartás”. 13. A betegek kenete és a betegellátás. A szentkenet közösségi kiszolgáltatása. 14. A papi hivatások gondozása. A hivatás és korunk. 15. A házasságra mint hivatásra való közvetlen felkészítés (jegyesfelkészítés) elmélete és gyakorlata. Fiatalok távolabbi felkészítése a házasságra. A keresztyén család és társadalmi szerepe. A család lelkipásztori gondozása. Az elváltak és élettársi kapcsolatban élők evangelizációja.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: TOMKA FERENC: *Szentségi lelkipásztorkodás és az „új evangelizáció”,* Szent István Társulat, Budapest, 2019; TOMKA FERENC: *Lelkipásztori teológia és új evangelizáció Ferenc pápa szellemében,* Szent István Társulat, Budapest, 2015.

Ajánlott irodalom: BOURGEOIS, DANIEL: *Az egyház pasztorációja,* Agapé, Szeged, 1999; RATZINGER, JOSEPH: *A liturgia szelleme,* Szent István Társulat, Budapest, 2002; FOGASSY JUDIT: *A katekumenátus kézikönyve. A katekumenátus elméleti és gyakorlati elemei,* Szent István Társulat, Budapest, 2005; FOGASSY JUDIT: *A szentmise katekézise. Katekétáknak, családoknak,* Szent István Társulat, Budapest, 2004; TOMKA FERENC: *Találkozás a keresztyénységgel,* Szent István Társulat, Budapest, 2012.

BALPT2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Tomka Ferenc

A tanegység célja: Megismerkedni a szentségi lelkipásztorkodással kapcsolatos általános teológiai és gyakorlati kérdésekkel, valamint az egyes szentségekkel kapcsolatos lelkipásztori feladatokkal.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szentségi lelkipásztorkodás elméleti és gyakorlati kérdéseit. Képes a szentségek lelkipásztori szolgálatára. Felelős a szentségekért mint a hit és az egyház szent jeleiert.

Tematika: 1. A szentségi lelkipásztorkodás teológiai alapelvei. 2. A szentségek – a hit szentségei. 3. A katekumenátus. 4. A katekumenátus elemei. 5. Hogyan beszéljünk keresőkkel, katekumenekkel Istenről, az imáról, Jézus történetiségéről, a kereszténység „újdonságáról”? 6. Hogyan beszéljünk keresőkkel, katekumenekkel a hittitkokról, a Szentháromságról, Jézus és a Szentháromság „viszonyáról”, az örök életről? 7. A szentségi lelkipásztorkodás néhány gyakorlati kérdése. 8. A keresztség. 9. A keresztségi beszélgetés, avagy a szülők katekumenális képzése. 10. A bérmálás. 11. Az eucharisztia. 12. A bűnbocsánat szentsége. 13. A lelkivezetés. 14. A betegek kenete és a betegellátás. 15. A papi hivatások gondozása.

Követelmény: A félév végén kollokvium (az egyes témakörök a tétel; az 5. és a 6. tétel bármely kérdésének nem tudása vizsgaismétléssel jár).

Kötelező irodalom: TOMKA FERENC: *Szentségi lelkipásztorkodás és az „új evangelizáció”,* Szent István Társulat, Budapest, 2019; TOMKA FERENC: *Találkozás a kereszténységgel,* Szent István Társulat, Budapest, 2016. (A kollokviumon kiemelt jelentőségű 5–6. tételhez különösen: TOMKA FERENC: *Találkozás a kereszténységgel,* Szent István Társulat, Budapest, 2012, 3–4, 12–14. fejezetek, valamint a 28. fejezet II/1. pontja.)

Ajánlott irodalom: GÁNÓCZY SÁNDOR: *Bevezetés a katolikus szentségtanba,* Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2006.

BALPT3/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Tomka Ferenc

A tanegység célja: Bemutatni a közösségek létrejöttének törvényszerűségeit, az egyház intézményi és kegyelmi jellegét, az egyházi közösség(ek) jellemzőit és a közösségi lelkipásztorokodás szempontjait, eszközeit.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a közösségek alakulásának törvényszerűségeit. Képes közösségek elindítására. Elkötelezett a közösség létrehozása iránt.

Tematika: 1. Az intézmény szociológiai meghatározása; létrejötte. 2. Mi a szocializáció, és mi a szerepe az intézményesülésben? A legitimáció, a tipizálás, a megsemmisítő tipizálás. 3. Mit jelent a karizma a szociológiai nyelvben? Az intézmény és a karizma feszültsége és kapcsolata az egyházban. 4. Az egyházstruktúra intézményesülésének lépcsőfokai és példái a történelemben. 5. A szerepek elidegenedése a társadalomban. A szerepek megmerevedése és a „tanok” elidegenedése az egyház történetében. Megújulás az egyházban. 6. Az egyházba vetett hit „logikája” a katolikus egyházban. 7. A közösség létrehozásának lélektani alapelvei. 8. A krisztusi közösség születésének evangéliumi szabályai, első lépései. 9. A vezetés szabályai. Testvéri és autokratikus vezetés. Az egységre nevelés szerepe és szempontjai. A társas vezetés. A közösségre nevelés néhány eszköze. 10. A csoportos beszélgetés gyümölcsei, fajtái, alapvető szabályai. A koedukáció kérdése. A csoportvezető szerepe a beszélgetés lefolyásában. A meghallgatás „módszere” és teológiája. 11. A helyes kérdésfelvetés ismerkedést szolgáló csoportbeszélgetésben és ismereteket mélyítő csoportban. 12. Egy példa a csoportbeszélgetés felhasználhatóságára: fiatalok felkészítése a párkapcsolatra (nemiség, együtt járás, házassági felkészülés). (Vö. TOMKA FERENC: *Biztos út*, Szent István Társulat, Budapest, 2011.) A csoportos beszélgetés szabályai és logikája a *Biztos út* c. kötetben az 1. 2. és 3. fejezet: a találkozó csoportkérdései és ezek logikai felépítése. 13. A szexuális forradalom következményei. 14. A szexualitás pszichológiája és hormonológiája, a helyes házassági készüllet.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: TOMKA FERENC: *Intézmény és karizma az egyházban. Vázlatok a katolikus egyház szociológiájához*, Szent István Társulat, Budapest, 2016; TOMKA FERENC: *Biztos út. Szerelemről, szexualitásról értelmesen: serdülőknek, fiataloknak, jegyeseknek, hitoktatóknak, szülőknek, házasságra készülőknek*, Szent István Társulat, Budapest, 2013; TOMKA FERENC: *Hogyan jön létre a közösség a plébánián?*, www.tomkaferenc.hu/lelkipasztorokodas/kozosseg/hogyan-jon-letre-a-kozosseg-a-plebianian/; TOMKA FERENC: *A csoportbeszélgetés, mint a közösségépítés eszköze*, www.tomkaferenc.hu/lelkipasztorokodas/kozosseg/csoport-beszelgetes/.

Ajánlott irodalom: VANIER, JEAN: *A közösség*, Vigilia Kiadó, vagy Máltai Könyvek, Budapest, 2006; MÁTÉ TÓTH ANDRÁS (szerk.): *Intézmény és karizma az Egyházban 2.0 – Tomka Ferenc tiszteletére*, Szent István Társulat, Budapest, 2017.

BALPT4/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Tomka Ferenc

A tanegység célja: A plébániai lelkipásztorkodás fő kérdéseinek és területeinek, problémáinak bemutatása s azok kezelése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a plébániai lelkipásztorkodás fő kérdéseit, területeit. Képes a plébániai lelkipásztorkodás elkezdésére. A hívők és a társadalom helyzetei és rétegei iránti lelkipásztori felelősségtudattal rendelkezik.

Tematika: 1. A városiasodás és az evangelizáció. 2. Felnőttekkel való foglalkozás. A felnőttképzés formái, legfontosabb alapelvei. A felnőtt katekézis néhány alapszabálya. 3. Ferenc pápa *Amoris Laetitia* c. apostoli buzdításának lényeges pontjai. 4. A család helyzete. Kritikus számok, pozitív jelek. A család-csoportok. 5. A gender mainstreaming. A szexuális forradalomtól a gender forradalomig. 6. Felkészítés a házasságra. Új alapelvek, a jegyesek új helye a világban és az egyházban. Az egyházi házasságkötés feltételei. A felkészítés időtartama és formái. 7. A jegyesi felkészítés nagy témái (egység, felbonthatatlanság, gyermekek, abortusz, párkapcsolati kérdések, nevelés). A jegyesi beszélgetés szempontjai. 8. Elváltak helyzete az egyházban. 9. A karitás. Karitás-csoportok küldetése és létrehozása a plébánián. 10. A hátrányos helyzetűek és a deviancia. Szegénység, alkoholizmus, kábítószer-fogyasztás, mentális betegségek, depresszió. Prostitúció. A deviancia és a lelkipásztorkodás. 11. Öregedés. Az idősek helye a társadalomban, traumáik. Lelkipásztori feladatok. 12. A romák evangelizációja. Lelkipásztori kezdeményezések a világegyházban és Magyarországon. A plébánia és a romák lelkipásztori gondozásának útjai és feltételei. 13. A dialógus: egyházon belül; nem vallásosakkal és nem hívőkkel; más keresztény egyházakkal; más vallásokkal. A dialógus teológiája.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: TOMKA FERENC: *Lelkipásztori teológia és új evangelizáció Ferenc pápa szellemében*, Szent István Társulat, Budapest, 2015; TOMKA FERENC: *Szentségi lelkipásztorkodás és „új evangelizáció”*, Szent István Társulat, Budapest, 2019 (a 11. fejezet); TOMKA FERENC: *Biztos út. Szerelemről, szexualitásról értelmesen: serdülőknek, fiataloknak, jegyeseknek, hitoktatóknak, szülőknek, házasságra készülőknek*, Szent István Társulat, Budapest, 2013 (különösen a 2–3. és 7–8. fejezetek); FERENC PÁPA: *Amoris Laetitia. A szeretet öröme kezdetű apostoli buzdítás*, Szent István Társulat, Budapest, 2016; TOMKA FERENC: *Ferenc pápa és az Amoris Laetitia újdonsága*, kézirat; TOMKA FERENC: *A szexuális forradalomtól a gender forradalomig*, kézirat.

Ajánlott irodalom: ANDORKA RUDOLF et al.: *Bevezetés a szociológiába*, Osiris, Budapest, 2006; KUBY, GABRIELE: *Globális szexuális forradalom*, Kairosz, Budapest, 2013.

BALE1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

BALE2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Kék Emerencia

A tanegység célja: Ismerjék meg a hallgatók az egyszólamú nyugati egyházzene vázlatos történetét, valamint a szentmise, a liturgikus cselekmények (szentségimádás, litánia, körmenetek) és a temetés során énekelt egyházi énekeket.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a liturgikus énekek teológiai és történeti hátterét, azok liturgiai alkalmazásának lehetőségeit. Képes az egyházi év vasárnapjaira és ünnepeire, valamint liturgikus cselekményekre énekrendet összeállítani, és képes a liturgikus cselekményeken való aktív énekes részvételre. Elkötelezett a liturgikus énekek mint a lelki élet forrásának mélyebb megismerése iránt.

Tematika: A liturgikus ének és zene története. Egyházi dokumentumok a liturgikus énekről és zenéről. A gregorián ének. A liturgikus népének. A szentmise. A szentmise állandó és változó részei. Az egyházi év ünnepei. A húsvéti szent háromnap liturgiája. Liturgikus cselekmények (szentségimádás, litánia, körmenetek) énekei. A temetés liturgiája.

Követelmény: Mindkét félév végén írásbeli és szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: *Hozsanna. Teljes kottás népénekeskönyv*, Szent István Társulat, Budapest, 2015; *Éneklő Egyház. Római Katolikus Népénektár liturgikus énekekkel és imádságokkal*, Szent István Társulat, Budapest, 2015; *Temetési szertartáskönyv*, Szent István Társulat, Budapest, 2015.

Ajánlott irodalom: DOBSZAY LÁSZLÓ: *Bevezetés a gregorián énekbe*, Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Egyházzenei Tanszék – Magyar Egyházzenei Társaság, Budapest, 1997; DOBSZAY LÁSZLÓ: *A gregorián ének kézikönyve*, Editio Musica, Budapest, 1993; DOBSZAY LÁSZLÓ: *A magyar népének*, 1. kötet, Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Egyházzenei Tanszék – Magyar Egyházzenei Társaság, Budapest, 2006; RAJECZKY BENJAMIN: *Mi a gregorián?*, Zeneműkiadó, Budapest, 1981.

BALE1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

BALE2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Kék Emerencia

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókkal a liturgikus ének fogalmát, történetét és mai élő gyakorlatát. Betekinteni az énekelt liturgia (szentmise, zsolozsma) világába, tájékozódni a jelenleg használatos énekeskönyvekben és tapasztalatot szerezni a liturgikus énekes szolgálatban.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szent zene törvényeit, a liturgikus ének műfajait, legfontosabb dallamait és ezek forrásait. Képes az időnek és az alkalomnak megfelelő énekek kiválasztására, megszólaltatására és továbbadására. Elkötelezett a liturgikus ének szeretetében és igényes művelésében.

Tematika (I. félév): A liturgikus ének fogalma. Az egyházi zenéről szóló legfontosabb római dokumentumok. A gregorián ének története, írásmódja, ritmikája, műfaji sajátosságai, legfontosabb tételei. A magyar népének története, műfaji és stílári változásai. A *Hozsanna* énekeskönyv legértékesebb dallamai. Az *Éneklő Egyház* válogatott ordinárium- és proprium tételei, kanciói és zsolozsmái. A nagyhét liturgikus énekei.

Tematika (II. félév): A Liturgikus ének I. (BALE1/E) tanegység folytatása és tartalmának elmélyítése: A liturgikus ének fogalma. Az egyházi zenéről szóló legfontosabb római dokumentumok. A gregorián ének története, írásmódja, ritmikája, műfaji sajátosságai, legfontosabb tételei. A magyar népének története, műfaji és stílári változásai. A *Hozsanna* énekeskönyv legértékesebb dallamai. Az *Éneklő Egyház* válogatott ordinárium- és proprium tételei, kanciói és zsolozsmái. A nagyhét liturgikus énekei.

Követelmény: Részvétel a tanórákon és az előírt gyakorlaton (énekpróba, szentmise). A félév végén gyakorlati jegy. Mulasztás esetén dolgozat vagy gyakorlati vizsga.

Kötelező irodalom: *Éneklő Egyház. Római Katolikus Népénektár liturgikus énekekkel és imádságokkal*, Szent István Társulat, Budapest, 2015; *Hozsanna. Teljes Kottás Népénekeskönyv*, Szent István Társulat, Budapest, 2015.

Ajánlott irodalom: RAJECZKY BENJAMIN: *Mi a gregorián?*, Zeneműkiadó, Budapest, 1981; DOBSZAY LÁSZLÓ: *A gregorián ének kézikönyve*, Editio Musica, Budapest, 1993; DOBSZAY LÁSZLÓ: *A magyar népének*, Veszprémi Egyetem, Veszprém, 1995; TÖRÖK JÓZSEF: *Adoremus*, Agapé – Ecclesia, Budapest, 2000.

MTMO1N, HMO1N, BAMO1N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT
BAMO1/E, HMO1/E, RIMO1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Papp Miklós

Tanegységi előfeltétel: Fundamentális teológia: A kinyilatkoztatás és a hit (MTFU1N, HFU1N, BAFU1N, BAFU1/E); Fundamentális teológia: A Krisztus-esemény (MTFU2N, HFU2N, BAFU2N, BAFU2/E)

A tanegység célja: A morális alapfogalmak, az interdiszciplináris tudományos metódus és morális szisztémák történelmi és mai értelmezése. Ezek segítségével az erkölcsös életvezetés és tanácsadás megtanulása az evangélium, a teológiai és a humántudományok fényében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az erkölcsi alapfogalmakat és szisztémákat, a teológiai és humántudományok eredményeit. Képes az élet mint erkölcsi feladat igaz vezetésére: nagy döntések meghozatalára, az azokban való stratégiai kitarásra, az erkölcsi feltámadásra, valamint az erkölcsi alapértékek megvédésére. Erkölcsileg képzett személyiségként belátja a Krisztushoz tartozás fontosságát, elkötelezett tagja az egyháznak, segítően áll mások mellett életvezetésükben.

Tematika (nappali tagozat): 1. Az erkölcssteológia tudományos fogalmai, metodikája, felosztása. 2. Az erkölcssteológia interdiszciplináris jellege: szerves kapcsolata a teológiával, a filozófiával és a humántudományokkal. 3. Az Ószövetség ethosza (Törvény, Dekalógus, próféták, bölcsességi irodalom). 4. Az Újszövetség ethosza (a Hegyi beszéd, evangéliumi etika, Szent Pál etikája). 5. A természetes erkölcsi törvény elméletének története és mai értelmezése. 6. Erkölcsi princípium, norma, imperativus. 7. A transzcendentális és kategoriális szabadság mint az erkölcs lehetőségi feltétele. 8. Alapdöntés – egyes döntés. A döntések stratégiai meghozatala, az azokban való kitarás. 9. Az erkölcsi lecsúszás és a mélypontból való feltámadás teóriája és gyakorlati lépései. 10. A lelkiismeret szentélye, méltósága, nevelése és tévedései. 11. A nehéz döntést segítő erkölcsi szisztémák, érvelések. 12. Az erények története és jellemalkító hatása. 13. A bűn értelmezése, lejtője és fajtái. 14. Az erkölcsös életvezetést segítő spiritualitás, motiválás.

Tematika (esti tagozat): 1. Az erkölcssteológia tudományos fogalmai, metodikája, felosztása. Az erkölcssteológia interdiszciplináris jellege. 2. Az Ószövetség és az Újszövetség ethosza és a természetes erkölcsi törvény teóriája. 3. A transzcendentális és kategoriális szabadság mint az erkölcs lehetőségi feltétele. Az alapdöntés/egyes döntés stratégiai meghozatala és az abban való kitarás gyakorlati lépései. 4. A lelkiismeret méltóságának, nevelésének és a döntést segítő erkölcsi szisztémának a megismerése a döntésekhez. 5. A bűn lejtője, osztályozása és az erkölcsi feltámadás.

Követelmény: A félév során zárthelyi dolgozat. A félév végén szóbeli kollokvium.

Kötelező irodalom: PAPP MIKLÓS: *Teológiai etika – alapvetés*, jegyzet (tételsor a tartalomjegyzék); *A Katolikus Egyház Katekizmusa* (KEK), Szent István Társulat, Budapest, 2013, 1699–2051. pontok.

Ajánlott irodalom: WEBER, HELMUT: *Általános erkölcs-teológia. Hívás és válasz*, Szent István Társulat, Budapest, 2001; TARIÁNYI ZOLTÁN: *Morálteológia*, 1. kötet, *Az erkölcs-teológia története és alapfogalmai*, Szent István Társulat, Budapest, 2013; DEMMER, KLAUS: *Fundamentale Theologie des Ethischen*, Herder, Freiburg i. Br., 1999; BÖCKLE, FRANZ: *A morálteológia alapfogalmai. A keresztény lelkiismeret és nevelése*, Jel, Budapest, 2004; II. JÁNOS PÁL: Veritatis splendor. Enciklika az egyház erkölcsstanának néhány alapvető kérdéséről, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 7–86; NYÍRI TAMÁS: *Alapvető etika*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; NÉMETH GÁBOR: *A halálos bűn mint morálteológiai probléma*, Jel, Budapest, 2006.

MTMO2N, HMO2N, BAMO2N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT
BAMO2/E, HMO2/E, RIMO2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Papp Miklós

Tanegységi előfeltétel: Morálteológia I.: Alapvetés (MTMO1N, HMO1N, BAMO1N, BAMI1/E)

A tanegység célja: Az erkölcsös életvezetés és a vallásosság kapcsolatának bemutatása. A hit, istenkép és vallásgyakorlás kapcsán megmutatkozó erkölcsi felelősség taglalása, az életvitel igazságát elősegítő igaz vallásosság jellemzése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a valláserkölcst alapfogalmait, a hitet való erkölcsi felelősség fő súlypontjait. Képes az igazabb vallásosság útján haladni: tisztább istenképpel rendelkezik, felismeri a torz és hamis istenképeket és ideológiákat, imaélete elmélyül, elkötelezettebben vesz részt az istentiszteleten, s így erkölcsi élete reflektáltabbá, tudatosabbá válik. Erkölcsileg érett, érzékeny a hit elmélyítésére és védelmére, az ökumenikus törekvésre, a tudományos világgéppel való egyeztetésre.

Tematika: 1. A valláserkölcst fogalmi, metodikája, felosztása. 2. A vallásosság erénye mint válasz Isten hívására és dicsőségére. 3. „Ki mint imádkozik, úgy is él.” 4. A misztika és aszketika jelentősége az erkölcsi életvezetésben. 5. Istent tisztelni a személyekben, szimbólumokban, esküben. 6. Visszaélés Isten nevével. 7. Az evangéliumi tanácsok. 8. A vasárnap mint vertikális közösség Istennel. 9. A vasárnap mint a horizontális közösség napja. 10. A vallásosság elleni bűnök.

Követelmény: A félév során írásbeli beszámoló. A félév végén szóbeli kollokvium.

Kötelező irodalom: PAPP MIKLÓS: *A vallásosság erkölcsi erénye*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2015; *A Katolikus Egyház Katekizmusa* (KEK), Szent István Társulat, Budapest, 2013, 2083–2195. pontok.

Ajánlott irodalom: KASPER, WALTER: *Jézus Krisztus Istene*, Osiris, Budapest, 2003; HITTANI KONGREGÁCIÓ: *A keresztény elmélkedés néhány szempontja. Levél a katolikus egyház püspökeihez*, Szent István Társulat, Budapest, 1991; II. JÁNOS PÁL: *Dies Domini. Apostoli levél a vasárnap megszenteléséről*, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 413–453; NYÍRI TAMÁS: *Mélylélektan és ateizmus*, Herder, Budapest, 1993; RAHNER, KARL: *Hit, szeretet, remény. A lelki élet olvasókönyve*, Egyházfórum – Kirchenforum, Budapest – Luzern, 1991; DEMMER, KLAUS: *Angewandte Theologie des Ethischen*, Herder, Freiburg i. Br., 2003; TÖZSÉR ENDRE (szerk.): *Megszenteltség. Az egyházi mozgalmakban és a megszentelt élet új formáiban*, Vigilia, Budapest, 2010; TARIÁNYI ZOLTÁN: *Az Istennek való kapcsolatunk erényei*, Szent István Társulat, Budapest, 2014; SCHMEMANN, ALEXANDER: *Liturgia és élet. A liturgikus élmény és a keresztény kiteljesedés*, Corvinus, Budapest, 1997.

MTMO3N, HMO3/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó (nappali tagozat): Dr. Kék Emerencia

Előadó (esti tagozat): Szabó Ráhel OP

Tanegységi előfeltétel: Morálteológia I.: Alapvetés (MTMO1N)

A tanegység célja: A bioetikai kérdések erkölcsileg érett, elkötelezett hitű megválaszolása. Ehhez a bioetikai kérdések történeti felvetése után a humántudományok mai eredményeit a hit fényében értelmezzük, és elmélyítjük a katolikus egyház hivatalos tanítását.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a bioetikai kérdések történetét, a mai kutatási eredményeket, a különböző etikák, világvallások és a keresztény erkölsteológia tanítását. Képes a bioetika kérdéseire keresztény választ adni, a keresztény értékek fényében a kutatásokat, mai helyzeteket átlátni. Elkötelezett abban, hogy belátja a katolikus bioetikai válaszok magalapozottságát és igényes színvonalát, így önmaga is tud fejlődni és másokat is tud fejleszteni.

Tematika: 1. A bioetika helye a teológiában és a humántudományokban. 2. Az élet és az emberi méltóság alapfogalmai. 3. A betegek és fogyatékkal élők szolgálata. 4. Beavatkozás a gének világába (genomanalízis, génterápia, klónozás). 5. A reprodukciós medicina, a mesterséges megtermékenyítés etikája. 6. A kezdődő élet védelme és az abortusz. 7. A szerv- és szövettranszplantáció erkölcsi kérdései. 8. Az emberrel végzett orvosi kísérletek erkölcsi határai. 9. Emberséges kíséret a haldoklásban és az eutanázia. 10. Merényletek az élet ellen (szenvedélyek, gyilkosság, veszélyeztetés). 11. A halálbüntetés erkölcsi és társadalmi problémája. 12. Az erőszakmentesség elve és a jogos háború kritériumai. 13. Az öngyilkosjelölt lecsúszása és felkarolása.

Követelmény: A félév során írásbeli beszámoló. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: PAPP MIKLÓS: *Krisztusi bioetika*, jegyzet; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KONFERENCIA: *Az élet kultúrájáért. A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia körlevele a bioetika néhány kérdéséről*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; HITTANI KONGREGÁCIÓ: *Donum vitae. Instrukció a kezdődő emberi élet tiszteletéről és az utódnemzés méltóságáról* (1987), <http://uj.katolikus.hu/konyvtar.php?h=187>; II. JÁNOS PÁL: *Evangelium vitae. Enciklika az emberi élet sérthetetlenségéről*, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 251–276; HITTANI KONGREGÁCIÓ: *Dignitatis personae. Instrukció egyes bioetikai kérdésekről*, www.vatican.va (angol, német vagy olasz nyelven).

Ajánlott irodalom: WEBER, HELMUT: *Speciális erkölsteológia*, Szent István Társulat, Budapest, 2015; LUCAS, RAMÓN LUCAS: *A bioetikáról mindenkinek*, Új Ember, Budapest, 2007; PESCHKE, KARL-HEINZ: *Christliche Ethik. Spezielle Moraltheologie*, Paulinus, Trier, 1995; DEMMER, KLAUS: *Angewandte Theologie des Ethischen*, Herder, Freiburg i. Br., 2003; SOMFAI BÉLA: *Bioetika. Vázlatok*, k. n., Szeged, 1995; KOVÁCS JÓZSEF: *A modern orvosi etika alapjai. Bevezetés a bioetikába*, Medicina, Budapest, 2006; JOBBÁGYI GÁBOR: *A méhmagzat életjoga. Az abortuszlegalizáció ellentmondásai és jogellenessége*, Szent István Társulat, Budapest, 1997; VIAL CORREA, JUAN DE DIOS – SGRECCIA, ELIO (szerk.):

A humánembrió identitása és jogállása, Püspökkari Családpasztorációs Bizottság, Budapest, 2001; BUDA BÉLA: *Az öngyilkosság. Orvosi és társadalomtudományi tanulmányok*, Animula, Budapest, 1997.

MORÁLTEOLÓGIA IV.: SZEMÉLYES KAPCSOLATOK ERKÖLCSE
MORÁLTEOLÓGIA: SZEMÉLYES ÉS TÁRSADALMI KOMMUNIKÁCIÓ

MTMO4N, HMO4/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Papp Miklós

Tanegységi előfeltétel (nappali tagozat): Morálteológia II.: Vallási erkölcs (MTMO2N)

A tanegység célja: Az igaz kommunikáció művelésének kutatása személyes és társadalmi (politikai, tudományos, média) szinten, valamint a hazugság és a bűn rombolásának taglálása. A konfliktuskezelés, az információ-visszatartás, a segítő beszélgetés etikájának alapjai. A szexualitika fő témaköreinek tárgyalása a humántudományok eredményei alapján az erkölcteológia fényében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a verbális kommunikáció és a szexualitás teológiai értékelését, a humántudományok eredményeit. Képes igaz módon gondolkodni a beszéd és a szexualitás tisztaságáról, ismeri az odavezető utat és azt attól elvezető bűnököt. Elkötelezett az igazság felé önmaga életében és képes mások felé azt közvetíteni.

Tematika: 1. Kommunikációra teremtettünk: a szentháromságos antropológia. 2. Igazságosság a személyes életben. 3. Véleményképzés a nyilvánosságban (politika, tudomány, média). 4. Visszatartott igazság és/vagy „kegyes hazugság”? 5. A férfi és a női lét antropológiája. 6. A szexualitás célja I.: a szerelmes egység. 7. A szemérmes készülődés, érés és azok zsákutcai. 8. Boldogan – szexuális élet nélkül is. 9. A szexualitás célja II.: a termékenység. 10. A családtervezés módszerei és azok erkölcsi értékelése. 11. Bűnök és betegségek a szexuális kapcsolatban. 12. A prostitúció mint megvásárolt nemi erőszak. 13. Házasságtörés, nemi erőszak, gyermekek bántalmazása. 14. A homoszexualitás lélektani és teológiai megfontolása.

Követelmény: A félév közben írásbeli beszámoló. A félév végén szóbeli kollokvium.

Kötelező irodalom: WEBER, HELMUT: *Speciális erkölcteológia*, Szent István Társulat, Budapest, 2015; PAPP MIKLÓS: *Szexualitika*, jegyzet (tételSOR a tartalomjegyzék).

Ajánlott irodalom: XVI. BENEDEK: *Deus caritas est kezdetű enciklikája a keresztény szeretetről. A püspököknek, a papoknak és diakónusoknak, az Istennek szentelt személyeknek és minden krisztushívőnek*, Szent István Társulat, Budapest, 2006; *Egyházi megnyilatkozások a médiáról. Inter mirifica. Communio et progressio. Aetatis novae*, Magyar Katolikus Püspöki Kar Tömegkommunikációs Irodája – Magyar Katolikus Újságírók Szövetsége, Budapest, 1997; DEMMER, KLAUS: *Angewandte Theologie des Ethischen*, Herder, Freiburg i. Br., 2003; BONACCI, MARY BETH: *Igazi szerelem. Kérdések és válaszok párkapcsolatról, házasságról és a szexualitás valódi jelentéséről*, Szent István Társulat, Budapest, 2011; LAUN, ANDREAS (szerk.): *Homoszexualitás katolikus szemmel*, Jel, Budapest, 2007, http://www.ppek.hu/konyvek/Homoszexualitas_katolikus_szemmel_1.pdf; FUNIOK, RÜDIGER: *Medienethik. Verantwortung in der Mediengesellschaft*, Kohlhammer, Stuttgart, 2007; FRALING, BERNHARD: *Sexualethik. Ein Versuch aus christlicher Sicht*, Schöningh, Paderborn, 1995; BUDA BÉLA: *A szexualitás lélektana. Élmény – magatartás – emberi kapcsolat*, MAPET – Végeken Alapítvány,

Budapest, 1997; CSALÁD PÁPAI TANÁCSA: *Családlexikon. A Családdal és az élettal kapcsolatos vitatott fogalmakról és etikai kérdésekről*, Szent István Társulat, Budapest, 2012.

BAMOSZ/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Kék Emerencia

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókkal az egyház bioetikai, élet- és egészségvédelemmel kapcsolatos hivatalos megnyilatkozásain (*Evangelium vitae*; *Donum vitae*; *Az élet kultúrájáért*; *Dignitas personae*) keresztül a bioetika alapkérdéseit és az azokra adott katolikus válaszokat.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a bioetika alapkérdéseit és az emberi életet védő hivatalos egyházi nyilatkozatokat. Képes önállóan értelmezni és összefoglalni a katolikus egyháznak az emberi élet tiszteletéről, valamint a bioetikai kérdésekről szóló tanítását. Elkötelezett abban, hogy hívő katolikusként ismerve az egyház bioetikai tanítását, hitelesen képviselje azt különböző élethelyzetekben.

Tematika: 1–2. Bevezetés a bioetikai kérdésekkel kapcsolatos egyházi dokumentumok értelmezésébe. 3–4. Csoportos hallgatói kiselőadások.

Követelmény: A félév során szóbeli kiselőadás egy választott témáról, a félév során szemináriumi dolgozat. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KONFERENCIA: *Az élet kultúrájáért. A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia körlevele a bioetika néhány kérdéséről*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; HITTANI KONGREGÁCIÓ: *Donum vitae. Instrukció a kezdődő emberi élet tiszteletéről és az utódnemzés méltóságáról*, <http://uj.katolikus.hu/konyvtar.php?h=187>; II. JÁNOS PÁL: *Evangelium vitae*. Enciklika az emberi élet sérthetlenségéről, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 251–276; HITTANI KONGREGÁCIÓ: *Dignitatis personae. Instrukció egyes bioetikai kérdésekről*, www.vatican.va (angol, német vagy olasz nyelven).

Ajánlott irodalom: PAPP MIKLÓS: *Krisztusi bioetika*, jegyzet; LUCAS, RAMÓN LUCAS: *A bioetikáról mindenkinek*, Új Ember, Budapest, 2007; SOMFAI BÉLA: *Bioetika. Vázlatok*, k. n., Szeged, 1995; KOVÁCS JÓZSEF: *A modern orvosi etika alapjai. Bevezetés a bioetikába*, Medicina, Budapest, 2006; II. JÁNOS PÁL: *Mulieris Dignitatem*. Apostoli levél a nő méltóságáról és hivatásáról, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 1. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 593–640; II. JÁNOS PÁL: *Familiaris Consortio*. Apostoli buzdítás a keresztyén család feladatairól a mai világban, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 1. kötet, Szent István Társulat, 2005, 187–256.

MTMOSZ1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Szabó Ráhel OP

A tanegység célja: Megismertetni a legfontosabb bioetikai kérdéseket és az ezekkel kapcsolatos nézeteket, különös hangsúlyt fektetve a katolikus egyház álláspontjára. A bioetikai kérdések, ill. beavatkozások rövid bemutatása, céljuk, okuk, hátterük, a kortárs álláspontok ismertetése antropológiai hátterük megvilágításával.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a bioetika alapkérdéseit és az azokra adott kortárs válaszokat. Ismeri a katolikus egyház idevonatkozó álláspontját, képest azt kifejteni, értelmezni, és elkötelezett abban, hogy hívóként hitelesen képviselje azt különböző élethelyzetekben.

Tematika: A bioetika alapelveinek átisméltése. Kazuisztikus esetmegbeszélések a leggyakoribb orvosi, egészségügyi szituációkról, a megoldási alternatívákról, azok keresztény értékeléséről. Szemléltető rövidfilmek, képek elemzése. A hallgatók részéről kiselőadások megtartása.

Követelmény: Aktív órai jelenlét. A félév során tartott kiselőadás, melynek értékelése a felkészültség, tárgyilagosság, előadásmód, vita- és válaszadás képességének alapján történik. A félév végén gyakorlati jegy.

Ajánlott irodalom: HITTANI KONGREGÁCIÓ: *Donum vitae. Instrukció a kezdődő emberi élet tiszteletéről és az utódnemzés méltóságáról* (1987), <http://uj.katolikus.hu/konyvtar.php?h=187>; II. JÁNOS PÁL: *Evangelium vitae*. Enciklika az emberi élet sérthetlenségéről, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 251–276; HITTANI KONGREGÁCIÓ: *Dignitas personae. Instrukció egyes bioetikai kérdésekről*, www.vatican.va (angol, német vagy olasz nyelven); PAPP MIKLÓS: *Krisztusi bioetika*, jegyzet; CSALÁD PÁPAI TANÁCSA: *Családlexikon. A Családdal és az étellel kapcsolatos vitatott fogalmakról és etikai kérdésekről*, Szent István Társulat, Budapest, 2012; KACZOR, CHRISTOPHER –SMITH, JANET E.: *Életbe vágó kérdések*, Szent István Társulat, Budapest, 2017.

MORÁLTEOLÓGIA SZEMINÁRIUM II.
Szexualitika

MTMOSZ2N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Kék Emerencia

A tanegység célja: Elmélyülés egy tanítóhivatali szövegben, közös beszélgetés és egyéni előadás a szexualitika egy témájáról.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyes morális problémákat tárgyaló tanítóhivatali szövegeket, képes azokat megtalálni és elmélyülten olvasni. Képes egy szabadon választott témáról vetítéssel kísért előadást tartani. Elkötelezett a nehéz morális témák tudományos, egzisztenciális, hívő kutatásában és megélésében.

Tematika: A *Deus caritas est* kezdetű enciklika első felének közös elolvasása és közös reflexiója.

Követelmény: Egyéni előadások a szexualitika egyes témáiról, kötelezően pps-vetítéssel, illetve az egyes témák megvitatásában való aktív részvétel. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: XVI. BENEDEK PÁPA: *Deus caritas est kezdetű enciklikája a keresztény szeretetről a püspököknek, a papoknak és diakónusoknak, az Istennek szentelt személyeknek és minden krisztushívőnek*, Szent István Társulat, Budapest, 2007.

OPDNEN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Hegyi-Halmos Nóra

Tanegységi előfeltétel: Neveléstörténet (OPDNTN); Szociálpszichológia (OPSSZPN); Pedagógiai pszichológia (OPSPPN)

A tanegység célja: A nevelés elméleti alapjainak megismerésén keresztül a hallgató előtt nyilvánvalóvá váljon az, hogy az ember – Isten örök terve szerint – olyan testi és szellemi természetű, felbecsülhetetlen értékű személyes valóság, aki a pedagógiai fejlesztés során, a nevelés folyamatában alkotja meg önmagát (saját belső értékeit), hogy kitűzött céljait önmaga és közössége javára elérhesse.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a nevelés tradicionális és modern koncepcióit és kellően tájékozott az emberi személyiség fejlesztésének szükségességéről, lehetőségeiről és útjairól. Képes a megismert nevelési módszerek alapján a gyermek nevelésének életkorspecifikus megtervezésére, irányítására és személyiségbeli kiteljesedésének támogatására. Elkötelezett a keresztény szellemű nevelés iránt, hogy ezáltal minden reá bízott gyermek felismerje önmagában saját értékeit és az Isten képmását.

Tematika: A nevelés antropológiája – emberkép, nevelés, önnevelés. A nevelési helyzet, annak szereplői. Társadalom és nevelés – a szocializációs folyamat. A nevelés mint a kultúra elsajátításának segítése. Nevelési modellek. A nevelés cél- és feladatrendszerre. A nevelés mint személyiségformálás. Személyiségfejlesztés a közösségben – társas viszonyok. Nevelési tényezők és hatások. Kommunikáció a nevelés során. A nevelés módszerei. Értelmi, érzelmi és esztétikai nevelés. Erkölcsi és vallási nevelés. Nevelés a szabadidős tevékenységek során. Sajátos nevelési igényű tanulók a nevelési folyamatban. A modern pedagógia elemei a korszerű keresztény nevelésben.

Követelmény: A kítv részvétel az előadásokon. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: BÁBOSIK ISTVÁN: *Neveléselmélet*, Osiris, Budapest, 2004, https://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_520_neveleselmelet/adatok.html; CSANÁD BÉLA: *Neveléstan. A keresztény nevelés általános alapjai*, Jel – PPKÉ Hittudományi Kar, Budapest, 1995; CZIKE BERNADETT (szerk.): *Bevezetés a pedagógiába. Szöveggyűjtemény*, Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1996.

Ajánlott irodalom: TARIÁNYI ZOLTÁN: *Pedagógia*, 2. kötet, *Az ember személyi kibontakozása*, Szent István Társulat, Budapest, 1999; CSANÁD BÉLA: *Keresztény valláspedagógia*, Jel, Budapest, 2004; SCHAFFHAUSER, FRANZ: *A nevelés alanyi feltételei*, Telosz, Budapest, 2000; BÁBOSIK ISTVÁN (szerk.): *A modern nevelés elmélete*, Telosz, Budapest, 1997; BÁBOSIK ISTVÁN – TORGYIK JUDIT (szerk.): *Az iskola szocializációs funkciói*, Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 2009; BAGDY EMŐKE – TELKES JÓZSEF: *Személyiségfejlesztő módszerek az iskolában*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2002.

OPDNTN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Hegyi-Halmos Nóra

Tanegységi előfeltétel: Bevezetés a pedagógiába (OPDBPN); Fejlődéslektan (OPSFLN)

A tanegység célja: A hallgatók ismerjék meg az európai és magyar neveléstörténet jellegzetességeit az egyes történelmi korszakokban, ismerjék meg az európai neveléstörténet eredményeit, tudják összevetni a különböző korszakok elméleti és gyakorlati ismereteit. Ismerjék az európai és magyar neveléstörténet kiemelkedő alakjait és azok tevékenységét, legyenek képesek az európai és magyar nevelési elméletek egymással történő összevetésére. A tantárgy célja továbbá a pedagógiai gondolkodás fejlődésével összefüggő tények, jelenségek és folyamatok történeti jellegű vizsgálata.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a nevelés történetének korszakait, eseményeit, kiemelkedő személyiségeit és fontos iskolakoncepcióit. Képes a megismert fejlődési folyamatok, összefüggések kritikai elemzésére, és ennek alapján reflektálni tud a jelenkor oktatással, neveléssel kapcsolatos eseményeire. Elkötelezett a keresztény szellemiségű nevelés és a korszerű pedagógiai módszerek használata iránt. Tiszteli az egyetemes emberi és nemzeti értékeket, erkölcsi normákat.

Tematika: 1. A neveléstörténet tárgya, forrásai. 2. Az antik görög-római nevelés. 3. A korai kereszténység és a középkori keresztény Európa nevelése. 4. A reneszánsz és a humanizmus pedagógiája. 5. A reformáció és a katolikus megújulás pedagógiája. 6. Az anyanyelvű kultúra és a népnevelés előtérbe kerülése. 7. A kollégium típusú iskolák megjelenése. 8. A felvilágosodás és a polgári elvek a nevelésben. 9. A pozitívizmus hatása a pedagógiára. 10. A reformpedagógia kialakulása és iskolakoncepciói. 11. Iskolaügy és pedagógia a 20. század első felében Magyarországon. 12. Magyar pedagógia 1945 után. 13. Az iskola jövője.

Követelmény: Aktív részvétel az előadásokon. A félév végén kollokvium.

Köztelező irodalom: MÉSZÁROS ISTVÁN – NÉMETH ANDRÁS – PUKÁNSZKY BÉLA: *Neveléstörténet. Bevezetés a pedagógia és az iskoláztatás történetébe*, Osiris, Budapest, 2003, vagy későbbi kiadás; MÉSZÁROS ISTVÁN – NÉMETH ANDRÁS – PUKÁNSZKY BÉLA: *Neveléstörténet szöveggyűjtemény*, Osiris, Budapest, 2003, vagy későbbi kiadás; NÉMETH ANDRÁS – PUKÁNSZKY BÉLA: *A pedagógia problémátörténete*, Gondolat Kiadó, Budapest, 2004.

Ajánlott irodalom: SZENT ÁGOSTON: *Vallomások*, Szent István Társulat, Budapest, 1995, <http://mek.oszk.hu/04100/04187/04187.pdf>; ROUSSEAU, JEAN JACQUES: *Emil, avagy a nevelésről*, Papyrus Book, Budapest, 1997; MONTESSORI, MARIA: *A gyermek felfedezése*, Carthaphilus Kiadó, Budapest, 2002; NÉMETH ANDRÁS – SKIERA, EHRENHARD: *Reformpedagógia és az iskola reformja*, Tankönyvkiadó, Budapest, 1999; PUKÁNSZKY BÉLA: *A gyermekkor története*, MK Pedagógus Könyvek, Budapest, 2001; KÉRI KATALIN: *Bevezetés a neveléstörténeti kutatások módszertanába*, Műszaki Kiadó, Budapest, 2001.

BAKPGYN, BAKPGY/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Nobilis Mária

Tanegységi előfeltétel: Bevezetés a nyári kateketikai/pasztorális gyakorlatba (BABKPGYN, BABKPGY/E)

A tanegység célja: Lelkipásztori szemléletmódú részvétel egy egyházi ifjúsági szolgálatban, a témában tanultak alkalmazása, reflexió a szolgálat lefolyására.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Képes az egyházi ifjúsági szolgálatban való részvételre szervezői és vezetői szerepben, közösségi attitűddel. Képes lelkipásztori szemszögből gyümölcsözően reflektálni saját és mások tevékenységére ebben a folyamatban. Elkötelezettséget vállal egy konkrét program megvalósításáért, a rábízott fiatalokért. Felelősen vállalja az ifjúság körében végzendő missziót.

Követelmény: Aktív részvétel egy, a gyakorlatvezetővel előzetesen egyeztetett nyári ifjúsági táborban, majd ezt követően egy írásos beszámoló elkészítése. Értékelés módja: gyakorlati jegy a leadott gyakorlatbeszámoló alapján.

NYÁRI LELKIGYAKORLAT

BANYLGYN, BANYLGYE – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 0 KREDIT

Igazoló: Dr. Várnai Jakab OFM

A tanegység célja: Egy csendes lelkigyakorlat keretében lehetőséget biztosítani az Úrral való találkozásra. Ezt szolgálják a lelkigyakorlat témái, a napi szentmise és zsolozsma, a szentségimádás, a lelkigyakorlatot vezető szerzetesekkel való személyes beszélgetés, valamint a gyónási lehetőség.

Tematika: A lelkigyakorlat általában. A csend szerepe. Idő az imára. Ima a Szentírással. Ima a természetben. Találkozás Istennel az élettörténetemben, a krízisben és a szenvedésben, a kapcsolatokban, a teológia tanulásában. Küldetés a hétköznapiakban.

Követelmény: Az első tanév után kell elvégezni és két oldal terjedelmű értékelést kell írni róla. A lelkigyakorlat előfeltétele a második évfolyamba lépésnek. Felmentést kapnak a lelkigyakorlat igazolójától a szerzetesek, akik saját közösségükben évi rendszeres lelkigyakorlaton vesznek részt.

ÓSZÖVETSÉGI EXEGÉZIS I.

Tóra és Bölcsességi írások

MTOE1N, BAOEN, HOE1/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 2–3 KREDIT

Gyakorlatvező: Dr. Szatmári Györgyi

Tanegységi előfeltétel: Bevezetés az Ószövetségbe I–II. (MTBO1–2N, BABO1–2N, HBO1–2/E)

A tanegység célja: A Tóra és az Írások gyűjteményéből választott szakaszok exegetikai elemzésén keresztül megismerni a bibliai szövegek értelmezésének módszereit, az Istenről, emberről, világról való korabeli gondolkodás sajátosságait, a szövegek szerkesztés- és hagyománytörténetét, a bibliai kifejezések tartalmi árnyalatait, az elbeszélések irodalmi jellemzőit és teológiai tartalmát, hatástörténetét.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szentírásmagyarázat módszereit, a Kr. e. 10 – Kr. u. 1. századi bibliai szövegekben tükröződő gondolkodást Istenről, emberről, világról, történelemlről, valamint a korabeli bibliai szövegek értelmezésének problémáit. Képes a bibliai elbeszélések elemző bemutatására, teológiai tartalmának kibontására, és azok kreatív feldolgozására különböző korosztályok részére. Elkötelezetten törekszik saját életében a Tóra szakaszaiban Isten, ember és világ iránt felismerhető tisztelet, valamint a bölcsességi iratok által képviselt vallási és erkölcsi eszmény megvalósítására.

Tematika: 1–3. Őstörténet: teremtés-elbeszélések, az emberi gyöngeség és isteni irgalom triptichonja. Szövetségi elbeszélések, a P történelemszemlélete. 4–5. Pátriárka-történetek: a pátriárka-ciklusok műfaja, irodalmi jellemzői, hagyományai. Isteni kiválasztás, a választott nép önértelmezése: Ábrahám meghívása, szövetségi elbeszélések. 6–8. Mózes meghívása; Kivonulás-hagyomány (Húsvét éjszakája és Tízparancsolat). 9–11. Bölcsességi írásokból néhány választott szakasz elemzése.

Követelmény: Minden alkalomra tájékozódás a kijelölt szakirodalomból és annak felhasználásával a foglalkozásokon tevékeny közreműködés (25%). A félév során egy, a tematikából választott szakasz közös órai feldolgozásának koordinálása (25%). További egy, szabadon választott (legalább 15 versnyi) perikópa önálló elemzése szakirodalom alapján (25%); a választott szakasz nem lehet az első órán közös feldolgozásra egyeztetett tematika része). Valamint egy, az erre kiadott jegyzékben szereplő tanulmányból 1 oldalas rezümé elkészítése (25%). A félév végén ezek alapján gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: Az órák során közreadott vázlatok. MAZZINGHI, LUCA: *A Bölcsesség útja. Tanulmányok a Bölcsesség könyvéről*, Sapientia–L'Harmattan, Budapest, 2016; A Bölcsesség szikrái (Luca Mazzinghi tanulmányai), *Studia Biblica Athanasiana* 15 (2014) 3–117; RÓZSA HUBA: *A Genézis könyve*, 1–2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2009–2011; THORDAY ATTILA: *A szövetség mint ajándék és elkötelezettség. Isten és ember szövetségkötése az ószövetségi írásokban*, Agapé, Szeged, 1996.

Ajánlott irodalom: BENYIK GYÖRGY (szerk.): *Isteni bölcsesség, emberi tapasztalat. Szegedi Nemzetközi Bibliikus Konferencia, Szeged, 2011. szeptember 8–10.*, JATEPress, Szeged, 2012; BENYIK GYÖRGY (szerk.): *Mózes törvénye, Krisztus törvénye. Szegedi Nemzetközi Bibliikus Konferencia, Szeged, 2006. augusztus 27–30.*,

JATEPress, Szeged, 2007. A témához kapcsolódó bővebb irodalomjegyzéket az első előadáson kapnak a hallgatók.

ÓSZÖVETSÉGI EXEGÉZIS II.

Proféták és a Zsoltárok könyve

HOE2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Szatmári Györgyi

Tanegységi előfeltétel: Bevezetés az Ószövetségbe I-II. (HBO1–2/E)

A tanegység célja: A Proféták gyűjteményéből választott szakaszok exegézisén keresztül bemutatni a különböző profétai műfajok sajátosságait, az elbeszélések és a mögöttük rejlő tapasztalat összefüggéseit. Zsoltárok elemzése révén megismertetni a zsoltárok műfaji, tartalmi gazdagságát, Izrael életében betöltött szerepét, valamint a keresztény olvasat hátterét, tartalmát.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szentírásmagyarázat módszereit, az Ószövetség Kr. e. 8–6. századi profétai irodalma által közvetített vallási gondolkodást, a korabeli bibliai szövegek értelmezésének problémáit, a Zsoltárok könyve felépítését, a zsoltárműfajok jellemzőit és a héber költészet eszközeit. Képes a történelmi események és a profétai szövegekben tükröződő vallási gondolkodás összefüggéseinek felismerésére, valamint az egyes zsoltárok céljának, főbb teológiai gondolatainak szabatos megfogalmazására, és azokat egy-egy konkrét élethelyzettel kapcsolatba tudja hozni. Elkötelezetten törekszik a proféták példájában látható tanúságtévő életre szűkebb és tágabb környezetében, valamint a zsoltárokat olvasva az Istennel elmélyülő párbeszédre, felfedezve, hogy arra minden életállapot és élethelyzet alkalmas közeget kínál.

Tematika: 1–2. Profétai meghívástörténetek (Iz; Jer; Ez). 3–5. Izajási messiási szövegek (Iz 7–12). 6–9. Ebed-JHWH énekek. 10–12. Néhány zsoltár exegézise.

Követelmény: Minden alkalomra tájékozódás a kijelölt szakirodalomból és annak felhasználásával a foglalkozásokon tevékeny közreműködés (30%). Egy szabadon választott (legalább 15 versnyi) perikópa önálló elemzése szakirodalom alapján (35%); a választott szakasz nem lehet az első órán közös feldolgozásra egyeztetett tematika része). Valamint egy, az erre kiadott jegyzékben szereplő tanulmányból 1 oldalas rezümé elkészítése (35%). A félév végén ezek alapján gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: RÓZSA HUBA: *Üdvösségközvetítők az Ószövetségben*, Szent István Társulat, Budapest, 2001; SZABÓ MÁRIA: *A zsoltárok kincsei. Zsoltárfordítás nyelvi-filológiai jegyzetekkel. Válogatás a Zsoltárok I. könyvéből (1–41)*, Szent István Társulat, Budapest, 2013; SZABÓ MIKLÓS XAVÉR – SZATMÁRI GYÖRGYI (szerk.): *Sokszor és sokféle módon... Válogatott tanulmányok a Proféták gyűjteményéhez*, Sapientia–L'Harmattan, Budapest, 2018.

Ajánlott irodalom: BEAUCHAMP, PAUL: *A zsoltárok világa*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2013; BRUEGGEMANN, WALTER (szerk.): *A hit a Zsoltárok könyvében*, Kálvin, Budapest, 2008; CZIGLÁNYI ZSOLT: Történeti feliratok a Zsoltárok könyvében, *Teológia* 33 (1999/1–2) 6–13; MELLO, ALBERTO: *Hárfa és lant ébredése. Válogatott tanulmányok a Zsoltárok könyvéhez*, Sapientia – L'Harmattan, Budapest, 2017; SIMON T. LÁSZLÓ: *Hozzatok szavakat magatokkal! Közelítések a zsoltárokhoz*, Szent Maurícius Monostor – L'Harmattan, Bakonybél – Budapest, 2007. A témához kapcsolódó bővebb irodalomjegyzéket az első előadáson kapnak a hallgatók.

MTÖKN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Mervay Miklós

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókkal az ökumenizmus történetét, szerepét és jelentőségét a mai keresztény teológiában. Elemezzük a katolikus egyház ökumenikus dekrétumait, összehasonlítjuk az ökumenikus mozgalomban részt vevő felekezetek tanítását. Megvizsgáljuk, hogy milyen lehetőségek tárulnak fel az ökumenizmus mindennapi megélése kapcsán.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Betekintéssel rendelkezik az ökumenizmus történetébe, ismeri szerepét és jelentőségét a mai keresztény teológiában. Képes a katolikus egyház dokumentumainak és a keresztény felekezetek tanításának összehasonlító elemzésére, a mindennapi tapasztalatokból fakadó következtetések megfogalmazására. Törekszik az ökumené mindennapi megélésére, s a másik felekezet képviselője iránti nyitottsággal keresi az ennek során felmerülő kérdések lehetséges válaszait.

Tematika: 1. Mi az ökumenizmus? Bevezetés, fogalmi tisztázás; az ökumenizmus helye a teológián belül. 2. Vallásszabadság a mai magyar jogi szabályozásban. 3–4. Az ökumenizmus története. 5. Az ökumenizmus résztvevői. 6. Az ökumenizmus katolikus alapelvei és gyakorlata. 7. Az ökumenikus párbeszéd eredményei, egységmodellek. 8–9. A főbb teológiai kérdések ökumenikus szempontból. 10. A katolikus egyház ökumenikus dekrétumai. 11. Szepták és ökumenizmus. 12. Ökumenizmus és vallási pluralizmus. 13. Az ökumenizmus lehetőségei a mindennapi keresztény praxisban.

Követelmény: A félév során zárthelyi dolgozat. Megadott témáról írásbeli reflexió beadása az utolsó előtti órán. Az órán elhangzottak és a megjelölt jegyzetek alapján a félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: DOLHAI LAJOS: *Bevezetés az ökumenizmusba. Katolikus nézőpontból*, Jel, Budapest, 2012; Unitatis Redintegratio. A II. Vatikáni Zsinat határozata az ökumenizmusról, in Diós István (szerk.): *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai*, Szent István Társulat, Budapest, 2000, 239–269; II. JÁNOS PÁL: Ut Unum Sint enciklika az ökumenikus törekvésekről (1995), in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 277–326; KERESZTÉNYEK EGYSÉGÉT ELŐMOZDÍTÓ PÁPAI TANÁCS: *II. Ökumenikus Direktórium*, Szent István Társulat, Budapest, 1996.

Ajánlott irodalom: KERESZTÉNY EGYSÉGITKÁRSÁG: *Ökumenikus Direktórium és lelkipásztori instrukciója*, k. n., Róma, 1983; HITTANI KONGREGÁCIÓ: *A Hittani Kongregáció „Dominus Iesus” nyilatkozata Jézus Krisztus és az Egyház egyetlen és egyetlen üdvözítő voltáról*, Szent István Társulat, Budapest, 2007; KRÁNITZ MIHÁLY: *Együtt az úton. Ökumenikus és vallásközi párbeszéd*, Szent István Társulat, Budapest, 2013; BÉKÉS GELLÉRT: Ökumenizmus, in Alszeghy Zoltán et al. (szerk.): *Teológiai vázlatok*, 5. kötet, *Tanulmányok a filozófia és a teológia köréből a II. Vatikáni Zsinat után*, Szent István Társulat, Budapest, 1983, 7–73, (önálló kötetben: BÉKÉS GELLÉRT: *Ökumenizmus*, k. n., Róma, 1976.); O'HALLORAN, JAMES: *Keresztény kisközösségek*, PanPress, Budapest, 2000; *Jézus Krisztus, az élő víz hordozója. Keresztény reflexió a „New Age”-ről*, Szent

István Társulat, Budapest, 2003; ROSA, GIUSEPPE DE: *Vallások, szekták és a kereszténység*, Szent István Társulat, Budapest, 1991; Dignitatis Humanae. A II. Vatikáni Zsinat nyilatkozata a vallásszabadságról, in Diós István (szerk.): *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai*, Szent István Társulat, Budapest, 2007, 485–506.

ÖSSZEFÜGGŐ EGYÉNI ISKOLAI GYAKORLAT

Osztatlan tanári mesterképzés hallgatói számára

OOEIGY1N, OHITEGY1/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 20 KREDIT

OOEIGY2N, OHITEGY2/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 20 KREDIT

Tantárgyfelelős: Mervay Miklós

Gyakorlatvezető: saját mentortanár

A tanegység célja: Az iskolai gyakorlatok magukban foglalják az általános tanári és az adott tanári szakképzettséghez, a tanári szerepkörökhöz kapcsolódó gyakorlati ismeretek szerzését, képességek, attitűdök megismerését, gyakorlását, az ismerkedést a munkahely világával (iskolai élet, iskolavezetés, kommunikáció szülőkkal, egyéni foglalkozás a tanulókkal, együttműködés), alpjártasság szerzését a tanítási, tanulási, nevelési folyamatok értékelésében, a szakmai fejlesztésekben.

Az összefüggő egyéni iskolai gyakorlat a képzés utolsó két félévében, a képzés során szerzett elméleti ismeretekre és gyakorlati tapasztalatokra épülő, gyakorlatvezető mentor és felsőoktatási tanárképző szakember folyamatos irányítása mellett, lehetőleg egyazon köznevelési intézményben végzett szakmai gyakorlat. Célja az iskola és benne a tanár komplex oktatási-nevelési feladatrendszerének elsajátítása, illetve az iskolát körülvevő társadalmi, jogszabályi környezet, valamint a köznevelési intézményrendszer megismerése. Területei:

- a szaktárgyak tanításával kapcsolatos tevékenységek,
- a szaktárgyak tanításán kívüli oktatási, nevelési alaptevékenységek,
- az iskola mint szervezet és támogató rendszereinek megismerése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: A gyakorlati munka segíti a tanári kompetenciák teljes körű fejlődését, különösen a tanulási folyamat tervezésére, szervezésére, irányítására és értékelésére vonatkozó ismeretek, képességek és attitűdök gazdagítását és megszilárdítását. A hallgató tapasztalatokat szerez a szakmai együttműködés és kommunikáció terén.

A gyakorlat tartalma: A gyakorlat során a hallgató a mentortanár vezetésével, irányításával, felügyeletével önállóan tartja meg egy tanulócsoport valamennyi hittanóráját. A gyakorlat részét képezi a tanítási órán kívüli iskolai feladatok ellátása, a tanítást kísérő szeminárium elvégzése és az adatgyűjtés, tapasztalatszerzés szakszerű dokumentálása is. A hallgatónak a félév során szaktárgyanként hetente legalább 2 gyakorló tanítási órát, a két szaktárgy tekintetében összesen legfeljebb tíz tanórát kell megtartania (nem kell egyenlő óraszámban tanítani a két tárgyat). Az iskolában töltött idejének legalább 50, de legfeljebb 70%-ában végezzen a szaktárgyaihoz kapcsolódó tevékenységet (ebbe az órára való készülés, eszközök előkészítése, dolgozatjavítás stb. is beletartozik).

A féléves gyakorlat kísérését szolgálja a két szaktárgy szakmódszertani kísérőszemináriuma és a Reflektív pedagógia és pszichológia szeminárium.

Követelmény: A félév végén gyakorlati jegy. A pontos elvárásokról és követelményekről a félév elején kapnak részletes tájékoztatást a hallgatók.

A gyakorlat első fázisában érdemes önértékelést készíteni a tanári kompetenciák fejlettségi szintjéről. Ennek ismeretében lehet megtervezni a gyakorlatok során fejlesztendő kompetenciákat. Az egyéni gyakorlat során a tanulás legfőbb módja az önelemző, önértékelő munka, amelyet a hallgató folyamatosan dokumentál (tematikus terv, óravázlatok, reflexiók, önreflexiók). A gyakorlat értékelése a mentortanár (szöveges és táblázatos formában rögzített) visszajelzése alapján történik.

A képzés keretében végzett gyakorlati munkát a hallgatók a *portfólió*ban dokumentálják, ami külön tanegység.

Az önelemzést segítő segédanyagok, ajánlott szakirodalom: KOTSCHY BEÁTA: *Útmutató a hittanárképzés tanítási gyakorlataihoz a hallgatók és a mentorok számára*, Sapientia Neveléstudományi Intézet, Budapest, 2011; FALUS IVÁN: *A tanári tevékenység és a pedagógusképzés új útjai*, Gondolat, Budapest, 2006; KIMMEL MAGDOLNA: A tanári reflexió korlátai, *Pedagógusképzés* 4 (2006/3–4) 35–50.

A gyakorlathoz szükséges dokumentumok elérhetők a jegyzetadatbázisban.

MTPATN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Nobilis Máriaó

A tanegység célja: A papi lét és élet jellemzőinek bemutatása a pap alapvető kapcsolatai szerint Istennel, a presbitériummal és a hívők közösségével.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a papi karakter és szolgálat értelmezését az Egyház krisztusi küldetésének távlatában. Képes korunkra és saját életére alkalmazni annak következtetéseit. Elkötelezett a szolgálat végzésében és saját lelki életének folyamatos alakításában.

Tematika: A pap vallástörténeti fogalma. Az ószövetségi papság. Krisztus papsága. A papi szerep kapcsolata az egyházzal. A papi szerep szoros kapcsolata a krisztusi közösséggel. Papi identitás. A pap egyéni üdvösségtörténete. Meghívás és küldetés. A pap feladatai. Egyetemes és szolgálati papság. Evangéliumi tanácsok. Az élet kezesztjeinek elfogadása. Egyházmegyes és szerzetesi lelkiesség. Kapcsolat a főpázzsal. Kapcsolat a presbitériummal. Hivatásbresztés. A szeretet elsődlegessége. A szentségek közvetítője. A közösség vezetője. Alázat és egyszerűség.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: BERAN FERENC: *Értük szentelem magam. A papság teológiája*, Szent István Társulat, 2010; Presbyterorum ordinis. Határozat a papi szolgálatról és életről, in DIÓS ISTVÁN (szerk.): *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai*, Szent István Társulat, Budapest, 2000, 571–603.

Ajánlott irodalom: VI. PÁL PÁPA: *Sacerdotalis caelibatus apostoli körlevele a papi celibátusról*, Amerikai Magyar Kiadó, Köln – Detroit – Wien, 1968; II. JÁNOS PÁL PÁPA: *Novo incipiente kezdetű nagycsütörtöki levél az egyház minden papjához*, in *II. János Pál pápa első enciklikája és levelei*, Szent István Társulat, Budapest, 1980, 145–177; II. JÁNOS PÁL PÁPA: *Pastores dabo vobis apostoli buzdítás a papképzésről korunk körülményei között*, in DIÓS ISTVÁN (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 1. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 877–970; KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A papi élet és szolgálat direktóriuma*, Szent István Társulat, Budapest, 2009; KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A pap, az ige hirdetője, a szentségek kiszolgáltatója és a közösség vezetője a harmadik évezred távlatában*, Szent István Társulat, Budapest, 1999; PÜSPÖKI SZINÓDUS: *A szolgálati papság, in A papi szolgálat. Dokumentumok, tanulmányok, elmékedések*, Opus Mystici Corporis, Bécs, 1974, 167–189; GRESHAKE, GIBERT: *Pap vagy mindörökké*, Szent István Társulat, Budapest, 1985; STICKLER, ALFONS M.: *A klerikusi celibátus fejlődéstörténete és teológiai megalapozása*, Budapesti Központi Papnevelő Intézet, Budapest, 1994; valamint a következő folyóiratok: *Papi lelkiesség*, 1–4. évf.; *Presbyteri. Quaderni di spiritualité pastorale*, Trento; *Prêtres diocésains*, Paris.

A PASZTORÁLIS TANÁCSADÁS ETIKÁJA

PTE/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Eladó: Dr. Papp Miklós

A tanegység célja: Áttekinteni és megvitatni a pasztorális tanácsadás területén jelentkező etikai problémákat. Megismertetni a hallgatókat a szociális segítségnyújtás különböző területein általánosan érvényes etikai normákkal, felkészíteni őket arra, hogy felismerjék a különböző segítő helyzetek morális tartalmát és képesek legyenek azok etikai reflexiójára és etikailag tudatos cselekvésre.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri és megérti az etikai normákat és azok betartásának jelentőségét. Képes arra, hogy a tevékenysége során felmerülő etikai dilemmákat árnyaltan mérlegelje és átgondolt döntéseket hozzon. Kész arra, hogy a megismert és megértett etikai szabályok szerint végezze pasztorális tanácsadói tevékenységét.

Tematika: A lelki gondozás etikai normái és azok gyakorlati alkalmazása.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: VARGA KATALIN: *Pszichológus etika – 99 dilemma tükrében*, Medicina, Budapest, 2009.

PTSFH1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

PTSFH2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: dr. Hörcsik Edit

A tanegység célja: Beszélgetések és strukturált gyakorlatok keretében lehetőséget biztosítani különböző elméleti és gyakorlati ismeretek integrációjára, az önismeret fejlesztésére, hogy a hallgatók minél nagyobb jártasságot szerezzenek a lelkigondozói helyzetekben szükséges reflektív és önreflektív szemléletű munkamód terén.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a lelkigondozás határterületeit. Képes a kliens igényei és saját kompetenciái differenciált reflexiójára. Képes érett etikai készséggel, diszkrécióval, elkötelezett humanitással az önálló és a közösségben végzett lelkigondozói szolgálatra. Törekszik minél nagyobb jártasságra és fejlődésre az empátia, reflektivitás, önreflektivitás, integráló és differenciáló képesség, spontaneitás, kritika adása és fogadása terén.

Tematika: Minden félévben igazodik a terepgyakorlat helyén megjelenő elméleti és gyakorlati lelkigondozói kérdésekhez.

Követelmény: A szemináriumokon való személyes és aktív részvétel. A gyakorlatokon felvetődő témakörökhöz kapcsolódó önismereti feladatok határidőre történő teljesítése. A kliensekkel végzett munka alapján minden félévben rövid (1–4 oldal terjedelmű) szemináriumi dolgozat elkészítése. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: MEARNES, DAVE – THORNE, BRIAN: *A személyközpontú pszichoterápia és tanácsadás a gyakorlatban*, Oriold és Társai, Budapest, 2011; ROGERS, CARL R.: *Válakivé válni. A személyiség születése*, Edge 2000, Budapest, 2018; BAUMGARTNER, ISIDOR: *Pasztorálpszichológia*. Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány – Híd Alapítvány, Budapest, 2006; *Embertárs* (negyedévente megjelenő, szaklektorált ökömenikus lelkigondozói és mentálhygiénés folyóirat).

Ajánlott irodalom: A félévenként változó gyakorlati témákhoz ajánlott irodalom a Sapientia Könyvtárban elérhető, a gyakorlatok elején beszéljük meg.

PTPT/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Nobilis Máriaó

A tanegység célja: A lelkipásztori teológia alapelveinek, korunk lelkipásztori követelményeinek és azok változásának, a lelkipásztori tevékenység fő ágainak és módszertani kérdéseinek, valamint a lelkipásztorkodásban résztvevő személyeknek és csoportoknak a megismerése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a lelkipásztorkodás jelentőségét és küldetését, fő elméleti és gyakorlati kérdéseit. Képes tudatosan szembenézni korunk kihívásaival és az azokra adható lelkipásztori válaszokkal. Felelősen vállalja a lelkipásztorkodásból rá háruló feladatokat.

Tematika: 1. A lelkipásztori teológia meghatározása, története és feladata. A „pasztorális” szó különböző jelentései, fogalmi keveredések. 2. A népegyház modellje, működése és átalakulása. 3. Paradigmaváltás a lelkipásztorkodásban. Az új evangélicizáció teológiája és jelkisége. 4. A kommunió-egyháztanból fakadó következtetések a pasztorálisban, a lelkipásztorkodás mint „egyházi cselekvés”. A papság és a világiak szerepe az evangélicizációban. 5. A szentségi lelkipásztorkodás alapelvei és fő gyakorlati kérdései. 6. A katekumenátus és a katekumenális lelkipásztorkodás szemléletmódja és fő elemei. 7. A lelkipásztorkodás az aktuális korkérdésekkel szemben. Sajátos csoportok pasztorációja, ifjúságpasztoráció, családpsztoráció. A felnőttek helyzete a pasztorációban. A teremtés iránti felelősséggel cselekvő egyház. 8. Tervezés és döntéshozatal a krisztusi közösségben.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: VI. PÁL PÁPA: *Evangelii nuntiandi. Az evangélium hirdetése kezdetű apostoli buzdítása a Katolikus Egyház püspökeihez, papjaihoz és híveihez az evangélicizációról a mai világban*, Szent István Társulat, Budapest, 2012, <http://uj.katolikus.hu/konyvtar.php?h=121>; TOMKA FERENC: *Lelkipásztori teológia és új evangélicizáció Ferenc pápa szellemében*, Szent István Társulat, Budapest, 2015; KESZELI SÁNDOR: *Pasztorális tervezés*, Don Bosco Kiadó, Budapest, 2014; NOBILIS MÁRIÓ: *Mi jön a népegyház után? Esélyünk a kapcsolat*, k. n., h. n., 2014, (belső használatra, elektronikus formában a jegyzetadatbázisban elérhető).

Ajánlott irodalom: NOBILIS MÁRIÓ (szerk.): *Pápák a fiatalok evangélicizációjáról*, Sapientia, Budapest, 2014; KESZELI SÁNDOR: *Beszéljünk a fiataloknak Istenről*, k. n., h. n., 2016, (mindkét dokumentum belső használatra, elektronikus formában a jegyzetadatbázisban elérhető); II. JÁNOS PÁL PÁPA: *Christifideles laici apostoli buzdítás a világi hívők egyházban és világban betöltött hivatásáról és küldetéséről*, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 1. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 641–718; DOBOS LÁSZLÓ: *Világiak a plébániai lelkipásztorkodásban*, Lämpás, Abaliget, 1996; TOMKA FERENC: *Szentségi lelkipásztorkodás és az „új evangélicizáció”*, Szent István Társulat, Budapest, 2008; TOMKA FERENC: *Találkozás a kereszténységgel*, Szent István Társulat, Budapest, 2012; NOBILIS MÁRIÓ (szerk.): *Teremtésvédelemről lelkipásztoroknak, közösségeknek*, Szent István Társulat, Budapest, 2008.

MTPA1N, BAPA1N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

HPA1N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Perendy László SchP

Tanegységi előfeltétel: Egyháztörténelem I. (MTET1N, BAET1N), ill. Egyháztörténelem I–II. (HET1N); Filozófiatörténet I. (MTFT1N, BAFT1N, HFT1N)

A tanegység célja: A patrisztika kezdeti korszakának bemutatása, ismerkedés a kezdeti korszak legfontosabb műfajaival.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a korai egyház legfontosabb szerzőinek munkásságát. Képes eligazodni – a fejlődés fő irányainak figyelembevételével – az ókeresztény irodalomtörténet legjellegzetesebb képviselőinek irodalmi és tanbeli nézetei között. Képes értékelni az egyházatyák tanítását. Motivált a szisztematikus teológiai rendszerek elsajátítására.

Tematika: Bevezetés; az apostoli atyák. A korai hitvallások. Didakhé. Hermasz Pásztor. Apokrif apokalipszisek, evangéliumok, akták és levelek. A 2. századi görög apologéták. A gnoszticizmus főbb áramlatai. Szent Irenaeus. Az alexandriai teológiai iskola kezdetei. Órigenész. Tertullianus. Szent Cyprianus. Minucius Felix. Hippolütosz. Novatianus. Lactantius. Áriusz presbiter és Szent Athanasziosz pátriárka. Nagy Szent Baszileiosz. Nazianzoszi Szent Gergely. Nüsszai Szent Gergely.

Követelmény: A félév során beszámoló az egyéni kötelező olvasmányról. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: Külön megbeszélés alapján kötelező olvasmány mintegy 50 oldalnyi szöveg a Vanyó László által szerkesztett Ókeresztény írók című sorozat megfelelő kötetéből.

Ajánlott irodalom: VANYÓ LÁSZLÓ: *Ókeresztény írók lexikona*, Szent István Társulat, Budapest, 2004; VANYÓ LÁSZLÓ: *Bevezetés az ókeresztény kor dogmatörténetébe*, Szent István Társulat, Budapest, 2009; VANYÓ LÁSZLÓ: *Az ókeresztény egyház irodalma*, 1. kötet, *Az első három század*, Szent István Társulat, Budapest, 2013; Az Ókeresztény írók című sorozat megfelelő kötetei.

BAPA1/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: dr. Györök Tibor

Tanegységi előfeltétel: Egyháztörténelem I. (BAET1/E); Filozófiatörténet I. (BAFT1/E)

A tanegység célja: A patrisztika kezdeti korszakának bemutatása, ismerkedés a kezdeti korszak legfontosabb műfajaival.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a korai egyház legfontosabb szerzőinek munkásságát. Képes eligazodni – a fejlődés fő irányainak figyelembevételével – az ókeresztény irodalomtörténet legjellegzetesebb képviselőinek irodalmi és tanbeli nézetei között. Képes értékelni az egyházatyák tanítását. Motivált a szisztematikus teológiai rendszerek elsajátítására.

Tematika: 1. Az apostoli atyák: Római Szt. Kelemen, Antióchiai Szt. Ignác, Szt. Polikárp. 2. Zsidókeresztény szerzőségű művek az apostoli atyák korában: Didakhé, Barnabás-levél, Hermasz *Pásztor*a. Az ebből leszűrhető egyházfegyelmi, szervezeti és liturgikus rend. 3. Apokrifok és pszeudoepigrafák. A hitvallások. 4. A gnoszticizmus. Markion, Valentinusz, Baszillidész. Szentháromságtani eretnokségek. A montanista mozgalom. 5. Keresztényellenes polémia. A hagiográfia kezdetei: vértanúakták és szenvedéstörténetek. 6. Az apologéták. Céljaik, alapeszméik. Szent Jusztinosz, Tatianosz, Theophilosz, A Diognétoszhoz írt levél. 7. Szt. Irenaeus. Az antignosztikus polémia. A Szentírás és a tanítóhivatal (apostoli utódlás, újszövetségi kánon, hit szabálya). 8. Alexandriai Kelemen művei, teológiai, erkölcsi, pasztorális látásmódja. 9. Órigenész élete, főbb művei. A Szentírás hármasság értelme. Vitatott teológiai nézetei. 10. Római Hippolütosz. Egyházfegyelmi és teológiai problémák a római egyházban. A *Traditio Apostolica*. 11. Tertullianus főbb művei, stílusa, apologetikus érvelése. Katolikus és montanista korszaka. 12. Szt. Cyprianus. Az észak-afrikai egyház helyzete a 3. század első felében. A bukottak („lapsik”) problematikája.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Ajánlott irodalom: VANYÓ LÁSZLÓ: *Az ókeresztény egyház irodalma*, 1. kötet, *Az első három évszázad*, Jel, Budapest, 2013; HAMMAN, ADALBERT-GAUTIER: *Hogyan olvassuk az egyházatyákat?*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2009. PAVIĆ, JURAJ – TENŠEK, TOMISLAV ZĐENKO: *Patrológia*, Agapé, Novi Sad – Szeged, 1997; XVI. BENEDEK PÁPA: *Az egyházatyák*, Szent István Társulat, Budapest, 2009; *Az Ókeresztény Írók és Ókeresztény Örökségünk* című sorozat megfelelő kötetei.

MTPA2N, HPA2N, BAPA2N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Perendy László SchP

Tanegységi előfeltétel: Patrológia I. (MTPA1N, HPA1N, BAPA1N)

A tanegység célja: A patrisztika aranykorának és hanyatló korszakának bemutatása. A hallgatók képet nyernek arról, hogy a görög és latin nyelvű patrisztikai irodalom egymástól egyre inkább eltérő jellegzetességeket mutat ebben a korszakban.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a késői korszak görög és latin szerzőinek életét, korát, műveit és munkásságát. Képes eligazodni – a fejlődés fő irányainak figyelembevételével – az ókeresztény irodalomtörténet legjellegzetesebb képviselőinek irodalmi és tanbeli nézetei között. Képes értékelni az egyházatyák tanítását. Motivált a szisztematikus teológiai rendszerek elsajátítására.

Tematika: Az antiokhiai iskola. Aranyszájú Szent János. A 4. század palesztinai és szíriai szerzői. Szír Szent Efrém. A nyugatiak küzdelme az arianizmus ellen. A donatista szakadás. Alexandriai Szent Cirill. Az egyiptomi szerzetesség megalapítói. Szent Ambrus. Ambrosiaster. Szent Jeromos. Szent Ágoston. Szent Ágoston ellenfelei és követői. Eretnekségek Hispániában. Latinul író keresztény költők. Galliai írók. Itáliai atyák. A középkor tanítómesterei. A patrisztikus kor alkonya Keleten.

Követelmény: A félév során beszámoló az egyéni kötelező olvasmányról. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: Külön megbeszélés alapján mintegy 50 oldalnyi szöveg az Ókeresztény Írók című sorozat megfelelő köteteiből.

Ajánlott irodalom: VANYÓ LÁSZLÓ: *Ókeresztény írók lexikona*, Szent István Társulat, Budapest, 2004; VANYÓ LÁSZLÓ: *Bevezetés az ókeresztény kor dogmatörténetébe*, Szent István Társulat, Budapest, 2009; VANYÓ LÁSZLÓ: *Az ókeresztény egyház irodalma*, 2. kötet, A 4–8. század, Jel, Budapest, 2017; Az Ókeresztény Írók című sorozat megfelelő kötetei.

BAPA2/E – ESTI, I. FÉLÉV 3 KREDIT

Előadó: Dr. Györök Tibor

Tanegységi előfeltétel: Patrológia I. (BAPA1/E)

A tanegység célja: A patrisztika aranykorának és hanyatló korszakának bemutatása. A hallgatók képet nyernek arról, hogy a görög és latin nyelvű patrisztikai irodalom egymástól egyre inkább eltérő jellegzetességeket mutat ebben a korszakban.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a késői korszak görög és latin szerzőinek életét, korát, műveit és munkásságát. Képes eligazodni – a fejlődés fő irányának figyelembevételével – az ókeresztény irodalomtörténet legjellegzetesebb képviselőinek irodalmi és tanbeli nézetei között. Képes értékelni az egyházatyák tanítását. Motivált a szisztematikus teológiai rendszerek elsajátítására.

Tematika: 1. Egyiptomi szerzetes írók. A monasztikus életideál kialakulása és formái. Remete Szent Antal, Szent Pakhomiosz. Az Apophtegmata Patrum. 2. Az arianizmus elleni harc. Áriusz tételei, támogatói. Az I. egyetemes zsinat és tételei; Nagy Szent Atanáz élete és művei. Juliánosz aposztata. 3. Az arianizmus legyőzése (361–381). A szemiarianusok és ortodoxok összefogása. A Tomus ad Antiochenos. A II. egyetemes zsinat. 4. Az alexandriai teológiai iskola a IV. sz.-ban. Alexandriai Kúrillosz és Nesztoriosz. Az efezusi zsinat. 5. Az antiokhiai teológiai iskola. Tarszoszi Diodorosz, Aranyszájú Szent János, Mopszuesztiai Theodorosz, Küroszi Theodorósz: életük, munkásságuk, műveik sorsa. 6. Jeruzsálem és a Szentföld a 4. században. Kaiszareiai Eusebiosz élete, művei. Jeruzsálemi Szent Kúrillosz. A kateketikai beszédek jelentősége. Egeria (Etheria) útnaplója. 7. A kappadókiai atyák. Nagy Szent Baszileiosz antiariánus küzdelmei, monasztikus reformja, művei. Nüsszai Szent Gergely. Nazianzoszi Szent Gergely élete, művei. 8. A khalkedoni egyetemes zsinat és előzményei (rablózsinat). A khalkedoni formula. Nagy Szent Leó pápa. 9. Róma egyháza a 4. században, Damasus pápa. Szent Jeromos élete, a szentírástudományban betöltött szerepe. Szent Ambrus. 10. Szent Ágoston. Élete, művei, érdemei és teológiai látásmódjának árnyoldalai. A pelagianista vita. 11. A monofizita vita és következményei. Jusztiniánosz császár. Az V. egyetemes zsinat. A „Három fejezet” és Vigilius pápa. Szent Benedek. 12. A monotheletista és monoenergista vita. A VI. egyetemes zsinat. Maximosz hitvalló. Nagy Szent Gergely pápa. (Szent) Boëthius. 13. Az ikonrombolás. Az ikontisztelet teológiai tisztázása: A VII. egyetemes zsinat. Damaszkuszi Szent János.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Ajánlott irodalom: VANYÓ LÁSZLÓ: *Az ókeresztény egyház irodalma*, 2. kötet, A 4–8. század, Jel, Budapest, 2017; HAMMAN, ADALBERT-GAUTIER: *Hogyan olvassuk az egyházatyákat?*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2009; PAVIĆ, JURAJ – TENŠEK, TOMISLAV ŽDENKO: *Patrológia*, Agapé, Novi Sad – Szeged, 1997; XVI. BENEDEK PÁPA: *Az egyházatyák*, Szent István Társulat, Budapest, 2009; Az Ókeresztény Írók és Ókeresztény Örökségünk című sorozat megfelelő kötetei.

OPSPPN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

OPSPPE, MAPSNE – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Asztalosné Elekes Szende

Tanegységi előfeltétel (nappali tagozatos osztatlan tanárképzésben): Fejlődéslektan (OPSFLN); A személyiség működése (OPSSZMN)

A tanegység célja: Feltárni a pedagógiai munka két főszereplőjével, a pedagógussal és a tanulóval, tanulócsoporttal kapcsolatos pszichológiai tényezőket, valamint rámutatni a közöttük létrejövő komplex interakciókra.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az iskolai szocializációban szerepet játszó pszichológiai tényezőket és képes azok azonosítására. Képes arra, hogy majdani oktató-nevelő munkáját tudatosan, célirányosan és hatékony módszerek igénybevételével tervezze. Elkötelezett azoknak a módszereknek az alkalmazásában, amelyek a hatékony iskolai szocializáció feltételei.

Tematika: 1. A szocializáció elméleti kérdései: szinterei, szereplői, tanulási formái. 2. A pedagógus személyisége és a tanári szerep. 3. Tanárok hiedelmei és oktatói viselkedésük. 4. A tanári hatalomgyakorlás eszközei: tekintély, fegyelmezés, értékelés. 5. A motiváció típusai. 6. Az intelligencia. 7. Aktivációs szint, fáradás és oktatásszervezés. 8. A tanulók közti egyéni különbségek jellemzői, megismerésük, bánásmód. 9. A speciális nevelési igényű tanulók segítése. 10. Tehetségtámogatás az iskolában. 11. Nemek szerepe az iskolában 12. A szociometria módszere. Az iskola mint szervezet.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga. Nappali tagozaton további követelmény a félév közben egy szociometriai vizsgálat elvégzése.

Kötelező irodalom: ELEKES SZENDE: *Pedagógiai pszichológia*, jegyzet.

Ajánlott irodalom: MÉSZÁROS ARANKA (szerk.): *Az iskola szociálpszichológiai jelenségvilága*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2004; N. KOLLÁR KATALIN – SZABÓ ÉVA (szerk.): *Pszichológia pedagógusoknak*, Osiris, Budapest, 2004.

MTPLADN, BAPLADN, BAPLAD/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Pákozdi István

A tanegység célja: Bevezetést nyújtani a plébánia adminisztratív, szervezeti és ügyviteli életébe, az irodai munkába, valamint eligazodást és némi gyakorlatot adni azokban az esetekben, amelyek a leggyakrabban előfordulnak.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a plébániai iroda dokumentumait (anyakönyvek, hivatali akták stb.). Képes önállóan híveket fogadni, meghallgatni, alapvető eligazítást adni. Elkötelezett az iránt, hogy szerzetesi vagy világi plébánián az egyház szándéka szerint dolgozzék a hívek javára.

Tematika: 1. A plébánia mint „kis egyház”. A plébános személye, a káplán. 2. A magyar plébániák sajátosságai. 3. Városi és falusi plébánia. 4. A plébánia rétegződése (csoportok, lelkiségi mozgalmak, kórus, ministránsok, önkéntesek stb.). 5. A plébánia házának berendezése (ingatlanok, tulajdonviszonyok). 6. Az egyházközségi képviselőtestületi tanács. 7. Anyagiak: egyházi adó/önkéntes hozzájárulás, perselypénz, stóladíjak. 8. Adminisztráció: anyakönyvek, okmányok, hivatalos levelek, dokumentumok. 9. Az irodai élet (az iroda berendezése, archívum, könyvtár, pecsétek, biztonság stb.).

Követelmény: A félév során tevékeny jelenlét. A félév végén nappali tagozaton gyakorlati jegy, esti tagozaton aláírás.

Irodalom: *Magyarországi Katolikus Egyházközségek Általános Szervezeti Szabályzata*, Szent István Társulat, Budapest, 1984; *Egységes Katolikus Anyakönyvezési Szabályzat*, Szent István Társulat, Budapest, 1988.

PLÉBÁNIAI GYAKORLAT

BAPLGYN-A, BAPLGY/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Nobilis Márió

Tanegységi előfeltétel: A Plébániai gyakorlat bevezetése I. (BAPLGYB1N, ill. BAPLGYB1/E) teljesítése, valamint a Plébániai gyakorlat bevezetése II. (BAPLGYB2N, ill. BAPLGYB2/E) párhuzamos felvétele.

A tanegység célja: Részvétel egy plébánia lelkipásztori életében, majd reflexió a szolgálat lefolyására.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Képes közösségi attitűddel az egyház plébániai szolgálatába való építő bekapcsolódásra. Képes lelkipásztori programban gondolkodni és ennek érdekében gyümölcsözően reflektálni saját és mások tevékenységére. Elkötelezett és felelős résztvevője a plébániai program megvalósításának. Felelősen vállalja az egyház missziójában való közreműködést.

Követelmény: A Plébániai gyakorlat bevezetése I. kurzuson kapott szempontokat követve aktív részvétel nappali tagozaton 2 hét, esti tagozaton 1 hét időkeretben egy, a gyakorlatvezető által kijelölt plébánia életében, majd ezt követően egy beszámoló elkészítése. Ezek alapján a félév végén aláírás.

BAPLGYB1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Nobilis Máriaó

Tanegységi előfeltétel: Nyári kateketikai/pasztorális gyakorlat (BAKPGYN)

A tanegység célja: A félévközi gyakorlat során plébániai lelkipásztori munkába bekapcsolódni készülő hallgatók előzetes elméleti és gyakorlati felkészítése a plébániai pasztoráció sajátosságaira és az abban való tudatos, gyümölcsöző részvételre.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a plébániát mint a lelkipásztorkodás alapegységét. Képes arra, hogy pasztorális szemléletmóddal bekapcsolódjon a plébániai életbe. Elkötelezett a plébániai lelkipásztorkodásban való hivatásszerű részvételre.

Tematika: 1–2. Reflexió a nyári gyakorlat lefolyására, tapasztalatainak elemzése. 3. Feladattípusok a közösségben, a lelkipásztori munkatárs feladatkörének alaptípusai. 4. A feladattípusok ellátásához szükséges készségek. 5. A lelkipásztori reflexió elvei és gyakorlata. 6–7. Tervezés és döntéshozatal a krisztusi közösségben. 8. A lelkipásztor lelki és közösségi életének egyes kérdései. 9. A gyakorlatra kijelölt plébániák sajátosságai. A gyakorlatozó szerepe, feladata, kapcsolódási módja a gyakorlatra kijelölt plébániához, határok és lehetőségek.

Követelmény: Egy kijelölt pasztorális témájú mű elolvasása és olvasónapló készítése megadott szabályok szerint. Ezek alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *Rendelkezés néhány olyan kérdésben, mely világi hívőknek a lelkipásztorok szolgálatában való együttműködéséből fakad*, Szent István Társulat, Budapest, 1998; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KONFERENCIA: *A világi személyek lelkipásztori tevékenységének szabályzata*, Szent István Társulat, Budapest, 1986.

Ajánlott irodalom: FERENC PÁPA: *Evangélii gaudium kezdetű apostoli buzdítása a püspököknek, a papoknak és diakónusoknak, az Istennek szentelt személyeknek és a világi híveknek az evangélium hirdetéséről a mai világban*, Szent István Társulat, Budapest, 2014; II. JÁNOS PÁL PÁPA: *Novo Millennio Ineunte apostoli levél*, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 565–599; KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A pap mint a plébániai közösség pásztora és vezetője. Instrukció*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; JÁLICUS FERENC: *Testvéreink hite*, Korda, Kecskemét, 2014.

BAPLGYB1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Nobilis Mária

Tanegységi előfeltétel: A Nyári kateketikai/pasztorális gyakorlat (BAKPGY/E) teljesítése.

A tanegység célja: A félévközi gyakorlatuk során plébániai lelkipásztori munkába bekapcsolódni készülő hallgatók előzetes elméleti és gyakorlati felkészítése a plébániai pasztoráció sajátosságaira és az abban való tudatos, gyümölcsöző részvételre.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a plébániát mint a lelkipásztorkodás alapegységét. Képes arra, hogy pasztorális szemléletmóddal bekapcsolódjon a plébániai életbe. Elkötelezett a plébániai lelkipásztorkodásban való hivatásszerű részvételre.

Tematika: 1. A hallgatók korábbi tapasztalatainak felmérése a plébániai lelkipásztorkodásról. 2–3. A plébánia az egyház életében. 4–5. Feladattípusok a közösségben, a lelkipásztori munkatárs feladatkörének alaptípusai. A feladattípusok ellátásához szükséges készségek. 6–7. Lelkipásztori reflexió, tervezés és döntéshozatal a plébániai közösségben. 8. A gyakorlatra kijelölt plébániák sajátosságai. A gyakorlatozó szerepe, feladata, kapcsolódási módja a gyakorlatra kijelölt plébániához, határok és lehetőségek.

Követelmény: Részvétel az interaktív felkészülésben a kurzus során. Egy kijelölt pasztorális témájú mű elolvasása és könyvreflexió vagy órai beszámoló készítése megadott szabályok szerint. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *Rendelkezés néhány olyan kérdésben, mely világi hívőknek a lelkipásztori szolgálatában való együttműködéséből fakad*, Szent István Társulat, Budapest, 1998; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KONFERENCIA: *A világi személyek lelkipásztori tevékenységének szabályzata*, Szent István Társulat, Budapest, 1986; ORSZÁGOS LITURGIKUS TANÁCS: *A világi lelkipásztori kisegítők kézikönyve*, Szent István Társulat, Budapest, 2003.

Ajánlott irodalom: FERENC PÁPA: *Evangelii gaudium kezdetű apostoli buzdítása a püspököknek, a papoknak és diakónusoknak, az Istennek szentelt személyeknek és a világi híveknek az evangélium hirdetéséről a mai világban*, Szent István Társulat, Budapest, 2014; KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A pap mint a plébániai közösség pásztora és vezetője. Instrukció*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; KESZELI SÁNDOR: *Pasztorális tervezés*, Don Bosco Kiadó, Budapest, 2014.

BAPLGYB2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Nobilis Máriaó

Tanegységi előfeltétel: A Plébániai gyakorlat (BAPLGYN) egyidejű felvétele.

A tanegység célja: A félévközi gyakorlatuk során plébániákon zajló lelkipásztori munkába bekapcsolódott hallgatók tapasztalataira való reflexió segítése, az átéltek értékelése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a plébániát mint a lelkipásztorkodás alapegységét. Képes lelkipásztori szemszögből gyümölcsözően reflektálni saját és mások tevékenységére. Elköteleződik az evangelizációban. Felelősen vállalja a lelkipásztori munkában való részvétel által megkívánt, önállóságot igénylő döntéshelyzeteket, valamint a közös tervezésben, megvalósításban és értékelésben való együttműködést.

Tematika: Reflexió a plébániai gyakorlatra, tapasztalataink pasztorálteológiai szemléletmódú elemzése.

Követelmény: Szóbeli beszámoló szemináriumi formában a kéthetes gyakorlat tapasztalatairól, és annak írásbeli beadása. Ezek alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: ORSZÁGOS LITURGIKUS TANÁCS: *A világi lelkipásztori kisegítők kézikönyve*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; DOBOS LÁSZLÓ: *Világiak a plébániai lelkipásztorkodásban*, Lámpás, Abaliget, 1996.

Ajánlott irodalom: CORDES, PAUL JOSEF: *A lelket ki ne olt�átok. Karizmák és újra-evangelizálás*, Országos Lelkipásztori Intézet, Budapest, 1993; TARIÁNYI ZOLTÁN: *Misekalauz*, Igen – Új Ember, Budapest, 2000.

BAPLGYB2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Nobilis Máriaó

Tanegységi előfeltétel: A Plébániai gyakorlat (BAPLGY/E) egyidejű felvétele.

A tanegység célja: A félévközi gyakorlatuk során plébániákon zajló lelkipásztori munkába bekapcsolódott hallgatók tapasztalataira való reflexió segítése, az átéltek értékelése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a plébániát mint a lelkipásztorkodás alapegységét. Képes lelkipásztori szemszögből gyümölcsözően reflektálni saját és mások tevékenységére. Elköteleződik az evangelizációban. Felelősen vállalja a lelkipásztori munkában való részvétel által megkívánt, önállóságot igénylő döntéshelyzeteket, valamint a közös tervezésben, megvalósításban és értékelésben való együttműködést.

Tematika: Reflexió a plébániai gyakorlatra, tapasztalataink pasztorálteológiai szemléletmódú elemzése.

Követelmény: Szóbeli beszámoló szemináriumi formában a kéthetes gyakorlat tapasztalatairól, és annak írásbeli beadása. Ezek alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: ORSZÁGOS LITURGIKUS TANÁCS: *A világi lelkipásztori kisegítők kézikönyve*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; DOBOS LÁSZLÓ: *Világiak a plébániai lelkipásztorkodásban*, Lámpás, Abaliget, 1996.

Ajánlott irodalom: CORDES, PAUL JOSEF: *A lelket ki ne oltjátok. Karizmák és újra-evangelizálás*, Országos Lelkipásztori Intézet, Budapest, 1993; TARIÁNYI ZOLTÁN: *Misekalauz*, Igen – Új Ember, Budapest, 2000.

KGPO – ESTI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Nyirkos Tamás

A tanegység célja: Bevezetést nyújtani a politikatudomány alapfogalmaiba, elméleteibe, a politikai intézmények és folyamatok elemzésébe.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Iseri a politika legfontosabb elméleti megközelítéseit, a politikai intézményrendszer, a pártrendszerek és a választási rendszerek, illetve a politikai kommunikáció működésének alapelemeit. Képes a politikai elmélet és gyakorlat közötti összefüggések felismerésére és az ismeretek aktuális alkalmazására. Elkötelezett a politikai kérdések átfogó szemlélete iránt, amely magában foglalja a politika erkölcsi és társadalmi vonatkozásainak keresztény értelmezését és szükség esetén kritikáját is.

Tematika: 1. Politikai fogalmak. 2. Politikai elméletek. 3. Politikai ideológiák. 4. Politikai kultúra. 5. Politikai és társadalmi demokrácia. 6. Politika és gazdaság. 7. Politikai intézmények. 8. Pártok és pártrendszerek. 9. Választási rendszerek. 10. Politikai kommunikáció. 11. Politikai etika. 12. Összegzés.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: GALLAI SÁNDOR – TÖRÖK GÁBOR (szerk.): *Politika és politikatudomány*, Aula, Budapest, 2005.

Ajánlott irodalom: AQUINÓI TAMÁS: *A Summa Theologiae kérdései a jogról*, Szent István Társulat, Budapest, 2011; NYIRKOS TAMÁS: *Politika, politikatudomány, politikai filozófia*, in Baritz Sarolta Laura – Dabóczi gergely (szerk.): *Emberközpontú gazdaság*, KETEG Oikonomia Kutató Intézet Alapítvány, Budapest, 2016, 219-240; SCHMITT, CARL: *A politikai fogalma*, Attraktor – Pallas, Budapest, 2004.

PORTFÓLIÓ

Osztatlan tanári mesterképzés hallgatói számára

▼

OPN, OPORT/E – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

A tanegység célja: A portfólió célja az, hogy a hallgató meggyőzően bizonyítsa, hogy tanári tevékenységét a szakmai tudatosság és szakszerűség jellemzi, valamint, hogy a tanári kompetenciák mentén önállóan, kreatív módon mutassa be a fejlődését tükröző dokumentumokat.

Követelmény: A tanári felkészülés folyamatáról összefoglaló munkát (portfóliót) szükséges készíteni, és ezt az erre a célra szervezett külön alkalom során meg kell védeni. A portfólió tartalmazza mindazokat a dokumentumokat, amelyeket a hallgató a pedagógiai és pszichológiai tanulmányai során készített, és amelyek szakmai kompetenciái fejlettségét, fejlődését tükrözik.

A portfólióban elhelyezendő fontosabb szakmai anyagok:

- A szakmai életút bemutatása, a szakon eltöltött féléves gyakorlat helye, jelentősége a hallgató szakmai pályafutásában.
- A vezetőpedagógus irányításával folyó tanítási gyakorlat során készített dokumentumok.
- Az összefüggő egyéni iskolai gyakorlathoz kapcsolódó dokumentumok:
 - az iskola/tanulócsoport sajátosságainak bemutatása;
 - a hospitált óráról készített jegyzőkönyvek;
 - az egyéves gyakorlat során készített tematikus terv(ek);
 - az egyéves gyakorlat során a hallgató által megtartott órákra készített óravázlatok az önértékelő reflexiókkal;
 - az egyéves gyakorlat keretében megtartott egyik óráról készített felvétel;
 - a közösségi pedagógiai gyakorlat dokumentációja reflexiókkal;
 - tanórán kívüli egyéb tevékenységek dokumentációja reflexiókkal;
 - az iskola mint szervezet működéséhez kapcsolódó munka;
 - mentortanárról táblázatos és szöveges értékelése;
 - diákok által készített értékelések;
 - az egyéni kompetenciák fejlődésének összefoglaló értékelése.
- Összegző reflexió: a féléves munka értékelése, önreflexió a hallgató szakmai fejlődéséről.
- A tanulmányai során készült pedagógiai és/vagy pszichológiai munka.

A portfóliót egy darab kétoldalasán nyomtatott, bekötött példányban, amelynek utolsó oldala a hallgató által aláírt plágiumnyilatkozat, valamint elektronikus formában (cd) kell beadni, mellékelni kell hozzá a hallgató által megtartott tanóra felvételét.

A portfólióvédés során a hallgatók ppt-vel kísért prezentáció keretében mutatják be a gyakorlat során végzett munkájukat, valamint azt, hogy a gyakorlat során mely tanári kompetenciájukban hogyan fejlődtek. A beadott portfólióról és a portfólióvédés során nyújtott teljesítményükről szóbeli visszajelzést és egy komplex jegyet kapnak a bizottságtól. A kapott érdemjegy a diplomajegy részét

képezi. Az értékelés alapja az önelemző képesség színvonala, a fejlődés mértéke, a szakmaiság megléte vagy hiánya.

A portfólióval kapcsolatos elvárásokról a hallgatók a félév elején a gyakorlattal kapcsolatos tájékoztatón és a reflektív pedagógiai szemináriumon kapnak további tájékoztatást.

A portfólió beadásának határideje: 2020. január 4. (szombat).

A portfólióvédés időpontja: 2020. január 18. (szombat).

A portfólió beadásának határideje: 2020. június 6. (szombat).

A portfólióvédés időpontja: 2020. június 20. (szombat).

Az önelemzést segítő segédanyagok, ajánlott szakirodalom: FALUS IVÁN – KIMMEL MAGDOLNA: *A portfólió*, Gondolat Kiadói Kör – ELTE PPK Neveléstudományi Intézet, Budapest, 2009; KOTSCHY BEÁTA: *Útmutató a hittanárképzés tanítási gyakorlataihoz a hallgatók és a mentorok számára*, Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola Neveléstudományi Intézet, Budapest, 2011.

MAPORT/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

A tanegység célja: A neveléstudományi portfólió elkészítésének értékelési célja az, hogy adjon áttekintést a hallgató kompetenciáiról, fejlesztési célja pedig az, hogy mutassa be a hallgató szakmai fejlődését, rávilágítva arra, hogy a továbblépés érdekében milyen területen milyen teendők mutatkoznak.

A portfólió segítségével a hallgató adjon számot pedagógiai tudásáról: elméleti ismereteiről és gyakorlati felkészültségéről. Bizonyítsa meggyőzően, hogy tanári tevékenységét a szakmai tudatosság és szakszerűség jellemzi, valamint a tanári kompetenciák mentén önállóan, kreatív módon mutassa be a fejlődését tükröző dokumentumokat.

Követelmény: „A tanárképzésben a záróvizsga része a képzés során készült, a szakmai gyakorlatokat is bemutató és feldolgozó, a tanárjelölt felkészülését, saját fejlődését értékelő dokumentumgyűjtemény, portfólió, amely a tapasztalatok neveléstudományi szempontú, tudományos alaposágú bemutatása, elemzése és értékelése. Bizonyítja, hogy a hallgató képes önreflexióra, a képzés különböző területein elsajátított tudását integrálni és alkalmazni, a munkája szempontjából meghatározó tudományos, szakirodalmi eredményeket, továbbá a tanítás vagy a pedagógiai feladat eredményességét értékelni.” (A tanárképzés általános követelményeiről szóló 1. melléklet a 8/2013. (I. 30.) EMMI rendelethez 4.5.)

A hallgatónak olyan dokumentumgyűjteményt (portfóliót) szükséges készítenie, és ezt az erre a célra szervezett külön alkalom során megvédenie, melyből megismerhető a szakmai tevékenysége.

A portfólió tartalmazza mindazokat a dokumentumokat, munkaanyagokat, amelyeket a hallgató **a főiskolán teljesített szakterületi, pedagógiai, szakmódszertani (elméleti és gyakorlati) kurzusai keretében, valamint a tanítási gyakorlatai során készített,** és amelyek tükrözik szakmai fejlődését, ill. amelyek segítségével meghatározhatók tanári kompetenciái.

A hallgatónak a neveléstudományi portfólióban elhelyezett dokumentumokban számot kell adnia szaktárgyi tudásáról, módszertani-szakmódszertani felkészültségéről, a tanítási gyakorlat során szerzett tapasztalatairól, sikereiről, nehézségeiről is. Fontos azt is bemutatnia, hogy a főiskolai képzés elvégzése során milyen területeken gazdagodtak ismeretei, milyen képességei fejlődtek, hogyan formálódtak attitűdjei. Ehhez nélkülözhetetlenek a hallgató reflexiói, önreflexiói, valamint a szakmai gyakorlatára, munkáira kapott egyéb értékelések is.

A neveléstudományi portfólióban elhelyezendő fontosabb szakmai anyagok:

- A szakmai életút bemutatása, a hittanár-nevelőtanár/etikatanár szakon végzett tanulmányok és tanítási gyakorlat helye, jelentősége a hallgató szakmai pályafutásában.
- A szakterületi képzés keretében készített referátum: a pedagógiai munka szempontjából meghatározó tudományos, szakirodalmi eredmények tudományos alaposágú bemutatása, elemzése és értékelése.
 - A referátum a portfólió II. fejezete.

- A referátum terjedelme 12-15 oldal, és a *Dolgozatírási Szabályzat* szerint készítendő el.
- A referátumot témavezető segítségével kell elkészíteni, aki írásos bírálatot ad róla.
- A szakmódszertan szemináriumok során készített írásbeli beszámolók.
- A tanítási gyakorlathoz kapcsolódó dokumentumok:
 - az iskola/a dokumentált órák tanulócsoportjainak bemutatása (csoportprofil);
 - a hospitált órákról készített jegyzőkönyvek;
 - a gyakorlat során készített tematikus terv(ek) (tanulási-tanítási egység/ téma terve);
 - a tanítási gyakorlat során a hallgató által megtartott órákra készített óra-/foglalkozástervek a tematikus tervekhez kapcsolódóan (ennek részeként lehetőség szerint a tanulói teljesítmények mérésének, értékelésének dokumentumai) és minden óravázlat kiegészítése önértékelő reflexiókkal;
 - a gyakorlat keretében megtartott egyik óráról készített felvétel;
 - tanórán kívüli tevékenységek dokumentációja reflexiókkal;
 - mentortanár táblázatos és szöveges értékelése;
 - diákok által készített értékelések;
 - a tanítási gyakorlat, az egyéni kompetenciák fejlődésének összefoglaló értékelése.
- Összegző reflexió: önreflexió a hallgató a főiskolai képzés során mutatott szakmai fejlődéséről.
- A portfólióban helye van minden szakmai dokumentumnak, amelyekről a hallgató úgy gondolja, hogy szakmai fejlődését igazolják. Ezeket azonban rendszerbe szerkesztve kell elhelyezni: a tanári kompetenciák és a hozzájuk tartozó indikátorok szerint csoportosítva. Fontos ezekhez magyarázatot kapcsolni: hogyan segítette a dokumentumban bemutatott tevékenység a hallgató tanári kompetenciáinak fejlesztését?

A portfóliót egy darab kétoldalasan nyomtatott, bekötött példányban, amelynek utolsó oldala a hallgató által aláírt plágiumnyilatkozat, valamint elektronikus formában (cd) kell beadni, mellékelni kell hozzá a hallgató által megtartott tanóra felvételét.

A portfólióvédés során a hallgatók ppt-vel kísért prezentáció keretében mutatják be a munkájukat és azt, mely tanári kompetenciájában hogyan fejlődött gyakorlatai alatt. A beadott portfólióról és a portfólióvédés során nyújtott teljesítményükről szóbeli visszajelzést és egy komplex jegyet kapnak a bizottságtól. A kapott érdemjegy a diplomajegy részét képezi. Az értékelés alapját az önelemző képesség színvonala, a fejlődés mértéke, a szakmaiság megléte vagy hiánya képezi.

A portfólióval kapcsolatos elvárásokról a hallgatók a félév elején a gyakorlattal kapcsolatos tájékoztatón és a reflektív pedagógiai szemináriumon kapnak további tájékoztatást.

A portfólió beadásának határideje: 2020. január 4. (szombat).

A portfólióvédés időpontja: 2020. január 18. (szombat).

A portfólió beadásának határideje: 2020. június 6. (szombat).

A portfólióvédés időpontja: 2020. június 20. (szombat).

Az önelemzést segítő segédanyagok, ajánlott szakirodalom: FALUS IVÁN – KIMMEL MAGDOLNA: *A portfólió*, Gondolat Kiadói Kör – ELTE PPK Neveléstudományi Intézet, Budapest, 2009; KOTSCHY BEÁTA: *Útmutató a hittanárképzés tanítási gyakorlataihoz a hallgatók és a mentorok számára*, Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola Neveléstudományi Intézet, Budapest, 2011. OKTATÁSI HIVATAL: *Útmutató a pedagógusok minősítési rendszerében a Pedagógus I. és Pedagógus II. fokozatba lépéshez Negyedik, javított változat*, http://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/unios_projektek/kiadvanyok/utmutato_a_pedagogusok_minositesi_rendszerben_4jav.pdf.

OPSN, OPORTSZ/E, MAPORTSZ/E – NAPPALI, ESTI, I-II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: A Reflektív pedagógia kurzus gyakorlatvezetője

A tanegység célja: A képzés során megszerzett elméleti és gyakorlati ismeretek, tapasztalatok integrálása. A hallgató gyakorlótanítása során szerzett tapasztalatainak és saját teljesítményének szakszerű elemzését és értékelését tartalmazó portfólió elkészítése a konzulens szakmai és módszertani támogatása és ellenőrzése mellett. A gyakorlat teljesítése az abszolutórium megszerzésének feltétele.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Rendelkezik a szaktárgyának/szaktárgyainak műveléséhez szükséges tárgyi ismeretekkel, valamint az önálló munkát jelentő portfólió sikeres befejezéséhez szükséges egyéb ismeretekkel. Képes megszerzett ismeretei és gyakorlati tapasztalatai integrált és kreatív alkalmazására, a témához illő módszerek és eszközök felkutatására és használatára. Képes a tanári kompetenciák alapján a gyakorlatok során végzett pedagógiai munkáját önreflektív módon értékelni. Elkötelezett szakmai fejlődésében és önművelésében.

Követelmény: Rendszeres konzultáció a gyakorlatvezetővel. A portfólió gyakorlatvezető által kijelölt részfeladatainak elkészítése a vele egyeztetett határidőkre. A félév(ek) végén gyakorlati jegy, amely nem a portfólió érdemjegye, hanem a félévi munka értékelése.

MTPRN, OPRN, BAPRN, BAPRVE – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Kék Emerencia

A tanegység célja: A tanári hivatás gyakorlásához szükséges anyanyelvi kompetencia fejlesztése és mérése. Szakterületi és általános műveltség körébe tartozó témákon keresztül felkészíteni egy-egy kérdés szóbeli és – forrásokra korrekt módon hivatkozó – írásbeli kifejtésére. A stílus, az érvelés és a vitakészség fejlesztése. Bevezetni a hallgatókat a keresztény hit és etika alapvető irodalmának (egyházi dokumentumok, kézikönyvek, lexikonok, gyűjteményes kötetek, folyóiratok) használatába, hit- és etikai kérdések közelítésének általános módszertanába.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az alapvető szakirodalmat és a tudományos írásbeliség formái, technikai követelményeit. Tisztában van a magyar helyesírás szabályaival és kellően gazdag szókincssel rendelkezik. Képes egyes kérdésekhez megfelelő forrásokat felkutatni és azokat korrekt, kritikai módon használni. Képes adott témában megfelelő stílusban, érvekre alapozva, szabatosan kifejteni véleményét. Elkötelezetten törekszik az önművelésre, műveltsége bővítésére, anyanyelvünk pontos, igényes használatára.

Tematika: Az alapvető szakirodalom: lexikonok, kézikönyvek, folyóiratok, elektronikus források bemutatása és használata. Különböző írásbeli műfajok – rezümé, recenzió, tanulmány – megismerése. A dolgozatírás módszertana: témaválasztás; a dolgozat felépítése; idézetek, hivatkozások alkalmazása; megfelelő irodalom összeállítása és az irodalomjegyzék formai és tartalmi követelményei. Helyesírás és nyelvhelyesség. Szókincs és stílus (szóbeli, írásbeli kifejezőeszközeink). Szakszókincs, idegen szavak és kifejezések, nyelvi játékok. Témakifejtés, érvelés, vita.

Követelmény: A félév során írásbeli feladatok elkészítése és az egyes alkalmakon tevékeny részvétel. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: *Dolgozatírási szabályzat*, Sapientia Főiskola, Budapest, 2013. További kötelező irodalom és a félév során elkészítendő feladatok jegyzékét az első órán kapják meg a hallgatók.

Ajánlott irodalom: ECO, UMBERTO: *Hogyan írjunk szakdolgozatot?*, Kairosz, Budapest, 2002; FERCSIK ERZSÉBET: *Dolgozatírás – felsőfokon*, Krónika Nova, Budapest, 2002; GYURGYÁK JÁNOS: *Szerzők és szerkesztők kézikönyve*, Osiris, Budapest, 2005.

PTSZFPD1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

PTSZFPD2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Gyakorlatvezető: Góczán-Szabó Ildikó, Martosné Dulácska Csilla

A tanegység célja: A hallgatók önismeretének fejlesztése. A hallgatók segítséget kapnak ahhoz, hogy jelen tevékenységük és mindennapi életük akadályait, nehézségeit vagy megterhelő múltbeli élményeiket a pszichodráma módszereivel, a csoport támogató segítségével újra átélve feldolgozzák.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: A pszichodráma foglalkozások nem konkrét kompetenciák fejlesztését tűzik ki célul, hanem az egyes kompetenciák fejlődését gátló tényezőket mintegy láthatóvá teszik és szinte „eltávolítják” a fejlődés útjából. Így összességében az egyes tantárgyakban meghatározott valamennyi kompetencia fejlődését elősegítik (lásd pl. Gyakorlatkísérő szeminárium kompetenciáinak leírását). A pszichodráma üléseken olykor a bibliodráma is előkerül, mely a bibliai jelenet átélésével a hit személyesebbé tételét és mélyebb integrációját teszi lehetővé, így segítve elő a csoport tagjainak fejlődését.

Tematika: A csoport tematikáját – a pszichodráma módszerének megfelelően – mindig a csoporttagok által behozott nehézségek, problémák, kérdések határozzák meg, merüljenek fel azok az élet bármely területén. Azzal dolgozunk tehát, ami a hallgatókat leginkább foglalkoztatja, vagyis ami a legtöbb pszichikus energiájukat köti le, és így elvonja őket hivatásbeli, munkahelyi, családi szerepeik betöltésétől vagy attól, hogy a képzés során megfelelő teljesítményt nyújtsanak.

Követelmény: A pszichodramatikus üléseken történő megjelenés. A félév végén aláírás.

GYPSZGY – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Csókay László

A tanegység célja: A gyermekvédelmi rendszerben megnyilvánuló pszichológiai szemléletmód megismerése. A gyermekvédelmi ellátásba bekerülő gyermekek pszichés jellemzőinek és a vér szerinti családon kívül történő nevelkedés hatásainak megismerése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a leggyakoribb pszichés problémákat és azok háttértényezőit. Képes a problémák felismerésére és kezelésére együttműködve a szülővel, gyermekkel, szakemberekkel. Elkötelezett a gyermekek lelki egészségének gondozásában.

Tematika: 1. Családi és intézményi miliőártalmak a gyermekvédelmi problémák hátterében. 2. A családból való kiemelés folyamata, pszichológiai hatásai. 3. Gyermekvédelmi szakellátásba utalt gyermekek személyiségjellemzői. 4. Pszichológiai diagnosztika a gyermekvédelemben, speciális és különleges szükséglet. 5. Nevelőszülői ellátás pszichológiai sajátosságai. 6. Gyermekotthoni elhelyezés pszichológiai sajátosságai. 7. Pszichológiai szemlélet érvényesülése a gyermekvédelemben – történeti áttekintés. 8. A szülő és gyermek közötti kapcsolattartás pszichológiai problémái a gyermekvédelemben. 9. Az eredményes reszocializáció feltételei. 10. Reziliencia.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: GÁTI FERENC: Nevelési ártalmak a családban, in Balogh László – Tóth László (szerk.): *Fejezetek a pedagógiai pszichológia köréből*, Neumann Kht., Budapest, 2005, http://mek.oszk.hu/04600/04669/html/balogh_pedpszich0041/balogh_pedpszich0041.html; HOMOKI ANDREA: A gyermekvédelmi szempontú rezilienciakutatást megalapozó nemzetközi és hazai elméletek, in Rácz Andrea (szerk.): *Jó szülő-e az Állam? A corporate parenting terminus gyakorlatban való megjelenése*, Rubeus Egyesület, Budapest, 2014, 312–327, http://rubeus.hu/wp-content/uploads/2014/05/CPnemzetkozi_2014_final.pdf; JÁRMI ÉVA: Pszichológusok gyermekotthoni tapasztalatai a családi kapcsolatok működése tekintetében, *Kapocs* 8 (2009/4) http://epa.oszk.hu/02900/02943/00043/pdf/EPA02943_kapocs_2009_4_05.pdf; KÁLMÁNCHÉY MÁRTA: Nevelőszülőknél élő gyermekeknél előforduló pszichés problémák, *Család, Gyermek, Ifjúság* 10 (2001/2) 45–53; VOLENTICS ANNA: *Gyermekvédelem és reszocializáció*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1996.

Ajánlott irodalom: HANTOS ÁGNES: Tisztázódó szerepek, *Család, Gyermek, Ifjúság* 15 (2006/3) 44–50; HOMOKI ANDREA – RÁCZ ANDREA: A hatékonyság- és rezilienciamérések tapasztalatai a gyermekvédelmi szakellátásban, *Szociálpolitikai Szemle* 3 (2017/3) 56–72; GERGELY FERENC: *A magyar gyermekvédelem története 1867–1991*, Püski, Budapest, 1997; KÓSÁNÉ ORMAI VERA: Magatartási zavarok – szociális inadaptáció, in Balogh László – Tóth László (szerk.): *Fejezetek a pedagógiai pszichológia köréből*, Neumann Kht., Budapest, 2005, http://mek.oszk.hu/04600/04669/html/balogh_pedpszich0041/balogh_pedpszich0041.html; PATKÓ KORNÉLIA – SZABÓNÉ SZILÁGYI ZSUZSA: Kreatív konfliktuskezelés és konfliktuspedagógia – komplex személyiségfejlesztő program speciális gyermekotthonokban, *Család, Gyermek, Ifjúság* 18 (2009/5) 12–

18; PLATTHY ISTVÁN – LÓNAY ESZTER: A természet változásrendjére épülő évkörös játékok, ünnepek mint a személyiségfejlesztés eszközei, *Család, Gyermek, Ifjúság* 15 (2006/3) 55–64; RÁCZ ANDREA: Gyermekvédelemben nevelkedettek helyzete a kutatások tükrében, in RÁCZ ANDREA (szerk.): *Gyermekvédelemben nevelkedettek társadalmi integrációs esélyei*, Rubeus Egyesület, Budapest, 2012, 13–34, http://rubeus.hu/wp-content/uploads/2013/09/24428_gyermek_es_ifjusagvedelmi_tanulmanyok_első_kötet.pdf; VECZKÓ JÓZSEF: *Gyermekvédelem pszichológiai és pedagógiai nézőpontból. Társadalmi, család- és gyermekérdekek*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2007, 26–54, 229–301.

GYPSP1, PTPSP1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

GYPSP2, PTPSP2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Pataki Ágnes SSS

A tanegység célja: Megismertetni a fontosabb pszichiátriai kórképeket, különös tekintettel a pasztorális tanácsadó vagy a gyermek-ifjúságvédelmi tanácsadó, illetve szakpedagógus kompetenciájára.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a fontosabb pszichiátriai kórképeket. Képes felismerni a kóros tüneteket és tisztában van kompetenciájának határaival. Elkötelezett a szakmailag igényes és empatikus segítő hivatás iránt.

Tematika: Pszichiátriai betegségek tünetei. Ön- és közvesélyesség. Neurózisok, hangulatzavarok, pszichotikus zavarok. Személyiségzavarok. Szervedélybetegségek. Organikus zavarok. Pszichoszomatikus betegségek. Evés-, alvás- és szexuális zavarok. Gyermek- és serdülőkori zavarok (GYIT hallgatóknak részletesebben). Időskori pszichopatológia (PT hallgatóknak). Az egyes zavarok kapcsán röviden a pszichiátriai kezelési módokról, valamint a hozzátartozók megsegítéséről.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: TRINGER LÁSZLÓ: *A pszichiátria tankönyve*, Semmelweis, Budapest, 2005; RATKÓCZI ÉVA: *Életesemények lelki zavarai*, 2. kötet, Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2010; TORÓK SZABOLCS (szerk.): *Életesemények lelki zavarai*, 3. kötet, Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2007.

Ajánlott irodalom: BARNHILL, JOHN W. (szerk.): *DSM-5 klinikai esettanulmányok*, Oriold és Társai Kiadó, Budapest, 2014; PÁVEL MAGDA – ÓNODI SAROLTA – VIKÁR GYÖRGY: *Életesemények lelki zavarai*, 1. kötet, Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2008.

MARP/E – ESTI, I-II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Tantárgyfelelős: Mervay Miklós

A tanegység célja: A reflektív gondolkodással kapcsolatos elméleti ismeretek és a pedagógiai tevékenység megfigyelési és elemzési módszereinek elsajátításával és gyakorlatban való alkalmazásával képessé tenni a hallgatót a gyakorlótanítás során szerzett tapasztalatainak és saját teljesítményének szakszerű elemzésére és értékelésére, segíteni a kritikus és pozitív pontok meghatározásában, a fejlődés/fejlesztés irányainak kijelölésében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismer néhány módszert a tanítási óra pedagógiai és pszichológiai elemzésére. Képes saját munkája szakszerű elemzésére, felismeri a hittanóra/etikaóra egyes jelenségei közti összefüggéseket, kölcsönhatásokat. Képes kollégái fejlődését észrevételeivel segíteni. Felismeri az egyéni tanítási gyakorlat és a reflektív elemzés jelentőségét szakmai fejlődésének folyamatában. Képes kollégái fejlődését észrevételeivel segíteni, és elkötelezett az ilyen segítő együttműködés iránt.

Tematika: A gyakorlat során szerzett egyéni pedagógiai tapasztalatok elemzése. A tanításra vonatkozó tapasztalatok a tervezés, a megvalósítás és az utólagos elemzés – értékelés folyamatára egyaránt kiterjednek. A gyakorlat során a hallgató elemzi és értékeli, hogy a főiskolán elsajátított elméleti tudását hogyan tudta alkalmazni a gyakorlatban. Melyek azok a területek, ahol megerősítette előzetes tudását? Melyek azok, ahol hiányosságokat vagy ellentmondást tapasztalt az elméletben tanultak és a gyakorlatban tapasztaltak között? Milyen módot talált az ellentmondás feloldására?

Követelmény: Aktív részvétel a szemináriumi csoport (online és tantermi keretek között folytatott) munkájában, a hospitálási és óratervi dokumentumok heti rendszeres küldése reflexiókkal. Felvétel készítése egy saját hittanóráról elemzés céljából. A reflektív gondolkodás, tevékenységelemzés tapasztalatainak szakszerű felhasználása az önálló szakmai fejlődésről készített portfólióban. A félév végén minősített aláírás.

Kötelező irodalom: SZIVÁK JUDIT: *A reflektív gondolkodás fejlesztése*, Gondolat Kiadói Kör, Budapest, 2003; FALUS IVÁN – KIMMEL MAGDOLNA: *A portfólió*, Gondolat Kiadói Kör – ELTE BTK Neveléstudományi Intézet, Budapest, 2009.

Ajánlott irodalom: FALUS IVÁN: Gondolkodás és cselekvés a pedagógus tevékenységében, in Falus Iván – Báthory Zoltán (szerk.): *Tanulmányok a neveléstudomány köréből*, Osiris, Budapest, 2001, 213–134; SZIVÁK JUDIT: *A pedagógusok gondolkodásának kutatási módszerei*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2002.

OPRPSZ1N, OPRPSZ1/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT
 OPRPSZ2N, OPRPSZ1/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Mervay Miklós, Somogyiné Dr. Petik Krisztina

A tanegységek célja: A reflektív gondolkodással kapcsolatos elméleti ismeretek és a pedagógiai tevékenység megfigyelési és elemzési módszereinek elsajátításával és gyakorlatban való alkalmazásával képessé tenni a hallgatót a gyakorlótanítás során szerzett tapasztalatainak és saját teljesítményének szakszerű pedagógiai és pszichológiai elemzésére és értékelésére, segíteni a kritikus és pozitív pontok meghatározásában, a fejlődés/fejlesztés irányainak kijelölésében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismer néhány módszert a tanítási óra pedagógiai és pszichológiai elemzésére. Képes saját munkája szakszerű elemzésére, felismeri a hittanóra/etikaóra egyes jelenségei közti összefüggéseket, kölcsönhatásokat. Azonosítani tudja a tanítási órán felmerülő zavaró jelenségek esetleges pszichológiai hátterét.

Képes kollégái fejlődését észrevételeivel segíteni. Felismeri az egyéni tanítási gyakorlat és a reflektív elemzés jelentőségét szakmai fejlődésének folyamatában. Képes kollégái fejlődését észrevételeivel segíteni, és elkötelezett az ilyen segítő együttműködés iránt.

Tematika: A gyakorlat során szerzett egyéni pedagógiai tapasztalatok elemzése az alábbi szempontok alapján:

- a tanítási folyamat tervezése, megvalósítása és utólagos elemzése,
- a főiskolán elsajátított elméleti tudás alkalmazása a gyakorlatban,
- azon területek feltárása, ahol hiányosságok vagy ellentmondás tapasztalható az elméletben tanultak és a gyakorlat között, az ellentmondás feloldásának lehetőségei.

Követelmény: Aktív részvétel a szemináriumi csoport (online és tantermi keretek között folytatott) munkájában, a hospitálási és óratervi dokumentumok heti rendszeres küldése reflexiókkal. Felvétel készítése egy saját hittanóráról és/vagy etikaóráról elemzés céljából. A reflektív gondolkodás, tevékenységelemzés tapasztalatainak szakszerű felhasználása az önálló szakmai fejlődésről készített portfólióban. A félév végén minősített aláírás.

Kötelező irodalom: SZIVÁK JUDIT: *A reflektív gondolkodás fejlesztése*, Gondolat Kiadói Kör, Budapest, 2003; FALUS IVÁN – KIMMEL MAGDOLNA: *A portfólió*, Gondolat Kiadói Kör – ELTE BTK Neveléstudományi Intézet, Budapest, 2009.

Ajánlott irodalom: FALUS IVÁN: Gondolkodás és cselekvés a pedagógus tevékenységében, in Falus Iván – Báthory Zoltán (szerk.): *Tanulmányok a neveléstudomány köréből*, Osiris, Budapest, 2001, 213–134; SZIVÁK JUDIT: *A pedagógusok gondolkodásának kutatási módszerei*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2002.

BARE1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Udvardi Gabriella

A tanegység célja: A helyes beszédtechnikához kapcsolódó elméleti és gyakorlati ismeretek átadása, növelve ezáltal a hallgatók kommunikációjának hatékonyságát és eredményességét. A hallgatók felkészítése, hogy pontos artikulációval, magabiztos hangon, megfelelő tempóval és hangerővel, érthető módon tudjanak kommunikálni, oktatni, beszédet tartani. A hallgatók megtanulhatják, hogyan küzdhető le a lámpaláz, illetve melyek a nonverbális kommunikáció legfontosabb eszközei.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a saját beszédének jellemzőit. Képes érthetően, tisztán artikulálni, figyelni a helyes levegővétele. Ismeri a szónoki beszéd részeit, az érvek fajtáit. Képes a lámpaláz kezelésére. Elkötelezett a szép magyar beszéd ápolása iránt.

Tematika: 1. A helyes beszédlégzés, hangindítás és a hangzás. A hangerő és a hangsúly. 2. A hangfekvés, a beszéd dallama. A tempó, a ritmus és a beszédszünet. 3–5. A nonverbális kommunikáció a nyilvános beszéd során. 6. A szónoki beszéd részei. Az eszményi szónok, a szónok feladatai. 7. Az érvek fajtái és elrendezése. A meggyőzés folyamata, a meggyőző szöveg szerkezete. 8. Érvelési hibák. Manipuláció. 9. Felkészülési tippek és gyakorlás a záróbeszédre. 10. Lámpaláz kezelése. 11–12. Beszédtek és beszédtechnikai feladatok prezentálása. 12. Összegzés, félév lezárása, zh.

Követelmény: A félév során aktív részvétel az órákon. Az utolsó órákon egy előre megírt beszéd elmondása, továbbá egy beszédtechnika gyakorlat bemutatása. Egy szemináriumi dolgozat teljesítése. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: MONTÁGH IMRE: *Tiszta beszéd*, Holnap Kiadó, Budapest, 2012; THOROCZKAY MIKLÓSNÉ: *Beszédtechnikai gyakorlókönyv*, Holnap Kiadó, Budapest, 2011; ACZÉL PETRA: *Új retorika. Közélet, kommunikáció, kampány*, Kalligram, Pozsony, 2009; ADAMIK TAMÁS – A. JÁSZÓ ANNA – ACZÉL PETRA: *Retorika*, Osiris, Budapest, 2004; QUINTILIANUS: *Szónoklattan*, 1–2. kötet, Kalligram, Pozsony, 2008; WACHA IMRE: *A korszerű retorika alapjai*, 1–2. kötet, Szemimpex, Budapest, 1994.

RETORIKA II.
RETORIKA

Anyanyelvi kritériumtárgy osztatlan rendszerű tanárképzésben

OREN, BARE2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Udvardi Gabriella

A tanegység célja: A sikeres nyilvános beszéd alapjainak megismertetése. Megtanítani, hogyan kell hatásosan felépíteni és előadni egy beszédet. Megtanítani, hogyan kell visszajelzést adni. Az órákon számtalan helyzetgyakorlatot, rögtönzési feladatot próbálunk ki, továbbá közösen is készülünk a záróbeszédre.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a legfontosabb retorikai alapfogalmakat. Képes a retorikai szabályoknak megfelelő beszédet írni. Megfelelő előadói készségekkel rendelkezik és megfelelően ad fejlesztő értékelést a többieknek. Elkötelezett a szép beszéd, a magyar nyelvi kultúra ápolása iránt.

Tematika: 1. Beszédtechnika. 2. Rögtönzések. 3–5. Beszédstratégia (beszéddek fajtái, beszéd felépítése, retorikai eszközök alkalmazása). 6–7. Előadástechnika. 8. Beszédértékelés. 9–11. Beszéddek prezentálása. 12. Félév zárása, zh.

Követelmény: A félév során aktív részvétel az órákon. Egy előre megírt beszéd megtartása. Rövid teszt teljesítése az elméleti anyagból. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: MONTÁGH IMRE: *Tiszta beszéd*, Holnap Kiadó, Budapest, 2012; THOROCZKAY MIKLÓSNÉ: *Beszédtechnikai gyakorlókönyv*, Holnap Kiadó, Budapest, 2011; MONTÁGH IMRE: *Figyelem vagy fegyelem?!* Holnap Kiadó, Budapest, 1986; GALLO, CARMINE: *TED-előadások. Az inspiráló nyilvános beszéd 9 titka*, HVG Könyvek, Budapest, 2014.

MTRITN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Pákozdi István

A tanegység célja: A papságra készülő szerzetesek felkészítése a szentmise bemutatására és a szentségek kiszolgáltatására.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szentmise állandó és változó részeit. Képes a szentmise méltó bemutatására és a szentségek megfelelő kiszolgáltatására. Elkötelezett művelője a liturgiának.

Tematika: A résztvevők egymást követően próbacelebrálnak.

Követelmény: A Misekönyv ismerete. Konkrét ünnepi alkalom levezetésének modellezése és annak kritikája. A félév végén aláírás.

Irodalom: *Misekönyv*, Szent István Társulat, Budapest, 1991; *Római Misekönyv Általános Rendelkezései*, Szent István Társulat, Budapest, 2009.

GYRO1 – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

GYRO2 – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Szabóné Dr. Kármán Judit

A tanegység célja: A család- és gyermekvédelmi képzésben részt vevő hallgatók romológiai ismereteinek bővítése, a szakemberek felkészítése a legnagyobb létszámú hazai kisebbséggel való sikeres együttműködésre.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a cigányság szociális, mentális helyzetét, e státus mögötti okokat tudatosítja, ezáltal képes nagyobb empátiával, segítő attitűddel fordulni ezen etnikum felé. A cigányság hagyományainak, szokásainak megismerése magyarázatot ad a gyakori kérdésekre: „miért viselkednek így?”, „miért és hogy tudnak így élni?”, „miért nem tudnak kiemelkedni?” Képes e kérdések megválaszolása által félelmeket, előítéleteket csökkenteni, valamint az aktív, eredményes és kölcsönös kommunikáció elősegítésére. A roma/cigány családok felépítésének, működésének, sajátosságainak megismerése által képes a hatékonyabb, célzottabb együttműködésre. Elkötelezett a cigány gyermekek családon belüli – gyakran a többségi társadalomtól eltérő – szocializációjának, szociálpszichológiai fejlődésének mélyebb megértése és a cigányság integrálódásának segítése iránt.

Tematika: 1. A cigányság eredete, rövid története, megjelenésük Európában és hazánkban. 2. A magyarországi roma/cigány népesség (lélekszám, összetétel, csoportok, rétegek, földrajzi elhelyezkedés, főbb jellemzők). 3–4. A hazai cigányság jelenlegi oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi helyzete (okok és következmények). 5. A roma/cigány családok összetétele, működése, főbb vonásai a szegényrétegtől a polgári, értelmiségi rétegig. 6. A cigányság szokásai, hagyományai – gyermekvárás, születés, keresztelés, halál, gyász, temetkezés, pomána. 7. Etnikus kultúra és szegénykultúra a 21. század elején a cigányság körében. 8. A roma/cigány gyermekek családon belüli szocializációja a különböző csoportokban, rétegekben, a többségi társadalom elvárásai, az eltérő szocializáció következményei. 9–10. Családgondozás, gyermekvédelem a roma/cigány családokban. 11. Asszimiláció, szegregáció, integráció. 12. Az előítélet és rasszizmus kialakulásának okai, megelőzése, „kezelése”. 13–14. A hazai cigányság integrálódásának útja; többség és kisebbség feladatai, oktatási, jogi, gazdasági, egyházi válaszok.

Követelmény: A félévek végén kollokvium.

Kötelező irodalom: MEZEY BARNA – POMOGYI LÁSZLÓ – TAUBER ISTVÁN: *A magyarországi cigánykérdés dokumentumokban 1422–1985*, Kossuth, Budapest, 1986; SZABÓNÉ KÁRMÁN JUDIT: *A magyarországi cigányság*, 1. kötet, *Cigányok és romák*, Semmelweis Kiadó, Budapest, 2016; SZABÓNÉ KÁRMÁN JUDIT: *A magyarországi cigányság antropológiai – kultúrantropológiai és orvosantropológiai – megközelítésben*, DRHE Romológia Tanszék, Debrecen, 2017; SZABÓNÉ KÁRMÁN JUDIT: *A Nagyszombati zsinattól (1629) – Pupi Martzin cigány leánykája esetén (1746) át – a Katolikus Roma Szakkollégiumomig, in Fehér Ágota – Mészáros László (szerk.): „... et vocavit vocatione sua sancta”. A pedagógiai hivatás a keresztény nevelésben*, Apor Vilmos Katolikus Főiskola, Vác, 2017, 352–368.

PTSZFAK/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

ELŐADÓ: Dr. Hélsz Katalin

A segítő beszélgetés alapkérdései tanegység teljesítése a Pasztorális tanácsadás képzés gerincét jelentő Gyakorlatkísérő szeminárium II. féléves tanegységének szigorú előfeltétele.

A tanegység célja: A segítő beszélgetés sajátosságainak elméleti ismertetése, a hallgatók bevezetése a segítő beszélgetés alapjaiba.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a segítői kapcsolat és a segítői folyamat lényeges alapelemeit, ismeri és birtokolja a beszélgetésvezetés módszertanát. Képes az odafigyelő kísérésre, az empátiára alap- és mély szinten, a feltárássra, a tiszteletteljes elfogadásra, az árnyalt önkifejezésre verbális és nem-verbális szinten, valamint az építő jellegű konfrontáció használatára. Elkötelezett abban, hogy a primér prevenció területén hatékony segítséget nyújtson olyan személyeknek, akik életvezetési, érzelmi vagy kapcsolati válságba kerültek, önértékelési zavarokkal küzdenek, személyes hatékonyságukban támogatásra szorulnak, fejlődési és eseti krízisekkel szembesülnek.

Tematika: A segítő beszélgetés pszichológiai és teológiai alapjai. A segítő kapcsolat folyamata – kapcsolatfelvétel, bizalmi légkör megteremtése, problémák és célok meghatározása, a befejezés sajátos kérdései. A segítő személye – a segítő személyiségének és spiritualitásának szerepe a segítségben. Segítői attitűdök – személyközpontú segítség. A segítő kapcsolat módszertani kérdései – odafigyelő kísérés versus tanácsadás, a követve vezetés elve, aktív meghallgatás. Segítői készségek és beavatkozások – empátia, feltárás, tisztelet, mély empátia, az itt és most dinamikájának megnevezése, konfrontáció. Együttműködés más segítő szakmákkal, kompetenciahatárok.

Követelmény: A félév során írásos reflexiók a kötelező irodalomról (olvasmányonként 1–2 oldal terjedelemben, a félévi jegy 30%-át képezi). Gyakorlólapok a segítő beszélgetés alapkészségeiről (a félévi jegy 40%-át képezi). A félév végén kollokvium (a félévi jegy 30%-át képezi).

Kötelező irodalom: CRABB, LAWRENCE: *Mélybenező. Énünk és kapcsolataink gyógyulása*, Harmat, Budapest, 1999; NOUWEN, HENRI J. M.: *Nyújtssd kezed. A spirituális élet három mozdulata*, Ursus Libris, Budapest, 2007; NOUWEN, HENRI J. M.: *A sebzett gyógyító. Lelkiszolgálat napjaink társadalmában*, Ursus Libris, Budapest, 2006; JÁLICS FERENC: *Testvéreink hite*, Korda, Kecskemét, 2009; MUSTÓ PÉTER: *Megszereted, ami a tiéd*, Jézus Társasága Magyarországi Rendtartománya – L'Harmattan, Budapest, 2014.

Ajánlott irodalom: BAGDY EMŐKE: Pszichoterápia, tanácsadás, szupervízió, coaching: azonosságok és különbségek, in Kulcsár Éva (szerk.): *Tanácsadás és terápia*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2009, 53–78; BAUMGARTNER, ISIDOR: *Pasztorálpszichológia*, Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány – HÍD Alapítvány, Budapest, 2003, 103–117, 146–279, 332–588; HÉZSER GÁBOR: *Miért? Rendszerszemlélet és lelkigondozói gyakorlat*, Kálvin, Budapest, 1996; JÁLICS FERENC: *Lelkivezetés az evangéliumban*, Jézus Társasága Magyarországi Rendtartománya – L'Harmattan, Budapest, 2013; KÓVÁRI MAGDOLNA: *Pszichoterápia – lelkigondozás – lelkivezetés – pasztorális*

tanácsadás, in *A szombat-év. A keresztény segítségnyújtás formái*, Vigilia, Budapest, 2012, 63–85; MAY, GERALD G.: *Függőség és Kegyelem*, Harmat, Budapest, 2006; PINTÉR GÁBOR: Személyközpontú pszichoterápia és tanácsadás, in Kulcsár Éva (szerk.): *Tanácsadás és terápia*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2009, 79–110; TOMCSÁNYI TEODÓRA – FODOR LÁSZLÓ: Segítő kapcsolat, segítő szindróma, segítő identitás, in Jelenits István – Tomcsányi Teodóra (szerk.): *Egymás közt – egymásért*, Híd Családsegítő Központ – Szeged-Csanádi Püspökség, Budapest, 1990, 19–45; WOLTERSTORFF, NICHOLAS: *Korai sírató. Fiam emlékére*, Harmat, Budapest, 2012; WORTHINGTON, EVERETT L.: *Lelkigondozói ABC*, Harmat, Budapest, 2003.

GYSKT – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Somogyiné Dr. Petik Krisztina

A tanegység célja: Áttekintést adni a segítő kapcsolatban megvalósuló sajátos tanácsadás jellegéről, folyamatáról és a tanácsadó szükségés képességeiről.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a segítő kapcsolat és tanácsadás elméleti alapjait. Képes felismerni a segítő kapcsolat és tanácsadás gyakorlati jelentőségét a szakmai munkában. Elkötelezett a segítés és tanácsadás szakmai követelmények szerinti végzésére.

Tematika: A segítő kapcsolat sajátossága, dinamikája és a tanácsadói (konzultáns) attitűd.

Követelmény: Aktív részvétel a gyakorlat egésze során. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: BENKŐ ANTAL – SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *Testvéreink szolgálatában. Pasztorálpszichológiáról mindenkinek*, Új Ember, Budapest, 2002, 25–52, 109–112; ROGERS, CARL RANSOM: *Válakivé válni. A személyiség születése*, Edge 2000, Budapest, 2004, 73–96.

Ajánlott irodalom: SAJGÓ SZABOLCS et al. (szerk.): *Pszichológusok és teológusok az emberről*, Katolikus Pszichológusok Baráti Köre – Faludi Ferenc Akadémia, Budapest, 2004; EGAN, GERARD: *A segítő készségek fejlesztése. Gyakorlatok és munkafüzet A Képzett segítő című könyvhöz*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2009; GEREVICH JÓZSEF (szerk.): *Közösségi mentálhigiéné*, Animula, Budapest, 1997; KÉZDY ANIKÓ – SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: A segítő helyzethez kapcsolódó saját élmények feltárása és feldolgozása, *Embertárs* 4 (2006/3) 196–204; JÁLICS FERENC: *Testvéreink hite. A meghallgatás csodálatos ereje*, Korda, Kecskemét, 2014.

SPECIÁLIS HELYZETŰ CSALÁDOK

GYSHCS – ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Somogyiné Dr. Petik Krisztina

A tanegység célja: A speciális helyzetű családok pszichológiai működése sajátosságainak és a helyzetükből adódó problémáknak a megismertetése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az adott célcsoport működésének pszichológiai hátterét. Képes a problémák szakszerű elemzésére, megértésére. Elkötelezett abban, hogy hatékony segítséget nyújtson az érintett családoknak.

Tematika: Az egyszülős családok: a leányanya családja, az özvegy családja, az elváltak családja. Az apa szerepe a gyermekek fejlődésében. Az újráházasodott családok. A nevelőszülői családok. Az örökbefogadó családok.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: *Speciális helyzetű családok*, jegyzet.

MTST1N, BAST1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Varga Kapisztrán OFM

A tanegység célja: A hallgatók elméleti és gyakorlati segítséget kapjanak lelki életük elmélyítéséhez, hogy megtanuljanak kapcsolatot teremteni egyéni lelki életük és teológiai tanulmányaik között, hogy hitük ne csak értelmi síkon mozgó ismeret legyen és ne csak ebben a dimenzióban gyarapodjék teológiai tanulmányaik során, hanem egyre jobban élétté váljék.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a keresztény lelki élet és tapasztalat alapjait és sajátos jellemzőit, emberi alapjait és útjait. Képes reflektálni saját és mások lelki tapasztalataira. Alakítja lelki életét mint istenkapcsolata és keresztény hivatása forrását és másokat is segít ebben.

Tematika: Az emberre mint Istennel életközösségre hívott emberre tekintve megismerkedünk a spirituális teológia és a keresztény lelkiség mibenlétével. A „találkozás” fogalmának segítségével beszélünk az Istennel való találkozás útjairól és akadályairól (lelkivezetés, az önzés és önközpontúság leírása, átfordulás az önzés és önközpontúság világából az istenközpontú életbe, a bűnből az erényesbe).

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: SCHÜTZ, CHRISTIAN (szerk.): *A keresztény szellemiség lexikona*, Szent István Társulat, Budapest, 1993, (megadott szócikkek); GRÜN, ANSELM: *Lelkünk erőforrásai*, Jel, Budapest, 2010; GARADNAY BALÁZS: *A keskeny út öröme és járhatósága. A lelki élet teológiája*, Szent István Társulat, Budapest, 2004, (megadott részek); LOUF, ANDRÉ: *Uram, taníts meg minket imádkozni*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2008; MERTON, THOMAS: *Lelkivezetés és elmélkedés*, Prugg Verlag, Eisenstadt, 1974, (újabb kiadása: Márton Áron Kiadó, Budapest, 1989.); VARGA IMRE KAPISZTRÁN (összeáll.): *Spirituális Teológia I.*, jegyzet.

Ajánlott irodalom: FARKASFALVY DÉNES: *A lelki élet teológiája*, Agapé, Szeged, 2000; SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *Istenkeresésünk útjai. A vallásos megtapasztalás lélektana*, Agapé, Szeged, 2000.

BAST1/E, HST1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Versegi Beáta Mária CB

A tanegység célja: Avilai Szent Teréz utolsó szavai között a következőket jegyezték fel: „Eljött az idő, Jegyesem, hogy találkozzunk, itt az idő útra kelni”. Emberi és hitéletünk jellemzője, hogy úton vagyunk, „zarándokok és jövevények vagyunk a földön” (vö. Zsid 11,13). Zarándoklásunk ugyanakkor nem céltalan bolyongás, hanem elkötelezett keresése az élő Istennek: „a te arcodat keresem Uram” (Zsolt 27,8). A tantárgy célja, hogy megvilágosítsa e zarándok lét sajátos jellemzőit.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a lelki élet teológiája alapfogalmait. Képes reflektálni személyes keresztény életére. Törekszik a lelki élet újonnan megismert útjait bejárni.

Tematika: I. A spirituális teológia fogalma, a tudomány történeti fejlődése és helye a teológiai tudományok rendszerében. II. A lelki élet szakaszai.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *Istenkeresésünk útjai. A vallásos megtapasztalás lélektana*, Agapé, Szeged, 2000; VERSEGI BEÁTA MÁRIA (összeáll.): *Spirituális Teológia I.*, jegyzet.

Ajánlott irodalom: FARKASFALVY DÉNES: *A lelki élet teológiája*, Agapé, Szeged, 2000; GARADNAY BALÁZS: *A keskeny út öröme és járhatósága. A lelki élet teológiája*, Szent István Társulat, Budapest, 2004.

MTST2N, BAST2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Varga Kapisztrán OFM

A tanegység célja: A hallgatók elméleti és gyakorlati segítséget kapjanak lelki életük elmélyítéséhez, hogy megtanuljanak kapcsolatot teremteni egyéni lelki életük és teológiai tanulmányaik között, hogy hitük ne csak értelmi síkon mozgó ismeret legyen és ne csak ebben a dimenzióban gyarapodjék teológia tanulmányik során, hanem egyre jobban létté váljék.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a keresztény imádáság alapelemeit és útját, a keresztény lelki élet és tapasztalat alapjait és sajátos jellemzőit, emberi alapjait és útjait. Képes reflektálni saját és mások lelki tapasztalataira. Alakítja lelki életét mint istenkapcsolata és keresztény hivatása forrását és másokat is segít ebben.

Tematika: A „találkozás” fogalmának segítségével beszélünk az Istennel való találkozás útjairól és akadályairól. Arról, hogy ki találkozik (önismereti témák) kivel (istenképek) és hogyan (az imádság és fejlődésének útja).

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: SCHÜTZ, CHRISTIAN (szerk.): *A keresztény szellemiség lexikona*, Szent István Társulat, Budapest, 1993, (megadott szócikkek); BENKŐ ANTAL – SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *A gyógyító Jézus nyomában. A lelkiélet lélektanához*, Új Ember, Budapest, 2003, (megadott részek); FRIELINGSDORF, KARL: *Istenképek. Ahogy beteggé tesznek – és ahogy gyógyítanak*, Szent István Társulat, Budapest, 2007; GRÜN, ANSELM: *Bocssás meg magadnak*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2000; JÁLICS FERENC: *Tanuljunk imádkozni*, Korda, Kecskemét, 2009; VARGA IMRE KAPISZTRÁN (összeáll.): *Spirituális Teológia II.*, jegyzet.

Ajánlott irodalom: CRABB, LAWRENCE: *Mélybenező. Énünk és kapcsolataink gyógyulása*, Harmat, Budapest, 2002, (megadott részek); CROM, BERNHARD: *Forgiveness: készség a megbocsátásra. Egy előtérbe kerülő téma a pszichológiában*, *Embertárs* 1 (2003/1) 95–98; GARADNAY BALÁZS: *A keskeny út öröme és járhatósága. A lelki élet teológiája*, Szent István Társulat, Budapest, 2004, (megadott részek); GRÜN, ANSELM: *A zsolozsma és a belső imádság*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 1994; GRÜN, ANSELM: *Az imádkozó ember gesztusai*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2000; GUARDINI, ROMANO: *Önmagunk elfogadása*, Ciszterci Nővérek Boldogasszony Háza Monostor, Kismaros, 2001; KREPPOLD, GUIDO: *Önmegvalósítás vagy önmegtágadás?*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2002; LOUF, ANDRÉ: *Uram, taníts meg minket imádkozni*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2008; SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *Istenkeresésünk útjai. A vallásos megtapasztalás lélektana*, Agapé, Szeged, 2000.

BAST2/E, HST2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Versegi Beáta Mária CB

A tanegység célja: Gyakorlati segítséget nyújtani a lelki élet elmélyítéséhez és személyessé tételéhez. Az ember Szent Ágoston szavaival „capax Dei”, képes Isten megismerésére, befogadására. Az imádság az ember számára az a mód, ami által legközvetlenebbül gyakorolhatja és fejlesztheti eme képességét. A lelki kísérés témájával is foglalkozunk, hiszen ez ugyancsak hatékony és fontos eszköz a lelki életben való előrehaladáshoz.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a keresztény imádság sajátosságait. Képes a keresztény imádság különböző gyakorlatainak végzésére. Válgék elkötelezett imádságos emberré egyénileg és közösségben.

Tematika: A keresztény elmélkedés néhány szempontja a Hittani Kongregáció irányelvei alapján. Katolikus Egyház Katekizmusa az imádságról. A lelkivezetés néhány alapvető szempontja.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: VERSEGI BEÁTA MÁRIA (összeáll.): *Spirituális Teológia II.*, jegyzet.

MTSZDSZ1–2N, OSZDSZ1–2N, SZDSZBA1–2N – NAPPALI

OSZDSZ1–2/E, SZDSZBA1–2/E, GYSZDSZ, KGSZDSZ, PTSZFSZDSZ – ESTI

Gyakorlatvezető: A szakdolgozat Neptun Tanulmányi rendszerben bejelentett témavezetője.

A tanegység célja: A képzés során megszerzett elméleti és gyakorlati ismeretek, tapasztalatok integrálása. Egy, a képzés tartalmával és a szak speciális követelményeivel összhangban álló, kutatást prezentáló és/vagy szakirodalomra támaszkodó, a *Dolgozati írás szabályzat* által meghatározott formai követelményekhez igazodó tanulmány kidolgozása a konzulens szakmai és módszertani támogatása és ellenőrzése mellett. A gyakorlat teljesítése az abszolutórium megszerzésének feltétele.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Rendelkezik az önálló munkát jelentő szakdolgozat sikeres befejezéséhez szükséges ismeretekkel. Képes megszerzett ismeretei és gyakorlati tapasztalatai integrált és kreatív alkalmazására, a témához illő módszerek és eszközök felkutatására és használatára. Képes a szak különböző területeinek összefüggéseit feltárni, véleményét meggyőző érvekre és ellenőrizhető forrásokra támaszkodva, a megkívánt formai követelményeknek megfelelően írásban kifejezni. Kritikai látásmóddal rendelkezik. Elkötelezett a szakmailag igényes kutatómunka és jövődő hivatása etikus és újabb ismeretekre nyitott művelése iránt.

Tematika: A szakdolgozat választott témája, melynek írásba foglalása a szak tartalmi követelményeihez igazodik.

Követelmény: Rendszeres konzultáció a témavezetővel. A szakdolgozat témavezető által kijelölt részfeladatainak elkészítése a vele egyeztetett határidőkre. A félév(ek) végén gyakorlati jegy, amely nem a szakdolgozat érdemjegye, hanem a félévi munka értékelése.

OPSSZIN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

OPSSZI/E, MAPSSZI/E – ESTI, II. FÉLÉV, 0 KREDIT

Gyakorlatvezető: Asztalosné Elekes Szende, Somogyiné Dr. Petik Krisztina

A tanegység célja: Az elméleti és gyakorlati, valamint a tanítási gyakorlat során szerzett tapasztalatok integrálása. A korábbi iskolai tapasztalatok tanári perspektívából való szemlélése, a tapasztalatok tudatosításának erősítése és a tanár-gyerek viszony etikai szempontok szerinti áttekintése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Rendelkezik a tanítási tevékenység elkezdéséhez szükséges önismerettel, és képes saját tevékenységére kritikai módon reflektálni. Elkötelezett a sajátjától eltérő értékek szerinti élet megértésére, nyitott mások véleményének, érzéseinek megismerésére és tiszteletben tartására.

Tematika: A tanegység a gyakorlati képzéshez kapcsolódik, tartalma az iskolai gyakorlat során szerzett tapasztalatok kritikai reflexióval történő megvitatása és etikai szempontok szerinti elemzése. Ehhez kapcsolódik a korábbi iskolai tapasztalatok felidézése, a diák és a tanár perspektívája közötti különbség tudatosítása.

Követelmény: Részvétel a tréning egészén. A félév végén minősített aláírás.

MTPSSZCSN, OPSSZCSN, BAPSSZCSN, BAPSSZCS/E, GYSZCS – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV,
4 KREDIT

Előadó: Somogyiné Dr. Petik Krisztina

A tanegység célja: A személyiségfejlesztő tevékenység megalapozása a személyiség működésének és az élethosszig tartó fejlődés törvényszerűségeinek és feltételeinek megismerésével, különös figyelmet szentelve a család hatásaira.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a személyiség és a család működésének komplex modelljeit és a személyiség fejlődésének családi meghatározóit. Képes az ismert törvényszerűségeken alján reflektálni saját életére és a rábízottak személyiségfejlődésének rizikótényezőire. Elkötelezett abban, hogy minden segítséget megadjon a családok harmonikus működésének előmozdításához az egyes nemzedékek egészséges személyiségfejlődéséért.

Tematika (nappali tagozat): 1. A fejlődés általános kérdései és a személyiség problematikája. 2. A személyiség összetevőinek és működésének klasszikus és modern modelljei. 3. A család mint a legfontosabb személyiségalkotó tényező fogalma, funkciói, működésének jellege Olson modellje alapján. 4. Családi alrendszerek, kapcsolati minták és szerepek. 5. A személyiség fejlődése Erikson elmélete alapján az egyes családi életciklusok elemzésének keretében. 6. A kötődés gyermek- és felnőttkorban. 7. A mese és a játék szerepe a fejlődésben. 8. A testvérek szerepe a szocializációban. 9. A fejlődést negatívan befolyásoló családi rizikótényezők. 10. Az én problematikája. 11. Az énkép és önértékelés szerepe a személyiség működésében. 12. Az ember moralitása. 13. Az agresszió. 14. Erkölcsi és vallási szocializáció a családban.

Tematika (esti tagozat): A személyiség összetevőinek és működésének klasszikus és modern modelljei. A család mint a legfontosabb személyiségalkotó tényező fogalma, funkciói, működése. A személyiség fejlődése Erikson elmélete alapján az egyes családi életciklusok elemzésének keretében. Az én problematikája, önismeret, énkép, önértékelés. Az emberi agresszió és az emberi moralitás kérdései. Erkölcsi és vallási szocializáció a családban.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: *Személyiség- és családpszichológia*, jegyzet

SZEMÉLYISÉGFEJLESZTŐ ÉS KOMMUNIKÁCIÓS GYAKORLAT

MTPSSZGYN, BAPSSZGYN, BAPSSZGY/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 0 KREDIT

Gyakorlatvezetők: Asztalosné Elekes Szende, Somogyiné Dr. Petik Krisztina

A tanegység célja: A hallgatók ismerkedése egymással, önmagukkal.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Képes nyitottan és empatikusan kommunikálni, képes a közös problémamegoldásra. Elkötelezett önmaga és mások megismerése iránt.

Tematika: Feszültségoldás, ismerkedés önmagukkal és másokkal, a kommunikációs és empátiás képességek szerepének tudatosítása, szerepjátékokban való gyakorlása. A közös problémamegoldás gyakorlása.

Követelmény: Részvétel a gyakorlat egészén, valamint esti tagozaton egy önismereti kérdőív kitöltése. A félév végén aláírás.

SZEMÉLYISÉGFEJLESZTŐ TRÉNING I-II.

GYSZFT1 – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

GYSZFT2 – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Asztalosné Elekes Szende

A tanegység célja: A hallgatók önreflexiós és társas készségeinek fejlesztése és a tanultak alkalmazása a személyes és szakmai életükben.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Társas és kommunikációs készségek, ön-ismeret.

Tematika: A hallgatók ismerkedése önmagukkal, a kommunikációs és empátiás képességek szerepének tudatosítása, fejlesztése, a csoportos problémamegoldás és konfliktuskezelés gyakorlása játékos feladatok, gyakorlatok révén.

Követelmény: Részvétel a tréning egészén. A félév végén aláírás.

OPSSZTZN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Asztalosné Elekes Szende

Tanegységi előfeltétel: A személyiség működése (OPSSZMN); Fejlődéslektan (OPSFLN)

A tanegység célja: A gyermek- és serdülőkorban diagnosztizált zavarok bemutatása, klinikai jellemzőik ismertetése, elősegítve ezek majdani felismerését iskolai kontextusban és az érintettek szaksegítség felé való irányítását.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a gyermekek és serdülők körében előforduló főbb pszichológiai zavarokat. Képes felismerni a pszichológiai zavarban szenvedő gyermek vagy serdülő problémáját a tünetek alapján. Elkötelezett a gyermekek és fiatalok szakszerű és empátiával kísért segítése iránt.

Tematika: 1. Az egészséges személyiség és a személyiségfejlődési zavarok meghatározása, kulcsfogalmak. 2. A személyiségfejlődési zavarok osztályozása (DSM-V), az SNI (speciális nevelési igény) fogalma. 3. Genetikai és környezeti tényezők szerepe a személyiségfejlődési zavarok kóroktanában. 4. A mentális retardáció. 5. Tanulási zavarok. Olvasási, számolási, írásbeli kifejezés zavara. 6. Kommunikációs zavarok. Expresszív beszédfejlődési zavar, dadogás. 7. Az autisztikus spektrum zavarai. 8. Figyelemhiányos hiperaktivitás zavar. 9. Viselkedési zavarok. Opozíciós zavar. 10. Gyermek- és serdülőkori evészavarok. 11. Szeparációs szorongás. 12. Depresszió és öngyilkosság gyermek- és serdülőkorban. 13. Pszichoszomatikus zavarok és a nemi identitás zavarai. 14. A gyermek- és serdülőkori zavarok rendszerszemléletű megközelítése. A család és iskola szerepe a segítségben.

Követelmény: A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: ELEKES SZENDE: *Személyiségfejlődési zavarok gyermek- és serdülőkorban*, jegyzet.

Ajánlott irodalom: COMER, RONALD J.: *A lélek betegségei. Pszichopatológia*, Osiris, Budapest, 2005; RANSCHBURG JENŐ: *Pszichológiai rendellenességek gyermekkorban*, Saxum, Budapest, 2012.

PTSZD/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Varga Kapisztrán OFM

A tanegység célja: Megismertetni a szenvedés kérdésének dogmatikai hátterét, a teológiai válaszkiérleteket. Tájékozódást nyújtani a kapcsolódó kérdésekben. Segíteni az egyéni álláspont kialakítását. Tudatosítani a teológiai hagyomány sokszínűségét a kérdést illetően.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szenvedés kérdésének dogmatikai hátterét és a szenvedés kérdésre adott teológiai válaszkiérleteket. Képes a megszerzett ismeretek alapján kritikai kérdések és észrevételek, valamint az elmélet és gyakorlat közötti feszültségek vagy megfelelések alapján következtetések megfogalmazására. Elkötelezett a szenvedő személlyel való találkozásban a másik iránti empátiával kísért és a szenvedés kérdése elé állító, kihívást vállaló jelenlétre.

Tematika: A szenvedés fajtái és a szenvedés mint egzisztenciális kérdés. A Biblia megközelítései. *Gaudium et Spes* és *Salvifici Doloris*. Aquinói Szent Tamás a rossz szerepéről és a gondviselésről. Karl Rahner és Gisbert Greshake megközelítései. Szenvedés és megváltás kapcsolata. Szenvedhet-e Isten? Szeretet és szenvedés kapcsolata. Jézus Krisztus megváltó szenvedése. Az imádság és a vigasztalás szerepe.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: GRESHAKE, GISBERT: *A szeretet ára. Elmélkedés a szenvedésről*, Paulus Hungarus – Kairosz, Budapest, 1999; II. JÁNOS PÁL: *Salvifici Doloris* apostoli levél az emberi szenvedés keresztény értelméről a Katolikus Egyház püspökeihez, papjaihoz, szerzetescsaládjaihoz és hívőihez (1984), in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 1. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 71–302; SZEILER ZSOLT: A gondviselés problémája a *Summa contra gentiles*ben, *Sapientiana* 5 (2012/2) 46–61; RAHNER, KARL: Miért hagyja Isten, hogy szenvedjünk?, *Sapientiana* 6 (2013/1) 70–82; valamint a következő oldalak: <http://uj.katolikus.hu/konyvtar.php?h=406>; <http://uj.katolikus.hu/konyvtar.php?h=407>; <http://uj.katolikus.hu/adattar.php?h=10#pap>.

MTSZTN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Várnai Jakab OFM

A tanegység célja: Az egyházi dokumentumok és teológiai szemelvények alapján megismertetni a hallgatókkal a szerzetesség főbb teológiai kérdéseit.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szerzetesség teológiájának alakulását az utóbbi 100 évben. Képes értelmezni és teológiailag értékelni a szerzetesi élet jelenségeit. Elkötelezett az egyház közösségi szellemű megújulásában a II. Vatikáni Zsinat alapelvei szerint.

Tematika: 1. Bevezetés. 2. A szerzetesség teológiájának rövid története a II. Vatikáni Zsinatig. 3. A zsinati megújulás alapelvei. 4. A *Perfectae Caritatis* zsinati dokumentum. 5. A zsinatot követő helyzet. 6. A *Mutuae relationes* dokumentum. 7. A „Szerzetesek és az emberi haladás” című dokumentum. 8. Dokumentum a „szemlélődő dimenzióról”. 9. A „Testvéri élet közösségben” című dokumentum. 10–12. A *Vita Consecrata* dokumentum. 13. Az „Újraindulás Krisztustól” című dokumentum.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: TÖZSÉR ENDRE (szerk.): *Szentszéki dokumentumok a megszentelt életről 1964–2002*, Sapientia Főiskola, Budapest, 2007.

Ajánlott irodalom: *A szerzetesség jelene és jövője*, Sapientia Főiskola, Budapest, 2008; PIGNA, ARNALDO: *Megszentelt élet*, Szent Gellért Kiadó, Szeged, 1990; ÖRSY LÁSZLÓ: *A Lélekre nyitottan. Szerzetesélet a II. Vatikáni Zsinat után*, Vigilia, Budapest, 1997; HERZIG, ANNELIESE: „*Ordens-Christen*”. *Theologie des Ordenslebens in der Zeit nach dem Zweiten Vatikanischen Konzil*, Echter, Würzburg, 1991.

MTSZEN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Kék Emerencia

A tanegység célja: Megismertetni a katolikus szociáletika történetét és szociológiai alapjait, a katolikus egyház társadalmi tanításának etikai alapelveit és forrásait, összefoglaló áttekintést adni a politikai és a gazdasági etika katolikus irányelveiről.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyház társadalmi tanításának forrásait és alapfogalmait, valamint a fontosabb társadalmi kérdéseket, amelyekkel kapcsolatban a katolikus egyház hivatalosan állást foglalt. Képes felismerni a különböző társadalmi kérdések, valamint a velük kapcsolatos etikai problémák és katolikus tanítás összefüggéseit, a társadalmi szociális viszonyok katolikus értékelésének jogultságát és fontosságát az egyház tanításában és a társadalmak politikai és gazdasági életében. Elkötelezett abban, hogy az egyház szociális tanítását ismerve állást foglaljon a jelenleg égető társadalmi kérdésekben.

Tematika: 1. Alapfogalmak. A Szentírás erkölcsi alapelvei. 2. Az apostoli és egyház-atyák szociális tanítása. 3. Aquinói Szent Tamás társadalombölcselete. 4. Az újkori gondolkodás etikai jellemzői. 5. A szociológia kialakulása. 6. A modern szociológia klasszikusai. 7. Az egyház szociális tevékenysége. 8. A személyközpontú keresztény etika. 9. Igazságosság, szolidaritás és szubszidiaritás. 10. A közjó. 11–13. Az egyház társadalmi tanításának forrásai: a szociális enciklikák.

Követelmény: A félév során a társadalmi enciklikák elolvasása és az órákon való szóbeli értékelése. A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: BERAN FERENC – LENHARDT VILMOS: *Az ember útja. Az egyház társadalmi tanítása*, Szent István Társulat, Budapest, 2017; TOMKA MIKLÓS – GOJÁK JÁNOS (szerk.): *Az egyház társadalmi tanítása. Dokumentumok*, Szent István Társulat, Budapest, 1993; XVI. BENEDEK PÁPA: *Caritas in veritate, enciklika az ember teljes értékű fejlődéséről a szeretetben és az igazságban*, Szent István Társulat, Budapest, 2009; FERENC PÁPA: *Laudato si', enciklika közös otthonunk gondozásáról*, Szent István Társulat, Budapest, 2015.

Ajánlott irodalom: IGAZSÁGSSÁG ÉS BÉKE PÁPAI TANÁCSA: *Az Egyház társadalmi tanításának kompendiuma*, Szent István Társulat, Budapest, 2007; ANZENBACHER, ARNO: *Keresztény társadalometika*, Szent István Társulat, Budapest, 2001; ARISZTOTELÉSZ: *Politika*, Gondolat, Budapest, 1994, <http://mek.oszk.hu/04900/04966/04966.pdf>; ANDORKA RUDOLF: *Bevezetés a szociológiába*, Osiris, Budapest, 2006; HÖFFNER, JOSEPH: *Keresztény társadalmi tanítás*, Szent István Társulat, Budapest, 2002; MUZSLAY ISTVÁN: *Gazdaság és erkölcs*, Márton Áron Kiadó – Új Ember, Budapest, 1995; MUZSLAY ISTVÁN: *Az egyház szociális tanítása*, Márton Áron Kiadó, Budapest, 1997; RAWLS, JOHN: *Az igazságosság elmélete*, Osiris, Budapest, 1997.

SZOCIÁLPSZICHOLÓGIA TÁRSADALOMPSZICHOLÓGIA

OPSSZPN, OPSSZP/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT
KGTSPZ – ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Asztalosné Elekes Szende

Tanegységi előfeltétel (nappali tagozatos osztatlan tanárképzésben): Fejlesztéstan (OPSFN); A személyiség működése (OPSSZMN)

A tanegység célja: Megismertetni a szociálpszichológia tudománya által feltárt legfontosabb törvényszerűségeket és felhívni a figyelmet e törvényszerűségek tanítási-nevelési helyzetekben való megnyilvánulásaira és pedagógiai alkalmazásukra.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Iseri az emberek társas helyzetekben való viselkedésének törvényszerűségeit. Képes e törvényszerűségek azonosítására a saját életében és a pedagógiai helyzetekben. Elkötelezett az iránt, hogy ismereteinek birtokában egyre jobban megértse a társas környezetében zajló folyamatokat és tudását felhasználja pedagógiai munkájában.

Tematika: 1. A személyszlelés törvényszerűségei. 2. Az attribúció törvényszerűségei. 3. Az attitűd fogalma. 4. A személyközi kapcsolatok. 5. Az emberi kommunikáció. 6. Konfliktus és konfliktuskezelő stratégiák. 7. Konfliktusok az iskolában. 8. A csoportok működése: társas identitás. 9. Normaalakulás és konformitás a csoportban. 10. Csoportközi viszonyok: kooperáció és versengés. 11. A csoport teljesítménye és teljesítmény a csoportban. 12. Vezetési stílusok.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: ELEKES SZENDE: *Szociálpszichológia*, jegyzet; FORGÁCS JÓZSEF: *A társas érintkezés pszichológiája*, Kairosz, Budapest, 2007.

Ajánlott irodalom: HEWSTONE, MILES et al.: *Szociálpszichológia – európai szemszögből*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2007; SMITH, ELIOT R. – MACKIE, DIANE M.: *Szociálpszichológia*, Osiris, Budapest, 2004.

SZOCIOLÓGIA

Általános és vallásszociológia

BASON, BASO/E, KGSO – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Révay Edit

A tanegység célja: Korunk (magyar) társadalmát közelről érintő kérdéseket vizsgálunk empirikus adatokra támaszkodva, ugyanakkor társadalomelméleti keretek közé helyezzük, hogy a törvényszerűségeket és sajátosságokat is felfedezni és értelmezni tudják a hallgatók.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szociológia társadalomtudományok közti helyét, szerepét, főbb kérdéseit, területeit, sajátosságait. Képes a társadalmi csoportokról, jelenségekről tárgyilagosan gondolkodni. Elkötelezett abban, hogy keresi a társadalom kérdéseire, problémáira a válaszokat és megoldásokat, hogy ismereteit összhangba hozza és másokkal is megossza.

Tematika: 1. A szociológia tárgya, helye a tudományok közt, interdiszciplináris kapcsolatok. 2. A szociológia mint tudomány történeti fejlődésének főbb állomásai, a szociológiai iskolák rövid története. 3. A magyar társadalom a rendszerváltás évtizedeiben. 4. Érték, életmód és társadalmi csoportok. 5. Munka mint társteremtés. 6. Marginalizáció: szegénység, munkanélküliség, hajléktalanság. 7. Társas kapcsolatok (család, párkapcsolat, szingli élet...). 8. Társadalmi szolidaritás. 9. Nemzeti identitás határon belül és kívül, idegenkérdés. 10. Nemek kérdése, társadalmi szerepvállalás, nemi szerepek változása. 11. Reklám és médiahatalom – a befolyásolás művészete. 12. Az élet kezdete és befejezése egy előregedő társadalomban. 13. A vallás szociológiai vizsgálata, valláselméletek. 14. A szekularizáció és a vallási megújulás.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: GIDDENS, ANTHONY: *Szociológia*, Osiris, Budapest, 2003; SZALAI JÚLIA: A társadalmi kirekesztődés egyes kérdései az ezredforduló Magyarországon, *Szociológiai Szemle* 12 (2002/4) 34–50; BORECZKY ÁGNES: Családtörténeti mozaik. A mobilitás és a migráció elbeszélései, *Századvég* 7 (2002/23) 33–65; KÖLLŐ JÁNOS: Iskolázottság és életkor szerinti különbségek: az „emberi tőke” átértékelődése, in Fazekas Károly (szerk.): *Munkaerőpiaci tükör 2000*, MTA Közgazdaságtudományi Kutatóközpont, Budapest, 2000, 80–90, <http://mek.oszk.hu/01500/01537/01537.pdf>; KAPITÁNY BALÁZS: *Szegénység és depriváció. Társadalm szerkezeti összefüggések nyomában*, KSH Népeségtudományi Kutatóintézet, Budapest, 2004; FERGE ZSUZSA: *Küzdelem a szegénység és a társadalmi kirekesztés ellen*, ILO-CEET, Budapest, 2002; KERTESI GÁBOR: A szegénység átörökítésének közvetlen és rejtett csatornáit, in Sallai Éva (szerk.): *Társadalmi egyenlőtlenségek, a nem hagyományos családmodell, a szülői viselkedés és a gyermekek fejlődésének összefüggései*, Educatio, Budapest, 2008, 135–142.

Ajánlott irodalom: Bővebb listát az ajánlott irodalomról az órán kapnak a hallgatók.

PTSZFTE1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

Előadó: Asztalosné Elekes Szende

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatót a segítés különböző pszichológiai megközelítéseivel, elméleti modelljeivel, a segítő kapcsolat és beavatkozás alapvető dinamikájával, a segítő beavatkozás eszközeivel.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: A pasztorális tanácsadó ismeri a lelkigondozásnak a segítő személyére vonatkozó szakmai feltételeit. Képes felismerni a pszichés terheltségeknek azokat a szintjeit, amelyek kezelése meghaladja segítői kompetenciáját. A primer prevenció területén elkötelezett az olyan személyek segítésére, akik életvezetési válságba kerültek, önértékelési zavarokkal küzdenek, személyes hatékonyságukban támogatásra szorulnak, fejlődési és eseti krízisekkel szembe-sülnek.

Tematika: 1. A segítő beavatkozás elméleti modelljei: bio-pszicho-szociális modell. 2. A tanácsadás szintjei (Wiegersma). 3. Nemszpecifikus terápiás tényezők (Buda). 4. Személyközpontú megközelítés: terapeuta-változók (Rogers).

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Irodalom: KOPP MÁRIA – BERGHAMMER RITA (szerk): *Orvosi pszichológia*, Medicina, Budapest, 2009, 2. fejezet; RITÓÓK MAGDA: Új tendenciák a pszichológiai tanácsadás fejlődésében, in Kulcsár Éva (szerk.): *Tanácsadás és terápia*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2009, 221–254; BUDA BÉLA: A lelki segítés alapkérdései, in Kulcsár Éva (szerk.): *Tanácsadás és terápia*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2009, 11–52; ROGERS, CARL RANSOM: *Valakivé válni. A személyiség születése*, Edge 2000 Kiadó, Budapest, 2010, 59–110; JÁLICS FERENC: *Testvéreink hite*, Korda, Kecskemét, 2014.

OPDTP/E, MAPDTP/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Révay Edit

A tanegység célja: A nevelés társadalmi jelentőségének és társadalmi beágyazottságának bemutatása. A kurzus a nevelésszociológiai megközelítés mellett épít a hallgatók előzetes élettapasztalataira és mindennapos tudására is.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Nevelésszociológiai ismeretekkel rendelkezik. Képes a nevelés társadalmi jelentőségének elemző feltárására, a nevelésszociológia elméleti ismereteinek és gyakorlati tapasztalatainak ötvözésére. Elkötelezett a pedagógushivatás szakmailag igényes művelése iránt.

Tematika: Iskolázás és társadalmi igények. Oktatási expanzió. Tanári, tanítói szerepek. Formális, non-formális és informális képzés. Társadalomszerkezet és mobilitás. Gazdasági, kulturális és társadalmi tőke és az oktatás. Családi nevelés és az iskolázás. Szelektív és komprehenzív modellek. Csoport és szervezet. Szervezetfelfogások. Iskolai eredményesség. A jövő iskolája.

Követelmény: Az elektronikus tananyagban bemutatott terminusok ismerete, pontos használata, a modulok tartalmi elemeiben feldolgozott tudás elsajátítása. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: NAGY MÁRIA – KELLER MAGDOLNA – MOGYORÓSI ZSOLT – TÓTH TIBOR: *A nevelés társadalmi alapjai*, <https://uni-eszterhazy.hu/hefoppalyazat/>; ANDORKA RUDOLF: *Bevezetés a szociológiába*. Osiris, Budapest, 2006.

TÁRSADALOMPSZICHOLÓGIA

KGTPSZ – ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Asztalosné Elekes Szende

További leírást lásd: SZOCÁLPSZICHOLÓGIA

ÚJSZÖVETSÉGI EXEGÉZIS I.

Szinoptikus evangéliumok

MTUE1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2–3 KREDIT

HUE1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Szatmári Györgyi

Tanegységi előfeltétel: Bevezetés az Újszövetségbe I–II. (MTBU1–2N, HBU1–2/E)

A tanegység célja: A szinoptikus evangéliumok válogatott szakaszainak exegetikai elemzése által megismertetni az evangéliumi kifejezésformák sokszínűségét, az evangéliumi szakaszok teológiai tartalmát.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szentírásmagyarázat módszerét, a szinoptikus evangéliumok irodalmi eszközeit, a vizsgált szövegek teológiai tartalmát és jelentőségét. Képes használni az exegézis alapvető módszertani eszközeit, megfelelően tud különbséget tenni egy szöveg kialakulásának különböző fázisai között. Képes az egyes perikópákat saját kontextusukban látni és értelmezni. Elkötelezetten törekszik az evangéliumi üzenet mélyebb megértésére, nyitott arra, hogy a perikópákat későbbi hatástörténetük fényében is vizsgálja.

Tematika: 1–4. Gyermekevangéliumok. 5–9. Hegyi beszéd. 10–12. Jézus egy-egy életeseményéhez kapcsolódó néhány szöveg vizsgálata (teofániák, imádságok), valamint néhány jézusi példázat elemzése.

Követelmény: Minden alkalomra tájékozódás a kijelölt szakirodalomból és annak felhasználásával a foglalkozásokon tevékeny közreműködés (25%). A félév során egy, a tematikából választott szakasz közös órai feldolgozásának koordinálása (25%). További egy, szabadon választott (legalább 15 versnyi) perikópa önálló elemzése szakirodalom alapján (25%); a választott szakasz nem lehet az első órán közös feldolgozásra egyeztetett tematika része). Valamint egy, az erre kiadott jegyzékben szereplő tanulmányból 1 oldalas rezümé elkészítése (25%). A félév végén ezek alapján gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: KÓKAI NAGY VIKTOR: *Hegyi beszéd. A hegyi beszéd értelmezése a nagyobb igazság tükrében*, KRE HTK Doktori Iskola – L'Harmattan, Budapest, 2007; SPINETOLI, ORTENSIO DA: *Lukács. A szegénység evangéliuma*, Agapé, Szeged, 1996, <http://mek.oszk.hu/00100/00179/html/>; SPINETOLI, ORTENSIO DA: *Máté. Az egyház evangéliuma*, Agapé, Szeged, 1998, <http://mek.niif.hu/00100/00181/html/01mate.htm>; SZATMÁRI GYÖRGYI: Belép az apokalipszis angyala. Lukács gyermekségtörténete angyali megvilágításban, *Katekhón* 1 (2013/1) 38–52.

Ajánlott irodalom: BENYIK GYÖRGY (szerk.), *Gyermekségtörténet és mariológia. Szegedi Biblikus Konferencia, Szeged, 1996. szeptember 2–5.*, JATEPress, Szeged, 1997; BENYIK GYÖRGY (szerk.), *Példabeszédek. Szegedi Biblikus Konferencia, Szeged, 1997. szeptember 1–4.*, JATEPress, Szeged, 1998; LAPIDE, PINCHAS E.: Az ellenséget leszerező szeretet. Reálpolitika a hegyi beszéd szellemében, *Mérleg* 17 (1981/4) 339–348; NEUMANN, FREDERICK: *Az új szív. A hegyi beszéd magyarázata*, Kálvin, Budapest, 1992; KOCIS IMRE: *A hegyi beszéd*, Jel, Budapest, 2005. A témához kapcsolódó bővebb irodalomjegyzéket az első előadáson kapnak a hallgatók.

ÚJSZÖVETSÉGI EXEGÉZIS II.

A negyedik evangélium – apostoli levelek – Jelenések könyve

HUE2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Szatmári Györgyi

Tanegységi előfeltétel: Bevezetés az Újszövetségre I-II. (HBU1–2/E)

A tanegység célja: A negyedik evangéliumból, az újszövetségi levéllirodalomból és a Jelenések könyvéből válogatott szakaszok exegetikai elemzése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az evangélium, az apostoli levél és az apokaliptika műfajait, jellemzőit, a félév során vizsgált szakaszok kontextusát, teológiai tartalmát és jelentőségét. Képes használni az exegézis alapvető módszertani eszközeit, megfelelően tud különbséget tenni egy szöveg kialakulásának különböző fázisai között. Képes az egyes perikópákat saját kontextusukban látni és értelmezni. Elkötelezetten törekszik az újszövetségi iratok üzenetének mélyebb megértésére, nyitott arra, hogy a perikópákat későbbi hatástörténetük fényében is vizsgálja és aktuális üzenetüket feltárja.

Tematika: 1–3. Az apostoli levelek néhány szemelvényének elemzése. 4–10. A János-evangélium néhány szakaszának elemzése (jelek; Jn 13; feltámadási jelenések). 11–12. A Jelenések könyve néhány perikópájának exegézise.

Követelmény: Minden alkalomra tájékozódás a kijelölt szakirodalomból és annak felhasználásával a foglalkozásokon tevékeny közreműködés (30%). Egy szabadon választott (legalább 15 versnyi) perikópa önálló elemzése szakirodalom alapján (35%); a választott szakasz nem lehet az első órán közös feldolgozásra egyeztetett tematika része). Valamint egy, az erre kiadott jegyzékben szereplő tanulmányból 1 oldalas rezümé elkészítése (35%). A félév végén ezek alapján gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: MANNS, FRÉDÉRIC OFM: *A Logosz bűvöletében. Zsidó hagyományok, keresztény értelmezés a jánosi iratokban*, Sapientia – L'Harmattan, Budapest, 2016; SCHWANK, BENEDIKT: *János, Agapé*, Szeged, 2001, <http://www.gff-szeged.hu/konyvtar/filestore/downloads/konyvtar/janos/index.htm>; SIMON T. LÁSZLÓ: *Nem csak Isten evangéliumát. Közelítések Pál apostol örökségéhez*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2009; Az órák során közreadott vázlatok.

Ajánlott irodalom: BOLYKI JÁNOS: *„Igaz tanúvallomás”. Kommentár János evangéliumához*, Kálvin, Budapest, 2001; BOLYKI JÁNOS: *János evangéliuma a görög tragédiák tükrében*, Kálvin, Budapest, 2002; FARKASFALVY DÉNES: *Testté vált szó. Evangélium Szent János szerint*, 1–3. kötet, Prugg Verlag, Eisenstadt, 1986–1989; SIMON T. LÁSZLÓ: *Hagyományok dialógusban. Közelítések János evangéliumához*, Pápai Református Teológiai Akadémia – L'Harmattan, Pápa – Budapest, 2007; TAKÁCS GYULA: *A Jelenések könyve. Exegézis*, Paulus Hungarus – Kairosz, Budapest, 2000.

MTPSVPSZN, OPSVPSZN, BAPSVPSZN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2–3 KREDIT

BAPSVPSZ/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Urbán Szabolcs

Tanegységi előfeltétel: Személyiség és családpszichológia (MTPSSZCSN, BAPSSZCSN, BAPSSZCS/E), ill. Személyiség és személyiségfejlődés (MTPSSZN, BAPSSZN, BAPSSZ/E) és Család és fejlődés (MTPSCSN, BAPSCSN, BAPSCS/E); Fejlődéslélektan (OPSFNL); A személyiség működése (OPSSZMN)

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókkal a vallás és a pszichológia kapcsolatát, valamint választ keresni arra, hogy a személyiségbe miként integrálódhat a vallásosság.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a legfontosabb pszichológiai elméleteket, amelyek az emberi személy vallásosságával foglalkoznak. Képes felismerni a normál és patológikus vallásosság különböző formáit. Elkötelezett abban, hogy önmagában a vallásosság érett formáit fejlessze.

Tematika: A valláspszichológia tárgya, területei. Vallásosság és lelki egészség. Vallásosság és személyiség. A vallásosság fejlődése (Fowler). Vallásos attitűdök. Kötődés és vallásosság. Az istenkép és fejlődése. Vallásos megküzdés. Megbocsátás, hála. Rítusok és szimbólumok pszichológiája.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: HORVÁTH-SZABÓ KATALIN: Van-e köze a lélektannak a lélekhez? Spiritualitás és személyiség, *Sapientiana* 3 (2010/1) 41–62; KÉZDY ANIKÓ: A hit hatásai, in Hámori Eszter (szerk.): *Pszichológiai eszközök az ember megismeréséhez. Korszerű ismeretek viselkedéselemzőknek*, Bölcsész Konzorcium, Budapest, 2006, 108–123, <http://vmek.oszk.hu/04800/04803/04803.pdf>; HORVÁTH-SZABÓ KATALIN: *Vallás és emberi magatartás*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 2007.

Ajánlott irodalom: MARTOS TAMÁS – KÉZDY ANIKÓ: Vallásosság és lelki egészség, in Horváth-Szabó Katalin (szerk.) *Vallásosság és személyiség*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 2007, 51–83; BENKŐ ANTAL: *Bevezetés a valláslélektanba*, k. n., Róma, 1979; SZÉKELY ILONA (szerk.): *Pszichoterápia és vallás – újraközeledés*, Animula, Budapest, 2006; BENKŐ ANTAL: A valláspszichológiától a vallásosság pszichológiájáig, in Horváth-Szabó Katalin (szerk.): *Valláspszichológiai tanulmányok*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2003, 19–50; ROBU MAGDA – MARTOS TAMÁS: Istenkép és vallásosság, in Horváth-Szabó Katalin (szerk.): *Vallásosság és személyiség*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 2007, 110–133.

KGVVE – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Szabó Ráhel OP

A tanegység célja: A vallásos magatartást megvizsgálva mélyebb ismereteket adni a vallási és erkölcsi jelenségek tanulmányozásához, hozzásegíteni a vallások alapjainak felismeréséhez, összefüggéseik megértéséhez. Rendszerezni az ismereteket és tapasztalatokat a kultúrák sokféleségében élő emberről, kiemelve a hasonlóságokat és láttatva a különbségeket.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Bővíti a vallással kapcsolatos antropológiai és vallási ismereteit. Képes felelős és kritikai gondolkodásra a vallásos jelenségeket illetően. Keresi mások megértésének módját, tudatosan törekszik a közös gondolkodásra, megalapozott érvekre támaszkodó párbeszédre.

Tematika: 1–2. A keleti vallások emberképe és etikája. 3–4. A zsidó és keresztény vallás. Az agnosztikusok emberképe és etikája.

Követelmény: Aktív órai részvétel, beadandó dolgozat készítése. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: KÜNG, HANS: *Világvallások etikája*, Egyházfórum, Budapest, 1994; GRESHAKE, GIBBERT: *Az élet vége? Halál – feltámadás – lélekvándorlás*, Új Ember, Budapest, 2001.

Ajánlott irodalom: BÜRKLE, HORST: *Az istenkereső ember. A világvallások istenkeresése*, Agapé, Szeged, 1998; RIES, JULIAN (szerk.): *A szent antropológiája. A homo religiosus eredete és problémája*, Typotex, Budapest, 2003; NEMZETKÖZI TEOLÓGIAI BIZOTTSÁG: *A kereszténység és a vallások*, Szent István Társulat, Budapest, 1998; GÁL PÉTER: *A New Age keresztény szemmel*, Szent István Társulat, Budapest, 2010; BELLINGER, GERHARD J.: *Nagy valláskalauz*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1993; *Epiktétos kézikönyvecskéje vagyis a stoikus bölcs breviáriuma*, Gladiátor Kiadó, Budapest, é. n.; ELIADE, MIRCEA: *Vallási hiedelmek és eszmék története*, 1–3. kötet, Osiris, Budapest, 2002–2003; KENDEFFY GÁBOR – KOPECZKY RITA (szerk.): *Vallásfogalmak sokfélesége*, Károli Gáspár Református Egyetem – L'Harmattan, Budapest, 2012.